

ትንቢተ ዳንኤል

አስተዋፅኦ

- I. የትንቢተ ዳንኤል ታሪካዊ መቼት (በታና ጊዜ) (1:1-21)
 - (ሀ) ዳንኤልና ጓደኞቹ ወደ ባቢሎን በገዙት መወሰዳቸው (1:1-7)
 - (ለ) በባቢሎን የዳንኤልና የጓደኞቹ ታማኝነት (1:8-16)
 - (ሐ) በንጉሡ ቤተ መንግሥት የዳንኤልና የጓደኞቹ መሾም (1:17-21)
- II. አግዚአብሔር በአሕዛብ ላይ ስላለው ልዕልና ዳንኤል ያስተላለፈው መልእክት (2:1-7:28)
 - (ሀ) የናቡከደነፆር ትንቢታዊ ሕልምና ዳንኤል የጠው ፍቾች (2:1-49)
 - (ለ) የወርቁ ምስልና የሚንበለበለው የእቶን እሳት (3:1-30)
 - (ሐ) ስለ ናቡከደነፆር እብደት የታየው ትንቢታዊ ሕልምና መፈጸሙ (4:1-37)
 - (መ) የብልጣሪር ግብዣና የባቢሎን ውድቀት (5:1-31)
 - (ሠ) የዳርዮስ ዐዋጅና የዳንኤል ነጻ መውጣት (6:1-28)
 - (ረ) ዳንኤል ስለ አራቱ የዓለም መንግሥታትና ስለ ጥንታዊ ጥንቱ ያየው ትንቢታዊ ሕልም (7:1-28)
- III. ዳንኤል ስለ እስራኤል መንግሥት ያየው ራእይ (8:1-12:13)
 - (ሀ) ዳንኤል ስለ አውራው በግ፣ ስለ ፍየሉና ስለ ትንቢቱ ቀንድ ያየው ራእይ (8:1-27)
 - (ለ) ዳንኤል ስለ ተሐድሶ የማለደው ምልጅና ስለ ሰባው ሰባዔ ያየው ራእይ (9:1-27)
 - (ሐ) ዳንኤል ስለ ወደፊቷ እስራኤል ያየው ራእይ (10:1-12:13)
 1. የዳንኤል ራእይና ከመልእክ ጋር የደረገው ግንኙነት (10:1-11:1)
 2. ስለ ፋርስና ስለ ግሪክ (11:2-4)፣ ስለ ግብፅና ስለ ደቡብ መንግሥት (11:5-35) እንዲሁም ስለሚመጣው ሐሰተኛ ክርስቶስ (11:36-45) የተሰጠ ትንቢታዊ መገለጥ
 3. ስለ ሌሎች የመጨረሻ ዘመን ሁኔታዎች የተሰጠ ትንቢታዊ መገለጥ (12:1-13)

ጽሕፈው፣ ዳንኤል

ዋና ሐሳብ፡ በታሪክ ውስጥ የአግዚአብሔር ልዕልና

የተጻፈበት ጊዜ፡ 536—530 ዓ.ቅ.ክ. ሳይሆን አይቀርም

ታሪካዊ ጻራ

የሰሙ ትርጉም፡ «አግዚአብሔር ዳኛ (፩) ነው» የሆነው ዳንኤል፣ በስሙ ለሚጠራው መጽሐፍ ዋና ገጽ ባሕርይና የመጽሐፉ ጽሕፈ ነው። ዳንኤል የዚህ መጽሐፍ ጽሕፊ መሆኑ የተገለጸው በ12:4 ላይ ብቻ ሳይሆን፣ ከምዕራፍ 7—12 በተጠቀሱ አያሌ ነሳጭ ታሪኮችም ጭምር ተጠቅሶአል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከ9:27 ሲጠቅስ መጽሐፉ የተጻፈው «በነቢዩ ዳንኤል» (ማቴ 24:15) እንደ ሆነ አመልክቶአል።

ትንቢተ ዳንኤል ናቡከደነፆር ኢየሩሳሌምን በመጀመሪያ ከወረረበት ጊዜ (603 ዓ.ቅ.ክ.) ጀምሮ እስከ ቂሮስ ዘመን መንግሥት ሦስተኛ ዓመት (536 ዓ.ቅ.ክ.) ድረስ የነበሩት ሁኔታዎች የተጻፉበት መጽሐፍ ነው። ስለዚህ የመጽሐፉ ታሪካዊ መቼት በነቢዩ ኤርምያስ የተተነበየው (ክኢር 25:11 ጋር ያነጻጽሩ) የሰባው ዓመት በባቢሎን የተፈጸመው የምር፡ ዘመን ነው። በምዕራፍ 1 የተጠቀሱት ሁኔታዎች ሲጀመሩ፣ የዳንኤል ዕድሜ በዐሥራዎቹ ቤት ሲሆን፣ ከምዕራፍ 9—12 ያሉትን ራእዮች ሲቀበል ደግሞ ዕድሜው በሶማንያዎቹ ቤት መጨረሻ ላይ ሳይሆን አይቀርም። በመጨረሻዎቹ ዕሥርት ዓመታት ባሉት የዕድሜው ማብቂያ ላይም መጽሐፉን አጠቃልሎ የጨረሰ ሲሆን፣ ይህም በግምት እስከ

530 ዓ.ቅ.ክ. በሕይወት ሳይኖር እንዳልቀረ ያመለክታል (ከዮሐንስ ወንጌልና ከዮሐንስ ራእይ ጋር ያነጻጽሩ)። ዘመናዊ ሐያስያን ከእውነት ይልቅ ቀደም ባለ የፍልስፍና ዕውቀታቸው በመመራት፣ የዳንኤል መጽሐፍ በሁለተኛው ምእተ ዓመት (ዓ.ቅ.ክ.) የተጻፈ ከአዋልድ መጽሐፍት ተርታ የሚመደብ ጽሑፍ ነው ይላሉ።

ነቢዩ ዳንኤልን በተመለከተ ያለን ዕውቀት ሙሉ በሙሉ የተመሠረተው በዚሁ በትንቢተ ዳንኤል መጽሐፍ ላይ ነው (ከሕዝ 14፡14-20 ጋር ያነጻጽሩ)። ዳንኤል የንጉሥ ሕዝቅያስ ዘር ሳይሆን አይቀርም (ከ2ነገ 20፡17-18፣ ከኢሳ 39፡6-7 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ዳንኤል በኢየሩሳሌም ይኖር ከነበረ ገዥ መደብ ቤተ ሰብ መሆኑ አያጠራጥርም (1፡3-6)፤ ናቡከደነፆር የቤተ መንግሥቱ ባለሟሎች ይሆኑ ዘንድ ከዝቅተኛው መደብ የመጡ ምርኮጥ ወጣቶችን አይመርጥም ነበርና (1፡4-17)። በዚያ ዘመን ወንዶች የቤተ መንግሥት አገልጋዮች እንዲሆኑ ሲፈለግ፣ ጃንደረባ መሆን ስለ ነበረባቸው (ከ1፡3፣ ከ2ነገ 20፡18፣ ከማቴ 19፡12 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ዳንኤልም በባቢሎን ጃንደረባ እንዲሆን ሳይገደድ አልቀረም። ዳንኤል በባቢሎን ያገኘው ስኬት ከመልካም ባሕርዩ፣ ከትንቢት ስጦታው፣ እግዚአብሔር በሕይወቱ ጣልቃ ከመግባቱና እንዲሁም በተሰጠው ሥልጣንና የኅላፊነት ቦታ ከታየው ፈጣን እድገት የተነሣ ነበር (2፡46-49፣ 6፡1-3)።

በድርጊት ወጊዜ ቅደም ተከተል መሠረት፣ ዳንኤል ከብሉይ ኪዳን የመጨረሻ ነቢያት አንዱ ነው። በብሉይ ኪዳን ትንቢታዊ ረጅም የጉዞ ታሪክ ውስጥ ከነቢዩ ዳንኤል በኋላ የመጡት ሐጌ፣ ዘካርያስና ሚልክያስ ብቻ ነበሩ። ዳንኤል ነቢዩ ኤርምያስ በነበረበት ዘመን የነበረ ወጣት አገልጋይ ሲሆን፣ የዕድሜ እኩያውም ምናልባት ሕዝቅኤል ሳይሆን አይቀርም።

ዐላማ

ለትንቢተ ዳንኤል መጻፍ ሁለት የተጣመሩ ዐላማዎች አሉ፡ እነርሱም የሚከተሉት ናቸው፡ (1) በአሕዛብ መንግሥታት ተማርከው በባርነት መወሰዳቸው ቋሚ ዕጣ ፈንታቸው እንዳልሆነ በማሳሰብ የብሉዩን ኪዳን ሕዝብ እንደ ገና ማጽናናት፤ (2) በታሪክ ውስጥ በተከሰቱ ትንቢታዊ መገለጦች እግዚአብሔር በአሕዛብ ሁሉ ላይ ሉዓላዊ እንደ ሆነና በምድር ላይ የእርሱ መንግሥት ድል አድራጊ እንደሚሆን ለእግዚአብሔር ሕዝብ ማስገንዘብ። እነዚህ ሁለት የተጣመሩ ዐላማዎች በዳንኤልና በሦስቱ ንደኞቹ ሕይወት እንዲሁም በዳንኤል ትንቢታዊ መልእክትና አገልግሎት በመጽሐፉ ውስጥ በሰፋት ተብራርተዋል። ለዘላለም ጸንቶ የሚኖረው የመሲሐ መንግሥት መምጣት እውን እንደ ሆነ ሁሉ፣ እግዚአብሔር የኪዳንን ሕዝብ ለመጠበቅና ለማደስ የገባውን ተስፋ እንደሚፈጽም መጽሐፉ ያረጋግጣል።

ቅኝት

የትንቢተ ዳንኤል መጽሐፍ ይዘት የግለ ታሪክ፣ የታሪክና የትንቢት ድብልቅ ነው። ሥነ ጽሑፋዊ ቅርጹ አቡቀለምሲሳዊ ሲሆን፣ ትንቢታዊ መልእክቱም የእግዚአብሔርን ቃል የሚገልጽ ነው፤ ይኸውም (1) በራእይ፣ በሕልምና በትእምርት ለመግለጥ፣ (2) አሥጊ ሁኔታ በታሪክ ውስጥ ሲከሰት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጽናናት፣ (3) የእግዚአብሔር መንግሥትና ጽድቅ በምድር ላይ በመጨረሻ ድል እንደሚያደርግ የእስራኤልን ተስፋ በዐይን ኅሊና ለመሳል (የዮሐንስ ራእይን መግቢያ ይመ)።

መጽሐፉ በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል፡ (1) ምዕራፍ 1 የተጻፈው በዕብራይስጥ ሲሆን፣ የመጽሐፉን ታሪካዊ መቼት መግቢያ ያስተዋውቃል። (2) ከምዕራፍ 2-7 ያለው ክፍል ከ2፡4 ጀምሮ በአረማይክ ቋንቋ የተጻፈ ሲሆን፣ የአራቱን ተከታታይ የዓለም መንግሥታት መነሣትና መውደቅ ሲያመለክት፣ ዘላለማዊ የሆነው የእግዚአብሔር መንግሥት ቀጥሎ እንደሚመሠረትም (በተለይ ምዕራፍ 2 እና 7) በዝርዝር ይገልጻል። እነዚህ ምዕራፍች በሰዎችና በአገሮች ላይ እግዚአብሔር ሉዓላዊ እንደ ሆነና በጉዳዮቻቸውም ጣልቃ እንደሚገባ በአጽንዖት በማመልከት የሚከተሉትን ይዘረዝራሉ፡ (ሀ) በናቡከደነፆር ቤተ መንግሥት ዳንኤል በሥልጣን ከፍ ከፍ እያለ መሄዱን (ምዕ 2)፣ (ለ) የአማልክትን ልጅ የሚመስለው ከሦስቱ የዳንኤል ንደኞች ጋር በሚንበለበለው የእቶኑ እሳት ውስጥ መገኘትን (ምዕ 3)፣ (ሐ) በእግዚአብሔር ፍርድ ናቡከደነፆር ለጥቂት ጊዜ ዕብድ መሆኑን (ምዕ 4)፣ (መ) ያባቢሎንን መንግሥት መጨረሻ በማወጅ ዳንኤል በንጉሥ ቤልሻዛር ግብዣ ላይ የነበረውን ረድ (ምዕ 5)፣ (ሠ) ዳንኤል በአንበሶች ጉድጓድ ውስጥ በታምር መጸኑን (ምዕ 6) እና (ረ) አራቱ ተከታታይ የዓለም መንግሥታት “በጥንታዊ ጥንቱ” ሲፈረሩባቸው የታየውን ራእይ (ምዕ 7)። (3) ከምዕራፍ 8-12 ዳንኤል እንደ ገና በዕብራይስጥ በመጻፍ፣ እግዚአብሔር ስለመጡ ያልተለመዱ መገለጦችና የመላእክት ጉብኝቶች በዝርዝር የገለጸው፣

የሚከተሉትን ነው፡ (ሀ) የአይሁድ ሕዝብ ወደፊት በአሕዛብ ሥር መሆናቸውን (ምዕ 8—11)፤ (ለ) መሲሐ ስለ አይሁድ ሕዝብ ያለውን ተልእኮ ይፈጽም ዘንድ እግዚአብሔር የወሰነውን የሰባውን ሰባዔ ዘመን (ምዕ 9) እና (ሐ) በመጨረሻው ዘመንም ከዚህ ሁሉ መከራ ትድግና ማግኘታቸውን፡፡

የዳንኤል ትንቢታዊ መልእክቶች ሁለት አቅጣጫዎችን ያካትታሉ፤ እነዚህ ሁለት አቅጣጫዎች አብዛኛውን ጊዜ እርስ በርስ የተሳሰሩ ቢሆኑም፤ (1) በቅርብ ያለው የወደፊት እና (2) በሩቅ ያለው የወደፊት ናቸው፡፡ ለምሳሌ በምዕራፍ 8 እና 11 ላይ ዳንኤል በመጨረሻው ዘመን ስለሚመጣው ሐሰተኛው ክርስቶስ ትንቢት ተናግሮ ሳለ (8፡23-26፤ 11፡36-45 ይመ፡ ከራእ 13፡1-10 ጋር ያነጻጽሩ)፤ የኢየሩሳሌምን ቤተ መቅደስ በ168 ዓ.ቅ.ክ. ስላረከሰው የሐሰተኛው ክርስቶስ ምሳሌ ስለ ሆነው ራብዓዊው አንጥያኮስ ኤጲፋንዮስም ተንብዮአል፡፡ ወደ ፊት በሚፈጸመው በእነዚህ ሁለት ነገሮች መካከል ያለው ዐይነት ዘይቤዎ አገላለጽ በአጠቃላይ የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንቢት ባሕርይ ሲሆን፤ በተለይ ደግሞ የትንቢተ ዳንኤል ልዩ ባሕርይ ነው፡፡ እግዚአብሔር በርቀት ያለውን ትንቢት “የዘመን ፍጻሜ” (12፡4-9) እስኪደርስ ድረስ የተሰወረ መልእክት መሆኑን ለዳንኤል ያሳያል፤ ዳንኤል እንዳደረገው በንጽሕናና በጥበብ እርሱን ለማወቅ ለሚሹት ሕዝቡ ሁሉ እግዚአብሔር አርቆ ማስተዋልን ይሰጣል (12፡3፡10)፡፡

ልዩ ገጽታ

ትንቢተ ዳንኤልን ልዩ የሚያደርጉት ስምንት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፡ (1) ከአራቱ ታላላቅ የትንቢት መጻሕፍት መካከል አጠር ያለ መጽሐፍ ሲሆን፤ ከብሉይ ኪዳን የነበረውን መጻሕፍት ሁሉ ይበልጥ የተጠናና የተነበበ መጽሐፍ ነው፡፡ (2) በአዲስ ኪዳን በሚገኙ ትንቢታዊ ምንባቦች ውስጥ ከሌላ ከማንኛውም የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ይልቅ፤ ትንቢተ ዳንኤል በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ ተጠቅሶ ይገኛል፡፡ (3) በመጨረሻው ዘመን ላለች ቤተ ክርስቲያን እጅግ አስፈላጊ የሆኑ ትንቢታዊ ታላቅ ሐሳቦችን በመግለጽ፤ በአዲስ ኪዳን ላይ እንደሚገኘው የዮሐንስ ራእይ፤ ትንቢተ ዳንኤልም የብሉይ ኪዳን “አብቀለምሲስ” ነው፡፡ (4) ከሌሎች መጻሕፍት ይልቅ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኙትን ትንቢቶች ዝርዝር ታሪክ በዐጭሩ በመግለጽ ይዞ ይገኛል፤ ከብሉይ ኪዳን የትንቢት መጻሕፍት መካከል የመሲሐን የመጀመሪያ መምጣት ለይቶ ያስቀመጠ መጽሐፍ ትንቢተ ዳንኤል ብቻ ነው (9፡24-27)፡፡ (5) ምናልባትም ከኢርምያስ መጽሐፍ በቀር ከሌላ ከማንኛውም የብሉይ ኪዳን ትንቢታዊ መጽሐፍ ይልቅ በብዛት ስለ ጸሐፈው የሚገልጽ መጽሐፍ ትንቢተ ዳንኤል ነው፡፡ ዳንኤል ታማኝና ጽኑ ባሕርይ ያለው፤ በታላቅ ትንቢታዊ ጥበብ የተሞላ፤ በጸሎትና በጸም የሚተጋ ሰው መሆኑን ልብ ይበላ፡፡ (6) በእግዚአብሔር ቃል አማካይነት በተመሠረቱ ተስፋዎች በመመርኮዝ (በኤር 25፡11-16፤ 29፡7፡10-14 መሠረት እስትንፋስ እግዚአብሔርን ያገኘውን ምዕ 9 ይመ)፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ እንዲመለስ ለሚደረግ ጸሎት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የላቀ የምልጃ ምሳሌን የያዘ መጽሐፍ ነው፡፡ (7) የዳንኤልና የዳደጊቶች ታሪኮች (በተለይም ምዕ 3 እና ምዕ 6 ላይ ያሉት) በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እጅግ ተወዳጅ ከሆኑት ታሪኮች መካከል ናቸው፡፡ (8) በቤልሻሳር ግብዣ “በግድግዳው ላይ የተጻፈው ጽሑፍ” ተውኔት በዛሬው ዘመን እንኳ ሳይቀር የቋንቋ ምሳሌያዊ አነጋገር ሆኗል፡፡

ትንቢተ ዳንኤል በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

ትንቢተ ዳንኤል ለአዲስ ኪዳን መጽሐፍ የሰጠው ጠቀሜታ፤ መጽሐፉ ከአምስት ወይም ከስድስት ጊዜ በላይ በቀጥታ ከጠቀሳቸው ሐሳቦች በላይ ነው፡፡ አብዛኛው የትንቢተ ዳንኤል ታሪክም ሆነ ትንቢት በወንጌሎች፤ በመልእክቶችና በዮሐንስ ራእይ፤ በሚገኙ ትንቢታዊ ምንባቦች ውስጥ በተደጋጋሚ ይታያል፡፡ ዳንኤል ስለሚመጣው መሲሐ የተናገረው ትንቢት ስለ መሲሐ የተገለጹትን የሚከተሉትን ዝርዝር ሐሳቦች ያካተተ ነው፡ (1) ምድራዊ መንግሥታትን የሚያደቅቀውን ትልቁን ዐለት (2፡34-35፡45)፤ (2) ግዛት፤ ክብርና መንግሥት በጥንታዊ ጥንቱ የተሰጠውን የሰው ልጅ (7፡13-14)፤ (3) የሚመጣው እንዲሁም በኋላ በጠላቶቹ የሚቁረጠውን “የተቀባው፤ ገዢው” (9፡25-26)፡፡ አንዳንድ ተርጓሚዎች ዳንኤል በ10፡5-9 ያየው ራእይ፤ ክርስቶስ በቅድመ ትሥጉት ዘመን ራሱን የገለጠበት ሁኔታ ነው ይላሉ (ከራእ 1፡12-16 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

ዳንኤል በአዲስ ኪዳን ውስጥ በስፋት ተብራርተው የተገለጡ ትንቢታዊ የሆኑ አያሌ ዋና ሐሳቦችን ይዞአል፤ ለምሳሌ፤ ታላቁ መከራና ሐሰተኛው ክርስቶስ፤ የጌታችን ዳግም ምጽአት፤ የእግዚአብሔር መንግሥት ድል አድራጊነት፤ የጻድቃንና የንጥላን ከሞት መነሣትና

የፍርድ ቀን። የጳጳሳዊ የሥራ ጥራት ሕይወት ከገጠነበትና ከዓለም በግል ስለ መለየት የሚያስረዳውን ማለትም በማያምነው ዓለም ውስጥ እየኖሩ በመንፈሱና በመንገዱ ውስጥ መሳተፍን የሚከለክለውን (1፡8፤ 3፡12፤ 6፡10 ይመ፤ ከዮሐ 17፡6፡15-16፡18፤ ከ2ቆሮ 6፡14—7፡1 ጋር ያነጻጽሩ) የአዲስ ኪዳን ትምህርት ይገልጻል።

ትንቢተ ጳጳሳዊ ማንበብ

መላውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ፤ ትንቢተ ጳጳሳዊ ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በ6 ቀን መንበብ ይኖርበታል።

□ 1—2 □ 3—4 □ 5—6 □ 7—8 □ 9—10 □ 11—12

ማስታወሻ

ጳጳሌ በባቢሎን እንዲሠለጥን ተደረገ

1 የይሁዳ ንጉሥ አቶአዊም በነገሡ በሦስተኛው ዓመት የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነጾር ወደ ኢየሩሳሌም መጥቶ ከበባት። ጳጳሌ የይሁዳን ንጉሥ አቶአዊምን በስግግር ሲያገኝ ሁለት ዕቃዎች ከጥቂቶቹ ጋር በእጁ አሳልፎ ሰጠው፤ ወደ አምላክ ቤት ወደ ባቢሎንም ወሰዳቸው፤ በአምላክም ግምጃ ቤት ውስጥ አኖራቸው።

፳፻፲፱ በኋላ ንጉሡ የቤተ መንግሥቱን ጃንደረቦች አለቃ አስፋኒዝን፤ ከንጉሣዊው ቤተ ሰብና ከመዳኅንቱ ዘር የሆኑትን እስራ ኤሳውያንን እንዲያመጣ አዘዘው፤ ለእነርሱም የአካል ጉዳት የሌለባቸው መልክ መልካሞች፤ ማንኛውንም ትምህርት የመማር ችሎታ ያላቸው፤ ሰውቀት የሞላባቸው፤ ሁሉን ነገር በፍጥነት መረዳት የሚችሉትንና በንጉሡም ቤት ለማገልገል ብቃት ያላቸው ወጣት ወንዶች ናቸው፤ የባቢሎናውያንን ቋንቋና ሥነ ጽሑፍ እንዲያስተምራቸውም አዘዘው።

ንጉሡም በየዕለቱ የሚበሉትን ምግብና የሚጠጡትን የወይን ጠጅ ከንጉሡ ማዕድ ድርጎ እንዲሰጣቸው አደረገ፤ ለሦስት ዓመት ከሠለጠኑ በኋላ በንጉሡ አገልግሎት ላይ የሚሰማሩ ናቸው።

1+1 25724+13
2H536+6
2H528+14
35+11 46+2
50+1
1+2 25724+13
2H536+7
2H527+19-20
H5+5-11
1+3 25720+18
24+15 24+39+7
144 4+17
H539+6 6H4+7
1+5
4+8 10+18 19
አስ2+5-6-9

1+6 2H14+14
272+17-25
1+7 2439+7
272+26-49
3+12 4+8
5+12 10+1
1+8 2H4+13-14
1+9 H539+21
1578+50
ም416+7
1+10 4+5
1+12 6+2+10

ከነዚህም መካከል ከይሁዳ የመጡት ጳጳሌ፤ እናንዳን የሚሳሌልና አዛርያ ነበሩ፤ የጃንደረቦቹ አለቃም አዲስ ስም አጠጣሪው፤ ጳጳሌን ብልጣሪና እናንዳን ሲድራቅ፤ ሚሳሌልን ሚሳቅ፤ አዛርያን አብድናን ብሎ ጠራቸው።

ጳጳሌ ግን በንጉሡ ምግብና የወይን ጠጅ እንዳይረከስ ወሰነ፤ በዚህ መንገድ ራሱን እንዳያረከስም የጃንደረቦቹን አለቃ ፈቃድ ጠየቀው። ሕዝብ ለባህርም ለጳጳሌ በጃንደረቦቹ አለቃ ፊት ሞገስንና መወደድን ሰጠው። ሆኖም የጃንደረቦቹ አለቃ ለጳጳሌ፤ "መብሉንና መጠጡን የመደበባችሁን ጌታዬን ንጉሡን እፈራለሁ፤ በዕድሜ እናንተ ካሉ ወጣቶች ይልቅ ከስታችሁ ብትታዩ፤ በንጉሡ ዘንድ በራሴ ላይ አደጋ ታስከትሉ ብኛላችሁ።" ብሎ ነገረው።

ጳጳሌም የጃንደረቦቹን አለቃ በጳጳሌ፤ በእናንዳን በሚሳሌልና በአዛርያ ላይ የሾመውን መጋቢ እንዲህ አለው፤ "እባክህ አገልጋዮችህን ለዐሥር ቀን ያህል ፊት ነን፤ ለመብል ከአትክልት፤ ለመጠጥም ከውሃ በስተቀር ምንም

1+4 በንጉሡም ቤት ለማገልገል ብቃት ያላቸው፤ እግዚአብሔር ለናቡከደነጾር በ605 ዓ.ቅ.ክ. በኢየሱሳቅም ላይ ድልን በሰጠው ጊዜ፤ የባቢሎናውያን ንጉሥ የቤተ መቅደሱን እንዳንድ ዕቃዎችና ምርጥ መሳፍንትን ማርክ ወሰደ። ነፃዬ ከወደቀችበት ከበባት ዓመት በፊት ጀምሮ የባቢሎናውያን መንግሥት በፍጥነት ቢያድግም፤ መንግሥቱን ለማስተዳደር ብቃት ያላቸው የተማሩ የራሳቸው ሰዎች አልነበሯቸውም፤ ስለዚህ ናቡከደነጾር የባቢሎናውያንን ባህልና ቋንቋ እንዲያስተምራቸውና በቤተ መንግሥቱ ሥራ እንዲያገለግሉ መልክ መልካም፤ ጤናማና የተማሩ ወጣቶችን ከእስራኤል ማርክ ወሰደ። ከእነርሱም መካከል ጳጳሌና ሦስቱ ጓደኞቹ ለዚህ ዐላማ የሚዘጋጁ ነበሩ።

1+7 አዲስ ስም አወጣላቸው፤ ጳጳሌና ጓደኞቹ የንጉሡን ሥራ መሥራት ይችሉ ዘንድ የባቢሎን ዜጋ መሆን ነበረባቸው፤ ይህም እውን የሚሆነው ባቢሎናዊ ስም ሲወጣላቸው ነው። ወጣቱ መስፍን ጳጳሌ ("እግዚአብሔር ጳጳሌ ነው") ብልጣሪ ብሎ የባቢሎን ዋና አምላክ ("ሕይወቱን ጠብቅ") ተባለ፤ እናንዳ ("እግዚአብሔር ምሕረትን ያሳያል") ሲድራቅ ("የአኩ ዘመኔሪቃ አምላክ/ አገልጋይ") ተባለ፤ ሚሳሌል ("እግዚአብሔርን የሚተካከለው ማነው?") ሚሳቅ ("የመስፍን ጥላ") ወይም "ይህ ማነው?" ተባለ፤ አዛርያ ("እግዚአብሔር ይረዳል") ደግሞ አብደናን ("የናን ያጥብ በአምላክ ወይም የንጋት ከከብ/ አገልጋይ") ተባለ። ወጣቶቹ አሁን የባቢሎን ዜጋ እንደ መሆናቸው መጠን የመንግሥትን ኅላፊነት ተቀበሉ። አዲስ ስም ቢቀበሉም እንኳ፤ እነዚህ አይሁዳውያን ሰዎች ለአንዱ እውነተኛ አምላክ ታማኝ ሆኖ በጽናት ለመቆም ወሰኑ (የሚቀጥለውን ማብ ይመ)።

1+8 ጳጳሌ ... እንዳይረከስ ወሰነ፤ የባቢሎን ግብረገባቹ ሁኔታ መሉ በሙሉ በጣቦት አምልኮ የተሞላ ነው፤ ጳጳሌና ጓደኞቹ ሁልጊዜ ይማሩት

የነበረው የእግዚአብሔርን ሕግና የጽድቅ መርሆችን የሚጸረር እንደ ነበረ ርግጠኞች መሆን እንችላለን። ለንጉሥ ናቡከደነጾር የሚቀርበው ምግብና የወይን ጠጅ ለእነርሱም የሚቀርብ ሲሆን፤ ይኸውም ለባዕድ አማልክት የሚቀርብ ምግብና የወይን ጠጅ ነበር። እንዲህ ዐይነቱን ምግብ መብላት የእግዚአብሔርን ትእዛዞች ማፍረስ ሲሆን፤ የወይን ጠጅን መጠጣትም ስለሚያሰክር እንደሆነ ማደነዝ ነው። (1) ጳጳሌ ከመጀመሪያው ራሱን ላለማርከስ አልሞረውን አዘጋጀ፤ ሞት የሚያስከትል ቢሆንም እንኳ ካመነበት እውነት ዝንፍ በማለት ሁኔታዎችን አላመቻመቸም። ጳጳሌን በውሳኔዎቹ ሁሉ ይመሩት ዘንድ ወላጆቹ በዙሪያው እንዳልነበሩ ልብ ማለት ይገባል። ለእግዚአብሔርና ለሕጉ ያለው ፍቅር እግዚአብሔርን ከልብ ለማገልገል እንዲሻ ከልጅነቱ ጀምሮ በውስጡ ዐድሮ ነበር (ዘጸ 6፡7 እና ማብ ይመ። እንዲሁም በገጽ 1894 ላይ፤ "ወላጆችና ልጆች" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

(2) ፊተናን ፊት ለፊት ሲጋፈጡ ለእግዚአብሔር ታማኝ ለመሆን የሚወስኑ ለእግዚአብሔር ጸንተው የሚቆሙት ብርታት ይሰጣቸዋል። በአንጻሩ ግን ቀደም ሲል ለእግዚአብሔርና ለቃሉ በእውነት ጸንተው ለመኖር ያልወሰኑ፤ ነጠላትን ለመቃወም ወይም ከዓለም ጋር ተስማምቶ መኖርን ለማስወገድ በእጅጉ ይቸገራሉ።

1+12 አገልጋዮችህን ለዐሥር ቀን ያህል ፊት ነን፤ ንጉሡ ጳጳሌንና ጓደኞቹን በልዩ ዐይን ስለሚመለከታቸው፤ የጃንደረቦቹ አለቃ ጳጳሌ ያቀረበውን ጥያቄ ቢቀበል ኖሮ፤ የንጉሡ ቀጣ በላዩ ላይ ይወርድ ነበር። ስለዚህ የጳጳሌን ጥያቄ አልተቀበለም (ቀ፡ 10)። ጳጳሌም አልተከራከረም፤ ነገር ግን በዚያ ፈንታ በትሕትናና በአክብሮት ወደ ጃንደረቦቹ አለቃ በመሄድ፤ ለዐሥር ቀን ያህል እንዲፈንናቸው ልመና አቀረበ።

አይሰጠን፤ ¹³ከዚያም የእኛን መልክና የንጉሡን መብል የሚበሉትን ወጣቶች መልክ አስተያይቷል በአገልጋዮችህ ላይ የወደድኸውን አድርግብን። ¹⁴እርሱም በዚህ ነገር ተሰማማ፤ ለዐሥር ቀንም ፈተናቸው።

¹⁵ከዐሥር ቀን በኋላም የንጉሡን መብል ከበሉት ከሌሎች ወጣቶች ይልቅ ጤናማው ችና ሰውነታቸው የወፈረ ሆነው ተገኙ። ¹⁶ስለዚህ መጋቢው ምርጥ የሆነውን ምግባቸውንና ሊጠጡት የሚገባውን የወይን ጠጅ አስቀርቶ በምትኩ አትክልት ሰጣቸው።

¹⁷እግዚአብሔር ለእነዚህ አራት ወጣቶች በማንኛውም ሥነ ጽሑፍና ትምህርት ዕውቀትንና ማስተዋልን ሰጣቸው፤ ጳጳሌም ማንኛውንም ራእይና ሕልም የመረዳት ችሎታ ነበረው።

¹⁸ወደ እርሱ እንዲመጡ ንጉሡ የወሰነው ጊዜ ሲደርስ፤ የጃንደሪቦች አለቃ ወደ ናቡከ ደነዖር አቀረባቸው፤ ¹⁹ንጉሡም ባነጋገራቸው ጊዜ ከመካከላቸው እንደ ጳጳሌ፤ አናንያ፤ ሚሳኤልና አዛርያ ያለ ከቶ አልተገኘም፤ ስለዚህ በንጉሡ አገልግሎት ላይ ተሰማሩ።

²⁰ንጉሡ በጠየቃቸው በማንኛውም የጥበብና የማስተዋል ጉዳይ በመላ ግዛቱ ካሉት አስማተኞችና ድግምተኞች ሁሉ ዐሥር እጅ በሊጠጡ አገኛቸው።

²¹ጳጳሌም፤ ንጉሥ ቂርሰ እስከ ነገሠበት እስከ መጀመሪያው ዓመት ድረስ እዚያው ቁየ።

ናቡከደነዖር ያለመው ሕልም

2ናቡከደነዖር በነገሡ በሁለተኛው ዓመት ሕልም አለመ፤ መንፈሱ ታወከ፤ እንቅልፍም ከእርሱ ራቀ። ²ያለመውንም ሕልም እንዲነግሩት ንጉሡ ጠንቋዮችን፤ አስማተኞችን፤ መተተኞችንና ኮከብ ቁጣሪዎችን እንዲጠሩ አዘዘ፤ እነርሱም

1+13 4+16
1+14 6+2+10
1+15 10+23+25
1+16 4+12-13
1+17 ሊዮ12+13፤
ጳጳሌ19፤23፤30፤
5+11፤ 7+1፤
8+1፤ ቁላ1+9፤
የዕ1+5
1+18 4+5
1+19 ዘፍ41+46
1+20 ዘፍ41+8፤
1፤74+30፤
አስ2፤15፤
ሕዘ28፤3፤
ጳጳሌ13፤28፤
4፤18፤ 6+3
1+21
2ዘፍ36፤22፤
ጳጳሌ28፤ 10፤1
2+1 4+3፤
ዘፍ20፤1፤
41፤8፤ አዕ6፤1፤
ሊዮ33፤15፤18፤
ጳጳሌ5
2+2 4+10፤
ዘፍ41፤8፤
ዘፍ7፤11፤
አሳ19፤3፤ 44፤25፤
ሊር27፤9፤
ጳጳሌ6

2+3 ጳጳሌ5
2+4 ሕዘ4፤7፤
ህዕ2፤3
2+5 4+12፤
ዘፍ41፤32፤
ዕዘ6፤11፤
ጳጳሌ29
2+6 4+48፤
ጳጳሌ7፤16
2+9 አዕ4፤11፤
ሊሳ41፤22-24
2+10 4+2፤27፤
ጳጳሌ38፤ 4+7፤
5+8
2+11 ዘፍ41፤38

ገብተው በፊቱ ቆሙ፤ እርሱም፤ "አንድ ሕልም አለምሁ፤ ሕልሙም ምን እንደሆነም ለማወቅ መንፈሴ ተጨንቆአል" አላቸው።

³ከዚያም ኮከብ ቁጣሪዎቹ ለንጉሡ በአረማይክ፤ ቋንቋ "ንጉሥ ሆይ፤ ለዘላለም ንገሥ! ሕልምህን ለአገልጋዮችህ ንገረን፤ እኛም እንፈታልሃን" አሉት።

⁴ንጉሡም ለኮከብ ቁጣሪዎቹ እንዲህ ሲል መለሰ፤ "ሕልሙንና ትርጉሙን ባትነግሩኝ አካላችሁ እንዲቈራረጥና ቤቶቻችሁም የፍርስራሽ ክምር እንዲሆኑ ወስኛለሁ ፣ንገር ግን ሕልሙንና ትርጉሙን ብትነግሩኝ፤ ሰውታና ሽልማት፤ ታላቅ ክብርም ከእኔ ትቀበላላችሁ፤ ሕልሙን ንገሩኝ፤ ትርጉሙንም አሳውቁኝ።"

እነርሱም እንደ ገና፤ "ንጉሥ ሕልሙን ለአገልጋዮቹ ይንገረን፤ እኛም እንተረጉ መዋለን" ብለው መለሱ።

⁵ንጉሡም እንዲህ ብሎ መለሰላቸው፤ "እኔ ምን ብዬ እንደወሰንሁ ስለምታውቁ፤ ጊዜ ለማራዘም እንደምትሞክሩ ተረድቼአለሁ፤ ሕልሙን ባትነግሩኝ፤ አንድ ቅጣት ይጠብቃችኋል፤ ሁኔታው ይለወጣል ብላችሁ በማሰብ የሚባሉ ነገሮችንና ክፉ ሐሳቦችን ለትነግሩኝ አሲራችኋል፤ ስለዚህ ሕልሙን ንገሩኝ፤ ትርጉሙንም ለትነግሩኝ እንደምትችሉ በዚህ ዕውቃለሁ።"

⁶ከከብ ቁጣሪዎቹም ለንጉሡ እንዲህ ብለው መለሱ፤ "ንጉሥ የጠየቀውን ቃይቂ ሊመልስ የሚችል ሰው በምድር ላይ አይገኝም! ማንም ንጉሥ ምንም ያህል ታላቅና ኃይል ቢሆን፤ እንዲህ ዐይነት ነገር ማንኛውንም ጠንቋይ፤ አስማተኛ ወይም ኮከብ ቁጣሪን ጠይቆ ዐየውቅም። ⁷ንጉሡ የሚጠይቀው እጅግ አስቸጋሪ ነገር ነው፤

²⁺² ወይም ከላዳውያንን እንዲሁም 4፤5 እና 10
²⁺³ ይህ ምን ምን እንደ ነበር
²⁺⁴ ይህ ምዕራፍ ከዚህ ጀምሮ እስከ ም 7 ድረስ የተጻፈው በአረማይስጥ ነው።

1+17 እግዚአብሔር ... ዕውቀትንና ማስተዋልን ሰጣቸው፤ አራቱ ወጣቶች ራሳቸውን ለእግዚአብሔር ስለ ሰጡ፤ እግዚአብሔርም ይረዳቸው ስንድ ሙሉ ፈቃዱን ገልጸዋቸው። ለእግዚአብሔርና በመንገዶቹ ታማኝ ለመሆን ጥረት ብታደርጉ፤ እርሱ ከእናንተ ጋር መሆኑን ርግጠኞች በመሆን ታርፋላችሁ፤ ፈቃዱንም ለመፈጸም የሚያስችላችሁን ርዳታና ጸጋ ይሰጣችኋል።

1+20 በማንኛውም የጥበብና ... ዐሥር እጅ በሊጠጡ፤ በመጨረሻው የፈተና ወቅት ጳጳሌና ንደኞቹ በንጉሡ ፊት ጤናማና ልቦ ሙሉ ሆነው ቀረቡ፤ ለእግዚአብሔር በታማኝነት ጸንተው ቆሙ፤ ጥበብንና ዕውቀትን በመግለጣቸውም ስለ እግዚአብሔር ኃይል ምስክርነት ሰጡ።

1+21 ንጉሥ ቂርሰ እስከ ነገሠበት እስከ መጀመሪያው ዓመት፤ ይህ ዓመት (539 ዓ.ቅ.ክ.) ጳጳሌ ወደ ባቢሎን ከተጋዘበት ከ66 ዓመት በኋላ ነበር። ይህ ጳጳሌ የመጀመሪያዎቹ ስደተኞች ከባቢሎን ምርኮ ወደ ይሁዳ እስከ ተመለሱበት እስከ 538 ዓ.ቅ.ክ. ድረስ ያለውን በዐይኑ ለማየት በቅቶ ነበር ማለት ነው።

ምክንያቱም እስከ 537 ዓ.ቅ.ክ. ድረስ በሕይወት ነበርና (ከ10፤1 ጋር ያነጻጽሩ)።

2+1 ናቡከደነዖር ... ሕልም አለመ፤ ንጉሡ ባየው ሕልም እጅግ ታውኮ ነበር፤ ያለ ጥርጥርም አማልክት እእርሱ በሕልሙ መልእክት የነገሩት መሰለው፤ ስለዚህ ሕልሙንና ፍቼን ይነግሩት ዘንድ ጠንቋዮችን ጠራ።

2+4 በአረማይክ ቋንቋ፤ እስከዚህ ክፍል ድረስ የጳጳሌ መጽሐፍ የተጻፈው በዕብራይስጥ ቋንቋ ነበር። በኋላ ግን በዘመኑ የንግድና የመንግሥት መጥናቻ በሆነው በአረማይክ ቋንቋ ተለወጠ። ትንቢተ ጳጳሌ ከዚህ ቀጥሮ እስከ ምዕራፍ 7 ድረስ በአረማይክ ቋንቋ የተጻፈ ሲሆን፤ ከምዕራፍ 8—12 ያለው ደግሞ እንደ ገና በዕብራይስጥ ቋንቋ ተጻፈ።

2+5 ወስኛለሁ፤ ንጉሡ ሕልሙ እጅግ አስፈላጊ እንደ ሆነ ተረድቶአል፤ ስለዚህ የባቢሎንን ጠቢባን ሊፈትናቸው ፈለገ፤ በላቢ ጉደል የሚያስታውሰውን ሕልሙን ሊነግሩት ከቻሉ፤ ትክክለኛውን ፍች እንደሚሰጡት ያውቃል፤ ነገር ግን ሕልሙንም ፍቼንም ካልነገሩት ፈጽሞ ያጠፋቸዋል።

ማተ
5፤3-16

በሰዎች መካከል ከማይኖሩት ከአማልክት በቀር ለንጉሡ የሚገልጽለት የለም።"

¹²ይህም ንጉሡን እጅግ አበሳጩው ሲ አስቁጣውም፤ በባቢሎን ያሉ ጠቢባን ሁሉ እንዲገደሉም አዘዘ፤ ¹³ጠቢባን ሁሉ እንዲገደሉም ዐዋጅ ወጣ፤ ጳጳሌንና ጓደኞቹን ፈልገው እንዲገደሉ ሰዎች ተላኩ።

¹⁴የንጉሡ ዘበኞች አለቃ አርዮክን የባቢሎንን ጠቢባን ለመግደል በመጣ ጊዜ፤ ጳጳሌ በጥበብና በዘዴ አነጋገረው። ¹⁵የንጉሡን መከራንን፤ "ንጉሡ እንዲህ ዐይነት ከባድ ዐዋጅ ያወጣው ስለ ምንድነው?" ሲል ጠየቀው፤ አርዮክም ነገሩን ለጳጳሌ ገለጠለት። ¹⁶በዚህን ጊዜ፤ ጳጳሌም ገብቶ ሕልሙን ይተረጎምለት ዘንድ ጊዜ እንዲሰጠው ንጉሡን ጠየቀው።

¹⁷በዚህ በኋላ ጳጳሌ ወደ ቤቱ ተመልሶ ለጓደኞቹ ለአናንያ፤ ለሚሳኤልና ለአዛርያ ነገሩን ገለጠላቸው። ¹⁸እርሱና ጓደኞቹ ከቀሩት የባቢሎንን ጠቢባን ጋር እንዳይገደሉ፤ የሰማይ ስምዐላክ ምሕረት ያደርግላቸውና ምስጢሩንም ይገልጥላቸው ዘንድ እንዲጻፉ አሳስባቸው። ¹⁹ለጳጳሌም ምስጢሩ በሌለት በራእይ ተገለጠለት፤ ጳጳሌም ለሰማይን አምላክ አመሰግነ፤

²⁰እንዲህም አለ፤ "ጥበብና ኀይል የእርሱ ነውና፤ የእግዚአብሔር ስም ከዘላለም እስከ ዘላለም ይባረካ።"

²¹ጊዜንና ወቅትን ይቆውላል፤ ነገሥታትን በዙፋን ያስቀምጣል፤ ደግሞም ያወርዳቸዋል፤ ጥበብን ለጠቢባን፤ ዕውቀትንም ለሚያስተውሉ ይሰጣል።

²²የጠለቀውንና የተሰወረውን ነገር ይገልጣል፤ በጨለማ ያለውን ያውቃል፤ ብርሃንም ከእርሱ ጋር ይኖራል።

²³የአባቶቹ አምላክ ሆይ፤ አመሰግንሃለሁ፤ እከብርሃለሁም፤ ጥበብንና ኀይልን ሰጥቶኸኛልና፤ ከአንተ የጠየቅነውን ነገር አሳውቀኸኛል፤ የንጉሡን ሕልም አሳውቀኸኛል።"

2+12 ቀ+5፤ 873+13+19
2+13 871+20፤ 5+19
2+17 871+6
2+18 ቀ+23፤ 871+2፤ 871+4፤ 871+7
ኤር33+3፤ የ51+9፤ 6+11+13
2+19 ቀ+28፤ ኤር22+33፤ ኤር33+15፤ 871+17
2+20 ኤር9+4፤ መዘ113+2፤ 145+1-2፤ ኤር32+19
2+21 2ሳሙ14+17፤ ኤር12+19፤ መዘ75+6-7፤ 119+34፤ 874+17፤ 7+25፤ 672+13+1፤ ያሪ+5
2+22 ዘ640+8፤ ኤር12+22፤ መዘ139+11-12፤ ኤር45+7፤ ኤር23+24፤ 875+11፤ 146+2+10፤ 874+13፤ ያሪ+17
2+23 ዘ631+5፤ ዘ83+15፤ ሕዝ28+3፤ 871+17
2+24 ቀ+4
2+25 ዘ821+10፤ 871+6፤ 5+13፤ 6+13
2+26 871+7
2+27 ቀ+10፤ ዘ641+8
2+28 ዘ640+8፤ 493+1፤ መዘ4+4፤ ኤር10+7፤ ሕዝ28+3፤ 871+20፤ 4+5፤ 10+14፤ ኤር4+13፤ ማቴ24+6፤ 6+11፤ 22+6
2+29 ዘ641+25

ጳጳሌ ሕልሙን ተረጎመ

²⁴ጳጳሌም የባቢሎንን ጠቢባን እንዲገድል ንጉሡ ወዳዘዘው ወደ አርዮክ ሄደ፤ "የባቢሎንን ጠቢባን አትግደል፤ ወደ ንጉሡ ውስጥኝ፤ እኔም ሕልሙን አተረጎምለታለሁ" አለው።

²⁵አርዮክም ጳጳሌን ወዲያውኑ ወደ ንጉሡ በመውሰድ፤ "ሕልሙንና ትርጉሙን ለንጉሡ መግለጥ የሚችል ሰው ከይሁዳ ምርኮኞች መካከል አግኝቻለሁ" አለው።

²⁶ንጉሡም ብልጣሶር የተባለውን ጳጳሌን፤ "የየሁትን ሕልምና ትርጉሙን ልትነግረኝ ትችላለህ?" አለው።

²⁷ጳጳሌም እንዲህ አለ፤ "እንድም ጠቢብ፤ አስማተኛ፤ ጠንቋይም ሆነ ቃላተኛ ንጉሡ የጠየቀውን ምስጢር መግለጥ የሚችል የለም፤ ²⁸ነገር ግን ምስጢርን የሚገልጥ አምላክ በሰማይ አለ፤ እርሱም በሚመጡት ዘመናት የሚሆነውን ነገር ለንጉሥ ናቡከደነፆር ገልጦልኩ፤ በዐልጋህ ላይ ተኝተህ ሳለ በእእምሮህ የነበረው ሕልሙና ራእይ ይህ ነው።"

²⁹ንጉሡ ሆይ፤ ተኝተህ ሳለ፤ እእምሮህ ወደፊት ሊሆን ስላለው ነገር ያሳሰል ነበር፤ ምስጢርን ገላጭ የሆነውም ወደ ፊት የሚሆነውን ነገር አሳየህ። ³⁰ይህ ምስጢር ለእኔ የተገለጠው፤ ከሰው ሁሉ ይልቅ ታላቅ ጥበብ ስላላኝ አይደለም፤ ነገር ግን ንጉሥ ሆይ፤ አንተ ትርጉሙን እንድታውቅና በእእምሮህ ታሳሰለው የነበረው ነገር ምን እንደ ሆነ ትረዳ ዘንድ ነው።

³¹ንጉሡ ሆይ፤ በፊት ለፊትህ ገዡና የሆነ፤ የሚያብረቀርቅና የሚያስፈራ ታላቅ ምስል ቆሞ አየህ፤ ³²የምስሉ ራስ ከንጽሕ ወርቅ፤ ደረቱና ከንዶቹ ከብር፤ ሆዱና ጭኖቹ ከናስ የተሠሩ ነበሩ፤ ³³ቅልጥሞቹም ከብረት፤ እግሮቹም ከፊሉ ከብረት፤ ከፊሉም ከከክላ የተሠሩ ነበሩ። ³⁴ይህን በመመልከት ሳይ ሳለህ፤ እንድ ድንጋይ የሰው እጅ ሳይነካው ተፈንቅሎ ወረደ፤ ከብረትና ከከክላ የተሠሩ ትን የምስሉን እግሮች መታቸው፤

2+30 ኤር45+3፤ 871+17፤ ኤር4+13
2+31 ኤር25+3-5፤ 871+7 2+34 ቀ+44-45፤ ኤር12+19፤ 34+24፤ መዘ2፤ ኤር60+12፤ 878+25፤ ዘ4+6

2+16 ጊዜ እንዲሰጠው ንጉሡን ጠየቀው፤ በቅርቡ ትምህርታቸውን ያጠናቀቁ በመሆናቸው፤ ጳጳሌና ሦስቱ ጓደኞቹ ከሌሎቹ ጠቢባን ጋር በንጉሡ ፊት የመቅረብ ዕድል አልነበራቸውም፤ ይሁን እንጂ ጠቢባን ሁሉ የገደሉ የሚለው ዐዋጅ አራቱንም ይጨምር ነበር። ከዚያም ጳጳሌ ወደ ንጉሡ ቀርቦ ሕልሙን ይተረጎም ዘንድ ጊዜ እንዲሰጠው ጠየቀ። ይህ ጊዜ የሰፈለገውም ለመጸለይና የእግዚአብሔርን ርዳታ ለመቀበል ነበር። ስለዚህ አራቱ ዕብራውያን በጸሎት እግዚአብሔርን አጥብቀው ፈለጉት፤ ራእዩንም እስኪገልጥላቸው ድረስ በትዕግሥት ጠበቁ።

2+19-23 ጳጳሌም የሰማይን አምላክ አመሰግነ፤ እግዚአብሔር ሕልሙንና ፍቺን ከገለጠለት

በኋላ፤ የጳጳሌ የመጀመሪያው ሐሳብ እግዚአብሔርን ስለ መልካምነቱና ስለ ኀይሉ ማመስገን ነበር። እግዚአብሔር ላደረገው ነገር በድንገት ምስጋናን ማቅረብ እግዚአብሔርን በእውነት የሚወዱና የሚያገለግሉ ሰዎች ባሕርይ ነው።

2+28-30 ምስጢርን የሚገልጥ አምላክ በሰማይ አለ፤ ጳጳሌ ሕልሙንና ፍቺን ለንጉሡ በማሳወቁ ለራሱ ክብርን አልሰጠም። እግዚአብሔር በእኛ ሕይወት ለሠራው ሥራ ዕውቅናንና ክብርን ለራሳችን ከመፈለግ መጠንቀቅ አልብን (ከዘጸ 8+11-20 ጋር ይነጻጽሩ)። ጳጳሌ ትሑት፤ ግልጽና ለእግዚአብሔር ታማኝ ነበር፤ ከዚህም የተነሣ፤ ናቡከደነፆር የጳጳሌን አምላክ ለማወቅ ተገቢ ምላሽ መስጠት ቻለ (ቀ 47)።

አደቀቃቸውም።³⁵ ወዲያውኑም ብረቱ፣ ሽክላው፣ ናሱ፣ ብሩና ወርቁ ተሰባበሩ፤ በበጋ ወራት በዐውድማ ላይ እንደሚገኝ እብቅም ሆኑ፤ ነፋሱም አንዳች ሳያስቀር ጠራረጋቸው፤ ምስሉን የመታው ድንጋይ ግን ታላቅ ተራራ ሆነ፤ ምድርንም ሞላ።

³⁶ ሕልሙ ይህ ነበር፤ አሁን ትርጉሙን ለንጉሥ እንናገራለን።³⁷ ንጉሥ ሆይ፤ አንተ የነገሥታት ንጉሥ ነህ፤ የሰማይ አምላክ መንግሥትንና ሥልጣንን፣ ንይልንና ክብርን ሰጥቶሃል፤³⁸ የሰው ልጆችን፣ የምድር አራቱትንና የሰማይ ወፎችን በእጅህ አሳልፎ ሰጥቶሃል፤ በየትም ቦታ ቢሆኑ፣ በሁሉም ላይ ገዥ አድርገሃል፤ እንግዲህ የወርቁ ራስ አንተ ነህ።

³⁹ ከአንተም በኋላ ከአንተ የሚያንስ ሌላ መንግሥት ይነሣል፤ ቀጥሎም በናስ የተመሰለው ሦስተኛ መንግሥት ይነሣል፤ መላውን ምድርም ይገዛል።⁴⁰ በመጨረሻም ሁሉን ነገር እንደሚቀጠቅጥና እንደሚሰብር ብረት ብርቱ የሆነ አራተኛ መንግሥት ይነሣል፤ ብረት ሁሉን ሰባብሮ እንደሚያደቅ ከእርሱ በፊት የነበሩትን መንግሥታት ሁሉ ሰባብሮ ያደቃቸዋል።⁴¹ እግሮቹና ጣቶቹ ከፊል ብረትና ከፊል ሽክላ ሆነው እንዳይሆኑ እንዲሁ የተከፋፈለ መንግሥት ይሆናል፤ ነገር ግን ብረትና ሽክላ ተደባልቀው እንዳይሆኑ በከፊል የብረት ጥንካሬ ይኖረዋል።⁴² የእግሮቹ ጣቶች ከፊሉ ብረት ከፊሉ ሽክላ እንደ ሆኑ ሁሉ ይህም መንግሥት በከፊሉ ብርቱ በከፊሉ ደካማ ይሆናል።⁴³ ብረትና ሽክላ ተደባልቀው እንዳይሆኑ ሁሉ ሕዝቡም ድብልቅ ይሆናል፤ ብረትና ሽክላ እንደማይሞላ፡፡

2435 መዝ14፡37፡10፤ አ.42፡3፤ 17፡13፤ 41፡15-16፤ ሚ14፡1፤ ዘዘ12፡3
2436 ዘፍ40፡12
2437 ዕዝ7፡12፤ ኤር27፡7፤ ዳ34፡26
2438 ኤር27፡6፤ ዳ34፡21-22፤ 5፡18
2439 ዳ37፡5
2440 ዳ37፡7

2444 ዘፍ27፡29፤ 14፡መ9፡20፤ መዝ2፡9፤ 110፡5፤ 145፡13፤ ኢ.49፡7፤ ዳ34፡34፤ 6፡26፤ 7፡14፡27፤ ኦዘ1፡21፤ ሚ14፡7፤13፤ ሐጌ2፡21፤ ማቴ 22፡143-44፤ ሉቃ1፡33፤ 1ቆሮ15፡24፤ ራእ1፡1፤15
2445 ዘፍ41፡25፤ ኢ.428፡16፤ ዳ38፡25፤ ራእ22፡6
2446 ዳ38፡17፤ ሐሥ10፡25፤ 14፡13
2447 ቀ፡22፡28፤ ዘ810፡17፤ ዳ34፡9፡25፤ 11፡36፤ 1ቆሮ14፡25፤

ሁሉ ሕዝቡም በአንድነት አይኖሩም።
⁴⁴ በእነዚያ ነገሥታት ዘመን፣ የሰማይ አምላክ ፈጽሞ የማይፈርስና ለሌላም ሕዝብ የማይሰጥ መንግሥት ይመሠርታል፤ እነዚያን መንግሥታት ሁሉ ያደቃል፤ እስከ መጨረሻውም ያጠፋቸዋል፤ ይህ መንግሥት ራሱ ግን ለዘላለም ዳንቶ ይኖራል።⁴⁵ የሰው እጅ ሳይነካው ከተራራ ተፈንቅሎ የወረደውና ብረቱን፣ ናሱን፣ ሽክላውን፣ ብሩንና ወርቁን ያደቀቀው ድንጋይ ራእይ ትርጓሜ ይህ ነው፡-
"ታላቁ አምላክ ወደ ፊት የሚሆነውን ለንጉሡ አሳቶታል፤ ሕልሙ እውነት ነው፤ ትርጓሜውም የታመነ ነው።"
⁴⁶ ከዚያም ንጉሥ ናቡከደነፆር በግንባሩ ተደናቶ ለዳንኤል ሰገደለት፤ አከበረውም፤ መሥዋዕትና ዕጣንም እንዲያቀርቡለት አዘዘ።⁴⁷ ንጉሡም ዳንኤልን፣ "ይህን ምስጢር ልትገልጥ ትችላለህ፤ በእውነት አምላካችሁ የአማልክት አምላክና የነገሥታት ጌታ፣ ምስጢርንም ገላጭ ነው" አለው።
⁴⁸ ንጉሡም ዳንኤልን በከፍተኛ ሥልጣን ላይ አስቀመጠው፤ እጅግ ብዙ ስጦታዎችንም ሰጠው፤ የመላው ባቢሎን አውራጃ ገዥ አደረገው፤ በባቢሎን መባቢን ሁሉ ሳይም አለቃ አድርጎ ሾመው።⁴⁹ ከዚህም በላይ በዳንኤል አሳሳቢነት ንጉሡ ሲድራትን፣ ሚሳቅንና አብደናንን የባቢሎን አውራጃ አስተዳዳሪዎች አድርጎ ሾማቸው፤ ዳንኤል ግን በቤተ መንግሥት ተቀመጠ።

2447 1ጢ.፡፡6፡15 2448 ቀ፡6፡ 23፡25፡28፤ አስ8፡2፤ ዳ31፡20፤ 4፡9፤ 5፡11፤ 8፡27
2449 ዳ31፡7፤ 3፡30፤ 6፡2

2437-38 እንግዲህ የወርቁ ራስ አንተ ነህ፤ ናቡከደነፆር የባቢሎናውያንን አዲስ መንግሥት የሚወክል የወርቅ ራስ ነበር (605-539 ዓ.ቅ.ክ.)። እርሱ ከሞተ በኋላ የመንግሥቱ ግዛት መፈራረስ ጀመረ።

2439 ከአንተ የሚያንስ የናቡከደነፆር መንግሥት በብር ደረትና ከንድ (ቀ፡ 32) በሚመሰል በዘቅተኛ መንግሥት ይተካል፤ ይህ መንግሥት በቂርስ የተመሠረተው (539 ዓ.ቅ.ክ.) ሜዶን ወፋርስ መንግሥት ይሆናል። ሆዱና ጭኑ በነሐስ የተመሰለው ሦስተኛው መንግሥት በታላቁ እስክንድር የተመሠረተው (330 ዓ.ቅ.ክ.) የግሪክ መንግሥት ነው።

2440 እንደሚሰብር ብረት ብርቱ የሆነ አራተኛ መንግሥት፤ የብረቱ መንግሥት (ቀ፡ 33) በ67 ዓ.ቅ.ክ. የተጀመረው የሮም መንግሥት ነው፤ ይህም መንግሥት ቀደም ያሉ መንግሥታት ያላደረጉትን በመፈጸም ዓለምን ሁሉ የተቈጣጠረ መንግሥት ነው።

2441-43 በከፊሉ ብርቱ በከፊሉ ደካማ፤ እግሮቹ ብረትና ሽክላ የሆኑት፤ የሮም መንግሥት ከወደቀ በኋላ በስፋት ይሆኑ በነበረው ቦታ ውስጥ የተነሡ ብሔራዊ መንግሥታትን ያመለክታል። አንዳንዶቹ እጅግ ብርቱዎች ከመሆናቸው የተነሣ ለረዥም ጊዜ ቄይተዋል፤ ሌሎቹ ደግሞ ደካሞች ስለ ሆኑ በተደጋጋሚ እየተንኩታኩቱ ወድቀዋል።

2444-45 ፈጽሞ የማይፈርስና ... መንግሥት፤ በሕልሙ ውስጥ በሰው እጅ ሳይሆን፤ ዲበ ተፈጥሮአዊ

በሆነ ንይል ከተራራ ተፈንቅሎ የወረደው ድንጋይ የምስሉን እግሮች መቶ አደቀቃቸው። የምስሉ እግሮች ብቻ ሳይሆኑ ወርቁ፣ ብሩ፣ ነሐሱ፣ ብረቱና ሽክላውም ሁሉ ዐመድ ሆኖ በንኖ ጠፋ። (1) ባቢሎን ለሚዶን ወፋርስ መንግሥት ቦታውን ሲለቅ፣ ይህ ጥምረት የምስሉን ተመሳሳይ ቅርጽ እንደ ያዘ ቄዩ፣ ግሪክና ሮምም ይህንኑ ምስል ይዘው የኖሩ ሲሆን፤ ዘመናዊ ብሔራዊ መንግሥታትም ምስሉን እንደ ያዙ ናቸው። ሁሉም መንግሥታት የዚሁ የእንጹ ዓለም ሥርዐት አካል ናቸው። ከዚህም በላይ በዘመናችን የባቢሎናውያን የሥነ ፈለክ ጥናት፣ የሜዶን ወፋርስ ሥነ ምግባር፣ የግሪክ ሥነ ጥበብና ፍልስፍና እንዲሁም ሰላም በወታደራዊ ንይል ሊገኝ ይችላል የሚለው የሮማውያን ሐሳብና የሮም ሕግ በዙፍያችን አለ። በናቡከደነፆር ሕልም መሠረት የክርስቶስ መንግሥት ሙሉ በሙሉ እንዲመሠረት፣ የዓለም ሥርዐት ከፍልስፍናውና ከእስራቶቹ ሁሉ ጋር ፈጽሞ መደምሰስ ይኖርበታል።

(2) ምስሉን የመታው ድንጋይ ምድርን ሁሉ የሞላ መንግሥት ሆነ (ቀ፡ 35)። ይህ አምስተኛው መንግሥት በመሲሐ ኢየሱስ የተመሠረተው የእግዚአብሔር መንግሥት ነው። ምድርን ሁሉ በመመላት ወደ አዲሱ ሰማይና ወደ አዲሱ ምድር ይዘልቃል (ከራእ 21፡1 ጋር ያንጸጽሩ)። አሁን ያለው የዓለም ሥርዐት ዘላለማዊ እንዳልሆነ ርግጠኛ ልንሆን እንችላለን፤ የእግዚአብሔር መንግሥት ግን ለዘላለም ይኖራል (ከ2ኢጥ 3፡10-13 ጋር ያንጸጽሩ)።

የወርቁ ምስልና የእቶን እሳት

3 ንጉሠ ናቡከደነፆር ከፍታው ሥልሳ ከንድ፣ ወርቁ ስድስት ከንድ የሆነ የወርቅ ምስል አሠራ፤ በባቢሎንም አውራጃ በዱራ ሜዳ አቆመው። ኸዚያም መኳንንትን፣ ሹማምትን፣ አገረገዦችን፣ አማካሪዎችን፣ የግምጃ ቤት ኅላፊዎችን፣ ዳኞችን፣ ሌሎች የሕግ ዐዋቂዎችንና በየአውራጃው ያሉትን ሹማምትን ሁሉ ላቆመው ምስል ምረቃ በዓል እንዲመጡ ጠራ።

3መኳንንቱ፣ ሹማምቱ፣ አገረገዦችን፣ አማካሪዎችን፣ የግምጃ ቤት ኅላፊዎች፣ ዳኞች፣ ሌሎች የሕግ ዐዋቂዎችና በየአውራጃው ያሉ ሹማምት ሁሉ ንጉሥ ናቡከደነፆር ላቆመው ምስል ምረቃ በዓል ተሰበሰቡ በምስሉም ፊት ቆሙ።

ኸዚያም ከፍታው ላይ ድምፅ እንዲሆን የሚል ዐዋጅ ታወጀ፤ “ሕዝቦች ሆይ፤ መንግሥታትና ልዩ ልዩ ቋንቋ የምትናገሩ ሰዎች ሁሉ፤ እንድታደርጉ የታዘዘችሁት ይህ ነው፡- የመለከትና የእንቢልታ የመሰንቆና የክራር፣ የበገናና የዋሽንት እንዲሁም የዘፈን ሁሉ ድምፅ ስትሰሙ፣ ንጉሥ ናቡከደነፆር ላቆመው የወርቅ ምስል ተደፍታችሁ መሰገድ አለባችሁ፤ ተደፍቶ የማይሰግድ ማንም ሰው ቢኖር፣ ወዲያውኑ በሚንበሰበለው የእሳት እቶን ውስጥ ይጣላል።”

የሰበሰቡ የመለከትና የእንቢልታ የመሰንቆና የክራር፣ የበገናና የዋሽንት፣ የዘፈንም ሁሉ ድምፅ በሰሙ ጊዜ ወዲያውኑ ሕዝቡ ሁሉ፣ መንግሥታትና ልዩ ልዩ ቋንቋ የሚናገሩ ሰዎች ንጉሥ ናቡከደነፆር ላቆመው የወርቅ ምስል ተደፍተው ሰገዱ።

በዚህ ጊዜ አንዳንድ ሹክብ ቈጣሪዎች ወደ ፊት ቀርበው አይሁድን ከሰሱ፤ ንጉሥ

3+1 ቍ14፥
ኢሳ46፥6፥
ኤር16፥20፥
ዕን2፥19
3+2 ቍ27፥
ኢሰ1፥1፥ ጳጳ6፥7
3+4 ጳጳ4፥1፥
6፥25፥ ራእ10፥11
3+5 ቍ10፥15፥
ዘፍ4፥21፥
ራእ13፥12
3+6
ቍ11፥15፥21፥
ኤር29፥22፥
ዳን5፥19፥ 6፥7፥
ማቴ13፥42፥50፥
ራእ13፥15
3+7 ቍ5
3+8 ኢሳ19፥3፥
ዳን2፥10
3+9 ዐገ2፥3፥
ዳን5፥10፥ 6፥6

3+10 ቍ4-6፥
ዳን6፥12
3+12 ኢሰ3፥3፥
ዳን2፥49፥ 6፥13
3+13 ዳን2፥12
3+14 ቍ1፥
ኢሳ46፥1፥
ኤር50፥2
3+15
2ዜና32፥15፥
ኢሳ36፥18-20
3+16 ዳን1፥7
3+17 ዘፍ48፥16፥
ኢዮ5፥19፥
መዝ18፥48፥
27፥1-2፥
ኤር1፥8፥ ዳን6፥20

ናቡከደነፆርንም እንዲህ አሉት፤ “ንጉሥ ሆይ፤ ለዘላለም ንጉሥ! ^{10ንጉሥ} ሆይ፤ አንተ እንዲህ ብለህ ዐዋጅ አውጥተህ ነበር፤ የመለከትና የእንቢልታ የመሰንቆና የክራር፣ የበገናና የዋሽንት፣ የዘፈንም ድምፅ የሰማ ሁሉ ለወርቁ ምስል ተደፍቶ መሰገድ አለበት፤ ^{11ማንም} ተደፍቶ ለወርቁ ምስል ባይሰግድ በሚንበሰበለው የእሳት እቶን ውስጥ ይጣላል። ^{12ነገር} ግን ንጉሥ ሆይ፤ በባቢ ሎን አውራጃ አስተዳዳሪዎች አድርገህ የሽ ምሃቸው ሲድራቅ፣ ሚሳቅና አብደናን የሚ ባሉት አንዳንድ አይሁድ ትእዛዝህን አይቀ በሉም፤ አማልክትህን አያገለግሉም፤ አንተም ላቆምሽው የወርቅ ምስል አይሰግዱም።”

^{13ንጉሥ} ናቡከደነፆር በታላቅ ቍጣ ሲድራቅን፣ ሚሳቅንና አብደናንን አስጠራቸው፤ እነዚህንም ሰዎች በንጉሠ ፊት አቀረቧቸው፤ ^{14ናቡከደነፆርም} እንዲህ አላቸው፤ “ሲድራቅ፣ ሚሳቅና አብደናን ሆይ፤ እኔ ላቆ ምሁት ምስል አለመሰገዳችሁ፣ አማልክቱንም አለማገልገላችሁ እውነት ነው? ^{15አሁንም} ቢሆን የመለከቱንና የእምቢልታውን፣ የመሰንቆውንና የክራርን፣ የበገናውንና የዋሽንቱን፣ የዘፈንንም ሁሉ ድምፅ ስትሰሙ፣ እኔ ላቆምሁት የወርቅ ምስል ተደፍታችሁ ለመሰገድ ዘግጃ ከሆናችሁ መልካም! ባትሰግዱለት ግን ወዲያውኑ ወደሚንበሰበለው የእቶን እሳት ውስጥ ትጣላላችሁ፤ ታዲያ ከእጄ ሊያድናችሁ የሚችል እምላክ ማን ነው?”

^{16ሲድራቅ፣ ሚሳቅና አብደናን} ለንጉሠ እንዲህ ብለው መለሱ፤ “ናቡከደነፆር ሆይ፤ በዚህ ጉዳይ ላይ ስለ ራሳችን መልስ መስጠት አያስፈልገንም። ^{17ንጉሥ} ሆይ፤ በሚንበሰበለው የእቶን እሳት ውስጥ ብንጣል፤

3+1 የወርቅ ምስል፤ ለዳንኤል በተገለጠው መሠረት ናቡከደነፆር ይህን ትዕቢት የተሞላበትን ድርጊት ሳይፈጽም አልቀረም (2፥37-38)፤ በሕልሙ የየው ምስል የወርቅ ራስ እርሱ ራሱ ነበርና። የናቡከደነፆር መንግሥት በዚህ ጊዜ በነይል የተነሣበች ወቅት ነበር፤ ናቡከደነፆርም ወደ ግዛቱ የተጨመሩትን አገሮች አንድ አድርጎ ለመምዝ ያለ ጥርጥር ሃይማኖትን መሣሪያ አድርጎ ለመጠቀም ጥረት አያደረገ ነበር፤ ስለዚህ ሕዝቦች ለእርሱ ያላቸውን ታማኝነት ይገልጹ ዘንድ ላሠራው ምስል እንዲሰግዱ ዐዋጅ አሰነገረ። ለራስ ክብር ወይም ለፖለቲካ ዐላማ ሲል ሃይማኖትን መሣሪያ አድርጎ ለመጠቀም የሞከረ የሳሉም መሪ የመጀመሪያውም ሆነ የመጨረሻው እርሱ ብቻ አልነበረም።

3+2 ላቆመው ምስል ምረቃ በዓል፤ ዳንኤል ራሱ በንጉሠ ቤተ መንግሥት እያገለገለ ሳለ (2፥49)፣ ሦስቱ ጓደኞቹ በእርሱ አሳሳቢነት በባቢሎን መንግሥት የአስተዳደር ሥልጣን ተሰጥቷቸው ተሾሙ። ሹማምቱ ለቆመው የወርቅ ምስል ወድቀው እንዲሰግዱ በታዘዙበት ጊዜ፣ ዳንኤል በመካከላቸው ላይኖር ይችላል፤ በዚያን ጊዜ በንጉሠ ታዝዝ አውራጃዎችን ለመጉብኘት ሳይሄድ አልቀረም፤ ወይም በዚህ ጥቅስ ላይ የተመለከቱት ሹማምት ካላቸው ኅላፊነት የእርሱ ኅላፊነት የተለየ

ሊሆን ይችላል።

3+12 አማልክትህን አያገለግሉም፤ መጽሐፍ ቅዱስ ለበላይ አስተዳዳሪዎቻችን መታዘዝ፣ እነርሱን ማክበርና ለእነርሱም መጽለይ እንደሚገባን ቢያስቀምርም (ሮሜ 13፥1-7፣ 1ጢሞ 2፥1-2፣ 1ዴጥ 2፥13-17)፣ ቅድሚያ ልንሰጠው የሚገባን ግን ለእግዚአብሔር ብቻ ነው።

3+17-18 የምናመልከው እምላክ ሊያድን ይችላል፤ የሥነ ፈለክ ተመራማሪዎች በቅናት ተነሣሥተው ያሳደሩባቸው የሰሜት ጫናም ሆነ ጭካኔ የተሞላበት የንጉሥ ናቡከደነፆር፣ ቂቻ እነዚህን ሦስት ወጣቶች ከነበራቸው የግል እምነት ፈቀቅ ሊያደርጋቸው አልቻለም። ይልቁንም ለአንዱ እውነተኛ እምላክ ያላቸውን ታማኝነት በግልጽነትና በድፍረት መሰከሩ። መጠጊያቸውና ኅይላቸው በሆነው በእግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ ተሰፋና እምነት ነበራቸው (መዝ 46፥1፣ 56፥4)። ከዚህም በላይ በነጠሊትና ባለመታዘዝ ላይ የሚገለጠው የእግዚአብሔር ቍጣ ከሰው ቍጣ እጅግ የከፋ እንደ ሆነ ይውቃሉ (ከዘላ 26፣ ከዘጸ 28 ጋር ያነጻጽሩ)። ሁኔታ የማይለወጠውን እምነታቸውን ለመግለጽ፣ “ባድነንም እንኳ” ብማለት ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር መታመናቸውንና ለእርሱም እስከ

የምናመልከው አምላክ ሊያድነን ይችላል፤ ከእጅህም ያድነናል።¹⁸ ነገር ግን ንጉሥ ሆይ፤ ባያድነንም እንኳ፤ አማልክትህን እንደማናገለግል፤ ላቀምኸውም የወርቅ ምስል እንደማንሰግድ ዕውቅ።”

¹⁹ከዚያም ናቡከደነፆር በሲድራቅ፣ በሚሳቅና በአብደናን እጅግ ተቈጣ፤ ፊቱም ተለወጠባቸው፤ የእቶን እሳትም ቀደም ሲል ከነበረው ሰባት ዕዋፍ ተደርጎ እንዲነድ አዘዘ፤²⁰ ከሰራዊቱም ብርቱ የሆኑትን ጥቂት ወታደሮች፤ ሲድራቅን፤ ሚሳቅንና አብደናን አስረው ወደሚንበለበለው የእቶን እሳት ውስጥ እንዲጥላቸው አዘዘ።²¹ እንርሱም መጐናጸፊያቸውን ሰራዊታቸውን፤ የራስ ጥምጥማቸውንና ሌሎች ልብሰቻቸውን እንደ ለበሱ ታስረው በሚንበለበለው የእቶን እሳት ውስጥ ተጣሉ።²² የንጉሡ ትእዛዝ አስቸኳይ ስለነ በረና የእቶንም እሳት እጅግ ስለ ነደደ፤ የእሳቱ ወላፊን ሲድራቅን፤ ሚሳቅንና አብደናን ወስደው የጣሏቸውን ወታደሮች ገደላቸው።²³ ሦስቱ ሰዎች ግን ተጠፍረው እንደ ታሰሩ በሚንበለበለው የእቶን እሳት ውስጥ ወደቁ።

²⁴ከዚህ በኋላ ንጉሥ ናቡከደነፆር በአድናቆት ከተቀመጠበት ዘሎ በመነሣት አማካሪዎቹን “እስረን በእሳት ውስጥ የጣልናቸው ሰዎች ሦስት አልነበሩምን?” ሲል ጠየቀ።

እነርሱም፤ “ንጉሥ ሆይ፤ እውነት ነው” አሉ።

²⁵እርሱም፤ “እነሆ፤ ያልታሰሩና ያልተጎዱ አራት ሰዎች በእሳቱ ውስጥ ሲመላለሱ አያ ለሁ፤ አራተኛውም የአማልክትን ልጅ ይመስላል” አላቸው።

²⁶ናቡከደነፆርም ወደሚነደው የእቶን እሳት በር ቀረብ ብሎ ከፍ ባለ ድምፅ፤ “እናንተ የልዑል አምላክ አገልጋዮች ሲድራቅ፤ ሚሳቅና አብደናን፤ ኑ ውጡ ወደዚህ ኑ” አላቸው።

ስለዚህ ሲድራቅ፤ ሚሳቅና አብደናን ከእ

3+18 ቀ+28፡
1181+17፡
ኢሱ24+15
3+19 ዘሌ26+18-
28
3+20 ጳጳ17
3+22 ጳጳ17
3+26 ጳጳ12+34

3+27 ቀ+2፡
መዝግ13-11፡
ኢሳ34+2፡
ጳጳ67+23፡
ዕብ11+32-34
3+28 ቀ+18፡
ዘጳ31+20፡
ኢዮ13+15፡
መዝ26+1፡
34+7፡ 84+12፡
97+10፡ ጳጳ6+22፡
ሐሥ5+19፡
12+11
3+29 ዕዘ6+11፡
ጳጳ6+26+27
3+30 ጳጳ23+49
4+1 ጳጳ34+4፡
6+25
4+2 መዝ74+9፡
ጳጳ3+26
4+3
መዝ105+27፡
ጳጳ2+44፡ 6+27

ሳቱ ወጡ፤²⁷ መኳንንቱ፤ ሹማምንቱ፤ አገረ ገዢዎቹና የቤተ መንግሥት አማካሪዎችም በዙሪያቸው ተሰበሰቡ፤ እነርሱም እሳቱ ሰውነታቸውን እንዳልጎዱ፤ ከራሳቸውም ጠጉር እንዲቷ እንዲ እንዳልተቃጠላች አይ፤ የመጐናጸፊያቸው መልክ አልተለወጠም፤ የእሳትም ሽታ በሳያቸው አልነበረም።

²⁸ከዚያም ናቡከደነፆር እንዲህ አለ፤ “መልአኩን ልክ አገልጋዮቹን ያዳኑ፤ የሲድራቅ፤ የሚሳቅና የአብደናን ስምዒክ ይባረክ፤ በእርሱ በመታ መን የንጉሡን ትእዛዝ ጥሰው፤ ከአምላክ ቸው በቀር ሌላ አምላክ ለማገልገልም ሆነ ለእርሱ ለመስገድ ፈቃደኛ ባለ መሆን ሕይወታቸውን እሳልፈው ሰጥተዋልና።”²⁹ ስለዚህ እንደዚህ የሚያድን ሌላ አምላክ የለምና በሲድራቅ፤ በሚሳቅና በአብደናን ስምዒክ ላይ ማናቸውንም ቃል የሚናገሩ ሕዝቦችም ሆኑ ልዩ ልዩ ቋንቋ የሚናገሩ ሁሉ ይቈራረጣሉ፤ በቶቻቸውም የፍርስራሽ ክምር ይሆናሉ ብዬ አዝግባለሁ።”

³⁰ከዚያም ንጉሡ ሲድራቅን፤ ሚሳቅንና አብደናንን በባቢሎን አውራጃ ላይ ሾማቸው።

ናቡከደነፆር በሕልሙ ዛፍ አየ

4 ከንጉሥ ናቡከደነፆር፤ በምድር ሁሉ ለሚኖሩ ሕዝቦች መንግሥታትና ልዩ ልዩ ቋንቋዎችን ለሚናገሩ ሰዎች ሁሉ፤ ሰላም ይብዛላችሁ!

²ልዑል ስምዒክ ያደረገልኝን ታምራዊ ምልክቶችንና ድንቅ ሥራዎች ስንግራትሁ እጅግ ደስ እያለኝ ነው።

³ምልክቱ እንዴት ታላቅ ነው! ድንቁስ እንዴት ብርቱ ነው! መንግሥቱ የዘላለም መንግሥት ነው፤ ግዛቱም ከትውልድ እስከ ትውልድ ይኖራል።

መጨረሻ መታዘባቸውን አሳይተዋል። የሚያስከትለው ውጤት ምንም ይሁን ምን፤ ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር ላይ የተመሠረተና ለእርሱም የሚታዘዝ ጽኑ አምነት ነበራቸው። ትድግናን ተመክሮ ብቻ ይሆን፤ መታዘዝና በእግዚአብሔር ላይ በጽናት መታመን የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ትክክለኛ ማረጋገጫዎች ናቸው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደ ተጠቀሱት እንደ ሌሎቹ ታላላቅ ቅዱሳን ሁሉ፤ የእነዚህ የሦስቱ ባዶኞች እምነት በእጅጉ ተፈትኖአል።

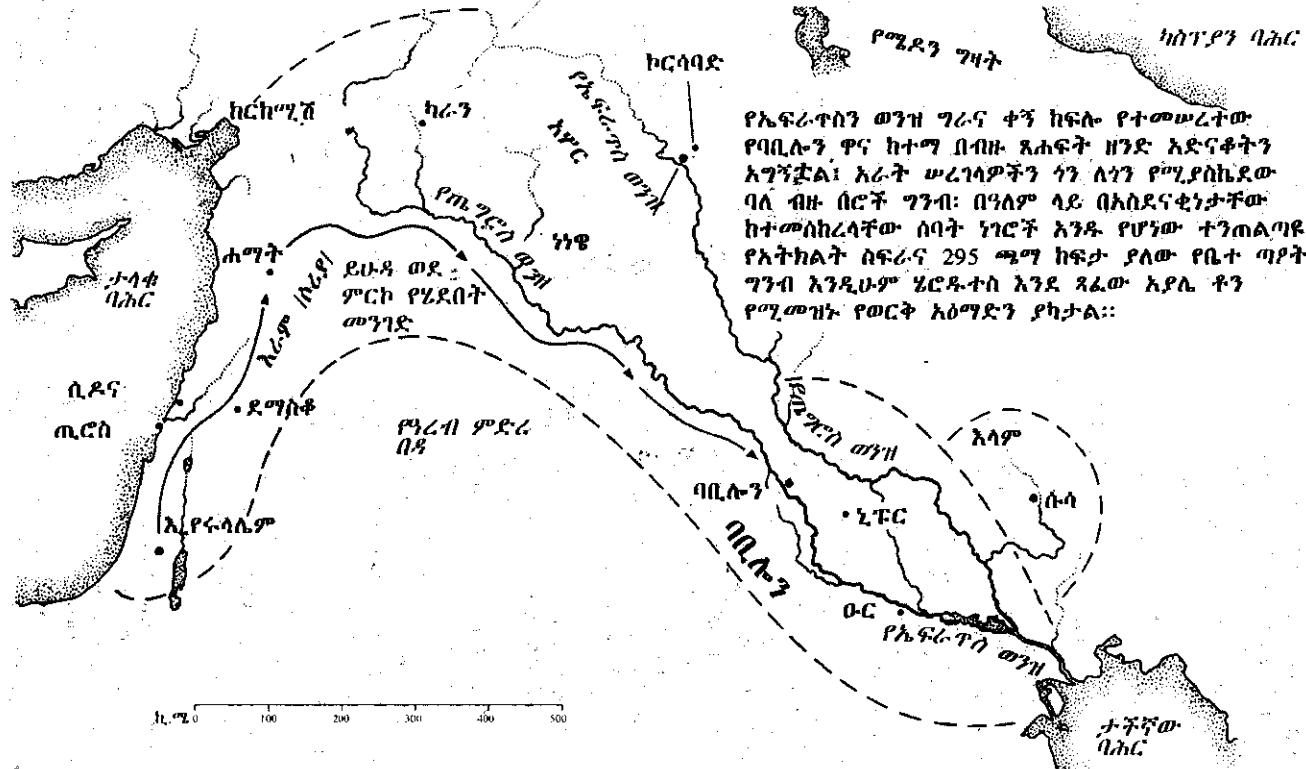
3+24-25 አራተኛውም የአማልክትን ልጅ ይመስላል፤ አራተኛው ሰው የጳጳሌን ሦስት ባዶኞች ለመጠበቅና በዚህ ትልቅ መከራቸው ጊዜ አብሯቸው ለመሆን የመጣ መልአክ ወይም ከትሥት በፊት የተገለጠው ክርስቶስ ሊሆን ይችላል። የሦስቱ ወጣቶች ዕብራዊ ስሞች እግዚአብሔር ለአነርሱ ከፈጸመው የማጽን ሐራ ጋር መስማማቱን ልብ ይበሉ። እግዚአብሔር ምሕረትን አሳያቸው (አናንያ)፤ (አዛርያ) የተባለውም ስም እግዚአብሔር ረጸባቸው የሚል ነው። በእሳት ውስጥ የተገኘው አራተኛው ሰውም፤ “እግዚአብሔርን የሚተካለው ማነው?” (ሚሳኤል 1፡7 እና ማብ ይመ)

የሚለውን ያመለክታል ነው።

3+30 ሲድራቅን፤ ሚሳቅንና አብደናንን ሕይወታቸውን አሳልፈው እንዲሰጡ ሊያደርግ በሚያስችል ሁኔታ ውስጥ እንኳ ሳሉ፤ በእግዚአብሔር በመታመን የጻፉት እነዚህ ሦስት ባዶኞች፤ በዚህ ዘመን ዓለማዊ ተግባራቸውን ያለገደብ ለመፈጸም ሲሉ፤ በመንፈሳዊና በግብረገባዊ ተጽዕኖ በልማድም ሥር ራሳቸውን ለማስዛት የሚጠክሩትን ሰዎች የሚያወጥዝ አገልግሎት ፈጸመዋል። “ማንም ሰው የማይጸመው ነው” በሚል በበብ ብቻ የምናደርገውን ማንኛውንም ነገር እግዚአብሔር አይቀበልም። የሚያስከትለው ውጤት ምንም ይሁን ምን፤ ለእርሱና ለቃሉ ታማኝነት በመሆን በልባችን ቀርጥ ያለ ውሳኔ እንወስድ ዘንድ እግዚአብሔርን አጥብቀን መለመን ይገባናል።

4+1-3 ታምራዊ ምልክቶችንና ድንቅ ሥራዎችን፤ ናቡከደነፆር የእግዚአብሔርን ታላቁነትና ኅያልነት መስከረ። ወደዚህ መረዳት የደረሰውም በዚህ ምዕራፍ እንደ ተጠቀሰው ከእእምሮ ውጭ በመሆን ከተዋረደ ጊዜ በኋላ ነበር።

አዲሱ የባቢሎን ግዛት ከ 626-539 ዓ.ቅ.ክ.

የኤፍራጥስን ወንዝ ግራና ቀኝ ከፍሎ የተመሠረተው የባቢሎን ዋና ከተማ በብዙ ጸሐፍት ዘንድ አድናቆትን አግኝቷል፤ አራት ሠረገላዎችን ጎን ለጎን የሚያስኬደው ባለ ብዙ ሰድች ግንብ፣ በዓለም ላይ በአስደናቂነታቸው ከተመሰከረላቸው ሰባት ነገሮች አንዱ የሆነው ተንጠልጣዩ የአትክልት ስፍራና 295 ሜግ ከፍታ ያለው የቤተ ጣዖት ግንብ እንዲሁም ሄሮዶተስ እንደ ጻፈው አያሌ ቶን የሚመዝኑ የወርቅ አዕማድን ያካታል።

እኔ ናቡከደነፆር በቤቱ ደልቶኝ በቤተ መንግሥቴም ተመቻቹኝ እኖር ነበር፤⁵ አንድ ያስፈራኝ ሕልም አየሁ፤ በዐልጋዬ ላይ ተኝቼ ሳለሁ፤ ወደ አእምሮዬ የመጡት ምስሎችና ራእዮች አስደነገጡኝ። ስለዚህ የባቢሎን ጠቢባን ሁሉ ወደ እኔ መጥተው ሕልሜን እንዲተረጉሙልኝ አዘዝሁ።⁷ ጠንቋዮቼ፣ አስማተኞቼ፣ ከክብ ዌጣሪዎቼና መተተኞቼ በመጡ ጊዜ ሕልሙን ነገርኋቸው፤ ነገር ግን ሊተረጉሙልኝ አልቻሉም። ስለዚህ ለሕይወቴም በአምላኬ ስም ብልጣ ሶር ተብሎ የተጠራውና የቅዱሳን አማልክት መንፈስ ያለበት ጳጳሌ ገብቶ በፊቱ ቆመ፤ ሕልሜንም ነገርሁት።

እኔም እንዲህ አልሁት፤ “የጠቢባን አለቃ ብልጣሶር ሆይ፤ የቅዱሳን አማልክት መንፈስ በአንተ ውስጥ እንዳለ ዐውቃለሁ፤ ምንም ዐይነት ምስጢር አያስቸግርህም፤ የየሁት ሕልም እነሆ፤ ተርጉሙልኝ።”¹⁰ በዐልጋዬ ላይ ተኝቼ ሳለሁ ያየሁት ራእይ ይህ ነው፡- እነሆ በፊቱ በምድር መካከል ቁመቱ እጅግ ረጅም የሆነ ዛፍ ቆሞ ተመለከትሁ።¹¹ ዛፉም እጅግ አደገ፤ ጠነከረም፤ ጫፉ ሰማይ ደረሰ፤ እስከ ምድር ዳርቻ ድረስም ይታይ ነበር።¹² ቅጠሎቹ የማሩ፤ ፍሬዎቹ የተንዠረገጉ፤ ነበሩ፤ በላዩም ለሁሉ የሚሆን ምግብ ነበረበት። የምድር አራዊት ከጥላው በታች ያርፉ ነበር፤ በቅርንጫፎቹም ላይ የሰማይ ወፎች ይኖሩ ነበር፤ ፍጥረትም ሁሉ ከእርሱ ይመገብ ነበር።

¹³ “በዐልጋዬ ላይ ተኝቼ ሳለሁ ሳየሁት ራእይ አንድ ቅዱስ መልአክተኛ፤ ከሰማይ ሲወርድ አየሁ።¹⁴ እርሱም ድምፁን ከፍ አድርጎ እንዲህ አለ፤ ዛፉን ቀረጡ፤ ቅርንጫፎቹን ጨፍቶ፤ ቅጠሎቹን አራግፉ፤ ፍሬውንም በትኑ፤ ከሥሩ ያሉት እንስሶች፤ በቅርንጫፎቹም ላይ ያሉት ወፎች ይሸሹ።¹⁵ ነገር ግን ጉቶውና ሥሩ በሚዳው ሣር ላይ በብረትና በናስ ታስሮ በመፈት ውስጥ ይቈይ።

“በሰማይ ጠል ይረሰርሰ፤ በጥሻም ውስጥ ከአራዊት ጋር ይኑር።¹⁶ እእምሮው ከሰው አእምሮ ይለወጥ፤ የእንስሳም አእምሮ ይሰጠው፤ ሰባት ዓመትም ይለፍበት።

4+4 መ30+6፤
ኢ432+9
4+5 ቀ+19፤
ዘፍ41+8፤
ኢፆ3+26፤
መ14+4፤
832+13+28፤
5+6
4+6 832+2
4+7 ዘፍ41+8፤
ኢ444+25፤
832+2+10
4+8 ዘፍ41+38፤
831+7
4+9 832+48፤
5+11-12
4+10 ቀ+5፤
መ14+4፤
ሕ31+13-4
4+11 ሕ19+11፤
31+5
4+12 ሕ117+23፤
ግቴ13+32
4+13 ቀ+10+23፤
ዘ833+2፤ 837፤
4+14 አፆ24+20፤
ሕ131+12፤
ግቴ3+10
4+16 ቀ+23+32
4+17 ቀ+2+25፤
መ83+18፤
103+19፤
ኢር27+5-7፤
832+24፤ 5+18-
21፤ 11+21፤
ሮግ13+1፤
ግቴ23+12
4+18 ቀ+7-9፤
ዘፍ41+8+15+38፤
831+20፤ 5+8+15
4+19 ቀ+5፤
ዘፍ40+12፤ 41+8፤
837+15+28፤
8+27፤ 10+16-17
4+21 ሕ131+6
4+22
24መ-12፤7፤
ኢር27+7፤
835+18-19
4+23 ቀ+13፤
ሕ131+34፤
835+21፤ 8+13
4+24 ኢፆ40+12፤
መ1107+40፤
ኢር40+2

¹⁷ “ውሳኔው በመልአክተኞች ተገልጾልኝ፤ ፍርዱም በቅዱሳን ተነግሮአል፤ ይኸውም፤ ልዑል በሰዎች መንግሥታት ሁሉ ላይ እንደሚገዛና እነዚህንም መንግሥታት ለወደደው እንደሚሰጥ፤ ከሰዎችም የተናቁቹን በሳያቸው እንደሚሾም፤ ሕዋዋን ሁሉ ያውቁ ዘንድ ነው።

¹⁸ “እኔ ናቡከደነፆር ያየሁት ሕልም ይህ ነው፤ አሁንም ብልጣሶር ሆይ፤ በመንግሥቱ ካሉ ጠቢባን ሁሉ አንዳቸውም ሊተረጉሙልኝ ስላልቻሉ፤ ምን ማለት እንደሆነ ንገረኝ፤ አንተ የአማልክት መንፈስ በውስጥህ ስላለ ልትተረጉሙልኝ ትችላላህ።

ጳጳሌ ሕልሙን ተረጎመ

¹⁹ ከዚያም ብልጣሶር የተባለው ጳጳሌ ለጥቂት ጊዜ በጣም ታወከ፤ ሐሳቡም አስ ደነገጠው። ንጉሡም፤ “ብልጣሶር ሆይ፤ ሕልሙም ሆነ ትርጉሙ አያስደንግጥህ” አለው።

ብልጣሶርም እንዲህ ብሎ መለሰ፤ “ሕልሙ ለሚጠለህ ይሁን፤ ትርጉሙም ለጠላቶችህ፤²⁰ እጅግ አድጎና ጠንክሮ የያዘው ዛፍ፤ ጫፉም እስከ ሰማይ ደርሶ በምድር ሁሉ የሚታየው፤²¹ ቅጠሎቹ የሚያምሩ፤ ፍሬውም ተንዠረገግን ለሁሉ ምግብ የሆነው፤ የዱር አራዊት መጠለያ የሆነውና በቅርንጫፎቹ ላይ ለሰማይ ወፎች ሳይ መሥሪያ ያለው፤²² ንጉሥ ሆይ፤ ያህል አንተ ነህ፤ ታላቅና ብርቱ ሆንህ፤ ታላቅነትህ አድጎ እስከ ሰማይ ደረሰ፤ ግዛትህም እስከ ምድር ዳርቻ ተንሰራፋ።

²³ “ንጉሥ ሆይ፤ አንተ፤ ዛፉን ቀረጡ፤ አጥፉትም፤ በብረትና በናስ የታሰረውን ጉቶና ሥሩን በሚዳው ሣር ላይ በብረትና በናስ ታስሮ በመፈት ውስጥ ይቈይ፤ በሰማይ ጠል ይረሰርሰ፤ እንድ ዱር አራዊትም ይኑር፤ ሰባት ዓመትም ይለፍበት” እያለ ከሰማይ የወረደውን ቅዱሱን መልአክተኛ አየሁ።

²⁴ “ንጉሥ ሆይ፤ ትርጉሙ ይህ ነው፤ ልዑል በንጉሡ በጌታዬ ላይ ያወጣው ዐዋጅ ይህ ነው፤²⁵ ከሕዝብ ተለይተህ

4+25 ቀ+17፤ አፆ24+8፤ ኢር27+5፤ 832+47፤ 5+21
4+7 ወይም ከአጳውያን
4+13 ወይም ጉባኝ፤ እንዲሁም፤ ቀ+17 እና 23

4+9 የጠቢባን አለቃ፤ በአረማይክ ቋንቋ “ሐርቱማያ” የሆነው ጠቢባን የሚለው ቃል ጥንታዊውን የኪዳን፤ ሮርም ጽሑፍ የሚያውቀው የሚጽፉትን ምሁራን ጽሑፍት የሚያመለክት ነው፤ ከእነዚህም አንዳንዶቹ የጥንቁቅ ዘደጋዎችን ይጠቀማሉ። ሆኖም ለጳጳሌ የተሰጠው የዕውቀት ችሎታ ዲበ ተፈጥሮአዊ እንጂ፤ ምናልባት ሳያነበው እንዳልቀረ ከሚገመት ከጥንት ጣየት አምልኮ እፈ ታሪክ የተወሰደ እንዳልሆነ ንጉሡ ተረድቶአል።
4+10 ዛፍ፤ በዚህ ዛፍ ለማካይነት ጳጳሌ የተረዳውን ትእምርት ለመንገዝብ ቀጥሮ 22ን ይመልከቱ።
4+16 የእንስሳም አእምሮ ይሰጠው፤ ሰባት ዓመትም ይለፍበት፤ ከዚህ ደረጃ ላይ ሥዕላዊ አገላለጹ ሕይወት ከሌለው ዛፍ፤ ሕይወት ወዳለው

ነገር ተለውጦአል። ይህ ፍጡር የራሱን አእምሮ ወይም የማስተዋል ጎይል ዐጥቶ የእንስሳ አእምሮ ተሰጠው። ንጉሡ የማስተዋል ጎይሉን ያጣው “ሰባት ዓመት” ነው፤ ምናልባትም ሰባት ወቅቶች ማለት ሲሆን ይችላል፤ ይኸውም በመሠረቱ ሁለት ወቅቶች ብቻ ናቸው፤ እነርሱም የበጋና የክረምት ወቅቶች ሲሆኑ፤ አእምሮውን ሰቶ የቁየበት ጊዜ ሦስት ዓመት ተኩል ነበር ማለት ነው።
4+17 ልዑል በሰዎች መንግሥታት ሁሉ ላይ እንደሚገዛና፤ እግዚአብሔር አምላክ ጎይል እንደ ሆነና በዓለም መንግሥታት የሚሰጠውን ወንበር ሁሉ ላይ የፈለገውን ሰው ማስቀመጥ እንደሚችል ንጉሡ መማር ያስፈልገው ነበር።

ትሰደዳለህ፤ ዱር አራዊትም ጋር ትኖራለህ። እንደ ከብት ሣር ትሰላለህ፤ በሰማይ ጠልም ትረሰርሳለህ፤ ልዑሉ በሰዎች መንግሥታት ሁሉ ላይ እንደሚገዛና እነዚህንም መንግሥታት ለወደደው እንደሚሰጥ እስክታውቅ ድረስ ሰባት ዓመታት ያልፋብሃል።²⁶ የዛፋ ጉቶ ከነሥፋ እንዲቀር መታዘዙ ሥልጣን ከሰማይ መሆኑን ስታውቅ መንግሥትህ እንደሚመለስ ስለህ ያመለክታል።²⁷ ስለዚህ ንጉሥ ሆይ፤ ምክራን ሰማይ ኅጢአት መሥራትን ትተህ ትክክለኛ የሆነውን አድርግ፤ ክፋትን ትተህ ለተጨቁኑት ቸርነትን አድርግ፤ ምናልባት በሰላም የምትኖርበት ዘመን ይራዘምልህ ይሆናል።”

ሕልሙ ተፈጸመ

²⁸ ይህ ሁሉ በንጉሡ በናቡከደነፆር ላይ ደረሰ፤²⁹ ከዐሥራ ሁለት ወራት በኋላ ንጉሡ በባቢሎን ቤተ መንግሥት ሰገነት ላይ ሲመለስ ሳለ፤³⁰ “በብርቱ ጎይሴ፤ ለገናናው ክብራ ንጉሣዊ መኖሪያ ትሆን ዘንድ ይሠራኝት ታላቂቷ ባቢሎን ይህች አይደለች ምን?” አለ።

³¹ “ንግሥትን ገና ከአፋ ሳይጨርስ፤ እንዲህ የሚል ድምፅ ከሰማይ መጣ፤ “ንጉሥ ናቡከደነፆር ሆይ፤ ስለ አንተ የታወጀው ይህ ነው፤ መንግሥትህ ከአንተ ነገተወሰደህል፤³² ከሕዝብ መካከል ትሰደዳለህ፤ ከዱር አራዊት ጋርም ትኖራለህ፤ እንደ ከብት ሣር ትሰላለህ፤ ልዑሉ በሰዎች መንግሥት ሁሉ ላይ ሙሉ ሥልጣን እንዳለውና እነዚህንም መንግሥታት ለወደደው እንደሚሰጥ እስክታውቅ ድረስ ሰባት ዓመታት ያልፋል።”

³³ ወዲያው፤ በናቡከደነፆር ላይ የተነገረው ሁሉ ተፈጸመ፤ ከሕዝብ መካከል ተሰደደ፤ እንደ ከብትም ሣር በላ። የራስ ጠጉሩ እንደ ንስር ላባና፤ ጥፍሮቹም እንደ ወፍ ጥፍሮች እስኪያድጉ ድረስ ሰውነቱ በሰማይ ጠል ረሰረሰ።

³⁴ ጊዜው ከተፈጸመ በኋላ፤ እኔ ናቡከደነፆር ዐይኖቼን ወደ ሰማይ አነሣሁ፤

4+26 ቍ15፤
832+37
4+27 ዘ824+13፤
15721+29፤
መዝ14፤3፤
ምሳ28+13፤
ኢሳ55+6፤
7፤ ኤር29+7፤
ሕዝ8+22
4+28 ዘጉ23+19
4+30 ኢሳ10+13፤
13+19፤ 37+24-
25፤ 835+20፤
ሰን1+11፤ 2+4
4+31
24፡፡22+28፤
835+20
4+32 ኢዮ9+12
4+33 ኢዮ24+8፤
835+20
4+34 ኢዮ12+20፤
መዝ145+13፤
ኢሳ37+16፤
832+44፤ 5+21፤
6+26፤ 12+7፤
ሉቃ1+33
4+35 ዘ821+8፤
32+39፤ ኢዮ9+4፤
መዝ115+3፤
135+6፤
ኢሳ14+24፤27፤
40+17፤ 45+9፤
835+21፤
ዮና1+14፤
ሮግ9+20
4+36 ምሳ22+4፤
835+18
4+37 ዘ815+2፤
ዘ832+4፤
ኢዮ31+4፤
40+11-12፤
መዝ18+27፤
33+4-5፤ 34+3፤
119+21፤
ኢሳ13+11፤
835+23፤
ማፋ23+12
5+1 ቍ30፤
1573+15፤
ኤር50+35፤
837+1፤ 8+1
5+2 23724+13፤
2ዜ536+10፤

አእምሮዬም ተመለሰልኝ፤ ልዑሉንም ባረክሁት፤ ለዘላለምም የሚኖረውን ወደስሁት፤ ክብርንም ሰጠሁት።

ግዛቱ የዘላለም ግዛት ነው፤
መንግሥቱም ከትውልድ እስከ
ትውልድ ይኖራል።

³⁵ የምድር ሕዝቦች ሁሉ፤
እንደ ኢምንት ይቁጠራሉ፤
በሰማይ ጎይላት፤

በምድርም ሕዝቦች ላይ፤
የወደደውን የደርጋል፤
እጁን መከልከል የሚችል የለም፤
ምን ታደርጋለህ? ብሎ
የሚጠይቀውም የለም።

³⁶ አእምሮዬ እንደ ተመለሰልኝ፤ ወዲያው ለመንግሥቱ ክብር፤ ግርማዊነቱና ሞገሴ ተመለሰልኝ፤ አማካሪዎቼና መኳንንቱ ፈለጉኝ፤ ወደ ዙፋኔም ተመለስሁ፤ ከቀድሞውም የበለጠ ታላቅ ሆንሁ።³⁷ የሰማይ አምላክ የሚያደርገው ሁሉ ትክክለ፤ መንገዶቹም ሁሉ ጽድቅ ስለ ሆኑ፤ አሁንም እኔ ናቡከደነፆር እርሱን አወድሰዋለሁ፤ ከፍ ከፍ አደርገዋለሁ፤ አከብረዋለሁም፤ እርሱም በትዕቢት የሚመላለሱትን ማዋረድ ይችላል።

በግድግዳው ላይ የታየው ጽሕፈት

5 ንጉሥ ቤልሻሻር ለሺህ መኳንንቱ ታላቅ ግብጥ አደረገ፤ በሺሁም ፊት የወይን ጠጅ ይጠጣ ነበር። ቤልሻሻር የወይን ጠጁን እየጠጣ ሳለ፤ አባቱ ናቡከደነፆር ከኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ያመጣቸውን የወርቅና የብር መጠጫዎችን እርሱና መኳንንቱ ሚስቶቹና ቀባቶቹ ይጠጡባቸው ስንጽ፤ እንዲያመለክቱለት አዘዘ።³ ከዚያም በኢየሩሳሌም ከነበረው ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የተወሰዱትን የወርቅ መጠጫዎች አመጡ፤ ንጉሡና

5+2 አስ1+7፤ 2+14፤ ኢሳ21+5፤ ኤር52+19፤ 831+2
ኃ5+2 ወይም ኢዮት፤ ወይም ቀምጋ ዘር እንዲሁም
ቍ11+13 እና 18

4+27 ኅጢአት መሥራትን ትተህ ትክክለኛ የሆነውን አድርግ፤ ጳጳሴ ንጉሡ ንስሐ እንዲገባ ጳጳሴ አጥብቆ መጠየቁ፤ የእግዚአብሔር አስፈሪ ፍርድ ሊቀር እንደሚችል ያመለክታል። ናቡከደነፆር ኅጢአቱን ቢተው፤ በግፍ ለገዛቸው ድኾችና ጭቁኖች ቸር ቢሆን፤ እግዚአብሔር በሕልም የገለጠውን ፍርድ ከማድረግ ይመለሳል።

4+34-37 አእምሮዬም ተመለሰልኝ፤ ሰባት ፉጥር የፍጹምነት ፉጥር ነው፤ ስለዚህ ከሰባቱ ወቅቶች በኋላ የናቡከደነፆር አእምሮ ተመለሰለት። ናቡከደነፆር ያስተዋለው በራሱ ላይ የተፈጸመበትን ብቻ ሳይሆን፤ የእስራኤል አምላክ የሆነውን የጳጳሴን አምላክ፤ ይልቅ ታላቅነትና ልዕልናም ጭምር ነበር።

5+1 ቤልሻሻር ... ታላቅ ግብጥ አደረገ፤ ስኬት የተሞላበት የናቡከደነፆር እግዚ 44 ዓመት ቆይቶአል፤ ከእርሱ ሞት በኋላ የባቢሎን ክብር መውደቅ ጀመረ።

መንግሥቱ ለ22 ዓመታት ቢቀጥልም፤ ዐመፆችና ነፍስ ግድያዎች እያክመውታል፤ የመጨረሻዎቹ የባቢሎን ነገሥታት የናቢደስና ታላቁ ልጁ ብልጣሮር ናቸው፤ እነርሱም የገዙት በአንድነት ነበር።
5+2 አባቱ ናቡከደነፆር፤ “አባት” የሚለው ቃል ጥቅም ላይ የዋለው ወላጅ አባትን ለመግለጽ ሳይሆን፤ በአጠቃላይ መልኩ ትውልድን ወይም ቀደምት አባቶችን ለማመልከት ነው (በዋናው ጽሑፍ ውስጥ ያለውን አማራጭ ትርጉም ይመልከት)።

5+3 ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የተወሰዱትን የወርቅ መጠጫዎች፤ ለባቢሎን ጣዖት አማልክት ክብር ሲባል፤ በእግዚአብሔር ገዋያተ ቅድሳት በመጠጣት ቤልሻሻርና መሳፍንቱ አንዱን እውነተኛ አምላክ አቃለሉ፤ የመጨረሻውንም ፍርድ በራሳቸው ላይ አመጡ (ቍ 22-24)።

መኳንንቱ፤ ሚስቶቹና ቀጣዮቹም ጠጡባቸው። የወይን ጠጅንም እየጠጡ የወርቅና የብር የኖሰ፤ የብረት፤ የዕንጨትና የድንጋይ አማልክትን አመሰገኑ።

⁵በድንገትም የሰው እጅ ጣቶች ታዩ፤ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ በመቅረቡ ትይዩ ባለው ግድግዳ ልሴን ላይ ጻፉ፤ ንጉሡም ይጽፋ፤ የነበረውን እጅ አየ፤ በዚያን ጊዜ ንጉሡ በድንጋጤ ተሞላ፤ ፊቱም ተለዋወጠ፤ እጆቹና እግሮቹ ከዱት፤ ጉልበቶቹም ተብረከረኩ።

⁷ንጉሡም ድምፁን ከፍ አድርጎ አስማተኞችን፤ ከክብ ፄጣሪዎችን፤ መተተኞችን እንዲያስገቡለት አዘዘ፤ ለባቢሎናውያኑ ጠቢባን እንዲህ አላቸው፤ “ይህን ጽሕፈት አንብቦ ትርጉሙን የሚነግረኝን ሐምራዊ መጉናጸፊያ አላብሰዋለሁ፤ የወርቅ ሐብልም በዐንገቱ ላይ አጠልቅለታለሁ፤ መንግሥቱም ላይ ሦስተኛ ገዢ ይሆናል።”

⁹ከዚያም የንጉሡ ጠቢባን ሁሉ ገቡ፤ ነገር ግን ጽሕፈቱን ሊያነብም ሆነ ትርጉሙምን እንደ ሆነ ለንጉሡ ሊነግር የሚችል ማንም አልነበረም። ንጉሡ ቤልሻሃር ከፊት ይልቅ ፈራ፤ ፊቱም እጅግ ተሰወጠ፤ መኳንንቱም ግራ ገብቶአቸው ተደናገጡ።

¹⁰ንግሥቱቱም የንጉሡንና የመኳንንቱን ድምፅ ሰምታ ወደ ግብዣው አዳራሽ ገባች፤ እንዲሁም አለች፤ “ንጉሥ ሆይ፤ ለዘላለም ንግሥ፤ አትደንግጥ፤ ፊትህም አይለዋወጥ፤ በመንግሥቱ ውስጥ የቅዱሳን አማልክት መንፈስ ያለበት አንድ ሰው አለ፤ ይህ ሰው በአባትህ ዘመን እንደ አማልክት ጥበብና ማስተዋል፤ ዕውቀትም የሞላበት ሆኖ ተገኝቶአል፤ አባትህ ንጉሥ ናብከደነዳርም የጠንቋዮችን የአስማተኞችን የክብ ፄጣሪዎችና የመተተኞች አለቃ አደረገው።

¹²ንጉሡ ብልጣሶር ብሎ የጠራው ይህ ዳንኤል መልካም መንፈስ፤ ዕውቀትና ማስተዋል ያለው ሆኖ ተገኘ፤ ሕልምን የመተርጎም፤ እንቅስቃሴን የመፍታትና የተሰረገውን የመግረም ልዩ ጥሎታም ነበረው። ስለዚህ ዳንኤልን አስጠራ፤ እርሱም የጽሕፈቱን ትርጉም ይነግርሃል።”

¹³ዳንኤልንም ወደ ንጉሡ አቀረቡት፤ ንጉሡም እንዲህ አለው፤ “ንጉሡ አባቱ ከይሁዳ ማጥከ ካመጣቸው መካከል አንዱ የሆነኸው ዳንኤል አንተ ነህን? ¹⁴የአማልክት መንፈስ በውስጥህ እንዳለ፤ ዕውቀት፤ ማስተዋልና ልዩ ጥበብ እንዳለህ ሰምቻለሁ፤ ¹⁵ይህን ጽሕፈት አንብበው

5+4 መሳ16+24፤
አሰ1+10፤
መዝ135+15-
18፤ ዕን2፤19፤
ራእ9፤20፤
5+6 ሊዮ4+15፤
መዝ22+14፤
ኢሳ7፤2፤
ሕዝ7፤17፤ ዳን4፤5
5+7 ዘፍ41+8፤42፤
አሰ10፤3፤
ኢሳ19፤3፤
44፤25፤
ኤር50፤35፤
ዳን2፤5-6፤48፤
4፤6-7
5+8 ዘሰ8፤18፤
ዳን21፤10፤ 4፤18
5+9 መዝ48፤5፤
ኢሳ21፤4
5+10 ነሀ2፤3፤
ዳን3፤9
5+11 ቀ፡14፤
ዘፍ41፤38፤
ዳን1፤17፤
2፤22፤47-48
5+12 ቀ፡14-16፤
ዘዮ፤12፤8፤
ሕዝ28፤3፤
ዳን1፤7፤ 6፤3
5+13 አሰ2፤5-6፤
ዳን6፤13
5+14 ዘፍ41፤38፤
ዳን2፤22
5+15 ዳን4፤18

5+16
ዘፍ41፤15፤42፤
አሰ5፤3፤ ዳን2፤6
5+17 2ኃ፤5+16
5+18 ኤር27፤7፤
28፤14፤ ዳን2፤37-
38፤ 4፤36
5+19 ዳን2፤12-
13፤ 3፤6፤ 4፤22
5+20 ሊዮ40፤12፤
ኢሳ14፤13፤15፤
ኤር13፤18፤
43፤10፤
ሕዝ31፤10-11፤
ዳን4፤30፤31፤ 8፤8
5+21 ሕዝ17፤24፤
ዳን4፤16-17፤35
5+22 ዘሰ10፤3
5+23 ሊዮ12፤10፤
31፤4፤
መዝ15፤4-8፤
ኢሳ13፤11፤
14፤13፤
ኤር10፤23፤
44፤9፤ 48፤26፤
50፤29፤ ዕን2፤19፤
ሕዝ17፤28፤
ራእ9፤20

ትርጉሙም እንደ ሆነ ይነግሩኝ ዘንድ ጠቢባንና አስማተኞች በፊቱ ቀርበው ነበር፤ ነገር ግን ሊገልጡት አልቻሉም። ¹⁶አንተ ግን መተርጎምና አስቸጋሪ የሆነውን ነገር መፍታት እንደምትችል ሰምቻለህ። ይህን ጽሕፈት አንብቦ ትርጉሙን ብትነግረኝ፤ ሐምራዊ መጉናጸፊያ ያለብሱሃል፤ የወርቅ ሐብል በዐንገትህ ያጠልቁልሃል፤ የመንግሥት ሦስተኛ ገዢም ትደረጋለህ።”

¹⁷ዳንኤልም ለንጉሡ እንዲህ ሲል መለሰ፤ “ሰውታዎችህን ለራሱ አድርግ፤ ሽልማቶችህንም ለሌላ ሰው ሰጥ፤ ይሁን እንጂ ጽሕፈቱን ለንጉሡ አነባለሁ፤ ትርጉሙም እንደሆነም እነግረዋለሁ።”

¹⁸ንጉሥ ሆይ፤ ልዑል ስምላክ ለአባትህ ለናቡከደነዳር ገናናነትንና ታላቅነትን ክብርንና ግርማን ሰጠው። ¹⁹ከሰጠው ታላቅ ሥልጣን የተነሣ ሕዝቦችና መንግሥታት፤ ደላዊ ልዩ ቋንቋ የሚናገሩ ሰዎችም ሁሉ ተን ቀጠቀጡለት፤ ፈሩትም። ንጉሡም ሊገድል የፈለገውን ይገድል፤ ሊያድን የፈለገውን ያድን፤ ሊሸም የፈለገውን ይሸም፤ ሊያዋርድ የፈለገውንም ያዋርድ ነበር። ²⁰ነገር ግን ልቡ በትዕቢት በጸናና በአብሪት በተሞላ ጊዜ ከዙፋኑ ተወግዶ፤ ክብሩም ተገፈፈ። ²¹ከሰው መካከል ተሰደደ፤ የአንስላም አእምሮ ተሰጠው፤ ከዱር አህዮች ጋር ኖረ፤ እንደ ክብትም ግር በላይ ልዑል ስምላክ በሰዎች መንግሥታት ላይ እንደሚገዛና እነርሱንም ሰውደደው እንደሚሰጥ አስኪያውቅ ድረስ ለውጊቱ በሰማይ ጠል ረሰረሰ።

²²“ቤልሻሃር ሆይ፤ አንተ ልጁ ሆነህ ይህን ሁሉ ብታውቅም፤ ራስህን ዝቅ አላደረግም፤ ²³ይልቁንም በሰማይ አምላክ ላይ በመ ታበይ፤ ራስህን ከፍ ከፍ አደረግህ፤ ሕይወትህንና መጣሚያች አስመጣህ፤ አንተና መኳንንትህ፤ ሚስቶችህና ቀጣዮችህም የወይን ጠጅ ጠጣችሁባቸው፤ ማየት፤ መስማት፤ ማስተዋልም የማይችሉትን የብርና የወርቅ የኖሰና የብረት፤ የዕንጨትና የድንጋይ አማልክትን አመሰገንህ። ሕይወትህንና መንገድህን ሁሉ በእጁ የያዘውን ስምላክ ግን አላከበርህም። ²⁴ስለዚህ እርሱ ጽሕፈቱን የጻፈውን እጅ ላከ።

²⁵“የተጻፈውም ጽሕፈት፤ ‘ማኒ፤ ማኒ፤ ቱቄል፤ ፋራስ’ ይላል።”

45፤7 ወይም ከላዳዎቹ፤ እንዲሁም ቀ፡11
45፤10 ወይም የንጉሡ እናተ
45፤22 ወይም ዙ፡ ወይም ምትክ
45፤25 በአረማይክ ሊፋራስን (ይኸውም ፋራስ ያ ማለት ነው)

5+22 ይህን ሁሉ ብታውቅም፤ ራስህን ዝቅ አላደረግም፤ እግዚአብሔር ናቡከደነዳርን እንዴት እንዳዋረደው በመግለጽ፤ እግዚአብሔርን እንዲፈራ ቤልሻሃርን ዳንኤል አሳሰበው። ቤልሻሃር ይህን አሳዛኝ ሁኔታ ቢሰማም እንኳ፤ ከዚህ ሁኔታ ለመማር ፈጽሞ አልፈለገም። የእግዚአብሔርን ንዋይተ ቅድሳት ማርከሱ በሕይወት አምላክ ላይ ሆኖ ብሎ ማመፁን ያሳያል። ከታሪክ የሚማሩ ጥቂት ሰዎች ናቸው። ለዚህ ዓለም

ነገሮች ታማኝ መሆን ማለትም ለነጠላተኛ ተፈጥሮ መንጓት፤ ለዐይን አምሮት፤ ለትዕቢትና ለዕብሪት መንፈስ መገዛት (ከዮሐ 2፤15-17 ጋር ያነጻጽሩ) እንዲሁም በገጽ 2022 ላይ፤ “ክርስቲያን ከያለም ጋር ያለው ግንኙነት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጥ፤ ከዚህ ቀደም የነበሩ ሰዎች ወደ ገብት ሰፊ የጥፋት መንገድ ውስጥ እንዲገቡ ያደርጋል (ከማቴ 7፤13-14 ጋር ያነጻጽሩ)።

26 ምድሉም ትርጉም ይህ ነው፤
 ማንኛውንም ማለት እንደሚባል
 የመንግሥትነት ዘመን ቁጠረው፤
 ወደ ፍጻሜም አደረሰው ማለት ነው።
 27 ቴቂል ማለት በሚሳን ተመዘንህ፤
 ቀለህም ተገኘህ ማለት ነው።
 28 ፋራስ ማለት መንግሥትህ ተከፈለ፤
 ለሚደናወድ ደንድ ለፋርስ ሰዎች
 ተሰጠ ማለት ነው።
 29 ከዚህ በኋላ በቤልሻዛር ትእዛዝ
 ዳንኤልን ሐምራዊ መጥናጸፊያ አለበሱት፤
 የወርቅ ሐብል በዐንገቱ ላይ አጠለቁለት፤
 የመንግሥቱም ሐምራዊ ገዢ ሆኖ ተሾመ።
 30 በዚያኑ ሌሊት የባቢሎናውያን ንጉሥ
 ቤልሻዛር ተገደለ፤ የሥልጣኑ ህልውና
 ዕድሜ የነበረው ሚደናዊው ዳርዮስም መን
 ግሥቱን ወሰደ።

ዳንኤል በአንበሳች ጉድጓድ ውስጥ

6 ዳርዮስ በመንግሥቱ ሁሉ ላይ እንዲገዛ
 አንድ መቶ ሃያ መሳፍንትን መሾም
 ፈለገ፤ በእነዚህም ላይ ሦስት የበላይ
 አስተዳዳሪዎችን አደረገ፤ ከእነርሱም
 አንዱ ዳንኤል ነበረ። ንጉሡ ጉዳት
 እንዳይደርስበት መሳፍንቱ ተጠሪነታቸው

5+26 ኢሳ13+6፤
 ኢር27+7
 5+27 ኢዩ6+2፤
 መዘ62+9
 5+28 ኢሳ13+17፤
 ኢር27+7፤
 50+41-43፤
 876+28
 5+29 ዘፍ41+42፤
 872+6
 5+30 ቀፋ፤
 ኢሳ21+9፤
 ኢር50+35፤
 51+31
 5+31 ኢሳ13+3፤
 ኢር50+41፤
 876+1፤ 9+1፤
 11+1
 6+1 አስ1፤
 875+31
 6+2 ስዝ4+22፤
 872+48-48
 6+3 ዘፍ41+41፤
 አስ10+3፤
 871+20፤
 51+12-14
 6+4 ኢር20+10
 6+5
 ሐሥ24+13-16
 6+6 ዘፍ23
 6+7 መዘ59+3፤
 642+6፤
 873+2+6

ለሦስቱ የበላይ አስተዳዳሪዎች እንዲሆን
 ተደረገ። ሕመሳፍንቱና ከበላይ
 አስተዳዳሪዎቹ ሁሉ ይልቅ ዳንኤል ልዩ
 የጥበብ መንፈስ የሞላበት ሆኖ በመገኘቱ፤
 ንጉሡ በመላው ግዛቱ ላይ ሊሾመው አሰበ።
 ሳቢህ ምክንያት የበላይ አስተዳዳሪዎቹና
 መሳፍንቱ ዳንኤል በሚያከናውነው
 የመንግሥት ሥራ ሊከሰት ሰበብ ፈለገ፤
 ነገር ግን አላንቸባትም፤ ዳንኤል ታማኝ፤
 ጠንቃቃና በሥራው እንክን የሌለበት
 ስለ ነበር፤ በእርሱ ላይ ስሕተት ሊያገኙ
 አልቻሉም። እነዚህም ሰዎች ግንኙነት
 ሕግ ጋር በተያያዘ ጉዳይ ካልሆነ በቀር፤
 ይህን ሰው የምንከሰበት ምንም ሰበብ
 አናገኝበትም አሉ።
 ከዚያም የበላይ አስተዳዳሪዎቹና
 መሳፍንቱ በአንድነት ወደ ንጉሡ ሄደው
 እንዲህ አሉ፤ “ንጉሥ ዳርዮስ ሆይ፤ ለዘላለም
 ንገሥ! ንጉሥ ሆይ፤ እስከ ሠላሳ ቀን ድረስ
 5+26 ማን ማለት የተቀጠረ ወይም ምናን (ፊትን
 የቻለ አንድ የገንዘብ ክፍል)
 5+27 ቴቂል ማለት የተመዘነ ወይም ስቅል ሊሆን
 ይችላል።
 5+28 ፋራስ/ፊላራስን ነጠላ ቀጥር ሊሆን ተከፈለ
 ወይም ፕሮጀክት ወይም የስቅል አክራሪ ማለት
 ሊሆን ይችላል።
 5+30 ወይም ከለዳውያን

5+26 ዘመን ቁጠረው፤ “ማኔ” የሚለው ቃል
 በእያንዳንዱ ሁለት ጊዜ ነው፤ ይኸውም “ቁጠረው”
 እና “ፈተነው” የሚለትን ሁለት ጥምር ትርጉሞችን
 የያዘ በመሆኑ ነው። ዳንኤል የሰጠው ፍች ግን ቀለል
 የለና አስገራሚ ነው፤ ይህም እንደሚባል የባቢሎንን
 መንግሥት መዝና ቀላል ሆኖ ስላገኘው፤ ዘመኑን
 በዐጭና ወሰኑው ማለት ነው።
 5+27 በሚሳን ተመዘንህ፤ ቀለህም ተገኘህ፤
 “ቀለህም ተገኘህ” የሚለው ሐረግ “የተበላሸ” ወይም
 “ጥራት የሌለው” ማለት ነው። ቤልሻዛር ከሰማይ በሆነ
 ሚሳን ተመዝና በእንደሚባል የመለኪያ መስፈርት
 መሠረት በእጅጉ የተበላሸ ሆኖ ተገኘ ማለት ነው።
 5+28 መንግሥትህ ተከፈለ፤ ለሚደናወድ ደንድ
 ለፋርስ ሰዎች ተሰጠ፤ በቀጥታ 25 ላይ የተጠቀሰው፤
 “ፋራስ” የሚለው ቃል በአረማይክ “ኢፋርሲን” ይባላል።
 “ኢ” በአረማይክ “እና” ማለት ሊሆን፤ “ፋርሲን”
 የሚለው “ፊላራስ” ለሚለው ቃል የብዙ ቀጥታ ነው።
 “ፊላራስ” የሚለው ቃል ሁለት ትርጉም ሲኖረው፤
 ይህም “መከፈል” እና “ፋርስ” የተባለው አገር ማለት
 ይሆናል። የሚያመለክተውም የባቢሎንን መንግሥት
 መከፈልና በፋርስ ወሚደን ሰዎች መሸነፉን ነው።
 5+30 ቤልሻዛር ተገደለ፤ የባቢሎናውያንና
 የፋርስ ጽሑፎች የሚደን ወፋርስ ሰራዊት ወደ
 ባቢሎን በቀረበ ጊዜ፤ ሕዝቡ በሮቹን ወለል
 አድርገው ከፍተው ያለምንም ተቃውሞ ሰራዊቱን
 ማስገባታቸውን ያመለክታሉ። በዚህ ጊዜ የተገደለው
 ቤልሻዛር ብቻ ሊሆን ይችላል። ከጥቂት ጊዜ በኋላ
 ቂርስ ወደ ከተማዬ ገባ፤ ከናቦኒደስና፤ ከቤልሻዛር
 የቀቁና አገዛዝ ነጻ አውጪ መሆኑም ታወቋል።
 5+31 ሚደናዊው ዳርዮስም መንግሥቱን
 ወሰደ፤ “ዳርዮስ” የሚለው ስም ቂርስ ባቢሎንን
 በያዘ ጊዜ የተጠራበት የማዕረግ ስም ሊሆን ይችላል።

በሌላም በኩል ቂርስ የእርሱ ምክትል አድርጎ የሾመውና
 ቂርስም ከሞተ በኋላ ለጥቂት ጊዜ ባቢሎንን ቀጥሎ
 የገዛው የጉባዔ ሌላ ስም ሳይሆን አይቀርም።
 6+3 በመላው ግዛቱ ላይ ሊሾመው፤ ዳርዮስ
 መንግሥቱን ሲያስተዳድር ይረዱት ዘንድ ከሾማቸው
 ከሦስቱ የበላይ አስተዳዳሪዎች መካከል ዋናው ዳንኤል
 ነበር። ዳንኤል ልዩ የጥበብ መንፈስ ያለው ሆኖ
 በመገኘቱ፤ ንጉሡ ከመሳፍንቱና ከበላይ አስተዳዳሪዎቹ
 የበለጠ አዲስ ሹመት ሊሰጠው አሰበ። ዳንኤል
 በ80 ዓመት ዕድሜው እንደሚኖር ፈጣን፤ የነበረውና
 ችሎታውም እስከ መጨረሻው የዘለቀው ከእንደሚባል
 በጎነት የተነሣ ነበር (መሲ፤ ካሊብና ኢያሱ በ80
 ዓመት ዕድሜያቸው ከነበራቸው ሁኔታ ጋር ያነጻጽሩት፤
 ዘፀ 7፡7፤ ዘፀ 34፡7፤ ኢሱ 14፡10-11፤ 24፡29 ይመ)።
 6+5 ... ካልሆነ በቀር ይህን ሰው የምንከሰበት
 ምንም ሰበብ፤ የዳንኤል ጠላቶች እርሱን ሊከሰቱ
 የሚችሉበትን ጥፋት የማግኘት ተስፋ አልነበራቸውም፤
 ያላቸው ብቸኛ ተስፋ ዳንኤል ለአምላካዊ ለቃሉ ካለው
 ታማኝነት ጋር የሚጋጭ የመንግሥት ሕጋዊ የእገዳ
 ትእዛዝ እንዲወጣ መጠየቅ ነበር። ይህን ስልት ሐሰተኛው
 ክርስቶስ በሚገዛበት ዘመን መጨረሻ ላይ ሲይጣን
 በእንደሚባል ታማኝ ሕዝብ ላይ ይጠቀምበታል።
 ሐሰተኛው ክርስቶስ የእንደሚባልን ሕዝብ ለመክሰስ
 የሚያስችል ሰበብ ለማግኘት፤ በእንደሚባል ሕግና
 በመንግሥት የሕግ ግዴታዎች መካከል ግጭትን
 ይፈጥራል፤ ስለዚህ ሐሰተኛው ክርስቶስ የራሱን ምስል
 በማቆም እንደ አምላክ እንዲሰገድለት ትእዛዝ ያወጣል
 (ዘፀ1፡6 ጋር ያነጻጽሩ)፤ 2ተሰ 2፡1-12 ይመ። እንዲሁም
 በገጽ 1913 ላይ፤ “የሐሰተኛው ክርስቶስ ዘመን” በሚል
 ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።
 6+7 ሁሉ በአንድነት ተስማምተዋል፤ ዳንኤል
 በመሾሙ ስለ ቀኑ፤ ከበታቹ ያሉት ሹማምት

ወደ አንተ ካልሆነ በቀር ማንም ሰው ወደ ሌላ ሰውም ሆነ ወደ ሌላ አምላክ መጸለይ እንደ ሌለበት ንጉሡ ዐዋጅ እንዲያወጣት ትእዛዙም እንዲፈጸም የሆነም የተላለፈ ወደ አንበሳች ጉድጓድ እንዲጣል፤ የመንግሥት የበላይ አስተዳዳሪዎች የመኳንንት መሳፍንት አማካሪዎችና አገረ ገዢዎች ሁሉ በአንድነት ተስማምተዋል። ማንኛውም ሆይ፤ ይህን ዐዋጅ አውጣ፤ እንደማይሻረውና እንደማይለወጠው የሚደንፍ የፋርስ ሕግ እንዲሆን ትእዛዙን በጽሑፍ አድርገው።” ስለዚህ ንጉሥ ዳርዮስ ዐዋጁ ተጽፎ እንዲወጣ አደረገ።

¹⁰ዳንኤልም ዐዋጁ እንደ ወጣ ባወቀ ጊዜ ወደ ቤቱ ሄደ፤ መስኮቶቹ በኢየሩሳሌም አን ጸር ተከፍተው ባሉበት በሰገነቱ ቀድሞ ያደርግ እንደ ነበረው በቀን ሦስት ጊዜ ተንበርክኮ ጸለየ፤ አምላኩንም አመሰግነ። ¹¹ሰዎቹም በአንድ ላይ ሄደው ዳንኤልን ሲጸልይና አምላኩን ሲማጸን አገኙት። ¹²ወደ ንጉሡም ሄደው፤ “ንጉሥ ሆይ፤ በሚቀጥሉት ሠላሳ ቀናት ማንም ሰው ወደ አንተ ካልሆነ በቀር ወደ ሰውም ሆነ ወደ ማንኛውም አምላክ ቢጸልይ፤ በአንበሳች ጉድጓድ ውስጥ እንደሚጣል ዐዋጅ አውጥተህ አልነበረም?” ሲሉ እርሱ ሰላወጣው ዐዋጅ ጠየቁት።

ንጉሡም፤ “ዐዋጁ እንደማይሻረው እንደ ሚደንፍ እንደ ፋርስ ሕግ የጸና ነው” ሲል መለሰ።

¹³እነርሱም ንጉሡን፤ “ንጉሥ ሆይ፤ ከይሁዳ ምርኮች አንዱ የሆነው ዳንኤል፤ አንተንም ሆነ በጽሑፍ ያወጣኸውን ዐዋጅ አያ ከብርም፤ አሁንም በቀን ሦስት ጊዜ ወደ አምላኩ ይጸልያል” አሉት። ¹⁴ንጉሡ

6+8 አስ1+19
6+10 1978+29፤
መዝ5+6፤
ማቴ6+6፤
ሐሥ5+29
6+11
1978+48-50፤
መዝ55+17፤
1ተሰ5+17-18
6+12 አስ1+19፤
ዳን3+8-12
6+13 አስ3+8፤
ሐሠ14+14፤
ዳን2+25
6+14 ማር6+26

6+15 አስ8+8
6+16 ሐፃ7፤
ኢዮ5+19፤
መዝ37+39-40፤
97+10
6+17 ማቴ27+66
6+18
2ሐሙ-12+17፤
አስ6+1፤ ዳን10+3
6+20 ዳን3+17
6+21 ዘፈን3፤
ዳን3+9
6+22 ሐፃ27፤
ዘፍ32+1፤
መዝ91+11-13፤
ዳን3+28፤
ሐሥ 12+11፤
2ጠሞ4+17፤
ዕብ11+33
6+23 ዘፍ5+20፤
ኢሳ12+2፤
ዳን3+27

ይህን በሰማ ጊዜ እጅግ አዘነ፤ ዳንኤልን ለማዳን ወሰነ፤ ዐሓይ እስክትጠልቅም ድረስ ያተቻለውን ሁሉ አደረገ።

¹⁵በዚያም ሰዎቹ በአንድ ላይ ወደ ንጉሡ ቀርበው፤ “ንጉሥ ሆይ፤ በሚደንፍ በፋርስ ሕግ መሠረት፤ አንድ ንጉሥ ያወጣው ዐዋጅም ሆነ ትእዛዝ ሊለወጥ እንደማይችል ዕውቅ” አሉት። ¹⁶ስለዚህ ንጉሡ ትእዛዝ ሰጠ፤ እነርሱም ዳንኤልን አመጡት፤ ወደ አንበሳችም ጉድጓድ ጣሉት። ንጉሡም ዳንኤልን፤ “ሁልጊዜ የምታመልከው አምላክህ ያድንህ” አለው።

¹⁷ደንጋይ አምጥተው በጉድጓዱ አፍ ላይ ገጠመበት፤ ንጉሡም፤ በዳንኤል ላይ የተፈጸመው እንዳይለወጥ በራሱ የቀለበት ማሳተምና በመሳፍንቱ ቀለበቶች ሸተመበት። ¹⁸ንጉሡም ወደ ቤተ መንግሥቱ ተመለሰ፤ በዚያም ሌሊት ምግብ ሳይበላ፤ የሚያዝናውም ነገር ሳይቀርብለት ዐደረ፤ እንቅልፍም ከእርሱ ራቀ።

¹⁹በማለዳም ገና ንሕ ሲቀድስ ንጉሡ ተነ ሥቶ ወደ አንበሳቹ ጉድጓድ እየተጣደፈ ሄደ። ²⁰ወደ ጉድጓዱም ቀርቦ በሐዘን ድምፅ ዳንኤልን፤ “የሐዘኩ ስምስክ አገልጋይ ዳንኤል ሆይ፤ ሁልጊዜ የምታመልከው ስምስክ ከአንበሳቹ ሊያድንህ ችሎአል?” ብሎ ተጣራ።

²¹ዳንኤልም እንዲህ ብሎ መለሰ፤ “ንጉሥ ሆይ፤ ለዘላለም ንጉሥ፤ ²²ንጉሥ ሆይ፤ በፊቱ ቅን ሆኜ ስለ ተገኘሁ፤ በአንታም ፊት በደል ስላልተገኘብኝ፤ ስምስክ መልአኩን ልኮ የአንበሳቹን አፍ ዘጋ፤ እነርሱም አልገዱኝም።”

²³ንጉሡ እጅግ ተደስቶ፤ ዳንኤልን ከጉድጓዱ እንዲያውጡት አዘዘ። ዳንኤል

ለአምላኩ ሕግ ያለውን ታማኝነት የሚፃረር ደንብ እንዲወጣ ማሄዱ። ዳንኤል እንደሚያከብረው ከወዳጁ እነርሱ ማንኛውም ሕግ እንዲወጣና ንጉሡ ዳርዮስ እንዲያሳውጀው በአንድነት ተስማሙ። ይህን ያደረጉትም የዳንኤል አለመታዘዝ የሞት ቅጣት ይፈርድበት ዘንድ ንጉሡን ለማስገደድ ነው። ዳንኤል ለአምላኩና ለቃሉ ያለው ፍጹም የሆነ ታማኝነት ለአማኞች ሁሉ መልካም ምሳሌ ነው። እጅግ አስቸጋሪ በሆኑ ሁኔታዎች እንኳ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነታችንን ሳንጥል፤ ታማኝነትንና ላቅ ያለ ተግባርን ማሳየት ይኖርብናል። በዚህ ዐይነት መንገድም እግዚአብሔር ይከበራል።

6+10 ዳንኤልም ... ጸለየ፤ አምላኩንም አመሰግነ፤ የንጉሡ ዐዋጅ ዳንኤልን እንዲፈራና የመጸለይ ልማዱን እንዲለውጥ አሳደረገውም። መስኮቶቹ ቤተ መቅደሱ አንድ ጊዜ ቆጣሪት በነበረው በኢየሩሳሌም ትይዩ ተከፍተው ነበር (ከዚህ 6+21 ጋር ያንጻጽሩ)። ሊደርስበት የሚችለውን አደጋ ቢያውቀውም፤ ጥያቄውን ወደ እግዚአብሔር ከማቅረብ ለሚከለክለው ለማንኛውም ነገር ዕድል አልሰጠም (ከፊል 4+6 ጋር ያንጻጽሩ)። እኛም እንደዚሁ በየዕለቱ የምንጸልየውን ጸሎትና ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረንን ኅብረት እንድናቆርጥ ለሚያደርገን ነገር ሁሉ በር መክፈት አይገባንም።

6+17 ድንጋይ አምጥተው በጉድጓዱ አፍ ላይ ገጠመበት፤ የአንበሳቹ ጉድጓድ የሚገኘው

ከምድር በታች ሲሆን፤ ከወፍቱ ላይ ክፍት ነበር። ትልቅ ጠፍጣፋ ድንጋይ በጉድጓዱ አፍ ላይ ተገጥሞ፤ በንጉሡ ማሳተም መታተሙ ደግሞ ያለ እርሱ ፈቃድ ሊከፈት እንደማይችል የመለከታል። ዳንኤል ታማኝ ከመሆኑና (ቀ 4) ከነበረው ልዩ የጥበብ መንፈስ የተነሣ (ቀ 3)፤ ንጉሡ ዳንኤልን ለማድነቅና የዳንኤልን አምላክ ለማክበር ዳንኤል ወደ ተጣለበት ጉድጓድ መጣ። ስለዚህ ንጉሡ በጽሑፍ እንዲወጣ ያደረገውን ዐዋጅ መሰሉ በሙሉ አስፈጸመ። በሌላም በኩል እግዚአብሔር ዳንኤልን እንዲሟድነው ያለውን ተስፋ ገለጠ (ቀ 16)። ምናልባትም እግዚአብሔር የዳንኤልን ሦስት ጓደኞች ከሚነድደው የአቶን አሳት እንዲት እንዳዳፍተው ሳይሰማ አልቀረም (ምፅ 3)።

6+23 በአምላኩ ታምኖ ነበርና፤ ንጉሡ ዳንኤልን በአምላኩ እንዲታመን ቢያደፋፍረውም (ቀ 16)፤ በማግሥቱ በሐዘን ድምፅ የገለጠው ሐሳብ ግን ዳንኤል በሕይወት ተርፎ ይሆናል የሚል ግምትን የሚያሳይ አልነበረም (ቀ 20)። ነገር ግን የእግዚአብሔር መልአክ ከታማኙ ነበረ ፊት ተገልጦ የአንበሳቹን አፍ ዘጋ፤ ዳንኤልም ጉዳት ሳይደርስበት በሕይወት ወጣ። ይህ ተድግ የእግዚአብሔር ንይል ከአንበሳች ንይል የሚበልጥ መሆኑን ዳርዮስን እንዲመሰክር ገፋፋው (ቀ 26-27)። “እግዚአብሔር ዳኛዬ ነው” የሚለው የዳንኤል ስም ትርጉም በግል ሕይወት ልምዶች ውስጥ ተግባራዊ

፩፣
17፣
19

በአምባክ ታምኖ ነበርና ከጉድጓድ በወጣ ጊዜ ደ አንዳች ጉዳት አልተገኘበትም።

24 በንጉሠ ትእዛዝ ዳንኤልን በሐሰት የከሰሱትን ሰዎች ከሚሰቱቻቸውና ከልጆቻቸው ጋር አምጥተው በአንበሳቸው ጉድጓድ ውስጥ ጣሏቸው፤ ገና ወደ ጉድጓዱ መጨረሻ ሳይደርሱም፤ አንበሳቸው በጫጨቋቸው፤ ሀጥቶቻቸውንም ሁሉ ሰባበሩ።

25 ከዚያ በኋላ ንጉሥ ዳርዮስ፤ በምድር ላይ ለሚኖሩ ሕዝቦች መንግሥታትና ልዩ ልዩ ቋንቋ ለሚናገሩ ሰዎች ሁሉ እንዲህ የሚል መልእክት ጻፈ፤

"ሰላም ይጠላላችሁ!

26 በማንኛውም የመንግሥቱ ግዛት ሰው ሁሉ፤ የዳንኤልን አምባክ እንዲፈራና እንዲያከብር ይህን ዐዋጅ አውጥቻለሁ።

"እርሱ ለዘላለም የሚኖር፤

ሕያው አምባክ ነውና፤

መንግሥቱ አይጠፋም፤

ለግዛቱም መጨረሻ የለውም።

27 እርሱ ይታደጋል፤ ያድናልም፤

በሰማይና በምድር፤

ምልክቶችንና ድንቆችን ያደርጋል፤

ዳንኤልን፤

ከአንበሳች አፍ አድኖታል።"

28 ስለዚህ ዳንኤል በዳርዮስ ዘመን መንግሥትና በፋርሳዊው በቂሮስ ዘመን መንግሥት ሁሉ ኑሮው ተሳታፊት።

6+24
18419+18-19፤
24+16፤ 27114+6፤
እስ7+9-10፤
መዝ54+5፤
ኢ438+13
6+25 ዳን3፤4፤
4+1
6+26 ኢሱ2+11፤
3+10፤ እስ8+17፤
መዝ57፤ 99+1-
3፤ ኢር10፤10፤
ዳን2+44፤ 3+29፤
12፤7፤ ራእ1፤18፤
6+27 4+22፤
ዳን3፤29፤ 4+3፤
6+28
2ዜ536+22፤
ዳን1፤21፤ 5+28፤

7+1 መዝ4+4፤
ኢር36+4፤
ሕዝ40፤2፤
ዳን1፤17፤ 4+13
7+2 ሕዝ37፤9፤
ዳን8+8፤ 11+4፤
ራእ7+1
7+3 ራእ13+1
7+4 2ኛዝ24፤1፤
መዝ7፤2፤
ኢር4፤7፤
ሕዝ17+3፤
ራእ13+2
7+5 ዳን2፤39
7+6 ራእ13+2
7+7 ሕዝ40፤2፤
ዳን2፤40፤
8፤7፤10፤
ራእ12+3

ዳንኤል ስለ አራቱ አራዊት ያየው ሕልም

7 የባቢሎን ንጉሥ ቤልሻሃር በነገሠ በመጀመሪያው ዓመት ዳንኤል በዐልጋው ላይ ተኝቶ ባለ ሕልም አለመ፤ ራእይም አየ፤ የሕልሙንም ዋና ሐሳብ ጻፈ።

2 ዳንኤል እንዲህ አለ፤ "አራቱ የሰማይ ነፋሳት ታላቁን ባሕር ሲያናውጡት ሌሊት በራእይ አየሁ፤ እርሱ በርሳቸው የማይመሳሰሉ አራት ታላላቅ አራዊት ከባሕሩ ወጡ።

4 "የመጀመሪያው፤ አንበሳ ይመስል ነበር፤ የንስርም ከንፎች ነበሩት፤ ከንፎቹ እስከነቃቀሉ ድረስ ተመለከትሁ፤ እንደ ሰው በሁለት እግር እንዲቆም ከምድር ከፍ ከፍ ተደረገ፤ የሰውም ልብ ተሰጠው።

5 "እነሆም፤ ሁለተኛው አውራ ድብ ይመስል ነበር፤ በአንድ ጉት ከፍ ብሎአል፤ በአፋ ውስጥ በጥርሶቹ መካከል ሦስት የጉድን ዐጥ ንቶች ነበሩት። እርሱም፤ 'ተነሥ፤ እስክት ጠግብ ድረስ ሥጋ ብያ' ተባለ።

6 "ከዚያ በኋላ ተመለከትሁ፤ በፊቱ ነብር የሚመስል ሌላ አውራ ነበር፤ በጀርባውም በኩል የወፍ ከንፍ የሚመስሉ አራት ከንፎች ነበሩት፤ ይህ አውራ አራት ራስ ነበረው፤ ለመንግሥትም ሥልጣን ተሰጠው።

7 ከዚህ በኋላ በሌሊት ራእይ አየሁ፤ በፊቱም የሚያስፈራና የሚያስደነግጥ በጣም ንይለኛ የሆነ አራተኛ አውራ ነበር፤ ትልልቅ የብረት ጥርሶች ነበሩት፤ ያደቅና ይበላ፤ የቀረውንም ሁሉ በእግሮቹ ይረጋግጥ

መሆኑን ልብ ይበሉ። የእግዚአብሔር ሕጂ ንጹሕ መሆኑን በማመንና (ምዕ 1) በጸሎትም ታማኝ በመሆኑ (ምዕ 6)፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ጸድቅ ሆኖ ተገኘ።

7+1 ዳንኤል ... ሕልም አለመ፤ ራእይም አየ፤ "ሕልም" እና "ራእይ" የተባሉት ቃላት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንዳንድ ጊዜ ተወራሪዎች ሆነው አናገኛቸዋለን። ዳንኤል የሌሎችን ትንቢታዊ ሕልሞች ፈትቶአል። በሌላም በኩል እግዚአብሔር ከተለመደው የላቁ ሕልሞችንና ራእዮችን ለዳንኤል ሰጥቶአል። በዚህ ጊዜ የዳንኤል ዕድሜ ወደ 70 ዓመት ሳይቃረብ አይቀርም። የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎትና ሥራ ሙሉ በሙሉ በአማኞች ራሳቸው በሚገለጽበት ጊዜ፤ ትንቢታዊ ሕልሞችና ሕይወት በመጨረሻው ዘመን በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል የሚገለጡ ባሕርያት ናቸው (ከኢል 2፤28 ጋር ያነጻጽሩ፤ ሐሥ 2፤16 እና ማሳ ይመጣ፤ እንዲሁም በገጽ 1800 ላይ፤ "ለአማኞች የሚሰጡ መንፈሳዊ ስጦታዎች" በሚል ርዕስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጣ)።

7+3 አራት ታላላቅ አራዊት፤ አንዳንድ ዘመናዊ ጸሓፊዎች እነዚህ አራዊት በመጨረሻው ዘመን የሚገኙትን አገሮች የሚወክሉ መሆናቸውን ይናገራሉ። ይሁን እንጂ ለዘመናዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ተንታኞች፤ ይህን ራእይ በምዕራፍ 2 ከተጠቀሰው ክፍብዘደነየር ሕልም ጋር ያጉዳችታል (2፤37-43 እና ማሳ ይመጣ)። ከዚህ ጋር እንዲጉዳኝ የተደረገውም አራዊት መስል ጭካኔያቸውን ለማሳየት ማለትም የመንግሥታቱን

የውስጥ ባሕርይ ለመግለጥ ነው። (1) የንጉሣዊ ንይል ትእምርት የሆነው አንበሳ፤ እዲሱን የባቢሎን መንግሥት የሚወክል ነው። የወፎች ንጉሥ የሆነው ንስር በተለይ የንጉሥ ናቡከደነፆርን ንይል ሲያሳይ፤ የከንፎቹ መነቃቀልም በምዕራፍ 4 ላይ የተከሠተውን ያመለክታል።

(2) በአንድ ጉት በኩል ከፍ ብሎ የሚታየው ድብ ከፋርስ ጋር ተባብሮ ሜዶንን የገዛውን የሚደን ወፋርስን መንግሥት ይወክላል። በአፋ ውስጥ የነበሩት ሦስት የጉድን ሀጥንቶች ባቢሎንን፤ ሊድያንን ግብፅን ማሽነፋን የሚያመለክቱ ናቸው።

(3) አራት ከንፎች የነበሩት እጅግ ንይለኛና ፈጣን የሆነው አውራ ነብር ነበር፤ ይህም የታላቁ እስክንድርን የግሪክ መንግሥትና በፍጥነት የፈጸመውን ድል አድራጊነት ያመለክታል። አራቱ ራሶች እስክንድር በሞተ ጊዜ መንግሥቱ በአራት መንግሥታት መከፋፈሉን የሚያመለክቱ ናቸው። የግሪክ መንግሥት በአራት የእስክንድር ጀኔራሎች ተከፍሎ ነበር፤ እነርሱም ትሬስንና ቢትያንያን የወሰደው ሊሲማከስ፤ ግሪክንና መቄዶንያን የያዘው ነጃፀር፤ ባቢሎንንና ሶርያን የያዘው ሲሉከስ እና እንደዚሁም ፖለቲከኛን ግብፅንና ዐረቢያን የያዘው በተሊሞስ ናቸው።

(4) የብረት ጥርስ የነበረው አስፈሪውና አስደንጋጫ አራተኛው አውራ ዐሥሩን እግሮቹን ጨምሮ የቀረው የምስሉ ክፍል የሚወክለው የርምን መንግሥት ነው።

ነበር። ከእርሱ በፊት ከነበሩት አራዊት ሁሉ የተለየ ሲሆን፤ ዐሥር ቀን ይች ነበሩት።

⁸“በለቀን ደቂቅ ሳብሳብ ሳለሁ፤ ከመካከላቸው አንድ ሌላ ትንሽ ቀን ደቂቅ ሲል አየሁ፤ ከመጀመሪያዎቹ ቀን ደቂቅ ሦስቱ ከፊቱ ተነቃቀሉ፤ ይህም ቀን ደቂቅ የሰው ዐይኖችን የሚመስሉ ዐይኖችን በትዕቢትም የሚናገር አፍ ነበረው።

⁹“እኔም ስመለከት፤

“ዘፋኖች ተዘረጉ፤

ጥንታዊ ጥንቱም ተቀመጠ፤

ልብሱ እንደ እገደ ደቂቅ ነጭ ነበረ፤

የራሱም ጠጉር እንደ ጥጥ ነጭ ነበረ፤

ዙፋኑ የእሳት ነበልባል፤

መንኲራኩርቹም ሁሉ እንደሚነድ

እሳት ነበሩ።

¹⁰የእሳት ወንዝ፤ ከፊት ለፊቱ ፈልቆ

ይፈስ ነበር፤

ሺህ ጊዜ ሺሆች ያገለገሉት ነበር፤

እልፍ ጊዜ እልፍ በፊቱ ቆመዋል፤

የፍርድ ጉባኤ ተሰየመ፤

መጻሕፍትም ተከፈቱ።

¹¹“ቀንዱም ከሚናገረው የትዕቢት ቃል

የተነሣ፤ መመልከቱን ቀጠልሁ፤ አውሬው እስኪታረድና አካሉ ደቆ ወደሚንበለበለው እሳት እስኪጣል ድረስ ማየቱን አላቋረጥሁም።

¹²ሌሎቹም አራዊት ሥልጣናቸው ተገድ ነበር፤ ነገር ግን ለተወሰነ ጊዜና ወቅት በሕይወት እንዲኖሩ ተፈቀደላቸው።

¹³“ሌሊት ባየሁት ራእይ፤ የሰውን ልጅ የሚመስል ከሰማይ ደመና ጋር ሲመጣ አየሁ፤ ወደ ጥንታዊ ጥንቱ መጣ፤ ወደ

7+8 መዝ12+3፤
8+8+9፤ ራእ9+7፤
13+5-6
7+9 ቀ+22፤
15+22+19፤
2ዜ518+18፤
ሕዝ1+15፤ 10+6፤
ማቱ19+28፤
28+3፤ ራእ1+14፤
4+2፤ 20+4
7+10 ዘ832+32፤
ዘ833+2፤
መዝ50+3፤ 56+8፤
68+17፤ 97+3፤
ኢላ30+27፤
ይሁ1+14፤
ራእ5+11፤
20+11-15
7+11 ራእ13+5-
6፤ 19+20
7+13 ዘ833+26፤
ኢላ13+6፤
ሕዝ1+5፤ 2+1፤
ሰር1+14፤
ሚል3+2፤
4+1፤ ማቱ8+2፤
ራእ1+7፤ 13፤
14+14

7+14
መዝ72+11፤
102+22፤
ኢላ16+5፤
832+44፤
ማቱ28+18፤
ዕብ12+28፤
ራእ11+15
7+15 ኢዮ4+15፤
834+19
7+16 838+16፤
9+22፤ ዘዘ1+9

7+18 መዝ16+3፤ 49+14፤ ኢላ60+12-14፤ ሉቃ12+32፤
ዕብ12+28፤ ራእ2+26፤ 20+4 7+20 ራእ13+5-6፤
17+12

ፊቱም አቀ ረቡት። ¹⁴ሥልጣን፤ ከብርና ታላቅ ኀይል ተሰጠው፤ በልዩ ልዩ ቋንቋ የሚናገሩ ሰዎች፤ መንግሥታትና ሕዝቦች ሰገዱለት፤ ግዛቱም ለዘላለም የማያልፍ ነው፤ መንግሥቱም ፈጽሞ የማይጠፋ ነው።

የሕልሙ ትርጉም

¹⁵“እኔ ጳጳሌ በመንፈሴ ታወክሁ፤ ያየሁትም ራእይ እጅግ አስጨነቀኝ። ¹⁶በዚያ ከቆሙት ወደ አንዱ ቀርቤ፤ የዚህ ሁሉ እው ነተኛ ትርጉም ምን እንደ ሆነ ጠየቅሁት።

“እርሱም መለሰልኝ፤ የእነዚህንም ነገሮች ትርጉም እንዲህ ሲል ነገረኝ፤ ¹⁷አራቱ ታላላቅ አራዊት ከምድር የሚነሡ መንግሥታት ናቸው፤ ¹⁸ነገር ግን የልዑሉ ትዱሳን መንግሥቱን ይወስዳሉ፤ ለዘላለም ይይዙታል።

¹⁹“ከዚያም የሚያደቅቀውንና የሚበላውን፤ የቀረውንም ሁሉ በእግሮቹ የሚረጋግጠውን፤ የብረት ጥርሶችና የናስ ጥፍሮች የነበሩትን ከሌሎቹ አራዊት የተለየና እጅግ አስፈሪ የሆነውን የአራተኛውን አውሬ እውነተኛ ትርጉም ማወቅ ፈለግሁ። ²⁰ጸግ ሞም በራሱ ላይ ስላሉት ዐሥር ቀን ይች፤ ከመካከላቸው ጠቅ ስላለው ቀን ደቂቅ ከዚህ ነቀን ደቂቅ ስለ ተነቃቀሉት ሦስት ቀን ይች፤ እንደዚህም ከሌሎች ስለ በለጠው የሰው ሀይቶች

7+18 መዝ16+3፤ 49+14፤ ኢላ60+12-14፤ ሉቃ12+32፤
ዕብ12+28፤ ራእ2+26፤ 20+4 7+20 ራእ13+5-6፤
17+12

7+8 ሌላ ትንሽ ቀን ደቂቅ ትንሹ ቀን ደቂቅ የመጨረሻውን የዓለም ገዥ ማለትም የክርስቶስን ተቃዋሚ (1ዮሐ 2፡18)፤ የዐመፅን ሰው (2ተሰ 2፡3-8) እንዲሁም ከዐሥሩ ነገሥታት ሦስቱን የሚያንበረክከውን አውሬ የመለከታል (ቀ* 11፡24፤ ራእ 13፡7፤ 19፡19-20)። የክርስቶስ ተቃዋሚ በእግዚአብሔር ትዱሳን ላይ ጦርነትን ያውጃል፤ ያሸንፋቸዋል፤ (ቀ* 21፡22-25)፤ በእግዚአብሔርም ላይ ክፉ ይናገራል (ቀ* 25)። ኢየሱስ ክርስቶስ ሲመጣ (ቀ*9)፤ ትዱሳን መንግሥቱን ይይዛሉ (ቀ* 22፡27 ይመ፤ ከራእ 11፡15-18፤ 20፡4-6 ጋር ያነጻጽሩ)፤ የክርስቶስ ተቃዋሚ ይደመሰሳል (ቀ* 11፡26)፤ ወደ እሳት ባሕርም ይጣላል (ራእ 19፡20፤ 7፡13) እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

7+9 ጥንታዊ ጥንቱም ተቀመጠ፤ “ጥንታዊ ጥንቱ” የሚለው ስም አብርሃም “የምድር ሁሉ ጳጳ” (ዘፍ 18፡25) በማለት ይከበረውን ዘላለማዊ የሆነውን እንዲ፤ እግዚአብሔርን የመግለጫ ሌላ መንገድ ነው። እግዚአብሔር በመጨረሻው ዘመን በሰዎችና በመንግሥታት ሁሉ ላይ የሚፈርድ አምላክ መሆኑ ተገልጾል። በዚህ ጥቅስ ላይ የእግዚአብሔር ማንነት የተገለጸበት የቀዳሚው እነዚህ ሐሳቦች ቅድስናውን (ልብሱ እንደ በረዶ ነጭ ነበረ)፤ ግርማውንና (የራሱም ጠጥር እንደ ጥፋ ነጭ ነበረ) አስፈሪ ፍርድዱን ሞም (ዙፋኑ የእሳት ነበልባል፤ መንኲራኩርቹም ሁሉ እንደሚነድ እሳት ነበሩ) ይገልጻል።

7+13 የሰውን ልጅ የሚመስል፤ በእግዚአብሔር

አብ ፊት የቀረበው ይህ ባለ ግርማ የሆነ አካል በቀደሙት መንግሥታት ላይ ይፈጸም እንደ ነበረው ሳይሆን፤ ለሌሎች የማይሰጠውን ዘላለማዊ መንግሥት ይቀበል ዘንድ ራሱን የቻለና የራሱ ስብእና ያለው ነው። የሰማይ ደመና የተባለው ምናልባት የክብር ደመና ሊሆን ይችላል (ከዘፀ 40፡34፡38፤ ከኤሥ 1፡9፡11፤ ከ1ተሰ 4፡17፤ ከራእ 1፡7 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህም የሚያመለክተው እርሱ መለኮታዊው ልጅ (ማቱ 26፡64) ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ነው (ከሉቃ 21፡27፤ ከዮሐ 1፡51 ጋር ያነጻጽሩ)።

7+17 አራቱ ... ከምድር የሚነሡ መንግሥታት፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ባሕር የምድር ሕዝቦችን ወይም መንግሥታትን ስለሚወክል፤ “ከምድር” የሚለው ቃል “ከባሕር” (ቀ* 3) ከሚለው ጋር የሚቃረን አይሆንም (ከራእ 13፡1 ጋር ያነጻጽሩ)።

7+18 ትዱሳን መንግሥቱን ይወስዳሉ፤ የመንግሥቱ ባለቤት የሰው ልጅ ነው (ቀ* 13፡14)፤ ትዱሳን ግን (በዘመናት ያሉትን ትዱሳን ሁሉ ጨምሮ) መንግሥቱን ይቀበላሉ (ከማቱ 5፡3፡10 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ከክርስቶስ ጋርም አብረው ይገዛሉ (ከራእ 3፡21 ጋር ያነጻጽሩ)። ትዱሳን የተቀደሱ ናቸው፤ ምክንያቱም እንደሚከተለው ነው፡-(1) ከትዱሱ በእግዚአብሔር ጋር ባላቸው ግንኙነት ቅድስና በተሞላ ሀልዎቱ የተቀደሱ በመሆናቸው፤ (2) ራሳቸውን ከገጠላትና ከተባላሸው ዓለም በመለየት እግዚአብሔርን ለማምለክና ለማገልገል ራሳቸውን በመቀደሳቸው።

የሚመስሉ ዐይኖች፣ በትዕቢትም የሚናገር አፍ ስለ ነበሩት ስለዚህ ቀንድ ማወቅ ፈለግሁ።²² እነሆም፤ ይህ ቀንድ በቅዱሳን ላይ ጦርነት ዐውጆ አሸነፋቸው፤²² ይህም የሆነው ጥንታዊ ጥንቱ እስኪመጣና ለልዑሉ ቅዱሳን እስኪፈርድላቸው ድረስ ነበር፤ ከዚያም የልዑሉ ቅዱሳን መንግሥቱን የሚመርሱበት ዘመን መጣ።

²³ እርሱም እንዲህ አለኝ፤ 'አራተኛው አውራ በምድር ላይ የሚነሣ አራተኛው መንግሥት ነው። ከሌሎች መንግሥታት ሁሉ የተለየ ይሆናል፤ መላውንም ምድር እየረገጠና እያደቀቀ ይበላል።²⁴ ዐሥሩ ቀን ደች ከዚህ መንግሥት የሚወጡ ዐሥር ነገሥታት ናቸው፤ ከዚያም በኋላ ከእነርሱ የተለየ ሌላ ንጉሥ ይነሣል፤ ሦስቱንም ነገሥታት ያንበረክሳል።²⁵ በልዑል ላይ የዐመፅ ቃል ይናገራል፤ የልዑልንም ቅዱሳን ያስጨንቃል፤ ለበዓላት የተመደበውን ጊዜና ሕግን ለመለወጥ ይሞክራል፤ ቅዱሳንም ለዘመን፣ ለዘመናት፣ ለዘመን እኩሌታም ለእርሱ ዐልፎው ይሰጣሉ።

²⁶ ነገር ግን የፍርድ ዙፋን ይዘረጋል፤ ሥልጣኑም ይወሰድበታል፤ ፈጽሞ ለዘላለም ይደመሰሳል።²⁷ ከዚያም ከሰማዊ በታች ያሉ መንግሥታት ልዕልና፣ ሥልጣንና ታላቅነት ለልዑሉ ሕዝብ፣ ለቅዱሳን ይሰጣል። መንግሥቱ የዘላለም መንግሥት ይሆናል፤ ነገሩን ሁሉ ያመልክታል፤ ይታዘዙታል።

²⁸ የነገሩ ፍጻሜ ይህ ነው፤ እኔም ዳንኤል በሐሳቤ እጅግ ተጨነቅሁ፤ መልኬም ተለዋወሰ፤ ይሁን እንጂ ነገሩን በልቤ ጠበቅሁት።"

7+21 ራእ13+7
7+22 ማር8+35
7+23 ዳን2+40
7+24 ራእ17+12
7+25 ኢሳ37+23+
ዳን2+21+ 8+24+
11+36+ 12+7+
ማር1+15+
ሉቃ21+8+
ሐዘ146+7+
ራእ11+2+ 16+6
7+26 ራእ19+20
7+27 ዘፍ14+18+
2ሐመ7+13+
መዝ22+27+
72+11+ 86+9+
145+13+
ኢሳ14+2+
ዳን2+44+ 4+34+
ሉቃ1+33+
14ሮ6+2+
ራእ11+15+ 22+5
7+28 ኢዮ4+15+
መዝ13+2+
ኢሳ21+3+
ዳን4+19

8+1 ዳን1+17+
5+1
8+2 ዘፍ10+22+
ወላ4+9+ አወ2+8
8+3 ዳን10+5+
ራእ13+11
8+4 ኢሳ41+3+
ዳን11+3+16
8+7 ዳን7+7+
11+11+16
8+8 2ዘ5+26+16-
21+ ዳን5+20+
7+2+ ራእ7+1
8+9 ሕዝ20+6+
ዳን7+8+ 11+16

ዳንኤል በራእዩ ያየው አውራ በግና ፍየል

8 ንመት፤ አስቀድሞ ከተገለጠልኝ ራእይ በኋላ እኔ ዳንኤል ሌላ ራእይ አየሁ፤¹ ሲበራእደም፤ በኤላም አውራጃ በሱሳ ግንብ ራሴን አየሁት፤ በራእደም በኤላል ወንዝ አጠገብ ነበርሁ፤² ዐይኔን አንሥቼ ስመለከት እነሆ፤ ሁለት ቀንዶች ያሉት አውራ በግ በወንዙ አጠገብ ቆሞ አየሁ፤ ቀንዶቹም ረጃጅሞች ነበሩ፤ ከቀንዶቹም አንዱ ከሌላው ይረዝ ማል፤ የበቀለው ግን ዘግይቶ ነበር።³ አውራ በጉም ወደ ምዕራብ፣ ወደ ሰሜንና ወደ ደቡብ በቀንዱ ሲጉሽም አየሁ።⁴ ግንም ዐይኔን እንስሳ ሊቋቋመው አልቻለም፤ ከእጃም ሊያድን የሚችል አልነበረም፤ የፈለገውን ሁሉ አደረገ፤ ታላቅም ሆነ።

⁵ ስለዚህም ነገር እያሰብሁ ሳለሁ፣ በዐይኖቼ መካከል ትልቅ ቀንድ ያለው አውራ ፍየል፣ መራት ሳይነካ ምድርን ሁሉ እያዳረጠ በድንገት ከምዕራብ መጣ፤⁶ በወንዙ አጠገብ ቆሞ ወዳየሁት፣ ሁለት ቀንድ ወዳለው አውራ በግ ተንደርድሮ መጣበት፤ በታላቅ ቀኝጣም መታው፤ እየወጋውና ሁለቱን ቀንዶቹን እየሰበረ፤ በጭካኔ አውራችን በግ ሲጉዳ አየሁ፤ አውራ በጉም ለመቋቋም ጉል በት አልነበረውም። ፍየሉ በምድር ላይ ሞሎ ረገጠው፤ አውራ በጉንም ከፍየሉ እጅ ለማዳን የሚችል አልነበረም።⁷ ፍየሉም ታላቅ ሆነ፤ ነገር ግን በካይሉ በበረታ ጊዜ፣ ትልቁ ቀንዱ ተሰበረ፤ በበታውም ወደ አራቱ የሰማይ ነፋሳት የሚያለዘኩኩ አራት ታላላቅ ቀንዶች በቀሉ።

⁸ እነዚህም ቀንዶች መካከል በአንዱ

⁷፡25 ወይም ለአንድ ዓመት፣ ለሁለት ዓመት እንዲሁም ለዓመት እኩሌታም

7+24-25 ሌላ ንጉሥ ይነሣል፤ ትንሹ ቀንድ (ቀ 8 እና ማብ ይመ) ከዐሥሩ ቀንዶች (ዐሥር መንግሥታት ወይም ሕዝቦች) በኋላ ይወጣል፤ ይኸውም በጥንታዊው የሮም ግዛት በዚህ ዘመን መጨረሻ ላይ ይወጣል ማለት ነው። በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው ትንሹ ቀንድ፣ ከግሪክ መንግሥት የሚወጣውንና የክርስቶስ ተቃዋሚ ምላሽ የሆነውን አንጥያኮስ ኤልጋዮቶስን ከሚወክለው በ8፡9 ላይ ትንሽ ሆኖ ከጀመረው የተለየ ነው። ይህኛው ትንሽ ቀንድ ከሮማዊው አውራ የሚወጣ ሲሆን፣ ሦስት መንግሥታትን በካይሉ ተቈጣጥሮ ይይዛል፤ የተቀሩት መንግሥታትም ሥልጣናቸውን ለርሱ አሳልፈው ሊሰጡ ይችላሉ። እርሱም በልዑል ማለትም በጥንታዊ ጥንቱ በእግዚአብሔር አብ ላይ የሰድብን ቃል ይናገራል (ከ2ተስ 2፡4 ጋር ያነጻጽሩ) ። ለበዓላት የተመደበውን ጊዜና የእግዚአብሔርን ሕግ ለመለወጥ ሲሞክር፣ “የልፁልንም (የእግዚአብሔርን) ቅዱሳን ያስጨንቃል”፣ የክርስቶስ ተቃዋሚ ተፈርዶበት እስኪወገድ ድረስ ለሦስት ዓመትና ለዓመት እኩሌታ ቅዱሳንን ማሳደዱን ይቀጥላል (ከ9፡27፣ ከራእ 11፡2-3፣ 12፡11፣ 13፡5 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህ ሁሉ የሚያገለግለው አብዛኛውን ጊዜ ሐሰተኛው ክርስቶስ ተብሎ ከሚጠራው

በዮሐንስ ራእይ ከተጠቀሰው (ራእ 13 ይመ) ከመጀመሪያው አውራ ትንሽ ቀንድ ጋር ተመሳሳይነት እንዳለው ለማሳየት ነው (በገጽ 147) ላይ፤ “ታላቁ መከራ” በሚልና በገጽ 1913 ላይ፤ “የሐሰተኛው ክርስቶስ ዘመን” በሚል ርእስ የቀረቡትን የትኩረት ጽሑፎች ይመ)።
8+1 በሦስተኛው ዓመት፤ የዳንኤል መጽሐፍ የተጻፈው በዕብራይስጥ ነው (ከ2፡4 እና ከማብራሪያው ጋር ያነጻጽሩ)።
8+3 ሁለት ቀንዶች ያሉት አውራ በግ፤ ይህ አውራ በግ የሚወክለው የሚደን ወፋርስን መንግሥት ነው (ቀ 20 ይመ)።
8+5 አውራ ፍየል፤ ከምዕራብ የመጣው ፍየል የግሪክ መንግሥት ሲሆን፣ ለየት ያለው ቀንዱ የሚወክለውም በሥልጣኑ ከፍ ከፍ እያለ ሳለ አለጊዜው የሞተውን ታላቁን እስክንድርን ነው (ቀ 21-22 ይመ)። ሞቱንም ተከትሎ መንግሥቱ በአራቱ ጄኔራሎች መካከል ተከፋፈለ (7፡3 እና ማብ ይመ)።
8+9 ሌላ ትንሽ ቀንድ፤ ከቀንዶቹ መካከል በአንዱ ላይ አንድ ሌላ ትንሽ ቀንድ በቀለ፤ ይህም በ168 ዓ.ት.ክ. የግሪክን አምላክ የዚያኮን ምስል በቤተ መቅደስ

ላይ አንድ ሌላ ትንሽ ቀንድ በቀለ፤ ወደ ደቡብ፤ ወደ ምሥራቅና ወደ መልካሚቱ ምድር በጎይል አደገ።¹⁰ ወደ ሰማይ ሰራዊት እስኪደርስ ድረስ አደገ፤ ከከዋክብት ሰራዊትም የተወሰኑትን ወደ ምድር ጣለ፤ ረጋገጣቸውም።¹¹ ከሰማይ ሰራዊት አለቃ ጋር እስኪተካክል ድረስ ራሱን ከፍ ከፍ አደረገ፤ የልዑሉንም የዘወትር መሥዋዕት ወሰደበት፤ የመቅደሱንም ሰፍራ አረከሰ።¹² ከዐመፅ የተነሣም የቅዱሳን ሰራዊትም ከዘወትሩ መሥዋዕት ጋር ለእርሱ አልፎ ተሰጠ፤ የሚያደርገው ሁሉ ተከናወነለት፤ እውነትም ወደ ምድር ተጣለች።¹³ ከቅዱሳንም አንዱ ሲናገር ሰማሁ፤ ሌላውም ቅዱስ እንዲህ አለው፤ “ስለ ዘወትሩ መሥዋዕት፤ ለጥፋት ምክንያት ስለ ሆነው ዐመፅ፤ ከእግር በታች እንዲረገጡ አልፈው ስለሚሰጡት መቅደስና ሰራዊት የታየው ራሱን የሚፈጸመው መቼ ነው?”¹⁴ እርሱም፤ “እስከ ሁለት ሺህ ሦስት መቶ ምሽቶችና ማለጻዎች ድረስ ይቆያል፤ ከዚያም መቅደሱ እንደ ገና ይነጻል” አለኝ።

የራእዩ ትርጓሜ

¹⁵እኔ ጳጳሌል ራእዩን ስመለከትና ሳስተውል ሳለኝ ሰውን የሚመስል ከፊት ለፊቴ ቆመ፤¹⁶ ከኤባልም፤ “ገብርኤል ሆይ፤ ለዚህ ሰው የራእዩን ትርጉም ንገረው” ብሎ የሚጮኸ የሰው ድምፅ ሰማሁ።¹⁷ እኔ ወደ ቆምሁበት ሰፍራ እየቀረበ ሲመጣ፤ ደንግጬ በግምባራ ተደፋሁ፤ እርሱም፤ “የሰው ልጅ ሆይ፤ ራእዩ ስለ ዘመኑ ፍጻሜ እንደ ሆነ አስተውል” አለኝ።¹⁸ እየተናገረኝ ሳለኝ በምድር ላይ በግንባራ ተደፋሁ፤ በከባድ እንቅፅልናም ተዋጥሁ፤ እርሱ ግን ዳስሰኝና በእግሮቹ አቆመኝ።¹⁹ እርሱም እንዲህ አለኝ፤ “ራእዩ በመጨረሻው ዘመን ሲሆን ያለውን የሚያመለክት ስለ ሆነ፤ በኋላ በቀጣው ዘመን ምን እንደሚሆን እነግርሃለሁ፤²⁰ ያየኸው ሁለት ቀንዶች የነበሩት አውራ

8+10 ሊሳ14+13፤
837+7፤
ራእ8+10፤ 12+4
8+11 ቀ+25፤
ሕ46+13-14፤
8311+3136-37፤
12+11
8+12 ሊሳ48+1
8+13 ሕ833+2፤
ሊሳ28+18፤
834+23፤ 12+6፤
ሉቃ21+24፤
ራእ11+2
8+14
8312+11-12
8+15 ቀ+1፤
ሕ12+1፤
8310+16-18
8+16 ቀ+2፤
837+16፤ 9+21፤
ሉቃ1፤19
8+17 ቀ+19፤
ሕ11+28፤ 44+4፤
832+46፤ 832+31
ራእ1+17
8+18 ሕ12+2፤
8310+9፤16-18፤
ከ4+1
8+19
መዝ102+13፤
ሊሳ10+25፤
832+3
8+20 ሕ127+10

8+21 8310+20፤
11+3
8+24 837+25፤
11+36
8+25 832+34፤
11+2123+26
8+26 ሊሳ8+16፤
29+11፤
8310+1፤14፤
ራእ10+4፤ 22+10
8+27 ሊሳ21+3፤
832+48፤ 4+19፤
10+8
9+1 ሕ14+6፤
835+31
9+2 2ኤፍ36+21፤
ሕር29+10፤
ከ11+12፤ 7+5

በግ፤ የሚደናና የፋርስ መንግሥታት ያመለክታል።²¹ ጠጉ ራሙ ፍየል የግሪክ ንጉሥ ሲሆን፤ በዐይኖችም መካከል ያለው ትልቁ ቀንድ የመጀመሪያው ንጉሥ ነው።²² የተሰበረውን ቀንድ የተኩት አራቱ ቀንዶች፤ ከመንግሥቱ የሚወጡትን አራት መንግሥታት ያመለክታሉ፤ ነገር ግን በጎይል አይተካክሉትም።

²³ በዘመኑ መንግሥታቸው በስተመጨረሻ፤ ዐመፀኞች ፍጹም እየከፉ በሚሄዱበት ጊዜ፤ አስፈሪ ፊት ያለው አታላይ ንጉሥ ይነሣል።²⁴ እጅግ ብርቱ ይሆናል፤ ነገር ግን በገዛ ጎይሉ አይደለም። አሠቃቂ ጥፋት ይፈጽማል፤ የሚያደርገው ሁሉ ይከናወንለታል፤ ንዮላን ሰዎችንና ቅዱሳንን ሕዝብ ያጠፋል።²⁵ እያዎብረበረ ይበለጽጋል፤ ራሱንም ታላቅ አድርጎ ይቈጥራል። በሰላም ተደላድላን ተቀምጦናል ሲሉ፤ ብዙዎችን ያጠፋል፤ በልዑላን ልዑልም ላይ ይነሣል፤ ይሁን እንጂ እርሱም ይጠፋል፤ ነገር ግን በሰው ጎይል አይደለም።

²⁶ የተሰጠህ የምሽቲና የማለዳው ራእይ እውነት ነው፤ ነገር ግን ከብዙ ዘመን በኋላ የሚሆነውን ስለሚያመለክት ራእዩን ዝጋው።

²⁷እኔ ጳጳሌል ዐቅሜ ተሟጦ ነበር፤ ለብዙ ቀናት ታመምሁ፤ ተቼሁም። ከዚያም በኋላ ተነሥቼ ወደ ንጉሡ ሥራ ሄድሁ። ባየሁት ራእይ ተደናግጬ ነበር፤ ነገሩም አልገባኝም።

የጳጳሌል ጸሎት

9 የሚደናዊው የአርጢክስስ ልጅ ጳርዮስ በባቢሎን በነገሠ በመጀመሪያው ዓመት፤² በዘመኑ መንግሥቱ በመጀመሪያው

8+12 ወይም ከዐመፅ ... ሰራዊቱ
8+19 ወይም መጨረሻው በተወሰነው ጊዜ
ስላሚሆን
9+1 ወይም አሁኑሪስ
8+9 ወይም ከሰዓዊያን

ውስጥ በማቆም በመሠዊያው ላይ እራዩ የሠዋውን አንጥያኮስ አሊፋኔስን ያመለክታል (ቀ፡ 23-25 ይመ) ። ይሁዳ መቃቤዎስ ከጊዜ በኋላ አዩሩሳሌምን በመያዝ ቤተ መቅደሱንና መሠዊያውን እንደ ገና ቀደሰው (165 ዓ.ቅ.ክ.)።
8+14 መቅደሱ እንደ ገና ይነጻል፤ የእግዚአብሔር መሠዊያ በአንጥያኮስ ከፈረሰ በኋላ ቤተ መቅደሱን እንደ ገና ለማንጸት ሦስት ዓመት ከሁለት ወር (2300 ምሽቶችና ማለጻዎች ወይም 1150 ቀናት) ፈጅቶአል።
8+16 ለዚህ ሰው የራእዩን ትርጉም ንገረው፤ ቃል በቃል ትርጉም ሲታይ፤ “የእግዚአብሔር ንዮል ሰው” ወይም “እግዚአብሔር ንዮልነትን አሳየ” የሚል ፍች ያለው ገብርኤል ዋነኛ መልእክ ነው፤ ይህ መልእክ በ9+21 ላይ ለጳጳሌል፤ በሉቃ 1፤19 ላይ ለዘካርያስና በሉቃ 1፤26 ላይ ለድንግል ማርያም ተገልጦአል (በገጽ 372 ላይ፤ “መልእክትና የእግዚአብሔር መልእክ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

8+23 አስፈሪ ፊት ያለው ... ንጉሥ፤ “በስተመጨረሻ” የሚለው ቃል ከመጠቀሱ የተነሣ፤ አንዳንዶች እዚህ ላይ ገብርኤል የሚናገረው ስለ ሐሰተኛው ክርስቶስ ነው ይላሉ፤ ይሁን እንጂ የተጠቀሱት ማስረጃዎች ይበልጥ የሚያመለክቱት በኋኛው ዘመን ከእስክንድር መንግሥት ውስጥ ለአራት ተከፍለው የወጡ ትን መንግሥታት ነው (ቀ፡ 5 እና ማብ ይመ)። ስለዚህ አስፈሪ ፊት ያለው ንጉሥ የሐሰተኛው ክርስቶስ አምላያ የሆነው አንጥያኮስ አሊፋንዮስ ነው፤ “ምሽቱና ማለዳው” የሚለው ሐረግ (ቀ፡ 26፤ ቀ፡ 14 እና ማብ ይመ) አሁንም የአንጥያኮስን ዘመን የሚያመለክት ነው።
9+2 ሰባ ዓመት፤ ኢርምያስ የኢየሩሳሌም መታደስ በሰባ ዓመት ጊዜ ውስጥ እንደሚጀመር ተንብዖ ነበር (ኤር 25፤11-12፤ 29፤10-14)። ሰባው ዓመት ሞላቶአል፤ ይሁን እንጂ በተሰፋ ቃሉ በተነገረው መሠረት ለመታደስና ለመመለስ ምንም ዐይነት ፍንጭ አልነበረም፤ ስለዚህ ጳጳሌል በከፍተኛ ደረጃ ታወከ።

ዓመት፤ እኔ ዳንኤል ለነቢዩ ለኤርም ያሰ በተሰጠው የእግዚአብሔር ቃል መሠረት፤ የኢየሩሳሌም መፈራረስ ሰባ ዓመት እንደ ሚቂይ ከቅዱሳት መጻሕፍት አስተዋልሁ።
 3 ስለዚህ ማቅ ለብሼ፤ በራሴም ላይ በመድ ነስንሼ፤ በጾምና በጸሎት፤ በምልጃም ፊቴን ወደ ጌታ ስምላክ አቀናሁ።

4 ወደ ስምላክ ወደ እግዚአብሔር እንዲህ ብዬ ጸለይሁ፤ ተናዘዝሁም፤

"ከሚወዱህና ትእዛዝህን ከሚፈጽሙሁ ሁሉ ጋር የፍቅር ቃል ኪዳንህን የምትጠብቅ፤ ታላቅና የተፈራህ ስምላክ ጌታ ሆይ፤ እኛ ነጢአት ሠርተናል፤ በድለናልም፤ ክፉትን አድርገናል፤ ዐምፀናገናል፤ ከትእዛዝህና ከትእዛዝህ ዘወር ብለናል።
 6 ለንጉሥቻችን፤ ለላዕሎቹ ቻችንና ለአባቶቻችን እንዲሁም ለምድራቱ ሕዝብ ሁሉ በአንተ ስም የተናገሩትን አገልጋዮችህን ነቢያትን አለሰማንም።

7 ጌታ ሆይ፤ አንተ ጽድቅ ነህ፤ ነገር ግን ለአንተ ታማኞች ባለመሆናችን እኛን በበተንህባቸው አገርችሁሉ የምንገኝ የይሁዳ ሰዎች፤ የኢየሩሳሌምና የመላው እስራኤል ሕዝብ፤ በራቅም ሆነ በቅርብ ያለን በዚህ ቀን በጎፍረት ተከናንበናል።
 8 እግዚአብሔር ሆይ፤ እኛና ንጉሥቻችን፤ ልዑሎቻችንና አባቶቻችን በአንተ ላይ ነጢአት ስለ ሠራን በጎፍረት ተከናንበናል።
 9 ምንም እንኳ ፀረርቶ ላይ ያመፅን ብንሆን፤ ጌታ ስምላክን ይቅር ባይና መሓሪ ነው።
 10 እግዚአብሔር ስምላክን አልታዘዝነውም፤ ደግሞም በአገልጋዮቹ በነቢያት በኩል የሰጠንን ሕግ አልጠበቅንም፤
 11 መላው እስራኤል አን ተን ባለመታዘዝ ሕግህን ተላልፎአል፤ ዘወርም ብሎአል።

"በአንተ ላይ ነጢአትን ስለ ሠራን፤ በእግዚአብሔር አገልጋይ በመሆኔ ሕግ የተጻፈው መሓላና ርግማን ፈሰሰብን።
 12 ታላቅ ጥፋት በእኛ ላይ በማምጣት፤ በእኛና በገዢዎችን ላይ የተነገረውን ቃል ፈጽምህብን፤ በኢየሩሳሌም ላይ የተደረገውን የሚያህል ከሰማይ በታች ከቶ የለም።

13 በመሴም ሕግ እንደ ተጻፈው ይህ ሁሉ ጥፋት በእኛ ላይ ደረሰ፤ ሆኖም ከነጢአታችን በመመለስና እውነትህን በመከተል ከስምላክን ከእግዚአብሔር ምሕረትን አልፈለግንም።
 14 ስምላክን

9+3
 2400+13+191
 2165+2013
 501+4
 ኤር29+12
 ጸን10+12
 ዮ43+6
 9+4 ዘ87+9+21
 178+23+30
 9+5 ቀ+11
 መግ106+6
 ኢ453+6
 ኢር8+14
 ሰቆ1+20 3+42
 9+6 22718+12
 216529+6
 36+16
 ኢር44+5
 ያ65+10
 ራእ10+7
 9+7 ዘ84+27
 7+3 ፀዘ9+7+15
 መዘ44+15
 ኢ442+6
 ኢር3+25 24+9
 21639+23-24
 ለግ9+9
 9+8 ነ99+33
 ኢር14+20
 ሕዝ6+63
 9+9 ዘ834+7
 2400+24+14
 ነ99+17
 ኢር14+7 42+12
 9+10 22717+13-15 18+12
 ራእ10+7
 9+11 ዘ811+26
 13+15 28+15
 22717+23
 22+16 ኢሳ14-6
 ኢር2+29
 8+5-10
 9+12 ኢሳ44+26
 ኢር30+7
 44+26+23
 ሕዝ5+9
 ጸን12+1
 ኢር2+2 ስዘ1+6
 7+12
 9+13 ዘ84+29
 ለግ9+13 31+1
 ኢር2+30
 9+14 ዘ818+25
 2165126+
 ነ99+33
 ኢር12+1 18+8
 32+23 40+3

እግዚአብሔር በሚያደርገው ሁሉ ጽድቅ ነውና፤ በእኛ ላይ እግዚአብሔር ጥፋት ከማምጣት አልተመለሰም፤ እኛም አልታዘዝነውም።

15 "አሁንም ሕዝብህን ከግብፅ ምድር በብርቱ እጅ ያወጣህ፤ እስከዚህም ቀን ድረስ ስምህ እንዲታወቅ ያደረግህ፤ ጌታ ስምላክን ሆይ፤ እኛ ነጢአትን ሠርተናል፤ አንተንም በድለናል።
 16 ጌታ ሆይ፤ ቀድሞ እንዳደረግኸው የጽድቅ ሥራህ ሁሉ፤ ከከተማህ ከኢየሩሳሌም፤ ከቅዱሱም ተራራህ ቀጣህን መልሰ፤ በእኛ ነጢአትና በአባቶቻችን በደል ምክንያት ኢየሩሳሌምና ሕዝብህ በዜሪያችን ባሉት ዘንድ መሣለቂያ ሆነዋል።

17 "አሁንም ስምላክን ሆይ፤ የአገልጋይህን ጸሎትና ልመና ሰማ። ጌታ ሆይ፤ ስለ ስምህ ስትል ፊትህን ወደ ፈረሰው መቅደስ መልሰ።
 18 ስምላክ ሆይ፤ ጆርህን አዘንብለህ ስማ፤ ዐይንህን ገልጠህ መጥፋታችንንና ስምህ የተጠራ ራሶችን ከተማ ተመልከት። ልመናችንን የምናቀርበው ስለ ጽድቃችን ሳይሆን፤ ስለ ታላቅ ምሕረትህ ነው።
 19 ጌታ ሆይ፤ አድምጥ፤ ጌታ ሆይ፤ ይቅር በል፤ ጌታ ሆይ፤ ሰማ፤ አድር ግም፤ ስምህ በከተማህና በሕዝብህ ላይ ተጠር ቀላልና ስምላክ ሆይ፤ ስለ ስምህ ስትል አትዘግይ።"

ሰባው ሱባዔ

20 እኔም እየተናገርሁና እየጸለይሁ፤ የራሴ ንፍ የሕዝቤን የእስራኤልን ነጢአት እየተናዘዝሁ፤ ስለ ቅዱስ ተራራውም እግዚአብሔር ስምላክን እየለመንሁ፤
 21 እየጸለይሁም ሳለሁ፤ በመጀመሪያው ራእይ አይቼው የነበረው ሰው ገብርኤል፤ በወርክ መሥዋዕት ጊዜ በፍጥነት እየበረረ ወደ እኔ መጣ።
 22 እርሱም እንዲህ ብሎ አስረጻጸ፤ "ዳንኤል ሆይ፤ አሁን ጥበብንና

9+14 ኢር44+27 9+15 ዘ83+20 ነ99+10 ኢር32+21
 9+16 ዘ815+17 መሳ5+11 መዘ31+1 39+8 48+1
 85+3 ኢሳ5+25 ኢር32+32 ሕዝ5+14
 9+17 ዘ+6+24-26 መዘ80+19 9+18 ዘ828+10
 መዘ5+1 80+14 116+1 ኢሳ37+17 ኢር7+10-12
 25+29 ሉቃ18+13 9+19 1400+1222 መዘ44+23
 9+20 ቀ+3 ፀዘ10+1 መዘ145+18 ኢሳ5+9
 9+21 ዘ829+39 ጸን8+16 ሉቃ1+19 9+22 ጸን7+16
 10+14 አጥ3+7

ከዚህ ጥቅስ በግልጽ የምንረዳው ዳንኤል በኤርም ያሰ የተነገረው ትንቢት ቃል በቃል እንደሚፈጸም ማሰብን ነው። በእጠቃላይ ትንቢት ቃል በቃል ሊተረጎም የሚችለው፤ ትንቢቱ ወይም ራዲዩ ባለበት ዐውድ ውስጥ ትእምርትነቱን የሚያመለክት ከሌለ ብቻ ነው። እንደዚህም ቢሆን እንኳ ትእምርቱ የሚወክለው በቀጥታ የተገለጸውን ታሪካዊ እውነት ነው (ከ7+3 እና ማብ፤ ከ8+3+5 እና ማብ ጋር ያጸናሉ)።
 9+5 ነጢአት ሠርተናል፤ ነቢዩ ዳንኤል በተሰፋ ቃል የተነገረው መታደስ እስከመጣ ድረስ ያለምንም እንቅስቃሴ ዝም ብሎ አልተቀመጠም፤ በዚያ ፊት የእግዚአብሔር ቃል እንዲፈጸም በጾምና በጸሎት

አጥብቆ ለእግዚአብሔር ልመናውን አቀረበ (ቀ 3)። ዳንኤል የምልጃ ጸሎቱን የጀመረው፤ የእግዚአብሔርን እስፈሪ ታላቅነትን ታማኝ ፍትሩን እንዲሁም እርሱን ለሚወዱትና ለሚታዘዙት የሚያሳዩትን የኪዳን ምሕረቱን በመገንዘብ ነው። ከዚያም በእግዚአብሔር ላይ ካመፀትና ነጢአት ከሠሩት የእስራኤል ሕዝቦች ጋር ራሱን አንድ አድርጎ በመቀጠር ንስሐ ገባ። በራሱ በዳንኤል ወይም በእስራኤል ዘንድ ጽድቅ ተገኝቶ ሳይሆን፤ ስለ ሰሙ ሲል ለኢየሩሳሌም መታደስ እንዲያመጣ እግዚአብሔርን ለመነው (9+17-18)። እግዚአብሔር መልሰን በሚሰጥበት ጊዜ፤ እንደ አምላክነቱ የገባውን ተስፋ የሚፈጽመው፤ ታላቅ ምሕረቱንና ርገሩን ፍትሩን በመግለጽ ነው።

የምልጃ ጸሎት

ዳን 9፥3 “ሰለዚህ ማቅ ለብሼ፣ በራሴም ላይ ዐመድ ነስንሼ፣ በጾምና በጸሎት፣ በምልጃም ፊቴን ወደ ጌታ አምላክ አቀናሁ።”

የምልጃ ጸሎት ተስፋ ከመቀረጣቸው የተነሣ የእግዚአብሔርን ጣልቃ መግባት በእጅጉ ለሚፈልጉ ሰዎች ወይም አንድ ሰው አማኝ የሚማልድበት የተቀደሰ፣ በእምነት የሚደረግና የማያቋርጥ ጸሎት ሆኖ ሊተረጉም ይችላል። ነቢዩ ዳንኤል በምዕራፍ 9 ስለ ኢየሩሳሌም መታደስና ስለ ሕዝቡ በአጠቃላይ ያደረገው ጥብቅ ጸሎት የምልጃ ጸሎት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን የክርስቶስና የመንፈስ ቅዱስ እንዲሁም የአያሌ ቅዱሳን ወንዶችና ሴቶች የምልጃ ጸሎት ተጽፎ ይገኛል።

የክርስቶስና የመንፈስ ቅዱስ የምልጃ ጸሎት፤ (1) በምድር በሚያገለግልበት ጊዜ ኢየሱስ ለጠፉት ጸለየ፣ የመጣው የጠፋውን ሊፈልግና ሊያድን ነውና (ሉቃ 19፥10)። በተሰበረ ልብ ለኢየሩሳሌም ከተማ ጸለየ (ሉቃ 19፥41)። ለደቀ መዛሙርቱም ለእያንዳንዳቸውም ሆነ (ሉቃ 22፥32) ለሁሉም (ዮሐ 17፥6-26) ጸለየ። ለጠላቶቹም እንኳ ሳይቀር በመስቀል ላይ ተስቅሎ ሳለ ጸለየ (ሉቃ 23፥34)።

(2) ክርስቶስ አሁን የሚፈጽመው አገልግሎት በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ለእኛ ሲል መማለድ ነው (ሮሜ 8፥34፣ ዕብ 7፥25፣ 9፥24 ይመ። 7፥25 እና ማብ ይመ)። ሐዋርያው ዮሐንስ፣ “በአብ ዘንድ ጠበቃ አለን” (1ዮሐ 2፥1 እና ማብ ይመ) ሲል ስለ ኢየሱስ ይመሰክራል። የክርስቶስ የምልጃ ጸሎት ለድነታችን እጅግ አስፈላጊ ነው (ኢሳ 53፥12 ጋር ያነጻጽሩ)። በሃያልጃ ጸሎቱ አማካይነት ጸጋው፣ ምስረቱና ርዳታው ወደ እኛ ካልመጣ በቀር፣ ከእግዚአብሔር ልንለይና እንደ ገናም በነጠላት ባርነት ውስጥ ልንገባ እንችላለን።

(3) መንፈስ ቅዱስም እንዲሁ በምልጃ ጸሎት ውስጥ ይሳተፋል። ሐዋርያው ጳውሎስ፣ “እንዴት መጸለይ እንደሚገባን አናውቅም፤ መንፈስ ግን በቃላት ሊገለጥ በማይችል መቃተት ለእኛ ይማልድልናል” (ሮሜ 8፥26 እና ማብ ይመ) በማለት ይናገራል። መንፈስ ቅዱስ በአማኝ መንፈስ ውስጥ “እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ” (ሮሜ 8፥27) በመቃተት ይማልዳል። ሰለዚህ ክርስቶስ ለአማኝ በሰማይ ሲማልድ፣ መንፈስ ቅዱስ ደግሞ ለአማኝ በምድር ይማልዳል።

የአማኝ የምልጃ ጸሎት፤ መጽሐፍ ቅዱስ አብዛኛውን ጊዜ የአማኝን የምልጃ ጸሎት ሲጠቅስ ብዙ ጊዜ አስደናቂና በጎይል የተሞሉ ጸሎቶችን የሚያሳዩ አያሌ ምሳሌዎችን ያመለክታል።

(1) በብሉይ ኪዳን ነገሥታትን (1ዜና 21፥17፣ 2ዜና 6፥14-42)፣ ነቢያትን (1ነገ 18፥41-45፣ ዳን 9) እና ካህናትን (ዕብ 9፥5-15፣ ኢል 1፥13፣ 2፥17-18) የመሳሰሉ የእግዚአብሔር ሕዝብ መሪዎች፣ ሕዝቡ ወደ ምልጃ ጸሎት የሚሄድበትን መንገድ ማሳየት ነበረባቸው። የብሉይ ኪዳን የምልጃ ጸሎት አስደናቂ ምሳሌዎች፣ አብርሃም ለእስማኤል (ዘፍ 17፥18)፣ ለሰዶምና ለገሞራ የጸለየውን (ዘፍ 18፥23-32)፣ ዳዊት ለልጁ የጸለየውን (2ሳሙ 12፥16፣ 1ዜና 29፥19)፣ ኢዮብ ለልጆቹ የጸለየውን ጸሎት (ኢዮ 1፥5) ይጨምራሉ። በሙሴ ሕይወት ውስጥ እጅግ ከፍተኛ የብሉይ ኪዳን የምልጃ ጸሎት ጎይል ምሳሌ የሆነውን እንመለከታለን። ለሙሴ እግዚአብሔር ማድረግ የሚገባውን ቢነግረውም እንኳ፣ ሙሴ የተገለጠለት ፈቃድ ይለወጥ ዘንድ በብዙ ሁኔታዎች ወቅት አጥብቆ ወደ እግዚአብሔር ጸልዮአል። ለምሳሌ እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ላይ በማመዕ ወደ ከነዓን እንሄድም ባሉ ጊዜ እግዚአብሔር እነርሱን እንደሚያጠፋቸውና እርሱን ግን ታላቅ ሕዝብ እንደሚያደርገው ተናግሮት ነበር (ዘኁ 14፥1-2)። ከዚያም ሙሴ ሁኔታውን ወደ እግዚአብሔር በማቅረብ ለሕዝቡ ማለዳላቸው (ዘኁ 14፥13-19)፣ በጸሎቱ ማጠቃለያ ላይም እግዚአብሔር፣ “በጠየቅኸው መሠረት ይቅር ብያቸዋለሁ” አለው (ዘኁ 14፥20፣ ዘዕ 32፥11-14፣ ዘኁ 11፥2፣ 12፥13፣ 21፥7፣ 27፥5 ይመ። እንዲሁም በገጽ 528 ላይ፣ “መልስ የሚያስገኝ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። ከሌሎቹ የብሉይ ኪዳን ብርቱ የምልጃ ጸሎት ሰዎች መካከል ኤልያስ (1ነገ 18፥21-46፣ ያዕ 5፥16-18)፣ ዳንኤል (ዳን 9፥2-23) እና ነህምያ (ነህ 1፥3-11) ይገኛሉ።

(2) አዲስ ኪዳን የምልጃ ጸሎት ምሳሌዎችን በይበልጥ ያቀርባል። በወንጌሎች ውስጥ ወላጆችና ሌሎች አማኞች ስለሚወዷቸው ሰዎች ድነት ወደ ኢየሱስ ያቀረቡት የምልጃ ጸሎት

ተጽፎ ይገኛል። ወላጆች የታመሙ ልጆቻቸው እንዲፈወሱ ወደ ኢየሱስ የምልጃ ጸሎት አቅርበዋል (ማር 5፥22-43፤ ዮሐ 4፥47-53)፤ እናቶች ኢየሱስ ልጆቻቸውን እንዲባርክ ለመኑት (ማር 10፥13)፤ አንድ ሰው አገልጋዩ እንዲፈወስለት ማለደ (ማቴ 8፥6-13)፤ የያዕቆብና የዮሐንስ እናትም ስለ ልጆቿ ወደ ኢየሱስ የምልጃ ጸሎት አቀረበች (ማቴ 20፥20-21)።

(3) የእዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን በተደጋጋሚ ስለ ልዩ ልዩ ግለሰቦች የምልጃ ጸሎት አድርጋለች። ለምሳሌ በኢየሩሳሌም ያለችው ቤተ ክርስቲያን ጴጥሮስ ከእስር እንዲፈታ ለጸሎት ስብሰባ አድርጋ ነበር (ሐሥ 12፥5፤12)። በአንጾኪያ ያለችው ቤተ ክርስቲያን የበርናባስና የጳውሎስ አገልግሎት የተሳካ እንዲሆን ጸልያለች (ሐሥ 13፥3)። ሐዋርያው ያዕቆብ በተለይ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ለበሽተኞች እንዲጸልዩ (ያዕ 5፥14)፤ ክርስቲያኖችን ሁሉ በተመለከተም፤ “አንዱ ለሌላው ይጸልይ” በማለት ትእዛዝ ሰጥቶአል (ያዕ 5፥16 ይመ፤ ከዕብ 13፥18-19 ጋር ያነጻጽሩ)። ጳውሎስ አንድ ደረጃ ዕልፍ በማለት ለእያንዳንዱ ምእመን ጸሎት እንዲደረግ አሳስቦአል (1ጢሞ 2፥1-3)።

(4) የምልጃ ጸሎትን በተመለከተ ሐዋርያው ጳውሎስ በተለየ መንገድ ሊጠቀስ ይገባል። በብዙ መልእክቶቹ ላይ ስለ ኦያሌ አብያተ ክርስቲያናት ወይም ግለሰቦች እርሱ ራሱ ይጸልይ እንደነበር ተናግሮአል (ለምሳሌ ሮሜ 1፥9-10፤ 2ቆሮ 13፥7፤ ፊል 1፥4-11፤ ቂላ 1፥3፤9-12፤ 1ተሰ 1፥2-3፤ 2ተሰ 1፥11-12፤ 2ጢሞ1፥3፤ ፊሞ 4፥6)። ዐልፎ ዐልፎም ጸሎቶቹን ጽፎአቸዋል (ለምሳሌ ኤፌ 1፥15-19፤ 3፥14-19፤ 1ተሰ 3፥11-13)። እንደዚሁም ሐዋርያው ጳውሎስ በእነርሱ ጸሎት ብቻ አገልግሎቱ ሙሉ ውጤት እንደሚያመጣ በማወቅ፤ አብያተ ክርስቲያናት በተደጋጋሚ እንዲጸልዩለት አሳስቦአል (ሮሜ 15፥30-32፤ 2ቆሮ 1፥11፤ ኤፌ 6፥18-20፤ ፊል 1፥19፤ ቂላ 4፥3-4፤ 1ተሰ 5፥25፤ 2ተሰ 3፥1-2)።

የምልጃ ጸሎት ዐላማዎች፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተገለጡት ኦያሌ የምልጃ ጸሎቶች እግዚአብሔርን የሚፈሩ ቅዱሳን ፍርዶ ይለወጥ ዘንድ (ዘፍ 18፥23-32፤ ዘኁ 14፥13-19፤ ኢል 2፥17)፤ ሕዝቡ ይመለስ ዘንድ (ነህ 1፤ ዳን 9)፤ ግለሰቦች ከአደጋ ይተርፉ ዘንድ (ሐሥ 12፥5፤12፤ ሮሜ 15፥31) እና ሕዝቡ ይባረኩ ዘንድ (ዘኁ 6፥24-26፤ 1ነገ 18፥41-45፤ መዝ 122፥6-8) አጥብቀው ወደ እግዚአብሔር ማልደዋል። በተጨማሪም የምልጃ ጸሎት አቅራቢዎች ቀጥሎ ያሉት እውን ይሆኑ ዘንድ ማልደዋል፤ የመንፈስ ቅዱስ ንይል እንዲወርድ (ሐሥ8፥15፤17፤ ኤፌ3፥14-17)፤ ሰው እንዲፈወስ (1ነገ 17፥20-21፤ ሐሥ 28፥8፤ ያዕ 5፥14-16)፤ የንጢአት ይቅርታ እንዲገኝ (ዕዝ 9፥5-15፤ ዳን 9፤ ሐሥ 7፥60)፤ በሥልጣን ላይ ያሉ ሰዎች ተገቢ የማስተዳደር ችሎታ እንዲኖራቸው (1ዜና 29፥19፤ 1ጢሞ 2፥1-2)፤ የክርስትና እድገት እንዲኖር (ፊል 1፥9-11፤ ቂላ 1፥10-11)፤ እረኞች ብቃት እንዲያገኙ (2ጢሞ 1፥3-7)፤ የተሳካ ሚሲዮናዊ ሥራ እንዲኖር (ማቴ 9፥38፤ ኤፌ 6፥19-20)፤ ሌሎች እንዲድኑ (ሮሜ 10፥1) እና ሰዎች እግዚአብሔርን ማመስገን እንዲችሉ (መዝ 67፥3-5)። ለሕዝቡ የእግዚአብሔር ፍጹም ፈቃድ ሆኖ በመጽሐፍ ቅዱስ የተገለጠ ማንኛውም ነገር ተገቢ የምልጃ ጸሎት ትኩረት ሊሆን ይገባል (በገጽ 1075 ላይ፤ “የእግዚአብሔር ፈቃድ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

ማስተዋልን ልሰጥህ መጥቻለሁ። ²³እንተ እጅግ የተወደደህ ስለሆንህ ገና መጸለይ ስትጀምር መልስ ተሰጥቶአል፤ እኔም ይህን ልነግርህ መጣሁ። ስለዚህ መልእክቱን ልብ በል፤ ራዕዩንን አስተውል።

²⁴“በመገኘት ለማስቆም የነጠሉትን ለማስወገድ፣ በደህን ለማስተሰረድ የዘላለማዊ ጽድቅን ለማምጣት ራዕይንና ትንቢትን ለማተምና የእጅግ ቅዱስ የሆነውን ለመቀባት ስለ ሕዝብህና ስለ ተቀደሰችው ከተማህ ሰባ ሱባዔ ታውጂል።

²⁵”ይህንን ዕውቅ፤ አስተውለውም፤ ኢየሩሳሌምን ለማደስና ለመጠገን ዐዋጁን ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ ገዢው መሲሕ ለእስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ፣ ሰባት ሱባዔና ሥልሳ ሁለት ሱባዔ ይሆናል። ኢየሩሳሌም ከጐዳናዎቿና ከቅጥሮቿ ጋር ትታደሳለች፤ ይህ የሚሆነው ግን

9+23 ኢሳይ51:24;
ጳጳ10:11-12:19;
ማቴ24:15;
ሉቃ1:28
9+24 ኢሳ1:26;
53:10; 56:1;
ዕብ9:12
9+25
1ሳሙ13:14;
ዕብ3:3; 4:24;
6:15; ማቴ1:17;
ዮሐ 4:25

9+26 መዝ46:8;
ኢሳ28:2; 53:8;
61:1; ሕዝ4:5-6;
ጳጳ11:10;
5ሆ1:8; ሐ
23+23; ዘክ4:14;
ማቴ16:21
9+27 ኢሳ10:22

በመከራ ጊዜ ነው። ²⁶ከሥልሳ ሁለቱ ሱባዔ በኋላ መሲሕ ይገደላል፤ ምንም እይቀ ረውም። የሚመጣው አለቃ ሰዎችም፣ ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሱን ይደመስሳል። ፍጻሜውም እንደ ጐርፍ ይመጣል፤ ጦር ነት እስከ መጨረሻው ይቀጥላል፤ ጥፋትም ታውጅአል። ²⁷አለቃው ከብዙዎች ጋር ለአንድ ሱባዔ ቃል ኪዳንን ያጽናል፤ በሱባዔው ውም እነሱታ መሥዋዕትና ቁርባን ማት ረብን ያስቀራል። የታወጀው ፍርድ

9+24 ወይም ለማስቆም
9+24 ወይም እጅግ ቅዱስ ቤተ መቅደሱን ይደመስሳል።
9+24 ወይም ሳምንታት እንዲሁም ሐ 25 እና 26
9+25 ወይም ቃል
9+25 ወይም የተቀባው እንዲሁም ሐ 26
9+26 ወይም ይገደላል፤ ብቻውን ይቀራል፤ ወይም ይገደላል፤ ምንም አይቀረውም
9+27 ወይም ሳምንት

9+24 ሰባ ሱባዔ፤ በዚህ ስፍራ ጸንኤል ስለ እስራኤልና ስለ ቅድስቲቱ ከተማ የተናገረው ትንቢት ለዚህ ዘመን የመጨረሻ ጊዜ እጅግ አስፈላጊ ነው። “ሱባዔ” የሚለው ቃል ሰባት ተከታታይ ዓመታትን የሚያመለክት ሲሆን፣ ሰባ ሱባዔ 490 ዓመታት ያህል ነው። በእነዚህ 490 ዓመታት ውስጥ ስድስት ልዩ የሆኑ ነገሮች ለእስራኤል ይፈጸማሉ፡ (1) ንጠሉትን በሚያስተሰርዋው የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት አማካይነት ለክፍት ስርዐት ይደረጋል።

(2) ንጠሉት ይወገዳል። እስራኤል በሙሉ ማለትም ትሩፋኑ ሁሉ በጽድቅ ወደ እግዚአብሔር ይመለሳሉ (ሮሜ 11:26 እና ማገብ ይመ፡ እንዲሁም በገጽ 1758 ላይ፡ “እስራኤል በእግዚአብሔር የድንቅ ዕቅድ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ፡)

(3) “መተላለፍ” የበቃል። ይኸውም በብሔር ደረጃ የነበረው አለማመን ይቆማል (ከኤር 33:7-8; ከሕዝ 37:21-23 ጋር ያነጻጽሩ)።

(4) “የዘላለማዊ ጽድቅ” እገዛ ይመጣል (ከኢሳ 59:2-21; ከኤር 31:31-34 ጋር ያነጻጽሩ)።

(5) ትንቢት መሉ በሙሉ በተግባር ተፈጽሞ ይታያል (ከኤሌ 3:19-26 ጋር ያነጻጽሩ)።

(6) ኢየሱስ ክርስቶስን ጉሥሆኖ ይቀበል (ከ1ሳሙ 9:16; 10:1; ከሕዝ 21:26-27 ጋር ያነጻጽሩ)።

9+25 ሰባት ሱባዔና ሥልሳ ሁለት ሱባዔ፤ ኢየሩሳሌም እንደ ገና እንድትሠራ ዐዋጅ በሚታወጀበት ጊዜና የተቀባው መሲሕ በሚመጣበት ጊዜ መካከል ያለው ዘመን ሥልሳ ዘጠኝ ሱባዔ ማለትም 483 ዓመት እንደ ሆነ እግዚአብሔር ለጸንኤል ገልጦለታል። ይህ 483 ዓመት ስለሚጀመርበት ትክክለኛ ጊዜ የሐሳብ ልዩነቶች አሉ። አንዳንዶች ይህ ጊዜ የቂርስ ዐዋጅ የታወጀበት 538 ዓ.ቅ.ዘ እንደ ሆነ ይናገራሉ። ይሁን እንጂ የ ዐዋጅ የወጣው ቤተ መቅደሱ እንደ ገና እንዲሠራ እንጂ ከተማዬቱን የሚመለከት አልነበረም። ምናልባትም ትክክለኛው ጊዜ ካሁኑ ዕዝራ ተመልሶ ከተማዬቱን እንደ ገና ለመሥራት የጀመረበት 457 ዓ.ቅ.ዘ ላይሆን አይቀርም (ዕዝ 4:12-13:16 ይመ፡ 4:11:23 እና ማገብ ይመ፡) ይህ ከሆነም 483 ዓመትን በ27 ዓ.ም እንዲያበቃ ያደርገዋል። ይኸውም ኢየሱስ ክርስቶስ አገልግሎቱን የጀመረበት ጊዜ ነው።

9+26 መሲሕ ይገደላል፤ ከሰባቱ ሱባዔና (ሐ 25) ከሥልሳ ሁለቱ ሱባዔ ማለትም ከሥልሳ ዘጠኝ

ሱባዔ (483 ዓመት) በኋላ ሁለት ነገሮች ይፈጸማሉ፡ (1) መሲሕ ይገደላል ወይም በመስቀል ላይ ይሞታል (ከኢሳ 53:8 ጋር ያነጻጽሩ)። (2) “የሚመጣው አለቃ ሰዎችም” ኢየሩሳሌምንና ቤተ መቅደሱን ይደመስሳሉ። “ሰዎች” በ70 ዓ.ም ኢየሩሳሌምን የደመሰሳት የሮም መታደሮች ናቸው (ሐ.ቃ 21:20 እና ማገብ ይመ፡) “አለቃው” በመጨረሻው ዘመን የሚነሣው ሐሰተኛው ክርስቶስ ነው። (3) የኢየሩሳሌም መደምሰስ ከክርስቶስ የመስቀል ሞት በኋላ የሚፈጸም እንዳልሆነ ልብ ይበሉ። ስለዚህ የሥልሳ ዘጠኝ ሱባዔ መጨረሻና የሰባኛውን ሱባዔ መጀመሪያ ሱሩ ላለ ጊዜ ተለይተዋል። ብዙ ተርጓሚዎች የቤተ ክርስቲያን ዘመን በ69ኛውና በ70ኛው ሱባዔ መካከል ያለው ጊዜ እንደ ሆነ ይናገራሉ።

9+27 አለቃው ... ለአንድ ሱባዔ ቃል ኪዳንን ያጽናል፤ “በሚመጣው አለቃ” (ሐ 26) እና በእስራኤል መካከል የሚደረገው የኪዳን ስምምነት የዚህ ዘመን የመጨረሻ ሱባዔ የሆነውን የ70ኛውን ሱባዔ ጀማሪ ያመለክታል። ይህን ሁኔታ በተመለከተ መጽሐፍ ቅዱስ የሚከተለውን ያስተምራል፡- (1) ከእስራኤል ጋር ስምምነት የሚያደርገው አለቃ ሐሰተኛው ክርስቶስ ነው። ነገር ግን ጊዜው እስኪደርስ ራሱን አይገልጥም (ከ2ተሰ 23:10; ከ1ዮሐ 2:18 ጋር ያነጻጽሩ)። የድንበር ግጥሙን በተመለከተ ሐሰተኛው ክርስቶስ የሰላም ስምምነት በእስራኤልና በጠላቶቹ መካከል በግልጽ እንዲካሄድ ያደርጋል (11:39)።

(2) በሰባቱ ዓመት ለግማሽ ላይ ማለትም ከሦስት ዓመት ተኩል በኋላ አለቃው ከእስራኤል ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ያፈርሳል። ራሱን አምላክ በማድረግ ያውጃል። በኢየሩሳሌም ያለውን ቤተ መቅደስ በመያዝ ለእግዚአብሔር የሚደረገውን አምልኮ ይከለክላል (ከ2ተሰ 23:4 ጋር ያነጻጽሩ)። ፖለስቲኖች ያፈራርሳል። ሦስት ዓመት ተኩልም ይገዛል (ራእ 11:1-2; 13:4-6 ይመ፡ እንዲሁም በገጽ 1913 ላይ፣ “የሐሰተኛው ክርስቶስ ዘመን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ፡)

(3) “ጥፋት የሚያመጣው አስጸያፊ ርብሶት” (12:10-11) በመባል የሚታወቀው ትንቢታዊ አስፈላጊነቱ የሚለየው በእግዚአብሔር ታማኞች ብቻ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ አማኞች ይህን ዋነኛ ምልክት ልብ እንዲሉ አሳስበዋል። ክርስቶስ በክብር ወደ ምድር

በእርሱ ላይ እስኪፈስ ድረስ፤ ጥፋትን የሚያመጣ የጥፋት ርኩሳት በቤተ መቅደሱ ውስጥ ያቆማል።

ጳጳሌ በራሱ ያየው ሰው

10 የፋርስ ንጉሥ ቂርስ በነገሠ በሦስት ተኛው ዓመት፤ ብልጣር ለተባለው ጳጳሌ ራሱ ታየው። መልእክቱ እውነት ነው፤ ስለ ታላቅ ጦርነትም የሚገልጽ ነበረ። ፤ መልእክቱንም ይገነዘብ ዘንድ በራሱ ማስተዋል ተሰጠው።

ከዚህም ጊዜ እኔ ጳጳሌ ለሦስት ሳምንት ለለቀቀው ጳጳሌም ሳምንት እስኪፈጸም ድረስ ምርጥ ምግብ አልበላሁም፤ ሥጋም ሆነ የወይን ጠጅ ወደ አፌ አልገባም፤ ቅባትም አልተቀባሁም።

“በመጀመሪያው ወር በሃያ አራተኛው ቀን፤ በታላቁ በጤግርስ ወንዝ ዳር ቆሜ፤ ቆሜ ብዬ ስመለከት፤ በፊቱ በፍታ የለበሰና በወ ገቡም ላይ ምርጥ የወርቅ ቀበቶ የታጠቀ አንድ ሰው አየሁ። ፤ አካሉ እንደ ዕንቁ፣ ፊቱ እንደ መብረቅ፤ ዐይኖቹ እንደሚንበለበል ፋና፤ ክንዶቹና እግሮቹ እንደ ብዙ ናስ የሚያብረቀርቁ፤ ድምፁም እንደ ብዙ ሕዝብ ድምፅ ነበር።

ራሱን ያየሁት እኔ ጳጳሌ ብቻ ነበርሁ፤ ከእኔ ጋር የነበሩት ሰዎች አላዩም፤ ነገር ግን ታላቅ ፍርሀት ስለ ወደቀባቸው

10+1 ጳጳስ፡7፡21፤
8+26
10+2 ልዝ፡4
10+3 ጳጳስ፡18
10+4 ዘፍ፡14፤
ጳጳስ፡25
10+5 ሌር፡10፡9፤
ሐዘ፡2፤ ጳጳስ፡3፤
ራሳ፡15፡6
10+6 ዘፍ፡28፡20፤
ሊዩ፡4፤1፡19፤
ሕዝ፡17፡24፤
ማቴ፡17፡28፡3፤
ራሳ፡15፡19፡12
10+7 23፡16፡17-
20፤ ሐዘ፡9፡7

10+8 ዘፍ፡32፡34፤
ሊዩ፡4፤14፡15፤
ጳጳስ፡27፤
ፊን፡16
10+9 ጳጳስ፡18፤
ማቴ፡17፡6
10+10 ሌር፡19፤
ራሳ፡1፡17
10+11 ዘፍ፡9፤
ሕዝ፡2፤ ጳጳስ፡23
10፡12
ዘሊ፡16፡31፤
ሊዩ፡65፡24፤
ጳጳስ፡3፡20፤
ማቴ፡14፡27
10+13 ቀ፡21፤
ሊዩ፡24፡21፤
ጳጳስ፡1፤ ይሁ፡19

ሸሽተው ተደበቁ። ፤ ስለዚህ ይህን ታላቅ ራሱ እየሆነ ብቻዬን ቀረቡ፤ ምንም ጉልበት አልነበረኝም፤ መልኩ እጅጉን ገረጣ፤ ፤ ያልሞ አጣሁ። ፤ ከዚያም የቃሉን ድምፅ ሰማሁ፤ የቃ ሉንም ድምፅ በሰማሁ ጊዜ፤ በግምባራ በምድር ላይ ተደፍቼ በከባድ እንቅልፍ ተዋጥሁ።

10 እነሆም፤ አንድ እጅ ጳሰሰኝ፤ እየተንቀጠቀጥሁም በእጄና በጉልበቴ አቆመኝ፤ እርሱም፤ “እጅግ የተወደድህ ጳጳሌ ሆይ፤ አሁን ወዳንተ ተልክለሁና፤ የምነግርህን አስተውል፤ ቀጥ ብለህም ቁም” አለኝ። ይህን ሲለኝም፤ እየተንቀጠቀጥሁ ተነሥቼ ቆምሁ።

12 ደግሞም እንዲህ አለኝ፤ “ጳጳሌ ሆይ፤ አትፍራ፤ ማስተዋልን ለማግኘትና በአምላክ ህም ፊት ራስህን ለማግረድ ከወሰንህበት ከመ ጀመሪያው ቀን አንሥቶ ቃልህ ተሰምቶአል፤ እኔም የቃልህን መልስ ይገጥሙኝሁ።” 13 ነገር ግን የፋርስ መንግሥት አለቃ ሃያ አንድ ቀን ተቋቋመኝ፤ ከዋነኞቹ አለቆች አንዱ የሆነው ሚካኤል ሊረጻኝ መጣ፤ እኔም በዚያ ክፋርስ ንጉሥ ጋር

19፡27 ወይም በላይ ላይ
19፡27 ወይም በፈረሰኛው ከተማ ላይ የታወጀው ፍርድ እስኪፈጸም መጨረሻው እስኪሆን ጥፋት አምፎው በአጸያሪ ቤተ መቅደስ ጻፍ ላይ ይመጣል።
10፡1 ወይም እውነትና ክብር ሽክም ነበር

ይመጣ ዘንድ የመጨረሻውን ሦስት ዓመት ተኩል ማብቂያ ያፋጥናልና (ማቴ 24፡15)። በጥንቃቄ ካስተዋሉ ለማኞች በታላቁ መከራ ጊዜ የክርስቶስ መምጣት እንደ ቀረበ ማለትም ጊዜው ረጅም እንዳልሆነ ያውቃሉ (ማቴ 24፡33 ይመጣ። እንዲሁም በገጽ 1471 ላይ፤ “ታላቁ መከራ” በሚል ርዕስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጣ። መሲሐ የሚመጣው (2ተሰ 2፡8፤ ራሳ 19፡11-20) በሰባተኛው ዓመት መጨረሻ ወይም በሁለተኛው የሦስት ዓመት ተኩል ወቅት ማብቂያ ላይ ነው። የዮሐንስ ራሱ ሐሰተኛው ክርስቶስ ወይም “አውሬው” የሚመጣበትን ጊዜ በመጥቀስ፤ ለ42 ዓመት ብቻ ሥልጣን እንደሚኖረው አመልክቶአል (ራሳ 11፡1-2፤ 13፡4-6)። በኋላም ጳጳሌ በመጨረሻ የታላቁን ጭንቀት ጊዜ እስከ ማብቂያው ድረስ በማመልከት ሦስት ዓመት ተኩል እንደ ሆነ ገልጾል (12፡7)።

(4) ለሐሰተኛው ክርስቶስ በተመደበው በሦስት ዓመት ተኩል ጊዜ ውስጥ አያሩሳሌም በተከታታይ በአሕዛብ ትረገጣለች (ራሳ 11፡2)።

(5) “ጥፋት የሚያመጣው አስጸያሪ ርኩሳት” ታላቁ መከራ መጀመሩን የሚያመለክት ትክክለኛ ምልክት ነው (12፡11፤ ማቴ 24፡15-21 ይመጣ። ከዘጸ 44፡30-31፤ ከኢሮ 30፡5-7፤ ከዘክ 13፡8-9 ይር ያነጻጽሩ)።

(6) ታላቁ መከራና የሐሰተኛው ክርስቶስ አገዛዝ ክርስቶስ በክፉዎች ላይ ሊፈርድ (ማቴ 25፡31-46)፤ ሐሰተኛውን ክርስቶስ ሊያጠፋና የሺውን ዓመት አገዛዝ ሊጀምር፤ በነይል ሲመጣ ያበቃል (ኤር 23፡5-6፤ ማቴ 24፡27-30)።

9፡27 ጥፋትን የሚያመጣ የጥፋት ርኩሳት፤ አያሩሳሌ ክርስቶስ በማቴ 24፡15 ላይ፤ “እንግዲህ በነቢዩ በጳጳሌ የተነገረው፤ የጥፋት ርኩሳት” በተቀደሰው ስፍራ

ቆሞ ስታዩ፤ አንባቢው ያስተውል” በማለት የጳጳሌን ራሱ መቅሰል፤ አያሩሳሌ የተናገረው ሐሳብ ወደ ፊት የአያሩሳሌም ቤተ መቅደስ በሐሰተኛው ክርስቶስ እንደምትረከስ የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም (ከ2ተሰ 2፡3-4፤ ከራሳ 13፡14-15 ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም በገጽ 1913 ላይ፤ “የሐሰተኛው ክርስቶስ ዘመን” በሚል ርዕስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጣ።) 10+5 በፊቱ በፍታ የለበሰና ... አንድ ሰው፤ ነቢዩ ጳጳሌ በሰማይ ፍጡር ምናልባትም በመልእክ ተነብኝቶአል፤ መልእክተኛው በፋርስ መንግሥት አለቃ ማለትም በኋላ ተቃውሞ እንዳጋጠመና የሚካኤልንም ርዳታ እንደሚፈልግ ተናግሮአል (ቀ፡13 እና ማብ ይመጣ።)

10+11 እጅግ የተወደድህ፤ የራሱ ክብርና እስፈሪን፤ የጳጳሌን ጉልበት ጨርሶ ለድክሞት ነበር፤ ከዚያም መልእክ ጳሰሰው፤ በእጁም በማንነት በእግሮቹ እንዲቆም አደረገው። ነቢዩ ጳጳሌ ይህ መልእክ፤ “እጅግ የተወደድህ” ሲለውና “አትፍራ” (ቀ፡12) በማለት ሲያደፋፍረው ተጽናና። እግዚአብሔር ዓለምን ይወዳል (ዮሐ 3፡16)፤ ይህን እንጂ እንደ ጳጳሌ ያሉ እውነተኛ አገልጋዮች ለሚያሳዩት ፍቅርና ታማኝነት መልስ፤ የሚሰጠው በተለየ መንገድ ነው። የእግዚአብሔር ታማኝ ሕዝብ እግዚአብሔር ሲናገረው ፈጽሞ ሊፈራ አይገባም።

10+13 የፋርስ መንግሥት አለቃ ... ተቋቋመኝ፤ ጳጳሌ በሚጸምበትና በሚጸልይበት ጊዜ፤ በጥፋት ጦርነት በከፍተኛ መጠን ይካሄድ ነበር፤ (1) የፋርስ አለቃ ጳጳሌን የእግዚአብሔርን መልእክት ከመልእክ እንዳይቀበል አግዶት ነበር፤ ከዚህ ግጭት የተነሣም ራሱን ለመቀበል ለ21 ቀናት

ማተ
4፡1-1

ተውሁት።¹⁴ ራእይ ሊፈጸም ገና ብዙ ዘመን ስለሚቀረው፣ ወደ ፊት በሕዝብህ ላይ የሚሆነውን ልገልጽህ አሁን ወደ አንተ መዋቻለህ።”

¹⁵ ይህን እየተናገረኝ ሳለ፣ ፊቴን ወደ ምድር፣ አቀረቀርሁ፤ የምናገረውንም አጣሁ።¹⁶ ከዚያም የሰው ልጅ የሚመስል፣ ከንፈሮቹን ጸሰሰ፤ እኔም አፈን ከፊትሁ፤ መናገርም ጀመርሁ፤ በፊቴ የነበረውንም እንዲህ አልሁት፤ “ጌታዬ ሆይ፤ ከራእዩ የተነሣ ተወቃይቻለሁ፤ ኀይልም አጣሁ፤¹⁷ ጌታዬ ሆይ፤ ጉለበቱ ከዳኝ፤ መተንፈስም አትቆኛል፤ እኔ አገልጋይህ ከአ ጉተ ጋር መነገር እንዴት እችላለሁ?”

¹⁸ እንደ ገናም፤ ሰው የሚመስለው ጸሰሰኝ፤ አበረታኝም።¹⁹ እርሱም፤ “እጅግ የተወደደህ ሰው ሆይ፤ አትፍራ፤ ሰላም ለአንተ ይሁን፤ በርታ፤ ጽና” አለኝ።

እየተናገረኝም ሳለ፤ በረታሁና፤ “ጌታዬ ሆይ፤ አበርታትኸኛልና ተናገር” አልሁት።²⁰ እርሱም እንዲህ አለኝ፤ “ለምን ወደ አንተ እንደ መጣህ ታውቃለህ? የፋርሰን አለቃ ለመውጋት በቶሎ አመለሳለሁ፤ እኔም ስሄድ የግሪክ አለቃ ይመጣል።²¹ አስቀድሜ ግን በእውነት መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈውን እነግርሃለሁ፤ ከእነዚህ አለቆች ጋር ለመዋጋት ከአለቃችሁ ከሚካኤል በስተቀር የሚረዳኝ የለም።

11 እኔም፤ ሜዶናዊው ዳርዮስ በነገሡ በመጀመሪያው ዓመት፤ እርሱን ለማግኘት ለማበረታታት በአጠገቡ ቆሜ ነበር።

10+14
ሐዘ12+27፣
ጳጳ22+ 8+26፣
9+22+ ሰጋ2+3
10+15
ሐዘ24+27፣
ሐቃ1+20
10+16 ሊሳ6+7፣
21+3፣ ሌር1+9፣
ጳጳ8+15-18
10+17 ጳጳ4+19
10+18 ሐቃ16፣
ጳጳ8+18
10+19 ሊሳ1+9፣
መሳ6+23፣
ሊሳ6+1-8፣
35+4፣ ጳጳ9+23
10+20 ጳጳ8+21፣
11+2
10+21 ሐቃ13፣
ጳጳ11+2፣
ይሁ1+9
11+1 ጳጳ35+31

11+2
ጳጳ10+20+21
11+3 ጳጳ8+4+21
11+4 ጳጳ7+2፣
8+22፣ ሌር42+10

የሰሜንና የደቡብ ነገሥታት
² “አሁንም እውነቱን እነግርሃለሁ፤ እነሆ፤ ሦስት ሌሎች ነገሥታት በፋርስ ይነግሱ፤ አራተኛውም ከሌሎቹ ሁሉ ይልቅ እጅግ ባለጠጋ ይሆናል። በባለጠገነቱም እጅግ በበረታ ጊዜ፤ ሌላውን ሁሉ አሳድሞ በግሪክ መንግሥት ላይ ያስነሣል። ከዚያም በታ ላቅ ኀይል የሚገዛና የወደደውንም ሁሉ የሚያደርግ ኀይል ንጉሥ ይነሣል።³ ኀይል እየገነነ ሳለም፤ መንግሥቱ ይፈርሳል፤ ወደ አራቱ የሰማይ ነፋሳትም ይከፋፈላል። መንግሥቱ ተወስዶ ለሌሎች ስለሚሰጥ፤ ለዘፋ አይታላለፍም፤ ኀይሉም እንደ መጀመሪያው አይሆንም።

⁵ “የደቡብ ንጉሥ ይበረታል፤ ነገር ግን ከጦር አዛዦቹ አንዱ ከእርሱ የበለጠ የበረታ ይሆናል፤ ግዛቱም ታላቅ ይሆናል። ፍጥቂት ዓመታት በኋላም አንድነት ይፈጥራሉ። የደቡብ ንጉሥ ሴት ልጅ ስምምነት ለማድረግ ወደ ሰሜን ንጉሥ ትሄዳለች፤ ነገር ግን ኀይሏን ይዛ መቆየት አትችልም፤ እርሱም ሆነ የእርሱ ኀይል አይጸናም። በእነዚያ ቀናት እርሷ ከቤተ መንግሥት አጃ ቢወጥ፤ ከአባቷና ከደጋፊዎቿ ጋር ዐልፋ ትሰጣለች።

¹⁰፤16 ሐዘፋኛ ዎቹ ግብራቲክ የጥንት ቅጂች እንዲሁ ሲሆኑ፤ ከግብራቲክ አንድ የቅንት ቅጂ፤ የሙት ባሕር ጥቅሎችና ሰባን ሊቃናት ግን ከዚያም የሰው እጅ የሚመስል ነገር ይላል።
¹¹፤6 ወይም ዙ፣
¹¹፤6 ወይም ከልጁና (ኀልጌትንና ሱርስትን ይመ)

መታገሥ ነበረበት። ይህ የፋርስ አለቃ ሥጋ ለባሽ ንጉሥ አልነበረም፤ ነገር ግን ከሰዊጣን መንግሥት የሆነ ጋኔን ነው። የአስራኤል አለቃ የሆነው ሚካኤል መልአኩን ለመርዳት በመጣ ጊዜ ብቻ ይህ ጋኔን ተሸነፈ። ስለ እስራኤል ሊሰጥ ያለው ይህ ራእይ ለተቀባዮቹ እንዳይሰጥ የሰዊጣን ኀይላት ሊያግዱት ቢፈልጉም፤ የአስራኤል መላእክት አለቃ (12፤1) ብርቱ ሆኖ ተገኘ (ከራሌ 12፤7-12 ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) ይህ ሁኔታ በመንፈሳዊ ግዛት ውስጥ ስለ እኛ የሚደረገውን በዐይን የማይታየውን ጦርነት ገጽታ በውልብታ ያሳያል። እግዚአብሔር ለጳጳሌል ጸሎት መልስ እንደሰጠ ልብ ይበሉ። ይሁን እንጂ መልሱ ሳይሰጥ በሰዊጣን ኀይላት ለ21 ቀን እንዲዘገይ ተደረገ። ሰዊጣን አሎታችን እንዳይመለስ ቀን ጊዜም እንደሚሻ ስለምናውቅ (2ቆሮ 2፤11)፤ በእኛ ላይ የተነሣጠረ የክፉው መንፈሳዊ ኀይል ቢኖርም እንኳ፤ በጸሎት መጽናት (ከሊቃ 18፤1-8 ጋር ያነጻጽሩ) ይኖርብናል (ኤፌ 6፤11-12 እና ማሳ እንዲሁም በገጽ 1499 ላይ፤ “በሰዊጣን በአጋንቲን ላይ የተሰጠን ሥልጣን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

10+20 የፋርስን አለቃ ... የግሪክ አለቃ፤ የዓለም መንግሥታት የእግዚአብሔርን ሰራዊት ለመቃወም እንዲሁም ክፋትንና ሀመልን በሕዝቡ ላይ ለማንገሥ ለእያንዳንዳቸው የተመደቡባቸው ኀይላኛ አጋንንት አሏቸው።

11+2 እውነቱን እነግርሃለሁ፤ “እውነቱ” የተባለው መቅደሱን ያረከሰው የግሪኩ መሪ አንጥያስስ ኢጲፋንዮስ እንከሚነግበት ጊዜ ድረስ ያሉትን ተፋልፍ ሁኔታዎች

አካትቶ የያዘ ጉንብት ነው (ሑ 2-35)። ፋርስ ሦስት ተጨማሪ ነገሥታት ይኖሩታል፤ እነርሱም ካምቢሲስ (530-522 ዓ.ቅ.ክ.)፤ ጽሱዶ ሰሜርዲስ ወይም ጋውማታ (522 ዓ.ቅ.ክ.) እና ዳርዮስ ቀዳማዊ (522-486 ዓ.ቅ.ክ.) ናቸው። ከዚያም አራተኛው ንጉሥ ማለትም አርጤክስ (486-465 ዓ.ቅ.ክ.) ግሪክን ይወጋል። ስለሚቀጥለው መንግሥት ማለትም ስለ ግሪክ መንግሥት ተጠቅሰዋል፤ የፋርስ መንግሥት ለጥቂት ጊዜ የቀጠለ ቢሆንም እንኳ፤ ከዚህ በኋላ ስለ ፋርስ መንግሥት የተባለ ነገር የለም።

11+3 ኀይል ንጉሥ፤ የሚመጣው ይህ ኀይል ንጉሥ ከፍተኛ የጥናናነት ደረጃ ላይ ሲደርስ፤ የሞተው ታላቁ እስክንድር፤ (336-323 ዓ.ቅ.ክ.)። መንግሥቱ በውስር ተላልፎ በመስጠት ፊትን ለአራቱ ጀነራሎቹ ተከፋፈለ (ሑ 4 ይመ፤ 7፤3 እና ማሳ ይመ)።

11+5 የደቡብ ንጉሥ፤ የመጀመሪያው የደቡብ ንጉሥ የግብፅ ቀዳማዊ በጥሊሞስ ስቴር ነው (323-285 ዓ.ቅ.ክ.)። በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው ጦር አዛዥ ቀዳማዊ ሴሉክስ ነቃጦር ነው (311-280 ዓ.ቅ.ክ.)።

11+6 የደቡብ ንጉሥ ሴት ልጅ፤ የግብፅ ቀዳማዊ በጥሊሞስ ፊላደልፋስ (285-246 ዓ.ቅ.ክ.) ሴት ልጅ በርኔቄ፤ እርሷን ለማግባት ሲል ላዎዶቄን የፈታውን የሰሜኑን ንጉሥ ዳግማዊ እንጥያስስ ቴዎስን (261-246 ዓ.ቅ.ክ.) ከአያሌ ዓመታት በኋላ አገዛች። በ246 ዓ.ቅ.ክ. ዳግማዊ በጥሊሞስ ሞተ፤ በዚህ ጊዜም ላዎዶቄ በርኔቄን፤ አንጥያስስንና ወንድ ልጃቸውን ገደለች።

7^ኛ ከመደብ አንዱ ስፍራዋን ሊይዝ ይነሣል፤ የሰሜንን ንጉሥ ሰራዊት ይወጋል፤ ምሽትቹንም ጥሶ ይገባል፤ ከእነርሱም ጋር ተዋግቶ ድል ያደርጋል።⁸ አማልክታቸውን የብረት ምስሎቻቸውን፤ ከብርና ከወርቅ የተሠሩ የከበሩ ዕቃዎቻቸውን ይማርካል፤ ወደ ግብፅም ይወስዳል። ለጥቂት ዓመታትም ከሰሜን ንጉሥ ጋር ከመዋጋት ይቋጠባል።⁹ የሰሜንን ንጉሥ የደቡቡን ንጉሥ ግዛት ይወራል፤ ነገር ግን አፈግፍኅ ወደ ዝላ አገሩ ይመለሳል።¹⁰ ወንዶች ልጆቹም ለጦርነት ይዘ ጋጃሉ፤ እስከ ጠላት ምሽግ ደርሶ የሚዋጋና ሊቋቋሙት እንደማይቻል ጐርፍ የሚጠራርግ ታላቅ ሰራዊት ያሰባስባል።

11^ኛ ከዚያም የደቡቡ ንጉሥ በቀጣወዋቱ የሰሜንን ንጉሥ ይወጋል። የሰሜን ንጉሥ ታላቅ ሰራዊት ቢያሰባስብም ይሸነፋል።¹² የደቡቡ ንጉሥ ብዙ ሰራዊት በሚማርክበት ጊዜ ልቡ በትዕቢት ይግላል፤ በብዙ ሺህ የሚቁሙ ሰዎችንም ይገዳል፤ ነገር ግን በድል አድራጊነቱ አይጸናም።

13^ኛ የሰሜን ንጉሥ ከመጀመሪያው የሚበልጥ ታላቅ ሰራዊት ያሰባስባል፤ ከብዙ ዓመትም በኋላ በትጥቅ እጅግ ከተደራጀ ታላቅ ሰራዊት ጋር ተመልሶ ይመጣል።

14^ኛ በዚያም ዘመን ብዙዎች በደቡብ ንጉሥ ላይ ይነሣሉ፤ ራእዩ ይፈጸም ዘንድ፤ ከሕዝብህ መካከል በመፀኛ የሆኑ ሰዎች ይነሣሉ፤ ነገር ግን አይሳካላቸውም።

11+7 ቀ፡6
11+8 እ.ቀ.37:19፤
46:1-2፤
ኤር43:12፤
ጳጳሪ26
11+10 እ.ቀ.8:8፤
ኤር46:8፤
ጳጳሪ26
11+11 ጳጳሪ78:7-8

11+15 ሕዝ42፤
11+16 እ.ቀ.1:5፤
ጳጳሪ4:7-9
11+17
መዝ20:4፤
ኢ.ቀ.66:19፤
ኤር25:22፤
ሆሴ12:14
11+19
መዝ27:2፤
37:36፤ 46:2፤
ሕዝ26:21
11+20 እ.ቀ.60:17
11+21 ጳጳሪ74:17፤
8:25

15^ኛ የሰሜንን ንጉሥ መጥቶ የዐፈር ድልድል ይከባል፤ የተመሸገችውንም ከተማ ይይዛል። የደቡቡ ሰራዊትም ለመቋቋም ጎይል ያጣል፤ የተመረጡት ተዋጊዎቻቸው እንኳ ጸንተው መዋጋት አይችሉም።¹⁶ ወራሪው ደስ ያሰኘውን ያደርጋል፤ ማንም ሊቋቋመው አይችልም። በመልካሚቱ ምድር ላይ ይገዛል፤ እርሷን ለማጥፋትም ጎይል ይኖረዋል።¹⁷ በመንግሥቱ ያለውን ሰራዊት ሁሉ ይዞ ለመምጣት ይወስናል፤ ከደቡብም ንጉሥ ጋር ይሰማማል፤ ይህንም መንግሥት ለመጣል ሲት ልጁን ይድርሳል፤ ይሁን እንጂ ዕቅዱ አይሳካ ለትም፤ ያሰበውም ነገር አይጠቅመውም።¹⁸ ከዚህም በኋላ በባሕር ጠረፍ ወዳሉት አገሮች ፊቱን በመመለስ ብዙዎቹን ይይዛል፤ ነገር ግን አንድ አካሄድ ትዕቢቱን ያከሸፍበታል፤ በራሱም ላይ ይመልስበታል።¹⁹ በገዛ አገሩ ወዳሉት ምሽትቹም ፊቱን ይመልሳል፤ ነገር ግን ተሰናክሎ ይወድቃል፤ ጳጳሪምም አይታይም።

20^ኛ በእርሱ ቦታ የሚተካውም የመንግሥቱን ክብር ለማስጠበቅ ግብር አስገባሪ ይልካል፤ ይሁን እንጂ በቀጣወደም በጦርነት ላይ ሆነ በጥቂት ዓመታት ውስጥ ይገደላል።

21^ኛ በእርሱም ፋንታ የተናቀ ሰው ይነሣ ሣል፤ ንጉሣዊ ክብርም አይሰጠውም፤ ሕዝቡ

*11:17 ወይም እርሷ

11+7-9 ከመደብ አንዱ፡ “ከመደብ አንዱ” የተባለው የበርካቱ ወንድሞና የሰሜንን ንጉሥ ጳጳሪዎች ሴሉከስ ካሊኒኮስን (246—226 ዓ.ቅ.ክ.) ድል ያደረገው ሣልሣዊ በጥሊሞስ ኤዌርጌኖስ (246—221 ዓ.ቅ.ክ.) ነው። ሳልሣዊ በጥሊሞስ (ምናልባት በሶርያ ወዳሌትም የአንጾኪያ ምሽግ) ገባ፤ የፋርስ ንጉሥ ካሞሲስ ግብፅን በ525 ዓ.ቅ.ክ. ድል ባደረገ ጊዜ ወስዶአቸው የነበሩትንም የሶርያንና የግብፅን የጣዖት ምስሎች ወደ ግብፅ መልሶ ወስዳቸው። ሳልሣዊ በጥሊሞስ ብዙ ምርኮ ይዞ ወደ ግብፅ ተመለሰ፤ ነገር ግን በሴሉከስ ላይ ተጨማሪ ጥቃት ከማድረስ ተቋጠበ። ከጊዜ በኋላ ሴሉከስ ግብፅን ለመውረርና የተማረከበትን ለማስመለስ ሞከረ፤ ይሁን እንጂ ሳይሳካለት ቀሪ፤ በጎይል ተገደም ወደ አገሩ ተመለሰ።

11+10-12 ወንዶች ልጆቹም ለጦርነት ይዘጋጃሉ፤ የጳጳሪዎች ሴሉከስ ወንድ ልጆች ሳልሣዊ ሴሉከስ ሴራውኑስ (226—223 ዓ.ቅ.ክ.) እና ታላቁ ሳልሣዊ አንጥያኮስ (223—187 ዓ.ቅ.ክ.) ናቸው። ሳልሣዊ አንጥያኮስ በደቡብ ፓላስቲን በሚገኘው በራፍያ ምሽግ 10፡000 ያህል የሶርያ ወታደሮችን ፀጥቶ በራብዓዊው በጥሊሞስ ፊሎጶስ (221—203 ዓ.ቅ.ክ.) ተሸነፈ።

11+16 በመልካሚቱ ምድር፡ ሳልሣዊ አንጥያኮስ በ200 ዓ.ቅ.ክ. ግብፅን ወጋ፤ ነገር ግን በደቡቡ ንጉሥ በሐምዊ በጥሊሞስ ኤፒፋኑዮስ አምስተኛ (203—181 ዓ.ቅ.ክ.) ተደደረ። ከዚያም አንጥያኮስ ጎይሉን ካደሰ በኋላ በጥሩ ሁኔታ የተመሸገችውን የሲያንን ከተማ ድል አደገረ (ቀ.15)። በ197 ዓ.ቅ.ክ. አንጥያኮስ መልካሚቱ ምድር የተባለችውን ፖሊሲቲናን ተቈጣጠረ።

11+19 ተሰናክሎ ይወድቃል፤ ከብዙ ዓመታት በኋላ ሳልሣዊ አንጥያኮስ ከግብፅ ጋር የሰላም ስምምነት አደረገ (194 ዓ.ቅ.ክ.)። ቀዳማዊት ክሊዮጶጥራ የተባለችውንም ሲት ልጁን ለሐምሳዊ በበጥሊሞስ አምስተኛ ጻፈለች። ከዚያም ሳልሣዊ አንጥያኮስ ወደ ሰሜን በመንቀሳቀስ በትንሿ እስያ በምትገኘው በማሃኔዚያ በ190 ዓ.ቅ.ክ. ተሸነፈ። በኋላም በ187 ዓ.ቅ.ክ. ኤሊማስ በተባለ አውራጃ አንድ የጣዖት ቤተ መቅደስ ሊዘርፍ ሲሞክር በዚያው ሞተ።

11+20 ይገደላል፤ የራብዓዊው ሴሉከስ ፊሎጶስ (187—175 ዓ.ቅ.ክ.) ግድያ የተቀነባበረው የገንዘብ ሚኒስትሩ በሆነው በሄልዮዶሩስ ነበር።

11+21 የተናቀ ሰው፤ ይህ ምዕራፍ “የተናቀ ሰው” የነበረውን የራብዓዊው ሴሉከስ ወንድም የሆነውን የራብዓዊው አንጥያኮስ ኤፒፋኑዮስን (175—164 ዓ.ቅ.ክ.) አመጣጥ የሚያመለክት ነው። አንጥያኮስ (በ8፡9-14:23-25 የተጠቀሰው “ትንሽ ሆኖ የበቀለ” ቀንድ) አያሌ ዘመቻዎችን በግብፅ ላይ አካሄደ። እርሱ “የቃል ኪዳን አለቃ” ገደለ (በ170 ዓ.ቅ.ክ. የተገደለው ሊቀ ካህናት አንያስ ትንሹት ነው ቀ. 22)። አንጥያኮስ ከሴሉት አገሮች ጋር ያደረገው ስምምነት ሁሉ ተንኮልኖ ማፍጠርበር የተሞላበት ነበር። በጥሊሞስ ፊሎጶስ በመደገፍ ለግል ጥቅሙ ሲል በጥሊሞስ ኤዌርጌኖስን ወጋ፤ በሰላምም ጊዜ በበልጽጉ ከተሞች ላይ ድንገተኛ ጥቃት ሰነዘረ (ቀ. 24)። ግብፅን መደገፍ የሚገባቸው ስላልደገኙት፤ በግብፅ ላይ ያደረሰው ጥቃት ስኬታማ ሆነለት፤ አንጥያኮስም ብዙ ሀብት ይዞ ወደ አገሩ ተመለሰ (ቀ. 25-28)።

ከወንዙ ውሃ በላይ የነበረው በፍታ የለበሰው ሰው፤ ቀኝ አጁንና ግራ አጁን ወደ ሰማይ አንሥቶ፤ “ለዘመን፤ ለዘመናት፤ ለዘ መንም እኩሌታሽ ይሆናል፤ የተቀደሰው ሕዝብ ንይል መሰበር ሲያከትም፤ እነዚህ ሁሉ ነገሮች ይፈጽማሉ” ብሎ ለዘላለም በሚኖረው በእርሱ ሲምል ሰማሁ።

“እኔም ሰማሁ፤ ነገር ግን አላስተዋልሁትም፤ ስለዚህ፤ ጌታዬ ሆይ፤ የዚህ ሁሉ ፍጻሜ ምንድነው?” ብዬ ጠየቅሁ።

“እርሱም እንዲህ አለኝ፤ “ጳጳሌ ሆይ፤ ቃሉ እስከ ፍጻሜው ዘመን ድረስ የተዘጋና የታተመ ስለሆነ ሂድ፤” ብዙዎች ይነጻሉ፤ ይጠራሉ፤ እንከን አልባም ይሆናሉ፤ ከፋዎች ግን። በከፋታቸው ይጸናሉ፤ ከከፋዎች አንዳቸውም አያስተውሉም፤ ጠቢባን ግን ያስተውላሉ።

12፡7 ዘፍ14፡22፤
8፡36፡26፤
7፡25፤ 8፡24፤
ሉቃ21፡24፤
ራእ10፡5-6፡7፤
11፡42
12፡9 ቀ፡4፤
ኢሳ29፡11
12፡10 ኢሳ1፡25፤
32፡7፤ ጳጳ11፡35፤
ሆላ14፡9፤
ራእ22፡11

12፡11 ዘፀ29፡38፤
ጳጳ8፡11፤ 9፡27፤
ማቴ24፡15፤
ማር13፡14፤
ራእ11፡2

“የዘወትሩ መሥዋዕት ከተቋረጠበትና ጥፋትን የሚያመጣው የጥፋት ርዕሰት ከተቀበለ ለበት ጊዜ ጀምሮ አንድ ሺህ ሁለት መቶ ዘጠና ቀን ይሆናል።”¹² የሚታገሥና እስከ አንድ ሺህ ሦስት መቶ ሠላሳ አምስት ቀን ፍጻሜ የሚደርስ የተባረከ ነው።

¹³ “አንተ ግን እስከ ፍጻሜው ድረስ ሂድ፤ ታርፋለህ፤ በቀኖቹ መጨረሻም ተነሥተህ የተመደበለህን ርስት ትቀበላለህ።”

12፡12 ኢሳ30፡18፤ ሕዝ4፡5-6፤ ጳጳ8፡14
12፡13 ቀ፡4፤ መዝ16፡5፤ ኢሳ57፡2፤ ማቴ10፡22፤
ያዕ1፡12፤ ራእ14፡13

12፡12 ወይም ለዓመት፤ ለወራት፤ ዓመታት፤ ለዓመትም እኩሌታ

12፡10 ጠቢባን ግን ያስተውላሉ፤ የመጨረሻው ዘመን አስከሚደርስ፤ በእርሱ በኩል የተላበሰውን ትንቢት ሙሉ በሙሉ መረዳት እንደማይቻል ለጳጳሌ ተነግሮታል። በዚያ ዘመን አንዳንዶች በፊትና ነጥረው ይወጣሉ፤ ትንቢቱን ሙሉ በሙሉ ማስተማል የሚችሉት ጠቢባንም እነርሱ ናቸው። በመካከላቸው ንጠኦታችን ወይም ዐመፀኛ ሰው አይኖርም። በተጨማሪም “ጥፋትን የሚያመጣው አስጸያፊ ርዕሰት” ይከሠታል (ከማቴ 24፡15 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 1471 ላይ፤ “ታላቁ መከራ” በሚል ርእሰ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)፤ ይህንም ተከትሎ የሚመጣው የታላቁ መከራ ጊዜ ሲሆን፤ ይህም የመጨረሻውን ሦስት ዓመት ተኩል የመከራ ጊዜና አርባ አምስት ቀናትን ያካትታል።

ይህ ወቅት የ1290 ቀናት ትይዩ ነው። በ1335 ቀናት ውስጥ ለሚመለሱት ልዩ በረከት እንደሚሰጥ ይነገራል። የእነዚህ ቀናት አስፈላጊነት ለጳጳሌ አልተገለጸለትም፤ ነገር ግን ይህ ራሕይ በአርማኤዶን ጦርነትና የሺሁ ዓመት መንግሥት ሙሉ በሙሉ በሚመሠረትበት ጊዜ መካከል የተወሰነ ወቅት መኖሩን እንድናውቅ አድርጎአል። ለእኛ እጅግ አስፈላጊው ነገር ጠቢባን ማለትም ቅዱሳን እንደሚያስተውሉ ማወቃችን ነው፤ ሁሉንም ነገር ሙሉ በሙሉ ቢያስተውሉም እንኳ፤ በኢየሱስና በመንግሥቱ እንዲያግኙ ወደ መንግሥቱ የመጨረሻ ደረጃም እንዲገቡ የሚያደርጋቸው ይብቁ ግንዛቤ ያገኛሉ።

ትንቢተ ሆሴዕ

አስተዋዕኦ

ርእስ (1:1)

I. የሆሴዕ ጋብቻ የእስራኤልን ታማኝ አለመሆን፣ ተቃውሞዋንና ወደ እግዚአብሔር መመለሷን በጥልቅ ያሳያል (1:2—3:5)።

(ሀ) ሆሴዕ ከጎሜር ጋር መጋባቱ (1:2)

(ለ) ሦስቱ ልጆቻቸው መወለዳቸው (1:3-9)

(ሐ) ስለ ዳግም መመለስ የተነገረ ትንቢት (1:10—2:1)

(መ) ጎሜር የእስራኤል ምሳሌ መሆኗ (2:2-23)

1. የእስራኤል ምንዘርና (2:2-5)

2. የእግዚአብሔር ፍርድ (2:6-13)

3. እስራኤል ዳግም እንደምትመለስ እግዚአብሔር የሰጠው ተስፋ (2:14-23)

(ሠ) ሆሴዕ ጎሜርን መቢዝቱ (3:1-5)

II. የሆሴዕ መልእክት የእስራኤልን ታማኝ አለመሆን፣ ተቃውሞዋንና ዳግም መመለሷን ይገልጻል (4:1—14:9)

(ሀ) የእስራኤል መንፈሳዊ ምንዘርና (4:1-19)

(ለ) የእግዚአብሔር ፍርድ በእስራኤል ላይ (5:1-14)

(ሐ) ከልብ ያልሆነው የእስራኤል ንስሐ (5:15—6:3)

(መ) በመዝገብ ላይ የሰፈሩ የእስራኤል በደሎች (6:4—8:6)

1. ቃል ኪዳንን ማፍረስ (6:4-10)

2. በእግዚአብሔር ለመቃመንና ለእርሱ ታጥኹ ለመሆን አለመፍቀድ

(6:11—7:16)

3. የሐሰት አማልክትን መከተል (8:1-6)

(ሠ) በእስራኤል ላይ ፍርድ እንደሚመጣ እስቀድሞ መነገሩ (8:7—10:15)

1. በአሕዛብ ይዋጣሉ (8:7-14)

2. ብልጽግናቸው በንኖ ይጠፋል (9:1-9)

3. ማሕፀኖች ይጨነግፋሉ (9:10-17)

4. ሕዝቡ ይደመሰሳሉ (10:1-15)

(ረ) እግዚአብሔር ለእስራኤል ያለው የማያቋርጥ ፍቅር (11:1-11)

(ሰ) የእስራኤል የተደጋገመ ኀጢአት (11:12—12:14)

(ሸ) ያለፈው የእግዚአብሔር እንክብካቤና የአሁን ቃጣው (13:1-16)

1. የእስራኤል ምንዘርና (13:1-3)

2. በዘፀአት ጊዜ የነበረው የእግዚአብሔር እንክብካቤ (13:4-6)

3. እስራኤልን ለማጥፋት የተወጠነው የእግዚአብሔር ዕቅድ (13:7-13)

4. በመጨረሻ እስራኤልን ለማደስ የእግዚአብሔር ዕቅድ (13:14)

5. በእስራኤል ላይ የሚመጣው ጥፋት እንደ ገና በአጽንዖት መነገሩ

(13:15-16)

(ቀ) እስራኤልን ለማደስ እግዚአብሔር ተስፋ መስጠቱ (14:1-9)

1. የንስሐ ጥሪ (14:1-3)

2. የተትረፈረፈ በረከት እንደሚመጣ ተስፋ መስጠቱ (14:4-9)

ጸሐፊው፤ ሆሴዕ

ዋና ሐሳብ፤ የእግዚአብሔር ፍርድና ቤዛዊ ፍቅሩ

የተጻፈበት ጊዜ ፤ 715—710 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

የሰሙ ትርጉም፣ “ድነት” የሆነው ሆሴዕ የብሔሪ ልጅ እንደ ሆነ ተገልጿል (1:1)። ጸሐፊው ስለ ራሱ ሕይወት በመጽሐፉ ላይ ካስፈረው አነስተኛ ገለጻ በቀር የሚታወቅ ሌላ ነገር የለም። ሆሴዕ የይሁዳ ሳይሆን የእስራኤል ተወላጅ መሆኑና ለገዛ አገሩም ሕዝብ ትንቢት የተናገረ መሆኑ ከሚከተሉት ግልጽ ሆኖ ይታያል፡ (1) “እስራኤልንና” “ኤፍሬምን” (የመጀመሪያ ሁለት የሰሜኑ መንግሥት መጠሪዎች) እንዲሁም “ለማርያን” (የሰሜኑ መንግሥት ዋና ከተማ) በአያሌ መጥቀሱ፤ (2) በሰማርያ የነበረውን የእስራኤልን ንጉሥ፣ “ንጉሣችን” (7:5) ብሎ መጥራቱና (3) ስለ እስራኤል መንፈሳዊ፣ ግብረገባዊ፣ ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ብልሹነት በጥልቀት መጨነቁ። ሆሴዕ በሰሜኑ መንግሥት የጀመረው አገልግሎት የአሞጽን አገልግሎት (ለእስራኤል ትንቢት የተናገረው የይሁዳ ነቢይ) እግር በእግር ተከትሎ የተከናወነ ነው። ከብሉይ ኪዳን ነቢያት መካከል በትንቢት መጻሕፍታቸው ሙሉ በሙሉ ስለ ሰሜኑ መንግሥትና ስለሚመጣበትም ጥፋት የተናገሩ አሞጽና ሆሴዕ ብቻ ናቸው።

በኋለኛው ዘመን ኤርምያስ በይሁዳ ያደርግ ዘንድ እንደ ታዘዘ ሁሉ፣ ሆሴዕም እየፈራረሰ ላለው የእስራኤል መንግሥት በመጨረሻዎቹ ሠላሣ ዓመታት ትንቢት እንዲናገር በእግዚአብሔር ተጠርቶአል። ሆሴዕ አገልግሎቱን በጀመረበት በዳግማዊ ኢዮርብዓም ዘመን የመጨረሻዎቹ ዓመታት፣ እስራኤል የውሸት ዋስትናን እውን ያደረጉትን ጊዜያዊ የኢኮኖሚ ብልጽግናና ፖለቲካዊ ሰላም አግኝታ ነበር። ዳግማዊ ኢዮርብዓም እንደ ሞተ ወዲያውኑ (753 ዓ.ቅ.ክ.) አገሪቱ በፈጣን ሁኔታ መጻከም ጀመረች፤ በአጭር ጊዜም በ722 ዓ.ቅ.ክ. ሳይም ወደ ጥፋቷ ተጣደፈች። ከንጉሡ ሞት ቀጥሎ ባሉት ዐሥራ አምስት ዓመታት ውስጥ አራቱ የእስራኤል ነገሥታት ተገደሉ፤ ከዚህም ቀጥሎ ባሉት ዐሥራ አምስት ዓመታት ውስጥ ሰማያ የጥፋት ጭብ ሆነች፤ እስራኤላውያንም ወደ አሦር ከተጓዙ በኋላ በእሕዛብ መካከል ተበተኑ። እስራኤል ወደ ጥፋት በተፋጠነችባቸው በእነዚህ የሁከት ዘመናት የሆሴዕ አሳዛኝ ጋብቻና ነቢያዊ ቃል ለእስራኤል የእግዚአብሔር መልእክት በመሆኑ በአንድ ላይ ተጠምደው ነበር።

እስራኤል በመንፈሳዊ ረገድ ለእግዚአብሔር ታማኝ አለመሆኗን ለመግለጽ፣ እግዚአብሔር ሆሴዕን “አመንዝራ ሴት አግባ” (1:2) ብሎ አዘዘው። አንዳንዶች የሆሴዕን ጋብቻ ልብ ወለዳዊ ምስያ እንደ ሆነ አድርገው ቢተረጉሙትም፣ አብዛኛዎቹ ጽኑ አቋም ያላቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ግን እንዳለ የቃል በቃል ትርጉሙን ተቀብለውታል። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር መልእክቱን ለእስራኤል ለማብራራት ሲል እርሱን የሚፈራውን ነቢይ ዝሙት ዐዳሪ ሴት እንዲያገባ ያዘዋል ማለት የማይመስል ነገር ነው፤ የበለጠ ሊመስል የሚችለው ግን ሆሴዕ ሃሚርን ያገባው ገና በድንግልናዋ ሳለች ሲሆን፣ ዝሙት ዐዳሪ የሆነችውም ከጋብቻቸው በኋላ ነበር። ስለዚህ “አመንዝራ ሴት አግባ” የሚለው ትእዛዝ የተሰጠው ወደ ፊት የሚሆነውን አስቀድሞ ልብ በማለት በነቢያዊ እይታ ነበር ማለት ነው።

የሆሴዕ አገልግሎት ታሪካዊ መቼት በእስራኤሉ ዳግማዊ ኢዮርብዓም ዘመንና በአራቱ የይሁዳ ነገሥታት (ያዘያን፣ ኢዮአታም፣ አካዝና ሕዝቅያስ 1:1 ይመ) ዘመን ተለይቶ ይታወቃል። ይህም ከ755—715 ዓ.ቅ.ክ. ሳይሆን አይቀርም። ይህ ከሆነም ሆሴዕ አሞጽ ባገለገለበት ዘመን የነበር ወጣት ነቢይ ሲሆን፣ በኢሳይያስና በሚክያስ የአገልግሎት ዘመንም ነበር ማለት ነው። ሆሴዕ አብዛኛውን የአገልግሎቱን ዘመን ለዐጫጭር ጊዜ ከገዙት ከመጨረሻዎቹ ስድስቱ የእስራኤል ነገሥታት ዘመን ይልቅ ወደ አራቱ የይሁዳ ነገሥታት ዘመን ጋር አያይዞ መግለጹ፣ ሰማርያ በአሦር ከመጥፋቷ (722 ዓ.ቅ.ክ.) ጥቂት ቀደም ብሎ፣ ከሰሜኑ መንግሥት ሸሸቶ ወደ ይሁዳ ገብቶ መኖሩን ሳያመለክት አይቀርም፤ በይሁዳም ሆኖ የተሰጡትን ትንቢቶች አቀነባብሮ አሁን በሰሙ የሚጠራውን መጽሐፍ አዘጋጀ።

ዐላማ

እግዚአብሔር ለኅጢአታቸው የሚገባውን ሙሉ ፍርድ ከመስጠቱ በፊት እስራኤላውያን ከማያቋርጥ ባዕድ አምልኳቸውና ክፋታቸው በንስሐ እንዲመለሱ ትንቢት ሆሴዕ የእግዚአብሔር የመጨረሻ ጥሪ ነው። መጽሐፉ የተጻፈው የሚከተሉትን ለማሳየት ነው፡ (1) እግዚአብሔር ለኪዳን ሕዝቡ ያለው ፍቅር እንዳልተለወጠና ከበደላቸው ለመቤዣት ጥልቅ ፍላጎት እንዳለውና (2) ሕዝቡ እግዚአብሔርን ባለመታዘዝና የሚቤዣውን ፍቅሩን ባለመቀበል ቢጸኑ፣ አሳዛኝ ሁኔታ ሊገጥማቸው እንደሚችል ያመለክታል። የሆሴዕ ሚስት ታማኝ አለመሆን የተጻፈው፣ እስራኤላውያን ለእግዚአብሔር ታማኝ አለመሆናቸውን ለማመልከት

ነው። ጎሜር ሌሎችን ወንዶች በመከተል ስትማግጥ፤ እስራኤል ሌሎችን አማልክት በመከተል ማገጠች፤ ጎሜር የአካል ምንዝርናን ስትፈጽም፤ እስራኤል መንፈሳዊ ምንዝርናን ፈጸመች።

ቅኝት

ከምዕራፍ 1—3 ያለው ክፍል ሆሴዕ ከጎሜር ጋር ያደረገውን ጋብቻ ይገልጻል። የሦስቱ ልጆቻቸው ስሞች ለእስራኤል ትንቢታዊ ምልክቶች ናቸው፤ እነርሱም ኢይዝራኤል (“እግዚአብሔር ይበትናል”)፣ ሎሩሃማ (“ያልተወደደች”) እና ሎዓሚ (“ሕዝቤ አይደለም”) ናቸው። ሆሴዕ ለአመንዝራዪቱ ሚስቱ ያለው ጽኑ ፍቅር እግዚአብሔር ለእስራኤል ላለው የማይለወጥ ፍቅር ምሳሌ ነው።

ከምዕራፍ 4—14 ያለው ክፍል ከሆሴዕ ሚስት አለመታመን ጋር ትይዩ የሆነውን የእስራኤልን ታማኝ አለመሆን የሚያመለክቱ የሆሴዕ ትንቢቶችን ይዞአል። ጎሜር ሆሴዕን ትታ ሌሎች ወዳጆቿን መከተሏ (ምዕ 1)፣ እስራኤል እግዚአብሔርን ትታ መሄዷን ያሳያል (ምዕ 4—7)። የጎሜር መዋረድ (ምዕ 2) የእስራኤልን ዕፍረትና የሚደርስባትን ፍርድ ያመለክታል (ምዕ 8—10)። ባሪያ ከሚሸጥበት ገበያ ሆሴዕ ጎሜርን በዋጋ መቤዝቱ (ምዕ 3)፣ እግዚአብሔር እስራኤልን ወደፊት ለማደስ ያለውን ሐሳብና ፍላጎት ያመለክታል (ምዕ 11—14)። እስራኤል የእግዚአብሔርን ፍቅርና ለንስሐ ያደረገላትን ጥሪ ስለ ናቀች፣ ፍርድ ሳይዘገይ እንደሚመጣባት መጽሐፉ በአጽንዖት ይገልጻል።

ልዩ ገጽታ

ትንቢተ ሆሴዕን ልዩ የሚያደርጉት ሰባት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፡ (1) “የዐሥራ ሁለቱ መጽሐፍ” (“ደቂቅ” የተባሉት ከኢሳይያስ፣ ከኤርምያስና ከሕዝቅኤል መጻሕፍት ጋር ሲወዳደሩ ዐጠር ያሉ ስለ ሆኑ ነው) ተብሎ በሚጠራውና፣ “ደቂቅ ነቢያት” በመባል በሚታወቀው የብሉይ ኪዳን ክፍል ውስጥ በመጀመሪያ የሚገኝ የትንቢት መጽሐፍ ነው፡ (2) ነቢዩ ሆሴዕ በብሉይ ኪዳን የትንቢት መጽሐፍ ካላቸውና ከሰሜን ከመጡ ሁለት ነቢያት መካከል አንዱ ነው (ሌላው ዮናስ ነው)፡ (3) እንደ ኤርምያስና እንደ ሕዝቅኤል ሁሉ የሆሴዕም የግል ተመክሮ ትንቢታዊ መልእክቱን ይገልጻል፡ (4) የእስራኤልን ንጢአት በተመለከተ 150 ያህል ዐረፍተ ነገሮችን የያዘ ሲሆን፣ ከማግኘት በላይ የሚሆኑትም ከባድ አምልኮ ጋር የተያያዙ ናቸው፡ (5) ከማንኛውም የብሉይ ኪዳን ነቢይ ይልቅ ለእስራኤላውያን እግዚአብሔር ታጋሽና በፍቅሩም ታማኝ መሆኑን አጥብቆ ያሳስብ ሆሴዕ ነው፡ (6) በሆሴዕ ትንቢቶች መካከል በዋናው የመጽሐፉ አካል ውስጥ ለመለየት የሚያስችል ቅደም ተከተል አይገኝም (ምዕ 4-14)፡ ስለዚህ አንዱ ትንቢት የት ተጀምሮ የት እንደሚያበቃ ለመናገር አይቻልም፡ (7) ትንቢቶቹ በአብዛኛው ከገጠር ሁኔታዎች በተወሰዱ ግልጽ በሆኑ የአኒጋገር ዘይቤዎች የተሞሉ ናቸው።

ትንቢተ ሆሴዕ በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

ትንቢተ ሆሴዕ በአዲስ ኪዳን በኢየሱስ ክርስቶስ የተፈጸመ አያሌ ጥቅሶችን ይዞአል፤ እነርሱም የሚከተሉት ናቸው፡ (1) የእግዚአብሔር ልጅ ከግብፅ እንዲወጣ መጠራቱ (11፡1 ይመ፡ ከማቴ 2፡15 ጋር ያነጻጽሩ)፡ (2) በሞት ላይ የተገኘ የክርስቶስ ድል (13፡14 ይመ፡ ከ1ቆሮ 15፡55 ጋር ያነጻጽሩ)፡ (3) ከመሥዋዕት ይልቅ እግዚአብሔር ምሕረትን የሚሻ መሆኑ (6፡6 ይመ፡ ከማቴ 9፡13፣ 12፡7 ጋር ያነጻጽሩ) እና (4) የእግዚአብሔር ሕዝብ ያልነበሩት አሕዛብ አሁን የእርሱ ሕዝብ መሆናቸው (1፡6፡ 9-10፡ 2፡23 ይመ፡ ከሮሜ 9፡25-26፣ ከ1ጴጥ 1፡10 ጋር ያነጻጽሩ)። ከተወሰኑት ምንባቦች በተጨማሪ፣ አዲስ ኪዳን የዚህ መጽሐፍ ዋና ሐሳብ የሆነውን ማለትም እግዚአብሔር የሕዝቡ ባል መሆኑን፣ ሙሽራው ክርስቶስ ደግሞ የተቤዣቸው ሙሽራ፣ የቤተ ክርስቲያን ባል እንደ ሆነ በዘይቤ ያዊ ቋንቋ አብራርቶ ይገልጻል (1ቆሮ 11፡2፣ ኤፌ 5፡22-32፣ ራእ 19፡6-9፣ 21፡1-2፡9-10 ይመ)። ሆሴዕ ሕይወትን ለማግኘት እግዚአብሔርን በትክክል ማወቅ አስፈላጊ እንደ ሆነ የሚገልጸውን የአዲስ ከዳንን መልእክት በአጽንዖት ይገልጻል (2፡20፣ 4፡6፣ 5፡15፣ 6፡3፡6 ይመ፡ ከዮሐ 17፡1-3 ጋር ያነጻጽሩ)። ከዚህ መልእክት ጋር በማጣመር ነቢዩ ሆሴዕ ባለማቋረጥ የሚደረግ ኃጢአትና ሊያመልጡት የማይቻል ፍርድ የተሳሰሩ መሆናቸውን በግልጽ ያመለክታል። በሆሴዕ መጽሐፍ በአጽንዖት የተገለጡትን ሁለት ዋና ዋና ሐሳቦች፣ ሐዋርያው ጳውሎስ በሮሜ 6፡23 ላይ፣ “የነጢአት ደመወዝ ሞት ነውና፣ የእግዚአብሔር ስጦታ ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የዘላለም ሕይወት ነው” በማለት አጠቃሎ ገልጸዋል።

ትንቢተ ሆሴዕን ለማንበብ

ሙሉውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ በአንድ ዓመት ማንበብ ከቶፈለገ፣ ትንቢተ ሆሴዕ ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በአራት ቀን መነበብ ይኖርበታል፡

☐ 1-2 ☐ 3-6 ☐ 7-10 ☐ 11-14

ལྟན་པ་ཅན་

1 በደቡብ ነገሥታት በያዝያን፤ በአዲስ-ታም በአካባቢና በሕዝቃዎች ዘመን እንዲሁም በአስራ-አል ንጉሥ በዮአስ፤ ልጅ በአዲስ-ታም ዘመን ወደ-ብሔራል ድወደሆሴዕ የመጣው የእግዚአብሔር ቃል ይህ ነው፤

የሆሴዕ ሚስትና ልጆች

² እግዚአብሔር በሆሴዕ መናገር በጀመረ ጊዜ፤ እግዚአብሔር “ምድሪቱ ከእግዚአብሔር ተለይታ ታላቅ ምንዝርና እያደረገች ስለ ሆነ፤ ሄደህ አመንዝራ ሴት አግባ፤ የምንዝርና ልጆችንም ለራሱህ ውሰድ” አለው። ³ ስለዚህ አርቡ የደብዳቤዎችን ሴት ልጅ ጎሜርን አግባ፤ እርሷም ፀንሰች፤ ወንድ ልጅም ወለደችለት።

⁴ እግዚአብሔርም ሆሴዕን እንዲህ አለው፤ “በኢይዝራኤል ስለ ተፈጸመው ግድያ የኢዶን ቤት በቅርቡ ስለምቀጣና የእስራኤልንም መንግሥት እንዲያከትም ስለማድረግ፤ ስሙን ኢይዝራኤል ብለህ ጥራው። ⁵ በዚያም ቀን በኢይዝራኤል ሽለቆ፤ የእስራኤልን ቀስት እስብራለሁ።”

⁶ ጎሜር እንደ ገና ፀንሰች፤ ሴት ልጅም ወለደች፤ እግዚአብሔርም ሆሴዕን እንዲህ

1+1 2ኃገ13+13፤
14+21፤
1ዜ53+12+13፤
ኢሳ1+1፤ ኢር1+2፤
ሚከ1+1፤ አጦ1+1፤
1+2 ዘዳ31+16፤
ኢር3+1+14፤
ሕዝ23+3-21፤
ሆሴ2+2፤5፤ 3+1፤
5+3
1+3 ፋ*6
1+4 ፋ*11፤
1ሳጦ29+1፤
1ኃገ18+45፤
2ኃገ10+114፤
ሆሴ2+22
1+5 ኢሱ15+56፤
1ሳጦ29+1፤
2ኃገ15+29
1+6 ፋ*3፤8፤
ሆሴ2+4+23

1+7 መዝ44+6፤
ዘሳ4+6
1+8 ፋ*6
1+9 ፋ*10፤
ሕዝ11+1920፤
1ኢጥ2+10
1+10 ፋ*9፤
ዘና22+17፤

አለው፤ “ይቅር እላቸው ዘንድ ለእስራኤል ቤት ከእንግዲህ ስለማልራራላቸው፤ ስሟን ሎሩሃማ ብለህ ጥራት። ⁷ ነገር ግን ለይሁዳ ቤት እራራለሁ፤ በቀስት ወይም በሰይፍ ወይም በጦርነት ወይም በፈረሶችና በፈረሰኞች ሳይሆን በአምላካቸው በእግዚአብሔር አድናቸዋለሁ።”

⁸ ጎሜር፤ ሎሩሃማን ጡት ካስጣለች በኋላ ሌላ ወንድ ልጅ ወለደች። ⁹ እግዚአብሔርም እንዲህ አለው፤ “ሎሚካ ብለህ ጥራው፤ ምክንያቱም እናንተ ሕዝቤ አይደላችሁም፤ እኔም አምላካችሁ አይደለሁምና።”

¹⁰ “ይሁን እንጂ እስራኤላውያን ለሰፈርና ለቁጠራ እንደማይችሉ እንደባሕር አሸዋ ይሆናሉ፤ ሕዝቤ አይደላችሁም’ በተባለበት ቦታ፤ የሕይወት አምላክ ልጆች ተብለው ይጠራሉ። ¹¹ የይሁዳ ሕዝብና

1+10 ኢሱ3+10፤ ኢር33+22፤ ሆሴ2+23፤ ሮሚ29+26
1+11 ፋ*4፤ ኢሳ11+12+13፤ ኢር23+5-8፤ 30+9፤
ሕዝ37+15-28
“1፤1 በሰብራይስጥ ያለስ የሚለው ቃል የኢዶስስ አማራጭ ትርጉም ነው
“136 ሎሩሃማ ማለት ያልተወደደች ማለት ነው
“1+9 ሎሚ ማለት ሕዝቤ አይደለም ማለት ነው

1+2 አመንዝራ ሴት፤ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ያለው ግንኙነት በተደጋጋሚ ከጋብቻ ቃል ኪዳን ጋር ተነጻጽሮአል (ለምሳሌ ኢሳ 54+5፤ ኤር 3+14 ይሙ፤ ከኤፌ 5+22-32 ጋር ያነጻጽራ)፤ እስራኤል ጣዖትን ለማምለክ ስትል ከእግዚአብሔር መለዩትን በመንፈሳዊ ረገድ ታማኝ አለመሆን ወይም ዝሙት ካዳሪነት አድርጎ እግዚአብሔር ቁጥሮታል። የሆሴዕ ጋብቻ ታማኝ ሳልሆነው የሰሜኑ መንግሥት ማስተማሪያ ምሳሌ ነው። ጎሜር ባገባችበት ጊዜ ዝሙት አዳሪ ላትሆን ትችላለች፤ ምናልባትም በኋላ በበአል ቤተ ጣዖት ውስጥ ዝሙት አዳሪ በመሆን ሕይወቷ ወደ አካላዊ ምንዝርናና ወደ ሥነ ምግባራ ብልሹነት ውስጥ ሳይገባ አይቀርም። እግዚአብሔርን ትታ መሄድ የመራት ወደ ሐሰተኛ አምልኮ ብቻ ሳይሆን፤ እጅግ ዝቅ ወዳለ የሥነ ምግባር ደረጃ ጭምር ነበር። ሳይሆን በሆን የእግዚአብሔር ሕዝብ በየትኛውም ስፍራ ከሕይወተኛ እምነት ዘወር ካሉ ተመሳሳይ የሆነ ሥነ ምግባር የጉደለው አኗኗር ሊታይባቸው ይችላል (ምሳ 5+3 እና ማጠ ይሙ)።

1+4 የኢዶን ቤት በቅርቡ ስለምቀጣና፤ ይህ ጥቅስ ቀደም ሲል 70ው የአክዓብ ጠንዶች ልጆች በኢዶ መዝገባቸውን የሚያመለክት ይመስላል (2ኃገ 10+1-8)። ኢዶ በአክዓብ ቤት ላይ ተገባውን የእግዚአብሔር ፍርድ በማምጣት ቢመሰገንም፤ ይህ ንጉሥ እጅግ ጨካኝ ሰው ነበር (2ኃገ 10+30-31)።

1+4 የእስራኤልንም መንግሥት እንዲያከትም፤ እግዚአብሔር በቅርቡ ፍርድንና ጥፋትን በሰሜኑ የእስራኤል መንግሥት ላይ ያመጣል። ትንቢቱ በ722 ዓ.ቅ.ዘ. የተፈጸመ ሲሆን፤ አሦራውያን ሰማርያን ሲይዙ፤ ከሕዝቡ ዐሥር በመቶ የሆነውን ማርከው ሲወስዱና የቀረውን ሕዝብ የአሦር መንግሥት አውራጃ ሕዝብ ሲያደርጉ፤ ነቢዩ ሆሴዕ በሕይወት ኖሮ የትንቢቱን ፍጻሜ ሳያይ አይቀርም።

1+6 ስለማልራራላቸው፤ ሎሩሃማ (ቃል በቃል ሲተረጉም “ያልተወደደች” ማለት ነው) የሚለው

ስም ትርጉም እግዚአብሔር በቅድስናው ትዕግሥቱ የሚያበቃበት ጊዜ እንደ መጣ መናገሩን የሚያመለክት ነው። ፍርድም በገጠኦተኛና በመመኞ ሕዝብ ላይ በመጨረሻ መምጣቱ አይቀርም ማለት ነው።

1+7 አድናቸዋለሁ፤ የደቡብ መንግሥት (ይሁዳ) የሚያበቃበት ጊዜ፤ የሰሜኑ መንግሥት (እስራኤል) ከሚያበቃበት ጊዜ ጋር ተመሳሳይ አይደለም። ንጉሥ ሕዝቃዎስ ሕዝቡን በእምነትና በንብሐ ይመራ ስለ ነበር፤ ሰማርያ በዚያ ጊዜ ከገጠማት ከፋ ነገር እግዚአብሔር የኢዩራሴምን ሕዝብ አዳኝ (2ኃገ 19+32-36፤ ኢሳ 37+36)፤ ስለዚህ የይሁዳ መንግሥት በተጨማሪ 136 ዓመት ቁዩ።

1+9 እናንተ ሕዝቤ አይደላችሁም፤ ሎሚ (“ሕዝቤ አይደለም” ማለት ነው) የተባለው የጎሜር ሦስተኛ ልጅ የሆሴዕ ልጅ አይደለም ተብሎ ይታሰባል። የሰሙ ትርጉም በእግዚአብሔር ላይ እየተፈጸመ በነበረው በመፅዕና ጣዖት አምልኮ ምክንያት የፈረሰውን የኪዳን ግንኙነት በትእምርነት ያመለክታል፤ ከእንግዲህ በኋላ የሰሜኑ መንግሥት ሕዝብ እግዚአብሔር እንደሚባርከውና አገሩንም እንደሚታደግለት በተስፋ መጠበቅ አይችልም። ነቢዩ ሆሴዕ ራሱ በገጠመው ታላቅ ሕዝን የእግዚአብሔር ልብ በሕዝቡ ኅጢአት የቱን ያህል እንደ ተሰበረ ተምሮአል።

1+10-11 እንደ ባሕር አሸዋ፤ እግዚአብሔር የሰሜኑን መንግሥት የተለየ መንግሥት አድርጎ መቀረጥ ሩ፤ ምድሪቱንና ሕዝቡን በተመለከተ ለአብርሃም፤ ለይስሐቅና ለያሳቅብ የገጣውን ቃል ይረሳዋል ማለት አይደለም። እስራኤል ኅጢአት ብትሠራም፤ ወደ ነበራት የልጅነት መብት እንድትመለስ እግዚአብሔር መንገድን ያመቻችላታል፤ ዐሥራ ሁለቱን ነገዶች በሙሉ በአንድ መሪ ሥር የሚተዳደር አንድ ሕዝብ አድርጎ ይሰበሰባቸዋል። ይህ ወደ አንድነት የመምጣት ተስፋ የሚመጣውን የመሲሔን አገዛዝ ያመለክታል።

1+11 የኢይዝራኤል ቀን ታላቅ ይሆናልና፤ ኢይዝራኤል፤ “እግዚአብሔር ይበትናል” ማለት ነው።

የእስራኤል ሕዝብ እንደ ገና አንድ ይሆናሉ፤ አንድ መሪም ይሾማሉ፤ አንድ ሆነውም በምድራቱ ይገናሉ፤ የእስራኤል ቀን ታላቅ ይሆናልና።

2 ወንድሞቻችሁን 'ሕዝቤ'፣ እንዳቸውንም 'ተወዳጆቼ' ብላችሁ ጥሯቸው።

የእስራኤል መቀጣትና መመለስ
2 እናታችሁን ምክሯት፤ ምክሯት፤ እርሷ ሚስቱ አይደለችም፤

እኔም ባሏ አይደለሁምና።
ከፊቷ የዘመዘዘች አስተያየትን፤
ከሙቱቿም መካከል ምንዝርናዋን ታስወግድ።

3 አለበለዚያ ገናፊ ዕርቃኛን አስቀራታለሁ፤ እንደ ተወለደችበትም ቀን አደርጋታለሁ፤

እንደ ምድረ በዳ፣ እንደ ደረቅም ምድር አደርጋታለሁ፤

በውሃ ጥምም እንደላታለሁ።
4 ለልጆቿ አልራሳቸውም፤ የምንዝርና ልጆችናቸውና።

5 እናታችሁ አመንዝራ ነች፤ በውርደትም ፀንሳቸዋለች፤ እርሷም፤ እንጀራዬንና ውሃዬን ይሰጡኛል፤

ሱፊንና የሐር ልብሴን፤ ዘይቱንና መጠጡን ይሰጡኛል፤

ስለዚህ ውሽምቼን ተከትሮ እሃዳለሁ፤ አለች።

6 በዚህ ምክንያት መንገዱን በእሾህ እዘጋለሁ፤

መውጫ መንገዱ እንዳታገኝም ዙሪያዋን በግንብ አጥራለሁ።
7 ውሽምቼን ተከትላ ትሃዳለች፤ ነገር ግን

2+1 ሉ፡23፤
1፡፳፡2፡10
2+2 ሉ፡5፤
ሉ፡11፡21፤ 50፡11፤
ሕዝ፡23፡45፤
ሆሴ፡1፡2፤ 4፡5
2+3
ሉ፡43፡2፡13-14፤
ሕዝ፡16፡4፡22፡37
2+4 ሕዝ፡8፡18፤
ሆሴ፡1፡6፤ 5፡7
2+5 ሉ፡3፡6፤
44፡17፡18፤
ሆሴ፡1፡2
2+6 ሉ፡፱፡3፡23፤
19፡8፤ ሰ፱፡3፡9
2+7 ሉ፡45፡4፡5፤
ሉ፡2፡2፤ 3፡1፤
ሕዝ፡16፡8፤
ሆሴ፡5፡13

2+8 ሉ፡13፤
ዘ፡18፡12፤
ዘ፡8፡18፤
ሉ፡11፡13፤
ሕዝ፡16፡15፡19፤
ሆሴ፡8፡4
2+9 ሆሴ፡8፡7፤
9፡2
2+10 ሉ፡13፡26፤
ሕዝ፡16፡37፤
23፡10
2+11 ሉ፡1፡14፤
24፡8፤ ሉ፡7፡34፤
16፡9፤ ሆሴ፡3፡4፤
9፡5፤ አዎ፡5፡21፤
8፡10
2+12 ሉ፡45፡6፤
7፡23፤ ሉ፡3፡11፤
5፡17፤ 8፡13፤
ሆሴ፡5፡7፤ 13፡8
2+13 ሉ፡8፤
ሉ፡46፡5፡7፤
ሉ፡7፡9፤ 44፡17፤
ሕዝ፡16፡17፤
ሆሴ፡4፡6፤13፤

2+14 ሉ፡23፤
1፡፳፡2፡10
2+2 ሉ፡5፤
ሉ፡11፡21፤ 50፡11፤
ሕዝ፡23፡45፤
ሆሴ፡1፡2፤ 4፡5
2+3
ሉ፡43፡2፡13-14፤
ሕዝ፡16፡4፡22፡37
2+4 ሕዝ፡8፡18፤
ሆሴ፡1፡6፤ 5፡7
2+5 ሉ፡3፡6፤
44፡17፡18፤
ሆሴ፡1፡2
2+6 ሉ፡፱፡3፡23፤
19፡8፤ ሰ፱፡3፡9
2+7 ሉ፡45፡4፡5፤
ሉ፡2፡2፤ 3፡1፤
ሕዝ፡16፡8፤
ሆሴ፡5፡13

2+8 ሉ፡13፤
ዘ፡18፡12፤
ዘ፡8፡18፤
ሉ፡11፡13፤
ሕዝ፡16፡15፡19፤
ሆሴ፡8፡4
2+9 ሆሴ፡8፡7፤
9፡2
2+10 ሉ፡13፡26፤
ሕዝ፡16፡37፤
23፡10
2+11 ሉ፡1፡14፤
24፡8፤ ሉ፡7፡34፤
16፡9፤ ሆሴ፡3፡4፤
9፡5፤ አዎ፡5፡21፤
8፡10
2+12 ሉ፡45፡6፤
7፡23፤ ሉ፡3፡11፤
5፡17፤ 8፡13፤
ሆሴ፡5፡7፤ 13፡8
2+13 ሉ፡8፤
ሉ፡46፡5፡7፤
ሉ፡7፡9፤ 44፡17፤
ሕዝ፡16፡17፤
ሆሴ፡4፡6፤13፤

2+14 ሉ፡23፤
1፡፳፡2፡10
2+2 ሉ፡5፤
ሉ፡11፡21፤ 50፡11፤
ሕዝ፡23፡45፤
ሆሴ፡1፡2፤ 4፡5
2+3
ሉ፡43፡2፡13-14፤
ሕዝ፡16፡4፡22፡37
2+4 ሕዝ፡8፡18፤
ሆሴ፡1፡6፤ 5፡7
2+5 ሉ፡3፡6፤
44፡17፡18፤
ሆሴ፡1፡2
2+6 ሉ፡፱፡3፡23፤
19፡8፤ ሰ፱፡3፡9
2+7 ሉ፡45፡4፡5፤
ሉ፡2፡2፤ 3፡1፤
ሕዝ፡16፡8፤
ሆሴ፡5፡13

2+8 ሉ፡13፤
ዘ፡18፡12፤
ዘ፡8፡18፤
ሉ፡11፡13፤
ሕዝ፡16፡15፡19፤
ሆሴ፡8፡4
2+9 ሆሴ፡8፡7፤
9፡2
2+10 ሉ፡13፡26፤
ሕዝ፡16፡37፤
23፡10
2+11 ሉ፡1፡14፤
24፡8፤ ሉ፡7፡34፤
16፡9፤ ሆሴ፡3፡4፤
9፡5፤ አዎ፡5፡21፤
8፡10
2+12 ሉ፡45፡6፤
7፡23፤ ሉ፡3፡11፤
5፡17፤ 8፡13፤
ሆሴ፡5፡7፤ 13፡8
2+13 ሉ፡8፤
ሉ፡46፡5፡7፤
ሉ፡7፡9፤ 44፡17፤
ሕዝ፡16፡17፤
ሆሴ፡4፡6፤13፤

2+14 ሉ፡23፤
1፡፳፡2፡10
2+2 ሉ፡5፤
ሉ፡11፡21፤ 50፡11፤
ሕዝ፡23፡45፤
ሆሴ፡1፡2፤ 4፡5
2+3
ሉ፡43፡2፡13-14፤
ሕዝ፡16፡4፡22፡37
2+4 ሕዝ፡8፡18፤
ሆሴ፡1፡6፤ 5፡7
2+5 ሉ፡3፡6፤
44፡17፡18፤
ሆሴ፡1፡2
2+6 ሉ፡፱፡3፡23፤
19፡8፤ ሰ፱፡3፡9
2+7 ሉ፡45፡4፡5፤
ሉ፡2፡2፤ 3፡1፤
ሕዝ፡16፡8፤
ሆሴ፡5፡13

2+8 ሉ፡13፤
ዘ፡18፡12፤
ዘ፡8፡18፤
ሉ፡11፡13፤
ሕዝ፡16፡15፡19፤
ሆሴ፡8፡4
2+9 ሆሴ፡8፡7፤
9፡2
2+10 ሉ፡13፡26፤
ሕዝ፡16፡37፤
23፡10
2+11 ሉ፡1፡14፤
24፡8፤ ሉ፡7፡34፤
16፡9፤ ሆሴ፡3፡4፤
9፡5፤ አዎ፡5፡21፤
8፡10
2+12 ሉ፡45፡6፤
7፡23፤ ሉ፡3፡11፤
5፡17፤ 8፡13፤
ሆሴ፡5፡7፤ 13፡8
2+13 ሉ፡8፤
ሉ፡46፡5፡7፤
ሉ፡7፡9፤ 44፡17፤
ሕዝ፡16፡17፤
ሆሴ፡4፡6፤13፤

2+14 ሉ፡23፤
1፡፳፡2፡10
2+2 ሉ፡5፤
ሉ፡11፡21፤ 50፡11፤
ሕዝ፡23፡45፤
ሆሴ፡1፡2፤ 4፡5
2+3
ሉ፡43፡2፡13-14፤
ሕዝ፡16፡4፡22፡37
2+4 ሕዝ፡8፡18፤
ሆሴ፡1፡6፤ 5፡7
2+5 ሉ፡3፡6፤
44፡17፡18፤
ሆሴ፡1፡2
2+6 ሉ፡፱፡3፡23፤
19፡8፤ ሰ፱፡3፡9
2+7 ሉ፡45፡4፡5፤
ሉ፡2፡2፤ 3፡1፤
ሕዝ፡16፡8፤
ሆሴ፡5፡13

አትደርስባቸውም፤ ትፈልጋቸዋለች፤ ሆኖም አታገኛቸውም።

ከዚያም እንዲህ ትላለች፤
'ወደ ቀድሞ ባሉ አመለሳለሁ፤ የፊተኛው ኑሮይ ከአሁኑ ይሻለኛልና።'

8 እርሷም እህል፤ ዘይትና አዲስ የወይን ጠጅ የሰጠችት፤

ለበአል አምልኮ ያደረጉትን፤ ብርንና ወርቅን ያበዛሁላት፤

እኔ እንደ ሆኑን አላወቀችም።
9 ስለዚህ እህልን በመክር ጊዜ፤ አዲሱም የወይን ጠጅ በደረሰ ጊዜ እወስዳለሁ፤

ዕርቃኛንም እንዳትሸፍንበት፤ ሱፍና የሐር ልብሴን መልጼ እወስድባታለሁ።

10 አሁንም በውሽምቼ ፈት፤ ነውሯን እገልጣለሁ፤ ከእጄም የሚያድናት የለም።

11 የደሰታ በዓሎቿን ሁሉ፤ የዓመት በዓሎቿንና፤ የወር መባቻዎቿን፤

ሰንበቶቿንና የተመረጠ በዓሎቿን ሁሉ አስቀራለሁ።

12 ከውሽምቼ የተቀበለሁት ዋጋ ነው የምትለውን፤

የወይን ተክሎቿንና የበለሰ ዛፍቸን አጠፋለሁ፤

13 ለበአል አማልክት፤ ዕጣን ስላጠነችባቸው ቀናት እቀጣታለሁ፤ በጊጣ ጌጥና በቀለበቶች ራሷን አሳገጣለች፤

2+13 ሆሴ፡8፡14፤ 11፡2፤ 13፡1፡6

እዚህ ላይ ግን በፋ 4 ከተገለጸው በጥቂቱ ለየት ያለ ትርጉም አለው፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ይበትናል (ፋ 4)፤ ነገር ግን በኋላ ከየተበተነበት አገር በመሰብሰብ፤ ገበሬ ዘሩን እንደሚዘራ በገዛ ምድራቸው ላይ እንደ ገና ይዘራቸዋል።
2+2-7 እናታችሁን ምክሯት፤ ሆሴዕ እንደ ገና ወደ ፍርድ ማስጠየቂያዎቻች ተመልሶአል። በዚህ ስፍራ የተገለጸው ሐሳብ የሕግ ስሜት ያለው ሲሆን፤ በአንድ ሰው ላይ የሚቀርብን ክስና ወቀሣ የሚያመለክት ነው። አገሪቱ ሚስትና እናት ስትሆን፤ እስራኤላውያን ደግሞ እያንዳንዳቸው ወደ ባዕድ አምልኮ ዘወር ያሉ ልጆች ናቸው። ንስሐ መግባትና ውሽምቻቸውን መተወ ይኖርበቸዋል (2፡5)፤ ይኸውም ከተለያዩ የክነዓውያን አማልክት ዘወር ማለትን የሚጠይቅ ነው።
2+6 መንገዱን ... እዘጋለሁ፤ እግዚአብሔር የእስራኤላውያንን መንገድ እንደሚዘጋ ቃል ገብቶአል፤ ይህን የሚያደርገውም ሊያጠፋቸው ሳይሆን፤ ወደ እግዚአብሔር መመለስ ለእነርሱ የሚበጃቸው መሆኑን እንዲገነዘቡ ለማድረግ ነው። ድነትን ያላገኙ ወዳጆቻችን በሕይወታቸው ትግር እንዲገጥማቸው ሁልጊዜ መጸለይ ተገቢ ነው፤ ይህም በገጠአት እያዘነ፤ ከመኖር ይልቅ ወደ እግዚአብሔርና ወደ ቸርነቱ መመለስ እጅግ

የሚበጅ መሆኑን እንዲማሩ የሚጸርግ ነው።
2+8 አላወቀችም፤ ትክክለኛ በሆነው መንገድ ሲታይ፤ እስራኤላውያን መልካም ነገሮችን ሁሉ ያገኙት ከእግዚአብሔር ምሕረትና ጸጋ የተነሣ ሆኖ ሳለ፤ የሰበሰቡትን ምርጥ መክር በአል ተብለው ለሚጠሩ የክነዓውያን አማልክት ሰጡ። ምንጊዜም ቢሆን የእግዚአብሔርን ጸጋና የሚሰጠንን በረከቶች ለማወቅና እርሱን ከልባችን ለማመስገን ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። ይህን አለማድረግ እግዚአብሔርን የመተው የመጀመሪያ ርምጃ ነው።
2+11 በዓሎቿን ሁሉ አስቀራለሁ፤ እግዚአብሔር የእስራኤላውያን ዓመት በዓሎችና የተቀደሱ ግብዣዎች ለእስራኤላውያን በእርሱ በረከቶች የመደሰቻ ጊዜ ያት እንዲሆኑላቸው ይፈልጋል፤ ነገር ግን ደስታቸው ተለውጦ፤ ዕለቱ መልካም ጊዜ ሆኖ እንዲያልፍላቸው የሚፈልጉ ሰዎች ሣት ብቻና ባዶ ጨዋታ ሆነ። እግዚአብሔር ያዘዛቸው የተቀደሱ ግብዣዎች ከዚህ በኋላ የእርሱ ግብዣዎች አልሆኑም፤ ይልቁንም “የእርሷ” ማለትም የእስራኤል ግብዣዎች ሆነዋል፤ ይኸውም በባዶ ሥርዐት የሚከበሩ ማንበራዊ ስብሰባዎች ብቻ እንዲሆኑ ተደርገዋል ማለት ነው።

ውሽሞቿንም ተከትላ ሃዳለች፤
እኔን ግን ረስታለች”

ይላል እግዚአብሔር።

14 “ለለዚህ እነሆ፤ አባብላታለሁ፤
ወደ ምድረ በዳም እወስዳታለሁ፤
በፍቅር ቃል አነጋግራታለሁ።

15 በዚያም የወይን ተክሏን እመልሰላታለሁ፤
የአኮርንም ሽለቆ የተሰፋ በር

እንዲሆናት አደርጋለሁ።

በዚያም ከግብፅ እንደ ወጣችበት ቀን፤
እንደ ልጅነቷም ጊዜ ትዘምራለች።”

16 “በዚያ ቀን፤ ‘ባሊ’ ብለሽ፤
ትጠሪኛለሽ”

ይላል እግዚአብሔር።

“ከእንግዲህም፤ ‘ጌታዬ’ ብለሽ
አትጠሪኝም።

17 የበአል አማልክትን ስም ከአንደበቷ
አስወግዳለሁ፤

ከእንግዲህም ሰማቻቸው አይነሡም።

18 በዚያን ቀን ከምድር አራዊትና ከሰማይ
ወፎች፤

በምድርም ላይ ከሚንቀሳቀሱ
ፍጥረት ጋር፤

ቃል ኪዳን አደርግላቸዋለሁ፤
ሁሉም በሰላም እንዲኖሩ፤

ቀስትን፤ ሰይፍን፤ ጦርነትን፤
ከምድሪቱ አስወግዳለሁ።

19 ለእኔ እንድትሆኑ ለዘላለም አጭሻለሁ፤
በጽድቅና በፍትሕ፤

በፍቅርና በርንጎራጌም አጭሻለሁ።
20 በታማኝነት አጭሻለሁ፤

አንቺም እግዚአብሔርን
ታውቂያለሽ።

21 እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤
“በዚያ ቀን እኔ እመልሳለሁ፤

2+14 ሕዝብ9+13

2+15 ዘ15+18፤

ኢሱ7+24+26፤

ኤር2+22፤

ሕዝብ6+22፤

28+26፤ ሆሴ12+9

2+16 ኢሳ54+5

2+17 ዘ23+13፤

ኢሱ23+7፤

መዝ16+4፤

ዘባ13+2

2+18

ኢሶ5+22+23፤

መዝ46+9፤

ኢሳ2+4፤

ኤር23+6፤

ሕዝባ3+25፤

ዘባ9+10

2+19 ኢሳ1+27፤

54+8፤ 62+4፤

2ቆር11+2

2+20 ኤር31+34፤

ሆሴ4+1፤ 6+6፤

13+4፤ ሕዝብ6+8

2+21 ኢሳ55+10፤

ዘዘ8+12፤

ሚል3+10-11

2+22 ኤር31+12፤

ሕዝባ36+2930፤

ሆሴ1+4፤ 14፤7፤

ኢል2+19

2+23 ቀ፡1፤

ኢሳ19+25፤

ኤር29+12፤

31+27፤

ሆሴ1+6፤10፤

ሮሚ9+25፤

1ጴጥ2+10

3+1 2ሳሙ6+19፤

ሆሴ1+2

ለሰማያት እመልሳለሁ፤

እነርሱም ለምድር ምላሽ ይሰጣሉ፤

22 ምድርም ለእህል፤

ለአዲስ የወይን ጠጅና ለዘይት
ምላሽ ትሰጣለች፤

እነርሱም ለኢይዝራኤል ምላሽ
ይሰጣሉ።

23 ስለ ራሴ ስል በምድሪቱ እተክላታለሁ፤

‘ምሕረትን ያላገኘ’ ብዬ

የጠራሁትንም እምረዋለሁ፤

‘ሕዝቤ አይደላችሁም’ ተብለው

የተጠሩትንም፤ ‘ሕዝቤ’

እላቸዋለሁ፤

እነርሱም ‘እንተ አምላኬ ነህ’

ይላሉ።”

የሆሴዕ ከሚስቱ ጋር መታረቅ

3 እግዚአብሔር እንዲህ አለኝ፤ “እርሷ በሌላ
ሰው የምትወደድ አመንዝራ ብትሆንም፤
አሁንም ሂድና ሚስትህን ውደዳት፤ ወደ
ሌሎች አማልክት ዘወር ቢሉና ለእነርሱም
የተቀደሰውን የዘቢብ ጥፍጥፍ ቢወዱም፤
እግዚአብሔር እስራኤላውያንን እንደ
ወደዳቸው አንተም እርሷን ውደዳት።”

ስለዚህ በዐሥራ አምስት ሰቃል ጥሬ
ብርና በአንድ ቆርሶ ተኩል መስፈሪያ
ገብስ ገዛኋት። ጳእኔም “ከእኔ ጋር ብዙ ቀን

*2+15 አቦር ማለት ችግር ማለት ነው

*2+15 ወይም ትሆናለች

*2+16 ዕብራይስጡ በአል ይላል

*2+22 ኢይዝራኤል ማለት እግዚአብሔር ይተክላል

ማለት ነው

*2+23 ዕብራይስጡ ሎሩሃማ ይላል

*2+23 ዕብራይስጡ ሎሩሃማ ይላል

2+14 ስለዚህ እነሆ፤ አባብላታለሁ፤ ነቢዩ
ሆሴዕ በፍርድ ማስጠንቀቂያዎች እንዲሁም በተሰፋና
በመመለስ የተሰፋ ቃሎች መካከል ሐሳቡን ሲያፈራርቅ
ይታያል። በቀጥታ 6 እና በቀጥታ 9 መጀመሪያ
ላይ የተጠቀሱት ቃሎች ስለ ፍርድ የሚናገሩ ናቸው።
አሁን ደግሞ እግዚአብሔር ታላቅና አስገራሚ የሆነ
ንጽጽርን ይጠቀማል። እግዚአብሔር በጸጋው አሁንም
እስራኤል እንድትመለስ ይጣራል። ሕጉን ሊሰጣቸውና
ወደ ተሰፋዪቱ ምድር ሊመራቸው እግዚአብሔር
ሕዝቡን ከግብፅ ወደ ምድረ በዳ እንደወጣባት እንደ
ዘፀአት ዘመን፤ አሁንም እንደ ገና ሊመራቸው፤
ሊያስተምራቸውና ሊመልሳቸው ከነጠላታቸው ግብፅ
በማውጣት ወደ አዲስ ምድረ በዳ ያመጣቸዋል።

2+20 በታማኝነት አጭሻለሁ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ
ዘመን መተሳጨት እንደ ጋብቻ የጠበቀ የቃል ኪዳን
ትስስር ነበር። በዚህ ስፍራ እስራኤላውያን ተጨባጭና
ግላዊ በሆነ መንገድ እግዚአብሔርን ታውቀው ዘንድ
በሚቢሽ ፍቅሩ ወደ ቀደመው የኪዳን ግንኙነት
እንደሚመልሳቸው የተሰፋ ቃል ሰጥቷል። በአንጻሩ
እግዚአብሔር በሕዝቡ ዘንድ ጽድቅን፤ ፍትሕን፤ ጽኑ
ፍቅርን፤ ብርሀንንና ታማኝነትን ማግኘት ይፈልጋል።

2+23 ስለ ራሴ ስል በምድሪቱ እተክላታለሁ፤
እግዚአብሔር ሕዝቡን ከግብፅ ያወጣበት ዐላማ፤
ከእነርሱ ጋር የኪዳን ግንኙነት ለመመሥረት ነበር

(ዘፀ 19፡4)፤ ይህ ደግሞ የሰውን ልጅ በተመለከተ ያለው
የምንጊዜም ዐላማው ነው። አዲስ ኪዳን የዚህን ጥቅስ
የመሸረሻ ክፍል የእግዚአብሔር አዲስ እስራኤል ሆነው
ወደ ቤተ ክርስቲያን ከገቡት አሕዛብ ጋር ያገናኘዋል
(ሮሚ 9፡25-26፤ 1ጴጥ 2፡10)።

3+1 አመንዝራ ብትሆንም ... ሚስትህን
ውደዳት፤ ሆሴዕ የእግዚአብሔርን ፍቅር በአዲስ
መንገድ ለእስራኤል አሁን መግለጽ አለበት። ንሚር
አስጸዶ የሆነውን የበአልን አምልኮ ለመፈጸም ባሏን
በግልጽ ከዳቸው፤ ባሏ ግን ልቡ ቢሰበርም እንኳ አልጠ
ላትም። እስራኤላውያን ወደ ሌሎች አማልክት ዘወር
በማለት፤ “የተቀደሰውን የዘቢብ ጥፍጥፍ” በመውደድ
ልቡን ቢሰብሩትም፤ እግዚአብሔር ፈጽሞ እንደማይጠ
ላቸው ሁሉ፤ ሆሴዕም ወደ ሚስቱ ዘንድ በመሄድ
ለእርሷ ያለውን ፍቅርና እንክብካቤ እንደ ገና መግለጽ
ነበረበት።

3+2 ገዛኋት፤ ሕጉ በሚፈቅደው መሠረት ኅሣር ዕዳ
ያለባትና እንደ ባሪያም ልትሸጥ የሚገባት ብትሆንም፤
ሆሴዕ ሄዶ በከፍተኛ ዋጋ ለራሱ ገዛት። ሆሴዕ በዚህ
ስፍራ በተግባር የገለጸው፤ ራሳቸውን ለመቢዣት፤
ለመታደግ ወይም ለማዳን ምንም መንገድ ለሌላቸው
ነጠላተኞች እግዚአብሔር የገለጠውን የቤዛነት ፍቅር
ያመለክታል፤ ለእኛ ተሰፋችን ጸጋው ብቻ ነው።

ተቀ መጨ፤¹⁰ አታመንዝሪ ወይም ሌላ ሰው አትውደጃ፤ እኔም ከአንቺ ጋር እኖራለሁ” ብዬ ነገርኋት።

⁹እስራኤላውያን ለብዙ ዘመን ያለ ንጉሥና ያለ አለቃ፤ ያለ መሥዋዕትና ያለ ዐምድ ጣዖት፤ ያለ ኤፋድና ያለ ጣዖት ምስል ይኖሩ ራሱና። ¹⁰ከዚያ በኋላ እስራኤላውያን ተመልሰው አምላካቸውን እግዚአብሔርንና ንጉሣቸውን ዳዊትን ይፈልጋሉ፤ በመጨረሻ ውም ዘመን በመንቀጥቀጥ ወደ እግዚአብሔርና ወደ በረከቱ ይመጣሉ።

በእስራኤል ላይ የቀረበ ክስ

4 በምድሪቱ በምትኖሩ በእናንተ ላይ እግዚአብሔር የሚያቀርበው ክስ ስላለው፤

እናንተ እስራኤላውያን ይህን የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ፤ “ታማኝነት የለም፤ ፍቅርም የለም፤ እግዚአብሔርንም ማወቅ በምድሪቱ የለም።

²በዚያ ያለው ርግማንን፤ መዋሸት፤ መግደል፤

መስረቅና ማመንዝር ብቻ ነው፤ ቃል ኪዳንን ሁሉ ያፈርሳሉ፤ ይም ማፍሰስና ግድያ ይበዛል።

³ስለዚህ ምድሪቱ አለቀሰች፤

በውስጥም የሚኖሩ ሁሉ ኩስመኑ፤ የምድር አራዊት፤ የሰማይ ወፎች፤ የባሕርም ዓሣች አለቁ።

⁴ነገር ግን ማንም ሰው አይከራከር፤

ማንም ሌላውን አይወነጅል፤

በካህናት ላይ ክስን እንደሚያቀርቡ፤

ሕዝብህ እንደዚያው ናችሁና።

⁵ቀንና ሊሊት ትደናበራላችሁ፤ ነቢያትም ከእናንተ ጋር ይደናበራሉ፤

ስለዚህ እናታችሁን አጠፋታለሁ፤

⁶ሕዝቤ ዕውቀት ከማጣቱ የተነሣ

3+4 ዘ25+7፤ መሳ17+56፤ 18+1417፤ ሰቆ2+9፤ 8311+31፤ ሆሰ2+11፤ 10+1፤ 13+11፤ ዘ10+2 3+5 ዘ84+29+30፤ 14መ+13+14፤ መዝ18+45፤ ኢሳ9+13፤ 10+20፤ ኤር50+45፤ ሆሴ5+15፤ 11+10፤ ማዘ4+12፤ 4+1 ኢዩ10+2፤ ምሳ10+21፤ 24+2፤ ኢሳ1+3፤ ኤር2+9፤ 7+28፤ 51+5፤ ሆሴ2+20፤ ኢሳ1+2+14 4+2 23221+16፤ ኢሳ1+15፤ 59+3፤ ኤር9+2፤ ሕዝ22+29፤ ሆሴ5+2፤ 6+9፤ 7+13፤ 10+4፤ 13፤ 11+12 4+3 ኢሳ15+6፤ 33+9፤ ኤር4+25፤ 28፤ 9+10፤ ሕዝ38+20፤ ሰፊ1+3 4+4 ዘ817+12፤ ሕዝ3+26 4+5 ሕዝ7+19፤ 14+7፤ ሆሴ2+2 4+6 ምሳ10+21፤ ኢሳ1+3፤ ሆሴ2+13፤ 8+1፤ 12፤ ሚላ2+78 4+7 ሆሴ9+11፤ 10+16፤ 13+6፤ ሰፊ2+16 4+8 ኢሳ56+11፤ ሆሴ14+1፤ ሚዘ3+11

ጠፍቶአል።
“ዕውቀትን ስለናቃችሁ፤ እኔም ካህናት እንዳትሆኑ ናቅኋችሁ፤ ዋስጥላችሁን ሕግ ስለ ረሳችሁ፤ እኔም ልጆቻችሁን እረሳለሁ።
ካህናት በበዙ ቀጥር፤ በእኔ ላይ የሚያደርጉት ነጠላት በዝቶአል፤ ከብራቸውንም፤ በውርደት ለውጠዋል።
⁹የሕዝቤ ነጠላት ለመብል ሆናላችዋል፤ ርከሱታቸውንም እጅግ ወደዱ።
¹⁰ካህናትም ከሕዝቡ የተለዩ አይደሉም፤ ሁሉንም እንደ መንገዳቸው እቀጣቸዋለሁ፤ እንደ ሥራቸውም እከፍላቸዋለሁ።
¹¹ይበላሉ ግን አይጠግቡም፤ የመነዝራሉ ግን አይበዙም፤ እግዚአብሔርን በመተና፤ ራሳቸውን ለአመንዝራት፤ ለአሮጌና ለአዲስ የወይን ጠጅ አሳልፈው ሰጡ፤ በእነዚህም ለየሕዝቤ ማስተዋል ተወሰደ፤ ከዕንጨት የተሠራውን ጣዖት ምክር ይጠይቃሉ፤ ዘንጋቸውም ይመልሰላቸዋል።
የአመንዝራት መንፈስ፤ የሰታቸዋል፤ በእምሳካቸውም ታማኝ አልሆኑም።
¹³በተራሮችም ጫፍ ላይ ይሠዋሉ፤
4+9 ኢሳ24+2፤ ኤር5+31፤ ሆሴ8+13፤ 9+9፤ 15፤ 10+10፤ 12+2 4+12 መዝ73+27 4+13 ኢሳ1+29፤ ኤር2+20፤ 3+6፤ ሆሴ2+13፤ 10+8፤ 11+2፤ አዋ7+17 ፊ3+3 ወይም ቄደ ፊ4+2 መርገምን ያመለክታል ፊ4+3 ወይም ደረቀቅ ፊ4፤ ማራቴክ የሚለው እንዲሁ ሲሆን የጥ ንት ሰብራውያን ጸሐፍት ትውፊት ግን ከብራጌ ያልል ፊ4፤ ስርስትና የጥንት ሰብራውያን ጸሐፍት ትውፊት የሚሉት እንዲሁ ሲሆን ማራቴክ ግን አለውጠዋል፤ ያልል

3+5 ከዚያ በኋላ እስራኤላውያን ተመልሰው፤ እስራኤላውያን ያለ ንጉሥ ወይም ያለ አለቃ እንዲሁም ያለ መሥዋዕት ብዙ ቀኖችን ካሳለፉ በኋላ ወደ አምላካቸውና ከዳዊት ዙፋን ወደ ሆነው ማለትም ወደ መሲሐ ይመለሳሉ። ራሳቸውን የዋርዳሉ፤ እግዚአብሔር ወደሚፈቅደው ሐዘን ይመለሳሉ (2ቆሮ 7፤10)፤ አጻኝ የሆነው አየሱስ እንደሚያስፈልጋቸውም ይገነዘባሉ።

4+1 የሚያቀርበው ክስ፤ ይህ ምዕራፍ እግዚአብሔርንና ቅዱሳት መጻሕፍትን ካለማወቅ የተነሣ ርገና ይጸመውን የእስራኤል ኅጢአት በሚገልጸው ክፍል ይጀምራል (የሚቀጥለውን ማብ ይመ)። ወንጀልና በመዕ አሥጊ ደረጃ ላይ ደርሰዋል፤ ፍርሀትና መከራም በምድሪቱ ላይ እጅግ በዝተዋል (ቀ 2)። እንደ አገር እግዚአብሔርንና ቃሉን የመጨረሻ ባለሥልጣን አድርጎ ካሳወቀ፤ የመመዝገብ ወንጀል እየጨመረ መሄዱ ምንጊዜ ም አይተርም።

4+6 ዕውቀትን ስለናቃችሁ፤ ዕውቀት በአካባቢው ስላልነበረ ሳይሆን፤ ሕዝቡ በግላቸው እግዚአብሔርን ስላሳወቁት ጠፍተዋል። እግዚአብሔር በነቢያቱና

በተጻፈ ቃሉ አማካይነት የተገለጠውን እውነት ሆን ብለው እየተጠጉ ናቸው።

4+9 ካህናትም ከሕዝቡ የተለዩ አይደሉም፤ ካህናት ሕዝቡን ወደ እውነትና ወደ ጽድቅ መንገድ ከመምራት ይልቅ፤ በሕዝቡ ይመሩ ነበር። ሕዝቡ የሚፈልጉትን ከመንገር ውጭ ካህናቱ ስለ ኅጢአታቸው ሕዝቡን አይገሥጹም ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር ስለ ከፋታቸው መንፈሳዊ መሪዎችንና ሕዝቡን በአንድ ላይ ይቀጣል።

4+11 ለአሮጌና ለአዲስ የወይን ጠጅ፤ የዘመት ዐዳሪት መንፈስ አሮጌ ወይም አዲስ የወይን ጠጅ ታከለበትም አልታከለበትም ማስተዋልንና የእግዚአብሔርን መንገድ መለዩትን ያጠፋል። “ቴሮሽ” የተባለው ያልፈላ የወይን ጠጅ ማለትም አዲስ የወይን ጠጅ በራሱ በረከት ነው (ኢሳ 65፤8 እና ማብ ይመ)። ነገር ግን ዘመት ዐዳሪትንና ባዕድ አምልኮን ከመሳሰሉ ክፉ ድርጊቶች ጋር ከተያያዘ በረከት መሆኑ ያበቃል (ቀ 12 እንዲሁም በጽ 232 ላይ፤ “የወይን ጠጅ በብሉይ ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

መልካም ጥላ ባለው፣ በባለ-ጥ፣ በከምቦልና በአሆማ ዛፍ ሥር፣ በከራብቶችም ላይ የሚቃጠል ቀረባን ያቀርባሉ። ስለዚህ ሴቶች ልጆቻችሁ ዘማዊ፣ ምራቶቻችሁም አመንዝራ ይሆናሉ።

¹⁴ ሴቶች ልጆቻችሁ ዘማውያን ሲሆኑ፣ የልጆቻችሁም ሚስቶች ሲያመነዝሩ አልቀጣቸውም። ወንዶች ከጋለሞቶች ጋር ይሰሩሉ፤ ከቤተ ጣዖት ዘማውያን ጋር ይሠራሉ፤ የማያስተውል ሕዝብ ወደ ጥፋት ይሄዳል!

¹⁵ “እስራኤል ሆይ፤ አንቺ ብታመነዝራም፣ ይሁዳ በበደለኛነት አትጠየቅ። “ወደ ጌልገላ አትሄዱ፤ ወደ ቤትአዌንም፣ አትውጡ፤ “ሕያው እግዚአብሔርሃ ብላችሁም አትማሉ።

¹⁶ እስራኤላውያን እንደ አልኸኛ ጌደር፣ አልኸኛች ናቸው፤ ታዲያ እግዚአብሔር እነርሱን በመልካም መስክ ውስጥ እንዳሉ የበግ ጠባቶች እንዴት ያሰማራቸዋል?

¹⁷ ኤፍራም ከጣዖት ጋር ተጣምሮአል፤ እስራት ተውገ፤

¹⁸ መዝገባቸው ባለቀ ጊዜ እንኳ፣ ዘማዊነታቸውን አያቆሙም፤ ገዢያቸውም ነውርን አጥብቀው ይወዳሉ።

¹⁹ ዐውሎ ነፋሽ ጠራርን ይወስዳቸዋል፤ መሥዋዕቶቻቸውም ሳናረት ያመጡባቸዋል።

በእስራኤል ላይ የተነገረ ፍርድ

5 “እናንተ ካህናት፤ ይህን ስሙ! እናንተ እስራኤላውያን፤ አስተውሉ! የንጉሥ ቤት ሆይ፤ ስሙ! ይህ ፍርድ በእናንተ ላይ ነው፤

4+14 ቍ11:19፣
ዘፍ38+21፣
ምላ10+21፣
ሆሴ9+10
4+15 ኢሉ7+2፣
ኤር4+2፣
ሆሴ5+8፣ 9+15፣
12+11፣ አም4+4፣
5+5
4+16 ዘ32+9፣
ኢላ5+17፣ 7+25፣
ኤር31+18
4+19 ቍ13+14፣
ኢላ1+29፣
ሆሴ12+1፣ 13+15
5+1 ኢዩ10+2፣
ኤር5+26፣
ሆሴ6+9፣ 9+8

5+2 ሆሴ4+2፣
9+15
5+3 ሕዝ23+7፣
ሆሴ1+2፣ 6+10፣
አም5+12
5+4 ኤላ+22፣
ሆሴ4+6፣11፣
7+10
5+5 ኢላ3+9፣
2+19፣ ሕዝ14+7፣
ሆሴ7+10፣ 14+1
5+6 ምላ1+28፣
ኢላ1+15፣
ሕዝ8+6፣
ሚክ6+67፣
ሚላ1+10
5+7 ኢላ1+14፣
24+16፣
ሆሴ2+4፣11+12፣
6+7
5+8 ዘጥ10+2፣
ኢሉ7+2፣
መላ19+12፣
ኢላ10+29፣
ኤር4+21፣
ሕዝ33+3፣
ሆሴ4+15፣ 9+9፣
10+59
5+9 ኢላ7+16፣
37+31 46+10፣
ሆሴ9+11፣17፣
ዘካ1+6
5+10 ዘዳ19+14፣
ሕዝ7+8

በምጽሓ ወጥመድ፤ በታቦርም ላይ የተዘረጋ መረብ ሆኖችኋልና።

²⁰ መፀኞች በግድያ በርትተዋል፤ ሁሉንም አቀጣቸዋለሁ።

³ ስለ ኤፍራም ሁሉን ዐውቃለሁ፤ እስራኤልም ከእኔ የተሰወረች አይደለችም፤ ኤፍራም፣ አንተ አሁን አመንዝረሃል፤ እስራኤልም ረከሳለች።

⁴ “የሠሩት ሥራ፣ ወደ አምላካቸው እንዲመለሱ አይፈቅድላቸውም፤ የአመንዝራነት መንፈስ በልባቸው አለ፤ እግዚአብሔርንም አያውቁትም።

⁵ የእስራኤል ትዕቢት በራዲ ላይ ይመሰክራል፤ እስራኤላውያንና ኤፍራምም በነጠአታቸው ይሰናከላሉ፤ ይሁዳም ደግሞ አብሮአቸው ይሰናከላሉ።

⁶ እግዚአብሔርን ለመሻት፣ የበግና የፍየል መንጋጋ እንዲሁም የቀንድ ከብቶቻቸውን ነድተው ሲሄዱ፣ እርሱ ስለ ተለያቸው፣ ሊያገኙት አይችሉም።

⁷ ስለእግዚአብሔር ታማኞች አልሆኑም፤ ዲቃሎች ወልደዋልና፤ ስለዚህ የወር መባቻ በዓላቸው፤ እነርሱንና ዕርሻቸውን ያጠፋል።

⁸ “በጊብያ መለከትን፣ በራማ እንበላታን ንፉ፤ በቤትአዌን የማስጠንቀቂያ ድምፅ አሰሙ፤ “ብንያም ሆይ፤ መጡብህ! በሉ።

⁹ በቅጣት ቀን፣ ኤፍራም ባደማ ይሆናል፤ በእስራኤል ነገዶች መካከል፣ በእርግጥ የሚሆነውን ዐውጃለሁ።

¹⁰ የይሁዳ መሪዎች፣

፡4+15 ቤትአዌን የእግዚአብሔር ቤት የተባለችው ቤቴል ስትሆን፣ ይቃሉ ትርጉም የነሱት ቤት ማለት ነው።

4+15 ሕያው እግዚአብሔርን፤ ሕዝቡን ለማታለልና ንጹሕ በሆነ መንገድ እግዚአብሔርን ከማምለክ ዘወር እንዲል ለማድረግ ካህናት ኃይማኖተኝነት ተመጻጻፊነትን የተሞሉ ቃላትን ይናገሩ ነበር። የሐሰት ትምህርት አስተማሪዎች የተሳሳተውን ትምህርታቸውን አምስተማር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቋንቋን እንዴት መጠቀም እንደሚያስፈልግ ያውቃሉ። የተገለጹት ሐሳቦች በተገቢው ሁኔታ ከተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል ጋር መጣጣማቸውን ለማመዛዘን የተሰበከውን በማስተዋል ማደመጥ አለብን (በገጽ 1519 ላይ፤ “የሐሰት ትምህርት አስተማሪዎች” በሚል ርእሰ-የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

5+1 ወጥመድ ... ሆኖችኋልና፤ የእስራኤል የሃይማኖትና የፖለቲካ መሪዎች ሕዝቡን ወደ እግዚአብሔር ማቅረብ ሲገባቸው፣ በባዕድ አምልኮ ወጥመድ ወይም መረብ ውስጥ አስገቧቸው።

5+6 እርሱ ስለ ተለያቸው፤ እስራኤላውያን መሥዋዕት ለማቅረብና እግዚአብሔርን ለማግኘት የበግና የፍየል መንጋጋ እንዲሁም የቀንድ ከብቶቻቸውን ይዘው ይመጡ ነበር። ይሁን እንጂ እግዚአብሔርን ሊያገኙት አልቻሉም። ድርጊታቸው ክፉ ስለ ሆነ፣ እግዚአብሔር ከእነርሱ ተለይቶአል። ፍቅር የለም፤ እምነት የለም፤ ታማኝነት የለም፤ እውነተኛ ንስሐም የለም፤ ልባቸው በነጠአት ለሚገኝ ደስታ ዐልፎ ተሰጥቶ ነበር። እንዳንድ ጊዜ ሰዎች ርዳታን ከእግዚአብሔር ሲሸፉ በኢግብረገባዊነትና በነጠአት በተዋላው ዓለም ስለሚሰቡ ፈጽሞ ርዳታን ከእርሱ አያገኙም (ከያዕ 4፡1-4 ጋር ያንጽፉ፤ በገጽ 528 ላይ፤ “መልክ የሚያስገኙ ጸሎት” በሚል ርእሰ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

5+10 የወሰን ድንጋዮችን እንደሚነቅሉ፤ የነረቤትን ንብረት የወሰን ድንጋይ መንቀል ቍራሽ

የወሰን ድንጋዮችን እንደሚንቀሳሉ
ሰዎች ናቸው፤
እንደ ጐርፍ ውሃ፤
ቀጣዩን በላዩቸው ላይ አፈሰሳለሁ።
11 ጣዖትን መከተል በመውደዱ፤
ኤፍሬም ተጨቀኖአል፤
በፍርድም ተረግጠአል።
12 እኔ ለኤፍሬም እንደ ብል፤
ለይሁዳም ሕዝብ እንደ ነቀዝ
ሆኛለሁ።
13 ኤፍሬም ሕመሙን፤
ይሁዳም ቀሰሱን በየ ጊዜ፤
ኤፍሬም ወደ አሦር ሄደ፤
ርዳታ ለመጠየቅ ወደ ታላቁ ንጉሥ
መልእክተኛ ሳከ፤
እርሱ ግን ሊያድናቸው፤
ቀሰሳቸውንም ሊፈውስ አይችልም።
14 እኔ ለኤፍሬም እንደ አንበሳ፤
ለይሁዳም እንደ ደቦል አንበሳ
እሆናለሁና፤
ሰባብሬና አድቅቄአቸው እሂዳለሁ፤
ነጥቁ እወስዳቸዋለሁ፤ ማንም
ሊያድናቸው አይችልም።
15 በደላቸውንም እስከጠውቁ ድረስ፤
ወደ ስፍራዬ እመለሳለሁ፤
ፊቴን ይሻሉ፤
በመከራቸውም አጥብቀው
ይፈልጉኛል።

5+11 ሆሴ9+16፤
ሚክ6+16
5+12 ኢዮ13+28፤
18+16፤ ኢሳ51+8
5+13 ኢሳ3+7፤
7+16፤ ሰቆ5+6፤
ሕዝ23+5፤
ሆሴ2+7፤
7+8፤11፤ 8+9፤
10+6፤ 12+1፤
14+3
5+14 ዘጸ32+39፤
ኢዮ10+16፤
ኢር4+7፤
ሆሴ6+1፤
አዋ3+4፤ ሚክ5+8
5+15 ዘሌ26+40፤
ዘዮ21+7፤
መዝ24+6፤
50+15፤
ኢሳ18+4፤ 64+9፤
ኢር2+27፤
ሕዝ20+43፤
ሆሴ3+5

6+1 ዘዮ12+13፤
ዘጸ32+39፤
ኢዩ5+18፤ 16+9፤
ኢሳ10+20፤
19+22፤ ኢር3+22፤
30+17፤ ሰቆ3+11፤
ሆሴ5+14፤ 14+4
6+2 መዝ30+5፤
71+20፤ 80+18፤
ማቴ16+21
6+3 ኢዩ4+3፤
መዝ72+6፤
ሆሴ11+10፤ 12+6
6+4 ሆሴ7+1፤
11+8፤ 13+3

የእስራኤል ንስሐ አለመግባት
6 ኦ፤ ወደ እግዚአብሔር እንመለስ፤
እርሱም ይመክንናል፤
እርሱ አቀሰሎናል፤
እርሱም ይፈውሰናል።
2ከሁለት ቀን በኋላ ያነቃናል፤
በእርሱም ፊት እንድንኖር፤
በሦስተኛው ቀን ያስነሣናል።
3 እግዚአብሔርን እንወቀው፤
የበለጠ እናውቀውም ዘንድ እንትጋ፤
እንደ ንጋት ብርሃን፤
በእርግጥ ይገለጣል፤
ምድርን እንደሚያረሰርስ የበልግ ዝናብ፤
እንደ ክረምትም ዝናብ ወደ እኛ
ይመጣል።
4 ኤፍሬም ሆይ፤ ምን ላድርግህ?
ይሁዳ ሆይ፤ ምን ላድርግህ?
ፍቅራችሁ እንደ ማለዳ ጉም፤
እንደሚጠፋም የጧት ጤዛ ነው።
5 ስለዚህ በነቢያቱ ቈራርጥኋችሁ፤
በአፌም ቃል ገደልኋችሁ፤
ፍርዴም እንደ መብረቅ በላዩችሁ
አበራ።
6 ስመሥዋዕት ይልቅ ምሕረትን፤
ከሚታመልም መሥዋዕት ይልቅ
እግዚአብሔርን ማወቅ እሻለሁና።

6+5 ኢር1+9፤10፤ 5+14+23+29፤ ሱባ4+12
6+6 1ሳሙ15+22፤ መዝ40+6፤ ኢሳ1+11፤ ኢር4+22፤
ሆሴ2+20፤ ሚክ6+8፤ ማቴ9+13፤ 12+7፤ ማር12+33
25+11 በሰብራይሰው የዚህ ቃል ትርጉም
አይታወቅም

መሬትን ሰርቆ ርስትን ለማስፋት የሚደረግ ጥረት ነው
(ዘጸ 19፡14፤ 27፡17)።
5+12 እንደ ብል ... እንደ ነቀዝ፤ ከመጣቸው የተነሣ
እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ ሕመምንና በሽታን ያመጣል።
ኤፍሬም (የሰሜኑ እስራኤል) ይሁዳ ሻግተው ይጠፋሉ።
ነጠኤት የእግዚአብሔርን ፍርድ ያጣል፤ ለነጠኤት
በሽታ እንደ መድኃኒት ብቻ አለ፤ እርሱም እግዚአብሔር
የሰጠን ፊውስ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነው።
5+15 ወደ ስፍራዬ እመለሳለሁ፤ በደላቸውን
አምነው ቅጣታቸውን በመቀበል ከልብ የእርሱን ርዳታ
ካልፈለጉ በቀር፤ እስራኤላውያን የእርሱን ድጋፍ
በመሻት የሚያቀርቡትን ጸሎት እግዚአብሔር ፈጽሞ
አይሰማም። የሚቀጥለው ምዕራፍ የወደፊት ንስሐ ገቢ
ትውልድ እንደሚጸልይ የሚያሳይትን ትንቢታዊ ቃሎች
የያዘ ነው (6፡1-3)።
6+1 እርሱም ይፈውሰናል፤ በሌላው የንስሐ ጥሪ
እንኳ ሳይቀር፤ እግዚአብሔር በነጠኤት ላይ መፍረድ
የሚገባው ቢሆንም፤ እርሱ ምንጊዜም ለሕዝቡ ፈውሰንና
መታደስን እንደሚሻ ሆሴዕ ዋስትና ሰጥቶአል።
6+2-3 ከሁለት ቀን በኋላ ያነቃናል፤
የእግዚአብሔር ሕዝብ ያደረገው እውነተኛ ንስሐ አዲስ
የሆነ መንፈሳዊ ሕይወትን ያመጣል። ከዚያም ሕዝቡ
እግዚአብሔርን በሚገባ ማወቅ ሲጀምሩ፤ እርሱ የበለጠ
መንፈሳዊ ሕይወትንና በረከትን ለማምጣት እንደ
ዝናብ ይመጣል። ብዙውን ጊዜ ውሃ የመንፈስ ቅዱስ
ትእምርት ወይም ምሳሌ ሆኖ ያገለግላል (ዮሐ 7፡37-39
ይመ፤ መዝ 1፡3 እና ማብ ይመ)። የበልግ ዝናብ፤ ዕርሻ

በሚታረበትና ዘር በሚዘራበት ጊዜ የሚዘንብ ሲሆን፤
ይህም በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረውን የመንፈስ ቅዱስን
ሥራ የሚያመለክት ነው (በገጽ 1314 ላይ፤ “መንፈስ
ቅዱስ በብሉይ ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት
ጽሑፍ ይመ)። የመከር ዝናብ መከር በሚሰበሰብ ጊዜ
የሚመጣ ዝናብ ሲሆን፤ ይህም በቤተ ክርስቲያን
ዘመን የሚገለጠውን የመንፈስ ቅዱስን ሥራ ያሳያል።
6+4 ፍቅራችሁ እንደማለዳ ጉም ... ነው፤ በዕ
ብራይሰጠ፤ “ሐሰድ” የተባለው ፍቅር ቅዱስ፤ ጽኑና
ታማኝ የሆነውን የኪዳን ፍቅር የሚያመለክት ነው።
እስራኤል ለእግዚአብሔር የጠለቀ ፍቅር እንዳላት
ትናገራለች፤ ነገር ግን በቀኑ ትኩሳት የማለዳው ጉምና
የጧት ጤዛ እንደሚጠፋ ሁሉ፤ ይህም ፍቅር ይጠፋል፤
ላይ ላይን የሆነና በራስ ወዳድነት ላይ የተመሠረተ
ነበርና። ለእግዚአብሔር ያለን ፍቅር ለኢየሱስ ክርስቶስ
ባለን ታማኝነት እንዲሁም ለጻድቅ ሕጉና በምድር ላይ
ላሉት ዕለማዎቹ በገባነት ቃል መሠረት ሁል ጊዜ
ሊፈተን ይገባል።
6+6 ምሕረትን ... እግዚአብሔርን ማወቅ
እሻለሁና፤ እግዚአብሔር ከሕዝቡ በእጅጉ የሚፈልገው
ነገር ምሕረትን ነው (“ሐሰድ” የሚለውን ይመ።
ካለፈው ማብራሪያ ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህም ለእርሱ
ፍቅር ምሳሌ የሚሆነውን ጽኑና ታማኝ ፍቅር
የሚያመለክት ነው። በተጨማሪም እግዚአብሔር
ሕዝቡ እርሱን የሕይወታቸው ጌታ አድርገው በግል
እንዲያውቁት ይፈልጋል። እግዚአብሔር ከእኛም
ይህን ይፈልጋል።

እንደ አዳም⁹ ቃል ኪዳንን ተላለፉ፤
በዚያም ለእኔ ታማኝ አልነበሩም።
⁹ገለጻድ በደም የተበከለች፤
የክፉዎች ሰዎች ከተማ ናት።
¹⁰ወንበዴዎች ሰውን ለማጥቃት
እንደሚያደቡ፤
ካህናትም በቡድን እንዲሁ
ያደርጋሉ፤
በሴኬም መንገድ ላይ ሰዎችን ይገድላሉ፤
አሳፋሪም ወንጀል ይፈጽማሉ።
¹¹በእስራኤል ቤት
የሚሰቀጥጥ ነገር አይቻለሁ፤
በዚያ ኤፍሬም ዘማቂ ሆኖ
እስራኤልም ረከሰ።
¹²ይሁዳ ሆይ፤ ለእንተተማ፤
መከር ተመድብሃል።
ሕዝቤን ከምርኮ አገር በመለሰሁ ጊዜ፤
እስራኤልን በምፈውሰበት
ጊዜ፤ የኤፍሬም ኅጢአት፤
የሰማርያም ክፉት ይገለጣል።
እነርሱ ያዋበረብራሉ፤ ለቦች
ቤቶችን ሰብረው ይገባሉ፤
ወንበዴዎችም በየመንገድ
ይዘርፋሉ።
¹³ነገር ግን ክፉ ድርጊታቸውን ሁሉ
እንደማስታውስ፤
እነርሱ አይገነዘቡም፤
ኅጢአታቸው ከቦአቸዋል፤
ሁልጊዜም በፊቴ ናቸው።
¹⁴ንጉሡን በክፉታቸው፤
አለቆችንም በሐሰታቸው
ያስደስታሉ።
ሊጡ በከፋ ፍጥ እንደሚል፤
ዳቦ ጋጋሪው እሳት መቁበቁስ
እስከማያስፈልገው ድረስ፤
እንደሚነድ ምድጃ፤
ሁሉም አመንዝራ ናቸው።
¹⁵በንጉሣችን የበዓል ቀን፤
አለቆች በወይን ጠጅ ስካር ጋሉ፤
እርሱም ከፈዘዞች ጋር ተባበረ።
¹⁶ልባቸው እንደ ምድጃ የጋለ ነው፤
በተንኩል ይቀርቡታል፤
ቀጣቸው ሊሊቱን ሙሉ ይጤሳል፤

6+7 ዘፍ9+11፤
ኢር11+10፤
ሆሴ5+7፤ 8+7
6+8 ሆሴ12+11
6+9 መዝ10+8፤
ኢር5+3031፤
7+9+10፤
ሕዝ22+9፤
ሆሴ4+2፤ 5+1፤
7+1
6+10 ኢር5+30፤
23+14፤
ሕዝ23+7፤
ሆሴ5+3
6+11 ኢር51+33፤
ኢል3+13
7+1 ቀ13፤
ዘፀ22+2፤
መዝ126+1፤
ሕዝ24+13፤
ሆሴ4+2፤ 6+4፤9፤
12+1፤ ሰር2+7
7+2 ኢየ35+15፤
ኢር2+19፤ 4+18፤
14+10፤ 44+21፤
ሆሴ8+13፤ 9+15
7+3 ኢር28+14፤
ሆሴ4+2፤ 10+13፤
ሚክ7+3
7+4 ኢር9+2
7+5 መዝ1+1፤
ኢሳ28+1፤7
7+6 መዝ21+9
7+7 ቀ16፤
መዝ14+4፤
ኢሳ9+13፤
ሆሴ13+10፤
ሰር1+6
7+8 ቀ11፤
መዝ106+35፤
ሆሴ5+13
7+9 ኢሳ1+7፤
ሆሴ8+7
7+10 ቀ14፤
ኢሳ9+13፤
ሆሴ5+4፤5
7+11 ቀ8+16፤
ዘፍ8+8፤
ኢር2+18፤
ሰፍ5+6፤
ሆሴ9+3፤6፤ 12+1
7+12 ሕዝ12+13፤
32+3

እንደሚነድም እሳት በማለጻ
ይንበለበላል።
ኃሉም እንደ ምድጃ የጋሉ ናቸው፤
ገዢዎቻቸውን ፈጃ፤
ንጉሣቸው ሁሉ ወደቁ፤
ከእነርሱም ወደ እኔ የቀረበ ማንም
የለም።
¹⁷ኤፍሬም ከአሕዛብ ጋር ተደባለቀ፤
ኤፍሬም ያልተገባበጠ ቂጣ ነው።
እንግዳች ጉልበቱን በዘበኩ፤
እርሱ ግን አሳስተዋለም።
ጠጉሩም ሽቦት አወጣ፤
እርሱ ግን ልብ አላለም።
¹⁸የእስራኤል ትዕቢት በራሱ ላይ
መሰከረበት፤
ይህ ሁሉ ሆኖ ግን፤
ወደ አምላኩ ወደ እግዚአብሔር
አልተመለሰም፤
እርሱንም አልፈለገም።
¹⁹ኤፍሬም በቀላሉ እንደምትታለል፤
እኔም እንደሌላት ርግብ ነው፤
አንድ ጊዜ ወደ ግብፅ ይጣራል፤
ሊላ ጊዜ ደግሞ ወደ አሦር ይዞራል።
²⁰በፍጥ መረቤን በላያቸው እዘረጋሁ፤
እንደ ሰማዩ ወፎችም ጐትቺ
አወርጃቸዋለሁ፤
ስለ ክፉ ሥራቸውም በጉባኤ መካከል
እቀጣቸዋለሁ።
²¹ወደ ለእነርሱ፤
ከእኔ ርቀው ሄደዋልና!
ጥፋት ይምጣባቸው!
በእኔ ላይ ዐምፀዋልና።
ልታደጋቸው ፈለግሁ፤
እነርሱ ግን በእኔ ላይ ሐሰት
ይናገራሉ።
²²ከልባቸው ወደ እኔ አይጮኹም፤
ነገር ግን በዐልጋቸው ላይ ሆነው
ያለቅሳሉ።
ስለ እህልና ስለ አዲስ የወይን ጠጅ
7+13 ቀ1፤ መዝ116+11፤ ኢር14+10፤ 51+9፤
ሕዝ34+46፤ ሆሴ9+12፤17፤ ማቴ23+37 7+14 ቀ10፤
ኢር3+10፤ ሆሴ4+10፤ 9+1፤ 13+16፤ አሞ2+8
6+7 ወይም በአዳም እንደ ሆነው ወይም በሰዎች

7+2 ክፉ ድርጊታቸውን ሁሉ ... በፊቴ
ናቸው፤ እግዚአብሔር ሐሳባችንንና ድርጊታችንን
ሁሉ እንደሚመለከት፤ በመጽሐፉ እንደሚጽፉትም
ልብ ልንል ይገባል። የእርሱን ሀልዎት በጥልቅ መረዳት
ከከፋ ይጠብቀናል። በሌላም በኩል የሰይጣን ዐላማ
እግዚአብሔር በሰፍራው ሆኖ እኛን ሁልጊዜ እንደሚጠ
ብቀን እንዳናስተውል ማድረግ ነው።
7+8 ከአሕዛብ ጋር ተደባለቀ፤ እስራኤላውያን
ብዙውን የአሕዛብ ልማድ በመውረስ፤ እግዚአብሔር
ርን ከማያምኑ ሕዝቦች ጋር የጠበቀ ግንኙነት
አደረጉ፤ ከዚህም የተነሣ በዚህ ጊዜ እንዳልበሰለ ቂጣ
የማይጠቅሙ ሆኑ። እግዚአብሔር የጠራን ለጠፋት
እንድንመሰክርና የተቻለንን ያህል እንድንረዳቸው
መሆኑ እውነት ነው፤ ይሁን እንጂ ከዓለም ጋር
የቀረበ ኅብረት ማድረግ የለብንም፤ አለበለዚያ
የዓለምን መንገድና ሐሳብ የመከተል ፈተናን

ልናሸንፍ አንችልም፤ ወደ ኅጢአትም ዘወር በማለት
ከእግዚአብሔር እንርቃለን (ከይሁ 23 ጋር ያነጻጽሩ፤
በገጽ 1826 ላይ “የአግኞች መለያ” በሚል
ርእስና በገጽ 2022 ላይ “ከርስቲያን ከዓለም ጋር
ያለው ግንኙነት” በሚል ርእስ የቀረቡትን የትኩረት
ጽሑፎች ይመ)።
7+13-16 ከእኔ ርቀው ሄደዋልና፤ ሊረዳቸው
ወደሚችሉው ወደ እግዚአብሔር ዘወር ማለትን
በመቃወም እስራኤላውያን በአምላካቸው ላይ በመፀፅ፤
ከአምላካቸው ከእግዚአብሔር ይልቅ፤ ግብፅና
አሦር የበለጠ ጥበቃ የሚያደርጉላቸው መሰላቸው
(ቀ11)። ዛሬም ሰዎች የግል ንብረትን፤ ድርጊትን
ወይም ከእግዚአብሔር ፈቃድና ቃል ይልቅ
በኅጢአት ደስ መሰኘትን ሲሾ ይህን የመሰለ
ኅጢአት ይፈጽማሉ።

ይሰበሰባሉ፤
ነገር ግን ከእኔ ዘወር ብለዋል።
15 እኔ አሠለጠንኋቸው፤ አጠነከርኋቸውም፤
እነርሱ ግን አደሙብኝ።
16 ወደ ከንቱ ነገር ተመለሱ፤
ኅላማውን እንደ ሳተ ቀስት ናቸው፤
መሪዎቻቸው ስለ ክፉ ቃላቸው፤
በሰይፍ ይወድቃሉ፤
በዚህም ምክንያት በግብፅ ምድር፤
መዘባበቻ ይሆናሉ።

እስራኤል ዐውሎ ነፋስን ታዊዳለች

8 "መለከትን በአፍሀ ላይ አድርገ፤
ሕዝቡ ቃል ኪዳን
አፍርሰዋልና፤
በሕጌም ላይ ዐምዐዋልና፤ ንስር
በእግዚአብሔር ቤት ላይ ነው፤
እስራኤልም፤ 'አምላካችን ሆይ፤ እኛ
እናውቅሃለን' እያሉ፤
ወደ እኔ ይጮኹሉ።
9 ነገር ግን እስራኤል በኅ የሆነውን ነገር
ናቁ፤
ጠላትም ያሳድዳቸዋል።
10 ያለ እኔ ፈቃድ ነገሥታትን አነገሡ፤
እኔንም ሳይጠይቁ አለቁችን
መረጡ፤
በብራቸውና በወርቃቸው፤
ለገዛ ጥፋታቸው፤
ጣዖታትን ለራሳቸው ሠሩ።
11 ስማርያ ሆይ፤ የጥጃ ጣዖትሽን ጣይ፤
ቁጣዬ በእነርሱ ላይ ነድዶአል፤
የማይነጹት እስከ መቼ ነው?
12 ይህም በእስራኤል ሆነ!

7+15 መዝ2፡11
140፡2፤
ሆሴ11፡3፤
ናሆ19፡11
7+16 ቀ7፡11፤
መዝ78፡9፡57፤
ሕዝ23፡32፤
ሆሴ9፡3፤ 11፡5፤
ሚል3፡14
8+1 ዘ፡10፡2፤
ዘ፡28፡49፤
ኢር4፡13፤
11፡10፤ ሆሴ4፡6፤
6፡7
8+3 ማ፡67፡23፤
ቴቶ1፡16
8+4 ሆሴ2፡8፤
13፡12፡10
8+5 ቀ6፤
ሆሴ10፡5፤
ኢር13፡27
8+6 ቀ5፤
ዘ፡32፡4፤
ኢር16፡20፤
ሆሴ14፡3
8+7 ዘ፡28፡38፤
ኢዮ4፡8፤
ም፡22፡8፤
ኢሳ17፡11፤
66፡15፤ ሆሴ2፡9፤
7፡9፤ 9፡16፤
10፡12፡13፤
ናሆ1፡3፤ 146፡8
51፡34
8+9 ዘ፡16፡12፤
ኢር2፡18፤
22፡20፤
ሕዝ23፡5፤
ሆሴ5፡13
8+10 ኢር42፡2፤
ሕዝ16፡37፤ 22፡20

ባለ እጅ የሠራው ይህ ጥጃ፤ አምላክ
አይደለም፤
የ ስማርያ ጥጃ፤
ተሰባብሮ ይደቃል።
7 "ነፋስን ይዘራሉ፤
ዐውሎ ነፋስንም ያዋዳሉ፤
አገዳው ዛጋ የለውም፤
ዱቄትም አይገኝበትም፤
እህል አፍርቶ ቢገኝም፤
ባዕዳን ይበሉታል።
8 እስራኤል ተውጠዋል፤
በአሕዛብም መካከል፤
ዋጋ እንደሌለው ዕቃ ሆነዋል።
9 ለብቻው እንደሚባዝን የዱር አህያ፤
ወደ አሦር ሄደዋልና፤
ኤፍራም በእጅ መንሻ ወዳጅ አበጀ።
10 በአሕዛብ መካከል ራሳቸውን ቢሸጡም፤
እኔ አሁን እስበሰባቸዋለሁ፤
በነያል ንጉሥ ጭቁና ሥር፤
እየመነመኑ ይሄዳሉ።
11 "ኤፍራም ለኅጢአት ማስተሰረያ ብዙ
መሠዊዎቻችን ቢሠራም፤
እነርሱ የኅጢአት መሥሪያ
መሠዊዎች ሆነውበታል።
12 በሕጌ ውስጥ የለውን ብዙውን ነገር
ዳፍሁላቸው፤
እነርሱ ግን እንደ እንግዳ ነገር
ቈጠሩት።
13 ለእኔ የሚገባውን መሥዋዕት ያቀፁባሉ፤
ሥጋውንም ይበላሉ፤
እግዚአብሔር ግን በእነርሱ
አልተደሰተም፤
8+11 ሆሴ10፡1፤ 12፡11 8+12 ቀ1 8+13 ኢር6፡20፤
7፡21፤ ሆሴ4፡9፤ 9፡3፤ 4፡6፡9፤ አጥ8፡7

8+2-3 እስራኤልም ... ወደ እኔ ይጮኹሉ፤
እስራኤላውያን ወደ እግዚአብሔር መጮኻቸውን
አልተውም፤ ደግሞም የእርሱ አገልጋዮች እንደ ሆኑ
ይናገራሉ፤ ይሁን እንጂ ይህን መናገራቸው ለራሳቸው
ምንም ጥቅም አላሰገኘላቸውም። አምልኮታቸው
በዓለማዊና በኅጢአተኛ ኑሯቸው ተበክሉአል። በእንድ
በኩል የእርሱን የጽድቅ መንገድ እየተቃወሙ፤ በሌላ
በኩል ግን እግዚአብሔርን ያመሰገኑ ነበር።
8+4 ያለ እኔ ፈቃድ ነገሥታትን አነገሡ፤
ሕዝቡ እግዚአብሔር ያላደቀላቸውን መሪዎች በራሳቸው
ፈቃድ መረጡ። ሐዋርያው ጳውሎስም እንዲሁ አብያተ
ክርስቲያናት በእግዚአብሔር የጽድቅ መስፈርት መሠረት
በቁ ያልሆኑ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚመረጡበት
ጊዜ እንደሚመጣ በማሳሰብ ማስጠንቀቂያ ሰጥቶአል
(2ጢሞ 4፡34 እና ማሳ እንዲሁም በገጽ 1925 ላይ፤
"የመሪዎች መንፈሳዊ ብቃት" በሚል ርእስ የተረፈውን
የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
8+7 ነፋስን ይዘራሉ፤ ዐውሎ ነፋስንም
ያዋዳሉ፤ እስራኤላውያን የኅጢአትንና የባዕድ
አምልኮን ነፋስ ዘርተው ነበር፤ አሁን ደግሞ የአሦራውያንን
ወረራ ዐውሎ ነፋስ ያዋዳሉ። ኅጢአት የተሞላ
ድርጊትም ሆነ ሐሳብ በሕይወታችን ክፉ ፍሬ የሚያፈሩ
ዘሮችን እንደሚዘራ ልብ ልንል ይገባል (ኢዮ 4፡8፤
ገላ 6፡7 ይመ፤ ከመዝ 126፡5-6፤ ከምሳ 11፡18፤
ከ2ቆሮ 9፡6 ጋር ያነጻጽሩ)።

8+11 ለኅጢአት ... መሠዊዎቻችን፤
እስራኤላውያን መሠዊዎቻችን በሰሚን የሠራ
ቸው እግዚአብሔር አዘዛቸው አልነበረም፤ ስለዚህ
መሥዋዕቶቻቸው በራስ ወዳድነት ላይ የተመሠረቱ፤
የአድገት ምኞትንና ፍላጎትን የሚያንጸባርቁ ነበሩ።
በእግዚአብሔር ፊት የምናደርገው አምልኮ በቅዱሳት
መጻሕፍት ትምህርት ላይ የተመሠረተና የአዳሴ ኪዳንን
ቤተ ክርስቲያን ልምዶችን የተከተለ መሆኑን አሳብት።
ስሑት አምልኮ ስሜታችንን የሚማርክና የሚያዘናናን
ሊሆን ይችላል፤ ይሁን እንጂ ኅጢአት ነው፤ ምክንያቱም
በእግዚአብሔር መንፈስ ለደረግ የሚገባውን እውነተኛ
አምልኮ ዓለማዊ በሆኑ የአምልኮ መንገዶች በመተካቱ
ነው (ከዮሐ 4፡23-24 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 713 ላይ፤
"አምልኮት እግዚአብሔር" በሚል ርእስ የተረፈውን
የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
8+12 በሕጌ ... እንደ እንግዳ ነገር፤ ከሆሴዕ
ዘመን ቀደም ብሎ እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን
ሕሳቾችን ትእዛዛቸውን ሰጥቶአቸው ነበር፤ ነገር ግን ሕዝቡ
የእግዚአብሔርን ቃል እንደ እንግዳ ወይም እንደ ባዕ
ድ ነገር ቈጠሩት። ዛሬም በቤተ ክርስቲያን ብዙ ሰዎች
መጽሐፍ ቅዱሳቸውን የሚያናቡት ወይም የእግዚአብሔር
እርሶን የሚያሰሰሱት ዐልፎ ዐልፎ ነው፤ በኅጢአት
ጸንተው መኖርን ስለሚፈልጉ የቃሉ ትእዛዞች ለእነርሱ
አይመቻቸውም።

ስለዚህ ክፋታቸውን ያስታውሳል፤
 ንጢአታቸውን ይቀጣል፤
 ወደ ግብፅም ይመለሳሉ።
 ለእስራኤል ፈጣሪውን ረሳ፤
 ቤተ መንግሥቶችንም ሠራ፤
 ይሁዳም የተመሸት ከተሞችን አበዛ፤
 እኔ ግን በከተሞቻቸው ላይ እሳትን
 እለቃለሁ፤
 ምሽጎቻቸውንም ይበላል።”

በእስራኤል ላይ የሚደርሰው ቅጣት
 9 እስራኤል ሆይ፤ ደስ አይበልሽ፤
 እንደ ሌሎችም ሕዝቦች ሐሄት
 አታድርጊ፤

በሐምሳክሽ ታማኝ አልሆንሽምና፤
 በየእህል ፀውድማውም ላይ፤
 ለጋለሞታ የሚከፈለውን ዋጋ
 ወደሻል።

፯የእህል አውድማዎችና የወይን
 መጭመቂያዎች ሕዝቡን
 አይመግቡም፤
 አዲሱም የወይን ጠጅ
 ይጉድልባቸዋል።

3በእግዚአብሔር ምድር አይቀመጡም፤
 ኢፍሬም ወደ ግብፅ ይመለሳል፤
 የረከሰውንም ምግብ፤ በአሦር
 ይበላል።

፪የወይን ጠጅን ቀርባን ለእግዚአብሔር
 አያፈሱም፤
 መሥዋዕትነቸውም ደስ አያሰኝውም፤
 እንዲህ ዐይነቱ መሥዋዕት ለእነርሱ
 የሕዘንተኞች እንጀራ
 ይሆንባቸዋል፤

የሚበሉትም ሁሉ ይረክሳሉ።
 ይህ ምግብ ለገዛ ራሳቸው ይሆናል፤
 ወደ እግዚአብሔርም ቤተ መቅደስ
 አይገባም።

5በእግዚአብሔር የበዓል ቀናት፤
 በዓመት በዓሎቻችሁም ቀን ምን
 ታደርጋላችሁ?

፪ከጥፋት ቢያደልጡም እንኳ፤
 ግብፅ ትሰበስባቸዋለች፤
 ሚምፎስም ትቀብራቸዋለች።
 የብር ሀብታቸውን ዳዋ ያለብሰዋል፤
 ድንኳናቸውም እሾኽ ይወርሰዋል።

፯የቅጣት ቀን መጥቶአል፤
 የፍርድም ቀን ቀርቦአል፤
 እስራኤልም ይህን ይወቅ፤
 ንጢአታችሁ ብዙ፤

8+14 ዘፃ32+18፤
 መዝ95+6፤
 ኢሳ17+10፤
 ኤር5+17፤
 17+27፤ ሆሴ2+13
 9+1 ዘፍ30+15፤
 መዝ73+27፤
 ኢሳ22+1213፤
 24+16፤
 ሆሴ7+14፤ 10+5
 9+2 ኢሳ24+7፤
 ሆሴ2+9፤
 ኢል1+10
 9+3 ዘሌ25+23፤
 ሕዝ4+13፤
 ሆሴ7+11፤16፤
 ሕ13፤ 10+5፤
 አጥ7+17
 9+4 ዘፃ26+14፤
 ኤር16+7፤
 ሕዝ4+13-14፤
 ሆሴ8+13፤
 ኢል1+9፤13፤
 2+14፤
 ሕጌ2+13-14
 9+5 ኢሳ10+3፤
 ኤር5+31፤
 ሆሴ2+11
 9+6 ኢሳ5+6፤
 19+13፤
 ኢር42+22፤
 ሆሴ7+11፤ 8+13፤
 10+8፤ ለፎ1+11
 9+7
 14መ-10፤11፤
 ኢዩ31+14፤
 ኢሳ34+8፤
 44+25፤
 ኤር10+15፤
 16+18፤ 29+26፤
 ሰቆ2+14፤
 ሕዝ14+910፤
 ሆሴ14+1፤
 ሚክ7+14፤
 ሉቃ21+22
 9+8 ሕዝ22+26፤
 ሆሴ5+1
 9+9 መሳ19+16-
 30፤ ሆሴ4+9፤
 5+8፤ 8+13፤
 ሰፎ3+7
 9+10 ዘጥ25+15፤
 መዝ106+2829፤
 መሐ2+13፤
 ኢሳ28+15፤
 ኤር11+13፤
 ሆሴ4+14
 9+11 ቀ14፤
 ኢሳ17+3፤
 ሆሴ4+7፤ 10+5
 9+12 ቀ16፤
 ዘፃ31+17፤ ወ

ጠላትነታችሁም ታላቅ ስለ ሆነ፤
 ነቢዩ እንደ ሞኝ፤
 መንፈሳዊውም ሰው እንደ እብድ
 ተቈጥሮአል።
 8ነቢዩ ከሐምሳክ ጋር ሆኖ፤
 የኢፍሬም ጠባቂ ነው፤
 ዳሩ ግን በመንገዱ ሁሉ ወዋመድ፤
 በአምላኩም ቤት ጠላትነት ይጠ
 ብቀዋል።
 9በጊብዓ እንደ ነበረው፤
 በርዞሰት ውስጥ ተዘፍቀዋል፤
 ከግዚአብሔር ክፋታቸውን ያስባል፤
 ስለ ንጢአታቸውም ይቀጣቸዋል።
 10እስራኤልን ማግኘት፤
 የወይንን ፍሬን በምድረ በዳ
 የማግኘት ያህል ነበር፤
 አባቶቻችሁንም ማየት፤
 የመጀመሪያውን የበለስ ፍሬ የማየት
 ያህል ነበር፤
 ወደ ብሄራፌንር በመጡ ጊዜ ግን፤
 ለዚያ አሳፋሪ ጣየት ራሳቸውን ለዩ፤
 እንደ ወደዱትም ጣየት የረከሱ
 ሆኑ።
 11የኢፍሬም ክብር እንደ ወፍ በሮ
 ይጠፋል፤
 መውለድን ማርገዝና መፀነስ የለም።
 12ልጆችን ቢያሳድኑ እንኳ፤
 ልጅ አልባ እስኪሆኑ ድረስ
 እነጥቃቸዋለሁ፤
 ራቴን ከእነርሱ በመለስሁ ጊዜ፤
 ወዮ ለእነርሱ፤
 13ኢፍሬምን እንደ ጠርስ፤
 በመልካም ስፍራ ተቱክሎ አየሁት፤
 አሁን ግን ኢፍሬም ልጆቹን፤
 ለነፍስ ገዳዮች አሳልፎ ይሰጣል።”
 14እግዚአብሔር ሆይ፤ ስጣቸው፤
 ምን ትሰጣቸዋለህ?
 የሚጨነግጥ ማሕፀኖችን፤
 የደረቂ ጡቶችን ስጣቸው።
 15”በጌልጥሳ ካደረጉት ክፋታቸው ሁሉ
 የተነሣ፤
 እኔ በዚያ ጠላታቸው፤
 ስለ ሠሩት ንጢአት፤
 ከቤቴ አሳድዳቸዋለሁ፤
 9+12 ሕዝ24+21፤ ሆሴ7+13 9+13 ኢዩ15+22፤
 መዝ78+67፤ ሰቆ2+22፤ ሕዝ27+3 9+14 ቀ11፤
 ሉቃ23+29 9+15 ኢሳ1+23፤ ኤር12+8፤ ሆሴ4+9፤15፤
 5+2፤ 7+2
 9+3 በሥርዐቱ መሠረት ያልገጸ ማለት ነው
 9+8 ወይም ነቢዩ የኢፍሬም ጠባቂ ነው፤ የአምላክ
 ሕዝብ ...

9+3 ኢፍሬም ወደ ግብፅ ይመለሳል፤ ኢ
 ፍሬም (ማለትም የሰሜኑ መንግሥት) በገዛት ተሰዶ
 አንደሚሄድ ሆሴዕ ትንቢት ተናግሮአል። ግብፅ
 እስራኤላውያን በአንድ ዘመን ያሳለፉት የባርነትና
 የጭቁና ኑሮ ምሳሌ ስትሆን፤ አሁን የሚሄዱት ግብፅ
 ደግሞ አሦር ናት (11፡5 እና ማሳ ይፅፈ)።
 9+7 ነቢዩ እንደ ሞኝ ... ተቈጥሮአል፤
 አብዛኞቹ እስራኤላውያን የእግዚአብሔርን ነቢያት እንደ
 ሞኝና እንደ እብድ ይቈጥሯቸው ነበር (ከነገሩ 9፡1-3፡11

ጋር ያንጸጽና)። ንጢአታቸውን በመቃወም የሚሰበከውንና
 ስለሚመጣው የእግዚአብሔር ፍርድ የሚያስጠነቅቃቸውን
 ማንኛውንም ነቢዩ በጠላትነት ይመለከቱ ነበር። ዛሬም
 የቤተ ክርስቲያን አባሎችን የኑሮ ዘይቤ ለማስተካከል
 ወጥረው የሚይዙና ከዓለም ጋር መመሳሰላቸውን
 የሚቃወሙ አገልጋዮች፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ
 የሚፈገዙበቸው ሰዎች ናቸው።
 9+15 ከእንግዲህም አልወዳቸውም፤ በተደጋጋሚ
 ጸጋውንና ቃሉን ለሚቃወሙ ሁሉ የእግዚአብሔር ፍቅር

ከእንግዲህም አልወዳቸውም፤
መሪዎቻቸው ሁሉ ዐመፀኞች
ናቸው።

¹⁶ኤፍሬም ተመታ፤
ሥራቸው ደረቀ፤
ፍሬም አያፈሩም፤
ልጆች ቢወልዱም እንኳ፤
ተንከባክበው ያሳደጓቸውን
ልጆቻቸውን እገድላለሁ።”
¹⁷ባለመታዘዛቸው ምክንያት፤
አምላኪ ይጥሳቸዋል፤
በአሕዛብም መካከል ተንከራታች
ይሆናሉ።

10 እስራኤል የተንከረገ ወይን
ነበር፤
ብዙ ፍሬም አፈራ፤
ፍሬው በበዛ መጠን፤
ብዙ መሠዊዎችን ሠራ፤
ምድሩ በበለጸገ መጠን፤
የጣዖታት ማምለኪያ ዐምዶችን
አስጌጠ።
²ላባቸው አታላይ ነው፤
ስለዚህም በደላቸውን ይሸከማሉ።
እግዚአብሔር መሠዊዎቻቸውን
ያወድማል፤
የጣዖት ማምለኪያ ዐምዶቻቸውን
ያፈራርሳል።
³እነርሱም፤ “እኛ ንጉሥ የለንም፤
እግዚአብሔርን አላከበርንምና፤
ንጉሥ ቢኖረንስ፤
ምን ሊያደርግልን ይችላል ነበር?”
ይላሉ።
ከነቱ ተስፋ ይሰጣሉ፤
በሐሰት በመማል፤
ቃል ኪዳን ያደርጋሉ፤
ስለዚህም ፍርድ፤
በዕርሻ ውስጥ እንደሚገኝ መርዛማ
ዐረም ይበቅላል።
⁵በሰማርያ የሚኖረው ሕዝብ፤
በቤትአዌን ስላለው የጥጃ ጣዖት
ይፈራል፤
ሕዝቡም ያለቅስለታል፤
በክብሩ እጅግ ደስ ያላቸው ሁሉ፤

9+16 ቍ12፤
ሊዮ15+32፤
ሆሴ5+11፤ 8+7
9+17 ዘፃ28+65፤
ኤር6+30፤
ሆሴ4+10፤ 7+13
10+1 ነገ14+23፤
ሕዝ15+2፤
ሆሴ3+4፤ 4+7፤
8+11፤ 12+11፤
13+15
10+2 ቍ8፤
ነገ18+21፤
ሆሴ13+16፤
ሚከ5+13
10+4 ሕዝ17+19፤
ሆሴ4+2፤
አሞ5+7፤ 6+12
10+5 ቍ8፤
ዘፀ32+4፤
መሳ18+1718፤
2ነገ23+5፤
ኢላ44+1720፤
ሆሴ5+8፤ 8+5፤
9+13+11፤
ሰፍ1+4
10+6 መሳ3+15፤
2ነገ16+7፤
ኢላ30+3፤
ኤር48+13፤
ሆሴ4+7፤ 5+13፤
11+5
10+7 ቍ15፤
ሆሴ13+11
10+8 ቍ2+5፤
ነገ12+2830፤
ኢዮ30+6፤
ኢላ32+15፤
ሕዝ6+6፤
ሆሴ4+13፤ 9+6፤
አሞ3+1415፤
7+9፤ ሉቃ23+30፤
ራእ6+16
10+9 ኢሉ7+11፤
ሆሴ5+8
10+10 ሕዝ5+13፤
ሆሴ4+9
10+11
ኤር15+12፤
13+18
10+12 ምሳ11+18፤
መዝ11+1፤
ኢላ19+22፤ 45+8፤

አመንከራ ካህናትም እንደዚሁ
ያለቅሱለታል፤
በምርኮ ከእነርሱ ተወስዶአልና።
⁶ለታላቁ ንጉሥ እንደ እጅ መንሻ፤
ወደ አሦር ይወሰዳል፤
ኤፍሬም ይዋረዳል፤
እስራኤልም ስለ ጣዖቱ ያፍራል።”
⁷ሰማርያና ንጉሥዋ፤
በውሃ ላይ እንዳለ ኩበት
ተንሳፍፈው ይጠፋሉ።
⁸የእስራኤል ኅጢአት የሆነው፤
የአዌን ማምለኪያ ኩረብታ
ይጠፋል፤
እየኸና አሜኪላ ይበቅልባቸዋል፤
መሠዊዎቻቸውንም ይወርሳል፤
በዚያን ጊዜ ተራሮችን “ሸፍኑን!”
ኩረብታዎችንም “ውደቁብን!”
ይላሉ።
⁹“እስራኤል ሆይ፤ ከጊብን ጊዜ ጀምሮ
ኅጢአት ሠራችሁ፤
በዚያም ጸናችሁ፤”
በጊብን የነበሩትን ክፉ አድራጊዎች፤
ጦርነት አልጨረሳቸውምን?
¹⁰በፈለግሁ ጊዜ እቀጣቸዋለሁ፤
ስለ ድርብ ኅጢአታችሁም
ይቀጧቸው ዘንድ፤
በእነርሱ ላይ ይሰበሰባሉ፤
¹¹ኤፍሬም ማበራየት እንደምትወድ፤
እንደ ተገራች ጊደር ነው፤
በተዋበ ጫንቃዋም ላይ፤
ቀንበርን አኖራለሁ፤
ኤፍሬምን እጠምዳለሁ፤
ይሁዳ ያርሳል፤
ያዕቆብም መሬቱን ያለሰልሳል።
¹²ለራሳችሁ ጽድቅን ዝር፤
የጽኑ ፍቅርን ፍሬ ዕጩዱ፤
ዕዳሪውንም መሬት ዕረሱ፤
እርሱም መጥቶ፤
ጽድቅን በላዖችሁ እስኪያዘንብ ድረስ፤

10+12 ኤር4+3፤ ሆሴ12+6፤ ያፀ3+18
*10+6 ወይም ስለ ምክሩ
*10+9 ወይም በዚያም እጃም ወሰዳቸው

እንዲሁ ላይገኝ ይችላል። ምንም ያህል ክፉ ነገር
ብናደርግ፤ እግዚአብሔር ለዘላለም ይወደናል የሚለው
ትምህርት ትክክለኛውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት
መገለጥ የሚቃረን ነው።
9+17 ተንከራታች ይሆናሉ፤ በሐረት ዘፃግም
28+65-66 ላይ የተባለው ይፈጸም ዘንድ፤ እስራኤል
መጠለያ የሌለው የተበተነ ተንከራታች ሕዝብ ይሆናሉ፤
ይኸውም እግዚአብሔር በሺያቱ አማካይነት በቃሉ
የሰጣቸው ማስጠንቀቂያ ስላልሰሙ ነው።
10+1 ፍሬው በበዛ መጠን፤ የእስራኤል ምድር
በበለጸገና እጅግ ብዙ ፍሬ ባፈራ መጠን፤ እስራኤላውያን
በባዕድ አምልኮ ውስጥ የበለጠ ይዘፈቁ ነበር። ታላቅ
ብልጽና የመገረዝ ምልክት አይደለም። ሰዎች እጅግ
ብዙ ገንዘብ ባገኙ መጠን፤ አብዛኛውን በግል ጉዳያቸው
ላይ ያጠፉታል፤ ለእግዚአብሔር ክብር እንዲውል
ከማድረግ ይልቅ ራሳቸውን በመውደድ፤ ለእግዚአብሔር

ርና ለመንግሥቱ የሚያስፈልገውን ነገር ሁሉ ወደ
ራሳቸው ጥቅም ያጠፉታል።
10+8 ሸፍኑን የእግዚአብሔር ፍርድ ሲጀምር፤
በሰሐት እማልክት ሲያምኑ የነበሩና በፍትወት የተጥላ
የጣዖት አምልኮን የነሮ ዘይቤ የተቀበሉ ከእግዚአብሔር
ቀጣ ይሸፍኛቸው ዘንድ ተራሮችንና ኩረብቶችን
በእነርሱ ላይ እንዲወድቁ ይጣራሉ። ከእምነታቸው
ወደ ኋላ ያደገፈች የእግዚአብሔርና የሕዝቡ ጠላቶች
የሆኑ የዚህ ዓለም ሥርዐት ሲፈራርስና በእርሱም ላይ
የእግዚአብሔር ቀጣ ሲፈስ ሲያዩ፤ ተመሳሳይ ጩኸት
ያሰማሉ (ሉቃ 23+30፤ ራእ 6+16 ይመጣ፤ እንዲሁም
በገጽ 1471 ላይ፤ “ታላቁ መዘራ” በሚል ርእስ
የተረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመስል።)
10+12 ዕዳሪውንም መሬት ዕረሱ፤ ዕዳሪ መሬት
ሳይታረስ የተተወ መሬት ሲሆን፤ ደረቅ ከመሆኑ
የተነሣም ዘር አይተበልም። በመንፈሳዊ ረገድም የሕዝቡ

እግዚአብሔርን የምትፈልጉበት ጊዜ ነውና።
 13 እናንተ ግን ከፋትን ዘራችሁ፤ ጎጠአትንም ዐጨዳችሁ፤ የሐሰትንም ፍሬ በላችሁ። በራሳችሁ ጉልበት በተዋጊዎቻችሁም ብዛት ታምናችኋልና፤
 14 ስልማን፤ ቤተአርብኤልን በመርነት ጊዜ እንዳፈራረስ፤ እናቶችንም ከልጆቻቸው ጋር በምድር ላይ እንደ ፈጠፈጣቸው፤
 ሽብር በሕዝብህ ላይ ይመጣል፤ ምሽትህም ሁሉ ይፈራርሳል፤
 15 ስለዚህ ቤቴል ሆይ፤ ከፋትሽ ታላቅ ስለ ሆነ፤ በአንቺም ላይ እንደዚህ ይሆናል፤ ያ ቀን ሲደርስም፤ የእስራኤል ንጉሥ ፈጽሞ ይጠፋል።

የእግዚአብሔር ፍቅር ለእስራኤል

11 "እስራኤል ገና ሕፃን ሳለ ወደድሁት፤ ልጄንም ከግብፅ ጠራሁት።
 2 እስራኤል ግን አብዝቼ በጠራጃቸው ሞተር አብዝተው ከእኔ ራቄ፤ ለበክል አማልክት ሠጧል።

10+13 እዩ4+8፤ መዝ33+16፤ ምሳ11+18፤ ሆሴ7+3፤ 8+7፤ 11+12፤ 146+7-8፤ 10+14 29፡17+3፤ አሳ13+16፤ 17+3፤ ሆሴ13+16፤ ሚካ5+11፤ 10+15 ሓ7፤ 11+1 ሐ04+22፤ ዘ84+37፤ አር2+2፤ ሕዝ16+22፤ ሆሴ12+9+13፤ 13+4፤ ማቴ2+5፤ 11+2 ሓ7፤ 29፡17+15፤ አሳ65+7፤ አር18+15፤ ሆሴ2+13፤ 4+13፤ 13+1፤ 11+3 ዘ015፤ 26፤ ዘ81+31፤ 32+11፤ አር30+17፤ ሆሴ7+15፤ 11+4 ዘ016+32፤ ዘሌ26+13፤ መዝ78+25፤ አር31+23+20፤ 11+5 ዘ013+17፤ ሆሴ7+16፤ 10+6፤ 11+6 ሐ02+9፤ ሆሴ13+16፤ 11+7 ሓ2፤ አሳ26+10፤

ለምስሎችም ዐጠኑ።
 3 ኤፍሬምን እጁን ይገር፤ እንዲራመድ ያስተማርሁት እኔ ነበርሁ፤
 ነገር ግን የፈወሰላችሁ እኔ እንደ ሆንሁ፤ እነርሱ አላስተዋሉም።
 4 በሰው የርገራጌ ገመድ፤ በፍቅርም ሰንሰለት ሳብጓቸው፤ ቀንበሩን ከጫንቃቸው ላይ አነሣሁላቸው፤ ዝቅ ብዬም መግብጓቸው።
 5 ታዲያ ንስሐ መግባትን እምቢ በማለታቸው፤ ወደ ግብፅ አይመለሱምን? አሦርስ አይገዛቸውምን?
 6 በከተሞቻቸው ላይ ሰይፍ ይመዘዛል፤ የበሮቻቸውን መወርወሪያ ይቈርጣል፤ ስለ ክፉ ዕቅዳቸውም ይደመስሳቸዋል።
 7 ሕዝቤ ከእኔ ዘወር ማለትን መረጡ፤ ወደ ልዑል ቢጣሩም፤ በምንም ዐይነት አያከብራቸውም።
 8 ኤፍሬም ሆይ፤ እንዴት እጥልሃለህ? እስራኤል ሆይ፤ እንዴትስ አሳፈሬ።
 11+7 አር3+67፤ 8+5 11+8 ዘ05+14+8፤ 19፡13+26፤ መዝ125+6፤ አር7+29፤ ሰቆ3+32፤ ሕዝ33+11፤ ሆሴ6+4፤ አማ7+3፤
 *11+2 አንዳንድ የሰባህ ሊቃናት ቅጂች እንዲሁ ሲሆኑ ዕቅደብሎ ግን በጠ ሯ ቸው ይላል።
 †11+2 ሰባህ ሊቃናት እንዲሁ ሲሆን ዕቅደብሎ ግን ከእነርሱ ይላል

፪
 ማተ
 4፡23
 24

ልዩ እንደዚህ ሆኖ ነበር (ሓ 13)። ለእግዚአብሔር ቃልና ፈቃድ ውስጣቸው የተከፈተ ይሆን ዘንድ ስለ ጎጠአታቸው በማዘንና ንስሐ በመግባት፤ የዝልባቸውንና አእምሯቸውን መስበር ያስፈልጋቸዋል፤ ከዚያም በታማኝነት የተሞላውን የእርሱን ፍቅርና ምሕረት እንደ ገና እስኪለማመዱ ድረስ ከልብ እግዚአብሔርን በመፈለግ፤ በትጋት የጽድቅን ዘር መዝራት መጀመር ይኖርባቸዋል።
 10+14 ስልማን፤ ይህ ስም በ722 ዓ.ቅ.ክ. ሰማርያን ወደ ራሱ ግዛት የጨመረውንና የሰሜኑን የእስራኤል መንግሥት የአዋር አውራጃ አካል ያደረገውን ስልምናሰርን ሳያመለክት አይቀርም (2ኛ 17፡3)። ልጁ ሳርጎን ይህን ድል በኋላ የራሱ አድርጎ ቈጥሮታል፤ ይህም በውጊያው ጊዜ ከአባቱ ጋር ስለ ነበር ሳይሆን አይቀርም።
 11+1 ልጄንም ከግብፅ ጠራሁት፤ እግዚአብሔር እስራኤላውያን ነጻ ሕዝብ ይሆኑ ዘንድ ከግብፅ ወደ ወጡበት ታሪካቸው ያመለክታል። እግዚአብሔር “ልጄ” (ከዘፀ 4፡22 ጋር ያነጻጽሩ) ይሳቸዋል፤ እነርሱ ግን ወዲያውኑ በመፀናና የማይታዘዙ ልጆች ሆኑበት (ሓ 2)። ማቴዎስ 2፡14-15 ይህንን ጥቅስ በዩሲፍና በማርያም ወደ ግብፅ ተወስዶ ሄድድስ ከሞተ በኋላ፤ ወደ ፖለስቲና ከተመለሰው ኢየሱስ ጋር በማገናዘብ ይገልጻል።
 11+4 በፍቅርም ሰንሰለት፤ የእግዚአብሔር እንክብካቤ የታየው፤ በርገራጌ ገመድ እንዲሁም በመለኮታዊ ፍቅርና ቸርነት ሰንሰለት እየሰበ ሕዝቡን በመራበት መገንዘብ ነው። እርሱ እንደ አባትና እንደ ሕይወት ሁል ጊዜ እየተንከባከበና እየፈወሰ መርቶአቸዋል።

እነርሱ ግን ፍቅሩንና በረከቱን አሳወቁም። ባለፈው ጊዜም ይሁን አሁን እግዚአብሔር በድንታችንና በሌሎች ጉዳዮች ላይ ሳሳየን ፍቅር ምንጊዜም የሚያመስግን ልብ ይኖረን ዘንድ አብዝተው በትጋት አለብን።
 11+5 አሦርስ አይገዛቸውምን? “ግብፅ” የባርነት ስፍራን የሚያመለክት ነው (9+3 እና ማብ ይመ)፤ የሰሜኑ መንግሥት (እስራኤል) በባዕድ አምልኮው ምክንያት የሚሄድበት ግብፅም አሦር ነው። ይህ ተማርኮ የመሄድ ከሥተት የተፈጸመው ሰማርያ በ722 ዓ.ቅ.ክ. በተደመሰሰበት ጊዜ ነበር። ትሩፋን ቢመለሱም እንኳ (ዕዝ 8+35፤ ሕዝ 47፡13)፤ የሰሜኑ እስራኤል ከዚህ በኋላ ራሱን የቻለ መንግሥት ሆኖ አልተመሠረተም። በአዲስ ኪዳን ነቢይቱ ሐና የሰሜኑ ነገድ ከሆነው ከአሲር ነገድ መሆኗን ልብ ይበሉ (ሉቃ 2፡36)። ስለዚህ “የጠፉት ዐሥር ነገዶች” የሚለው ሐሳብ የፈጠራ ሐሳብ ነው፤ ፈጽሞ አልጠፉም። የሰሜኑ መንግሥት ሕዝብ በከፊል ሰማርያ ከመውደቁ በፊትና በኋላ በእስራኤል የነበረውን ባዕድ አምልኮ በመቃወም ከይሁዳ ሕዝብ ጋር ሲደባለቁ (ከ2ዜና 15፡9፤ 34፡9 ጋር ያነጻጽሩ፤ 2ኛ 17፡18 እና ማብ ይመ)፤ የቀሩት ደግሞ ከሌሎች አሕዛብ ጋር በመጓጓት ሰማርያውያን ሆኑ (2ኛ 17፡24 እና ማብ ይመ)።
 11+8 ኤፍሬም ሆይ፤ እንዴት እጥልሃለህ? ይህ ቃል ጎጠአተኞች እስከጋሪ ሁኔታ ውስጥ ሲገቡ እግዚአብሔር የሚሰማውን ሕዝብና ርገራጌ፤ ጥልቅ የሆነውን ፍቅሩን የሚያሳይ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ካሉት እጅግ ምንቅ ከሆኑ ጥቅሶች መካከል አንዱ ነው። የእግዚአብሔር ፍቅርና ርገራጌ ልጆቹን በእንክብካቤ የሚያሳድግን አባት ዐይነት እንደ ሆነ፤ ይህ ክፍል

እስጥሃለሁ?
እንዴት እንደ አጻጻፍ አደርግሃለሁ?
እንዴትስ እንደ ሲባዩ
እፈጽምብሃለሁ?
ልቤ በውስጤ ተናወጠ
ምሕረቴም ሁሉ ተነሣሥቶአል።
የቀጣዩን መቅደፍት አላመጣም፤
ተመልሼም ኤፍሬምን አላጠፋም፤
እኔ በመካከላቸው ያለሁ ቅዱስ አምላክ ነኝ
እንጂ፤
ሰው አይደለሁምና፤
በቀጣዩ አልመጣም።
¹⁰እግዚአብሔርን ይከተላሉ፤
እርሱም እንደ አንበሳ ያገሣል፤
እርሱ ሲያገሣ፤
ልጆቹ እየተንቀጠቀጡ ከምዕራብ
ይመጣሉ።
¹¹እንደ ወፍ ከግብፅ፤
እንደ ርግብ ከአሦር፤
እየበረሩ ይመጣሉ።
እኔም በቤታቸው አኖራቸዋለሁ፤"
ይላል እግዚአብሔር።

የእስራኤል ንጢአት
¹²ኤፍሬም በሐሰት፤
የእስራኤልም ቤት በተንኮላ
ከበበኝ፤
ይሁዳ ለአምላክ የማይገዛ፤
የታመነውን ቅዱሱን የሚቃወም
ነው።
12 ኤፍሬም የነፋስ እረኛ ነው፤
ቀኑን ሙሉ የምሥራቅን ነፋስ
ይከተላል፤
ሐሰትንና ዐመፅን ያበዛል።
ከአሦር ጋር ቃል ዘጸኝ ያደርጋል፤
የወይራ ዘይትንም ወደ ግብፅ
ይልካል።
²እግዚአብሔር በይሁዳ ላይ የሚያቀርበው
ክስ አለው፤
ያዕቆብን እንደ መንገዱ

11፡9 ዘ፡23፡19፤
ዘ፡13፡17፤
2፡19፡22፤
ኢ፡43፡1፤
ኤ፡18፡8፤
30፡11፤ ሰ፡3፡22፤
ሚ፡3፡6፤
11፡10 ዝ፡18፡45፤
ኢ፡43፡1፤
42፡13፤ ሆ፡3፡5፤
6፡13፤
11፡11 ዘ፡58፡8፤
ኢ፡41፡1፤
ሕ፡28፡26፤
34፡25፡28፤
11፡12 ዘ፡47፡9፤
ሆ፡4፡2፤ 10፡13፤
12፡1 ዘ፡64፡1፤
2፡17፡4፤
መ፡17፡8፤
ሕ፡17፡10፤
ሆ፡4፡19፤ 5፡13፤
7፡1፤
12፡2 ዘ፡32፡34፤
ኢ፡10፡2፤
ሆ፡4፡9፤ 9፡15፤
አ፡2፡4፤ ሚ፡6፡2፤

12፡3 ዘ፡25፡26፤
32፡24፡29፤
12፡4 ዘ፡12፡8፤
35፡15፤
12፡5 ዘ፡3፡15፤
12፡6
መ፡10፡6፤
ኢ፡4፡9፤ 22፡3፤
ኢ፡4፡1፤ 22፡3፤
ሕ፡18፡30፤
ሆ፡6፡13፤
10፡12፤
ኢ፡2፡12፤
ሚ፡17፡7፤
12፡7 ዘ፡19፡36፤
አ፡8፡5፤
12፡8
መ፡16፡2፤
ሕ፡28፡5፤
ራ፡3፡17፤
12፡9 ዘ፡23፡43፤
ሕ፡8፡17፤

ይቀጣዋል፤
እንደ ሥራውም ይከፍለዋል።
³በማሕፀን ሳለ የወንድሙን ተረከዝ ያዘ፤
ሙሉ ሰውም ሲሆን ከአምላክ ጋር
ታገለ።
⁴ከመልአኩም ጋር ታገለ፤ አሸነፈውም፤
በፊቱ ሞገስን ለማግኘት አልቅሶ
ለመነው፤
እርሱንም በቤቱል አገኘው፤
በዚያም ከእርሱ ጋር ተነጋገረ፤
⁵እርሱም ሁሉን የሚገዛ አምላክ
እግዚአብሔር፤
የሚታወቅበት ስሙም እግዚአብሔር
ነው።
⁶ስለዚህ ወደ ሕምላክ ተመለሰ፤
ፍትህንና ፍትሕን ጠብቅ፤
ዘወትርም በሕምላክ ታመን።
ንጋዴው በሐሰተኛ ሚዛን ይሸጣል፤
ማጭበርበርንም ይወዳል።
⁸ኤፍሬም እንዲህ አያለ ይታያል፤
"እኔ ባለጠጋ ነኝ፤ ሀብታምም
ሆኛለሁ፤
ይህ ሁሉ ሀብት እያለኝ፤
ምንም ዐይነት በደል ወይም
ንጢአት አያገኝብኝም።"
⁹"ከግብፅ ምድር ያወጣችሁ፤
አምላካችሁ እግዚአብሔር እኔ ነኝ፤
በዓመት በዓላችሁ ቀን ታደርጉ
እንደ ነበረው ሁሉ፤
እንደ ገና በደንካኖች
እንድትቀመጡ አደርጋችኋለሁ።
¹⁰እነሲያት ተናገርሁ፤
ራእይንም አበዛሁላቸው፤

12፡9 ሆ፡2፡15፤ 11፡1፤ 12፡10 መ፡14፡12፤
2፡17፡13፤ ሕ፡20፡49፤ ኤ፡7፡25፤
፡1፡9 ወይም በማንኛውም ከተማ ላይ በተቃውሞ
አልመጣም፤
²12፡2 ያዕቆብ ማለት ተረከዝ ይደባል ማለት
ሲሆን ያታልላል ለማለት ዘይቤአዊ አገላለጽ ነው፤
12፡9 ወይም በግብፅ ከነበራችሁበት ጊዜ አንሥቶ

በግልጽ ያሳያል (ኤር 31፡9)። እግዚአብሔር ዐመፀኞች
የሆኑትን ሕዝቡን መተው አይፈልግም፤ ሕዝቡን ከጽድቅ
የተነሣ መገደዱም ያሳዝዋል።
11፡9 የቀጣዩን መቅደፍት አላመጣም፤
የእግዚአብሔር ቀጣ ሙሉ በሙሉ በእስራኤል ላይ
አይወርድም። በሚቀጣቸውም ጊዜ ሙሉ በሙሉ
አይደመሰሱም፤ ይልቁንም ሕዝቡን እንደ ገና ለማቋቋም
ትሩፋኑን ያድናል።
12፡1 ኤፍሬም የነፋስ እረኛ ነው፤ የነፋስ
እረኛ መሆኑ ወይም ነፋሱን መከተል እስራኤል
ከግብፅና ከአሦር ጋር ያደረገችውን የውጭ ትብብር
በትእምርትነት የሚያመለክት ነው። ይህ የውጭ
ግንኙነት ጠላቶቻቸው ከሚያደርሱባቸው ጥቃት ለመዳን
የሚያስችሉ ከነቱ ትብብር ነው።
12፡6 ወደ አምላክህ ተመለስ፤ የእግዚአብሔር
ሕዝብ በታማኝነት ባይጸኑም፤ ወደ እርሱ መመለስ
እንዳለባቸው፤ በፍትህና በፍትሐ ጸንተው መኖር
እንደሚገባቸው፤ እርሱን በተሰፋ መጠባበቅ
እንደሚኖርባቸው እግዚአብሔር ደጋግሞ ያስገነዝባቸው

ነበር። ወደ እግዚአብሔር መመለስና ንጢአትን
መናዘዝ በተፈለገ ንጢአት እንዲሁ ከሞገስ ይበልጣል።
በቅዱሳት መጽሐፍት ላይ በተገለጠው መሠረት
እግዚአብሔርን በፍትህና በጽድቅ ተግተን በመከተል
ባለማቋረጥ በእርሱ ፊቱን መገኘት ይገባናል።
12፡7 ንጋዴው፤ ነቢይ ሆሴዕ ከዚህ ላይ የሚያመለክተው
እስራኤላውያን እግዚአብሔር የሚፈልገውን ሐቀኛ ንግድ
በመሃረር፤ የከነዓናውያንን የንግድ ልማድ መከተላቸውን
ነው። ይህም ሆኖ ሳለ ንጋዴዎቹ ባጉደሉት እምነት
በጎፊነት እንደሚጠየቁ ተሰማቸው። የእግዚአብሔር
ሕዝብ ንጢአታዊ ልምድንና ዓለማዊ መንገድን
የሚከተሉ ከሆኑ፤ እግዚአብሔር እንደሚፈርድባቸው
ሊነገራቸው ይገባል።
12፡10 ለእነሲያት ተናገርሁ፤ እግዚአብሔር
መልአኩን በተለያየ መንገድ እንዲያገኙና የቃሉን
አውነት ተግባራዊ እንዲያደርጉ አያሉ ነቢያትን በመላክ
ታማኝ ነበር። ስለዚህ ሕዝቡ እርሱ የሚፈልገውን
ነገር ባለማወቃቸው ምክንያት አይኖራቸውም፤
መለኮታዊ መግለጥን ይቃወሙ ነበር፤ እግዚአብሔር

በእነርሱም በኩል በምሳሌ ተናገርሁ።
 11 ገለጻል፤ ክፉ ነው፤ ሕዝቡም ከነቱ ናቸው፤ ከርማዎችን በጌልገላ ይሠዋሉን? መሠዊያዎቻቸው በታረሰ መሬት ላይ እንዳለ፤ የድንጋይ ክምር ይሆናሉ።
 12 ያዕቆብ ወደ ሶርያዎ ሸሸ፤ እስራኤል ሚስት ለማግኘት ሲል አገለገለ፤ ዋጋዋንም ለመክፈል በጎችን ጠበቀ።
 13 ያግዚአብሔር በነቢይ አማካይነት እስራኤልን ከግብፅ አወጣ፤ በነቢይም በኩል ተንከባከበው።
 14 ኤፍሬም ግን ክፉኛ አስቈጣው፤ ጌታም የደም አፍሳሽነቱን በደል በላይ ላይ ያደርግበታል፤ ስለ ንቀቱም የሚገባውን ይከፍለዋል።

የእግዚአብሔር ቀጣ በእስራኤል ላይ

13 ኤፍሬም ሲናገር ሰዎች ተንቀጠቀጡ፤ በእስራኤልም የተከበረ ነበር፤ ነገር ግን በእልን ስላመለክ በደለ፤ ሞተም።
 2 አሁንም ነጠአትን መሥራት አበዙ፤ ብራቸውን አቀልጠው ለራሳቸው ጣዖት ሠሩ፤ በጥበብ የተሠሩ ምስሌቶችን አበጁ፤ ሁሉም የባለ ሄጅ ሥራ ናቸው። ስለ እነዚህ ሰዎች እንዲህ ተብሎአል፤ “ሰውን መሥዋዕት አድርገው ያቀርባሉ፤ የጥጃ ጣዖቶችንም ይሰማሉ።”
 3 ስለዚህ እንደ ማለዳ ጉም፤ ፈጥኖ እንደሚጠፋ የዉት ጤዛ፤ ከዐውድማ እንደሚጠረግ ዕብቅ፤ በመስኮትም እንደሚወጣ ጢስ ይሆናሉ።
 4 “እኔ ግን ከግብፅ ምድር ያወጣሁሁ፤

12+11 ሆሴ4+15፤ 6+8፤ 8+11
 12+12 ዘፍ28+5፤ 29+18
 12+13 ዘፍ13+3፤ 14+1922፤
 ኢሳ63+11-14፤ ሆሴ11+1
 12+14
 ሕዝ18+13፤ ጸገ11+18
 13+1 መሳ8+11፤ 12+1፤ ሆሴ11+2
 13+2 1፡፡19፤18፤ ኢሳ44፤1720፤
 46+6፤ ኢር10+4፤ 44+8፤ ሆሴ8+4፤ 14+3
 13+3 ኢዩ13+25፤ መዝ14፤ 68+2፤ ኢሳ17፤13፤ ጸገ2+35፤ ሆሴ6+4
 13+4 ዘፍ20+3፤ ዘፍ28+29፤ መዝ18+46፤ ኢሳ43፤11፤ 45+21-22፤ ኢር2+6፤ ሆሴ2+20፤ 12+9

13+5 ዘፍ1+19፤ 13+6 ዘፍ32+12፤ 15+18፤ ምሳ30+79፤ ኢሳ17+10፤ ኢር5+7፤ ሕዝ28+5፤ ሆሴ2+13፤ 4+7
 13+7 ኢዩ10+16፤ ኢር4+7
 13+8
 14መሳ17፤34፤ 24መሳ17፤8፤ መዝ17፤12፤ 50+22፤ ሰፍ3+10፤ ሆሴ2+12
 13+9 ዘፍ33+29፤ ኢር2+1719
 13+10
 14መሳ8+6፤ 2፡፡17፤4፤ ሆሴ7+7፤ 8+4

አምሳክህ እግዚአብሔር ነኝ፤ ከእኔ በቀር ሌላ አምላክ አታውቅም፤ ከእኔም በቀር ሌላ አጻኝ የለም።
 5 በምድረ በጻ፣ በሐሩር ምድርም ተንከባከብሁ። ጫባላችሁ በኋላ ጠገቡ፤ በጠገቡ ጊዜ ታበዩ፤ ከዚያም ረሱኝ።
 7 ስለዚህ እንደ አንበሳ እመጣቸዋለሁ፤ እንደ ነብርም በመንገድ አደባባቸዋለሁ።
 8 ግልገሎቼን እንደ ተነጠቀች ድብ፤ እመታቸዋለሁ፤ እዘነታተላቸዋለሁ።
 9 እንደ አንበሳም ስልቀጩ እውጣቸዋለሁ፤ የዱር አራዊትም ይገነጣጥላቸዋል።
 9 “እስራኤል ሆይ፤ በእኔ ላይ ስለ ተነሣህ፤ ረዳትህንም ስለ ተቃወምህ ትጠፋለህ።
 10 “ነጉሥንና አለቆችን ስጠሁ፤” ብለህ እንደ ጠየቅኸው፤ ያድንህ ዘንድ ንጉሥ የት አለ? በከተሞችህ ሁሉ የነበሩ ገዢዎችህ የት አሉ?
 11 በቀጣይ ንጉሥን ስጠሁ፤ በመጥቴም ሻርሁት።
 12 የኤፍሬም በደል ተከማችቶአል፤ ነጠአቱም በመዝገብ ተይዞአል።
 13 በምጥ ላይ እንዳለች ሴት ጭንቅ ይመስባለታል፤ እርሱ ግን ጥበብ የሌለው ልጅ ነው፤ የሚወለድበት ጊዜ ሲደርስ፤ ከእናቱ ማሕፀን መውጣት የማይፈልግ ሕፃን ነው።
 14 “ከመቃብር ንይል አታደጋቸዋለሁ፤ ከሞትም እሴዣቸዋለሁ፤
 13+11 ዘፍ11+20፤ ኢሳ24+20፤ 14መሳ13+14፤ 1፡፡19፤4፤10፤ ሆሴ3+4፤ 10+7 13+12 ዘፍ32+34
 13+13 2፡፡19፤3፤ ኢሳ13+8፤ 66+9፤ ሚክ4፤910
 13+14 መዝ16+10፤ 49+15፤ ኢሳ25+8፤ ሕዝ37+1213፤ 14፡፡15+55
 12+12 ሰፍ3 መስጴምያን ያመለክታል
 13+2 ወይም መሥዋዕት የሚያቀርቡ ሰዎች ይሰማሉ
 13+4 ወይም በግብፅ ከነበሩት ጊዜ አንሥቶ

ርም ለመልእክተኞቹ ላላዩት ንቀት የእጃቸውን ይከፍላቸዋል። የእግዚአብሔርን ቃል የሰሙት ሁሉ፤ እግዚአብሔር ለተናገረው ካልታዘዙ፤ የሚያቀርቡት ምክንያት አይኖራቸውም።
 13+2 ነጠአትን መሥራት አበዙ፤ እስራኤላውያን ወደ በላል አምልኮ ዘወር ባሉ ጊዜ በመንፈሳዊ ሞት ተሠድዶ፤ ከዚህም የቀነሣ እጅግ ወደ በዛ ንጠአትና ባዕድ አምልኮ ውስጥ ተዘፈቁ። የጥጃ ምስሌቶችን መሳምና መሳለም ከጣዖት አምልክቸው ጋር በመቀየጥ እግዚአብሔርን በተሳሳተ መንገድ ማምለክቸውን የሚያሳይ ሥልፍ ነው። ጉም፤ ጤዛና ዕብቅ በፀላል በሦስት ገጽታ የቀረበው ሥዕላዊ አገልግሎት (ፋ 3) በአጽንዖት የሚያመለክተው የእግዚአብሔር ፍርድ ፈጥኖ የሚመጣና ሕዝቡም የሚጠፋ መሆናቸውን ነው። ለዓለም መንገድ ታማኝ በመሆን ለእግዚአብሔር የሚገባውን አምልኮ በተሳሳተ መንገድ የሚገልጹ፤

አምልክቸውን ከነቱ ያደርጋሉ፤ እግዚአብሔር ይረዳቸውም ዘንድ ተስፋ ማድረግ አይችሉም።
 13+6 ጠገቡ፤ እግዚአብሔር ምድሪቱን ባረከ፤ ሕዝቡም በለጸጉ፤ ከህብታምነታቸውና የተሳካላቸው ሕዝብ ከመሆናቸው የቀነሣ፤ እግዚአብሔርና ቃሉ እንደማያስፈልጓቸው በማስብ ጠገቡ፤ ራሳቸውንም የቻሉ መሳላቸው። እኛም እንዲሁ የእግዚአብሔር በረከት ሲትረፈረፍልን ብዙ ጊዜ እግዚአብሔርም ሆነ ርዳታው ይህን ያህል አያስፈልገንም በሚል ስሜት እንፈተናለን፤ ልባችንና አእምሯችን ወደ ምድራዊ ነገር ያዘነብላሉ (ከዘጸ 6፤10-15፤ 8፤11-20 ጋር ያነጻጽሩ)። ፍላጎታችን በተሟላ ጊዜ በትዕቢት እግዚአብሔርን ብንረሳ፤ እስራኤላውያንን እንደቀጣ እኛንም ይቀጥናል።
 13+14 ከሞትም እሴዣቸዋለሁ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ከሞት እንደሚባረኩ የተስፋ ቃል መስጠቱ፤ የሚድኑ ትሩፋን መኖራቸውን የሚያሳይ ነው (11፤5

ሞት ሆይ፤ መቅወፍትህ የት አለ?
መቃብር ሆይ፤ ማጥፋትህ የት
አለ?
“ከእንግዲህ ወዲህ አልራራለትም፤
15 በወንድሞቼ መካከል ቢበለጽግም እንኳ፤
የምሥራቅ ነፋስ ከምድረ በዳ
እየነፈሰ፤
ከእግዚአብሔር ዘንድ ይመጣል፤
ምንጩ ይነጥፋል፤
የውሃ ጉድጓዱም ይደርቃል።
የከበረው ሀብቱ ሁሉ፤
ከግምጃ ቤቱ ይበዘበዛል።
16 የሰማርያ ሰዎች በደላቸውን ይሸከማሉ፤
በአምላካቸው ላይ ዐምፀዋልና፤
በሰይፍ ይወድቃሉ፤
ሕፃናቸውም በምድር ላይ
ይፈጠሩ።
የእርጉዝ ሴቶቻቸውም ሆድ
ይቀደዳል።

በረከትን ለማግኘት ንስሐ መግባት

14 እስራኤል ሆይ፤ በጎጢአትህ
ምክንያት ስለ ወደቅህ፤
ወደ ስምዐክህ ወደ እግዚአብሔር
ተመለስ።
2 የምትሉትን ቃል ይዛችሁ፤
ወደ እግዚአብሔር ተመለሱ፤
እንዲሁም በሉት፤
“ጎጢአታችንን ሁሉ ይቅር በለን፤
የከንፈራችንንም ፍሬ እንድናቀርብ።
በምሕረትህ ተቀበለን።
3 አሃር ሊያረኝን አይችልም፤
በጦር ፈረሰችም ላይ አንቀመጥም፤
ከእንግዲህም የገዛ እጆቻችን የሠሯቸውን፤
‘አምላካቸውን’ አንላቸውም፤
ድኻ አደጉ ከአንተ ርሳራጌ
ያገኛልና።”

13+15 ኢየ1+19፤
ኢር20+5፤
51+36፤
ሕዝ19+12፤
ሆሴ4+19፤ 10+1
13+16 2578+12፤
15+16፤ 17+5፤
ኢሳ13+16፤
ሆሴ7+14፤
10+2+14፤ 11+6፤
አሞ1+13
14+1 ኢሳ19+22፤
ኢር3+12፤
ሆሴ4+8፤ 5+5፤
9+7
14+2 ዘፀ34+9፤
መዝ51+1617፤
ሚክ7+18-19፤
ዕብ13+15
14+3 ቀ+8፤
መዝ10+14፤
33+17፤ 68+5፤
ኢሳ31+1፤
ኢር49+11፤
ሆሴ5+13፤ 8+6፤
13+2፤ ሚክ5+10
14+4 ኢየ13+16፤
ኢሳ30+26፤
55+1፤ ኢር2+19፤
31+20፤ ሆሴ6+1፤
ሰር3+17
14+5 ዘፍ27+28፤
ኢየ29+19፤
መሐ2+1፤
ኢሳ18+4፤ 35+2
14+6 መዝ52+8፤
92+12፤
መሐ4+11፤
ኢር11+16
14+7 ዘፍ40+10፤
መዝ9+14፤
ሕዝ17+23፤
ሆሴ2+22
14+8 ቀ+3፤
ኢሳ37+24
14+9
መዝ107+43፤

4 “እኔ ከዳተኝነታቸውን እፈውሳለሁ፤
እንዲሁ እወዳቸዋለሁ፤
ቀጣይ ክእነርሱ ተመልሶአልና።
5 እኔ ለእስራኤል እንደ ጠል እሆናለሁ፤
እንደ ውብ አበባ ያብባል፤
እንደ ሊባኖስ ዝግግም፤
ሥር ይሰዳል፤
6 ቅርንጫፉ ያድጋል፤
ውበቱ እንደ ወይራ ዛፍ፤
ሽታውም እንደ ሊባኖስ ዝግግ
ይሆናል።
7 ሰዎች እንደ ገና ከጥላው በታች ያርፋሉ፤
እርሱም እንደ አህል ይለመልማል፤
እንደ ወይን ተክል ያብባል፤
ዝናውም እንደ ሊባኖስ የወይን ጠጅ
ይወጣል።
8 እፍሬም ሆይ፤ ከእንግዲህ ከጣየት ጋር
ምን ጉዳይ አለኝ?
የምሰማህና የምጠነቀቅልህ እኔ ነኝ፤
እኔ እንደ ለመለመ የጥድ ዛፍ ነኝ፤
ፍሬ የማንነትህም ከእኔ የተነሣ ነው።”
9 ጥበበኛ የሆነ እነዚህን ነገሮች
የስተውላል፤
አባተዋይም እነዚህን ነገሮች
ይረዳል።
የእግዚአብሔር መንገድ ቅኝ ነውና፤
ጻድቃን ይሄዳበታል፤
ዐመፀኞች ግን ይሰናከሉበታል።
14+9 መዝ11+78፤ ምሳ10+29፤ ኢሳ1፤28፤ 26፤7፤
83+12፤10፤ ሐሥ13+10
13+14 በዕብራይስጥ ሲኣል ማለት ነው
14+2 ወይም እንደ ዘርግማች መሥዋዕት
የከንፈራችንን ፍሬ እንድናቀርብ
14+8 ወይም ከእንግዲህ ከጣየት ጋር እፍሬም
ሊሳ ምን አለው?

7+
7+1
20

እና ማብ ይመ)። የእግዚአብሔር ዐላማ አሁንም
አልተለወጠም። ከሞት፤ ከመቃብርና ከሲኣል የሚሸከም
ነው። አሁንም ለማዳን ዝግጁ ነው። የመጨረሻው
ትድግና በትንሣኤ ቀን ይሆናል። ሞትና መቃብር
ጨካኝ ገዥዎች ናቸው። ነገር ግን እግዚአብሔር
ለሕዝቡ ያለውን ዐላማ ሊያደናቅፉ አይችሉም። አዲስ
ኪዳን የክርስቶስን ትንሣኤ የእግዚአብሔር የድል
ዋስትና መሆኑን ያመለክታል (1ቆሮ 15፡54-55 ይመ።
እንዲሁም በገጽ 1810 ላይ፤ “አላዊ ትንሣኤ” በሚል
ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
14+1 እስራኤል ሆይ ... ተመለስ፤ በደላቸው
የውድቀታቸው ምክንያት ቢሆንም፤ እስራኤላውያን
ንስሐ ለመግባትና ወደ እግዚአብሔር ለመመለስ ዕድል
ነበራቸው። ነገር ግን ሲያቀርቧቸው ከነበሩት ትርጉም
የለሽ መሥዋዕቶቻቸው የበለጠ ነገር እግዚአብሔር
ይፈልግ ነበር፤ ከልባቸው የመነጨ ማለትም
መገዛታቸውን የሚገልጥ ቃልን፤ የምስጋና ቃልን፤
የልባቸው ሐሳብ መለወጡን የሚያሳይ ቃልንና ሙሉ
በሙሉ በእግዚአብሔር መታመናቸውን የሚገልጥ ቃልን
እንዲያቀርቡለት ይፈልግ ነበር። እንደነዚህ ዐይነቶቹ ቃላት
እግዚአብሔርን ደስ ወደሚያሰኝ ድርጊት ይመራሉ።

14+4-7 እንዲሁ እወዳቸዋለሁ፤ ሕዝቡ
ትግታቸውን ከተቀበሉ በኋላ፤ እግዚአብሔር አባት
ለልጆቹ እንክብካቤ እንደሚያደርግ እየተንከባከበ
ይፈውላቸዋል። ወደ እርሱም ይመልሳቸዋል። የአፍኗር
ዘይቤያቸው እንደ ውብ አበባ ንጹሕና የማረ አድገና
ሥር ሰዶ እንደ ሊባኖስ ዝግግ ብርቱ ይሆናል። በእነዚህ
ጥቅሶች የተገለጡት ዘይቤያዊ እንገሮች ሁሉ፤
እግዚአብሔር የመልሳቸው ሕዝብ የቱን ያህል ለእርሱ
ውድ እንደ ሆኑ የሚያመለክቱ ናቸው።
14+9 ጥበበኛ የሆነ፤ እውነተኛ ጥበብ እግዚአብሔር
ርኅና መንገዶቹን ማስተዋልን የሚጠይቅ ጉዳይ ነው።
ይህ ጥበብ እርሱ መለኪያ አድርጎ ባስቀመጠው የጽድቅ
መንገድ መሠረት፤ የአፍኗር ዘይቤን በመምራት
ይገለጣል (ዘጸ 43፡9፤ መዝ 111፡10፤ ምሳ 1፡7፤
8፡10፡32-36)። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተገለጠው
ጥበብ ምሁራዊ ሰውቀትን ማግኘት ብቻ አይደለም፤
ምንጊዜም በተግባር የሚገልጥ ሲሆን፤ ከእግዚአብሔር
ጋር ቀጥተኛ የሆነ ግንኙነት ማድረግንም ይጨምራል
(ምሳ 1፡2 እና ማብ ይመ)።

ትንቢተ ኢዩኤል

አስተዋፅኦ

መግቢያ (1:1)

I. የይሁዳ የወቅቱ መከራ (1:2-20)

(ሀ) አጥፊው የአንበጣ መከራ (1:2-12)

(ለ) ለብሔራዊ ንስሐ ነቢዩ ያቀረበው ጥሪ (1:13-14)

(ሐ) የይሁዳ ተስፋ አስቈራጭ ሁኔታ (1:15-20)

II. የማይቀረው እጅግ አስከፊ ፍርድ (2:1-17)

(ሀ) አስፈሪ ተዋጊ ሰራዊት በይሁዳ ላይ ለመዝመት መዘጋጀቱ (2:1-11)

(ለ) ለብሔራዊ ንስሐ ነቢዩ ያቀረበው ጥሪ (2:12-17)

III. ወደፊት የሚመጣው የጌታ ቀን (2:18-3:21)

(ሀ) ስለ መታደስ የተሰጠ ትንቢታዊ ተስፋ ቃል (2:18-27)

(ለ) ስለ መንፈስ ቅዱስ በኃይል መውረድ የተሰጠ ትንቢታዊ ተስፋ ቃል (2:28-32)

(ሐ) ፍርድና ድነት እንደሚኖር የተሰጠ ትንቢታዊ ተስፋ ቃል (3:1-2)

1. ለሕዝቦች ሁሉ (3:1-15)

2. ለጽዮን (3:16-21)

ጸሐፊው፤ ኢዩኤል

ዋና ሐሳብ፤ ታላቁና አስፈሪው የጌታ ቀን

የተጻፈበት ቀን፤ 835—830 ዓ.ቅ.ክ. ሳይሆን አይቀርም

ታሪካዊ ዳራ

ኢዩኤል፤ የሰሙ ትርጉም፤ “እግዚአብሔር አምላክ ነው” ማለት ሲሆን፤ ራሱን፤ “የባቱኤል ልጅ” በማለት ይገልጻል (1:1)። መጽሐፉ ተጀምሮ እስከሚጨርስ ድረስ በአያሌው ጽዮንና የቤተ መቅዱስን አገልግሎት መጥቀሱ፤ ኢዩኤል የይሁዳና የኢየሩሳሌም ነቢይ መሆኑን ያመለክታል። ከካህናቱ ጋር የነበረው የቅርብ ትውውቅ፤ አንዳንዶችን የጌታን ትክክለኛ ቃል የተናገረ፤ “ካህን” የሆነ ነቢይ እስከ ማለት (ኤር 28:15) አድርሶአል።

ኢዩኤል አንድን ንጉሥ ወይም ዘመን የተቈጠረለትን ታሪካዊ ሁኔታ ባለማውሳቱ፤ ትንቢታዊ መልእክቱና አገልግሎቱ መቼ እንደ ነበር አይታወቅም። አንዳንዶች የኢዩኤል አገልግሎት የተጀመረው የአይሁድ ስደተኞች ወደ ኢየሩሳሌም ተመልሰው ቤተ መቅደሱን እንደ ገና ከሠሩ በኋላ እንደ ሆነ ያምናሉ (በግምት 510—400 ዓ.ቅ.ክ.)። በዚህ ጊዜ በይሁዳ ንጉሥ አልነበረም፤ ዕውቅ የሆኑት መንፈሳዊ መሪዎች ደግሞ ካህናት ነበሩ። ሌሎች ደግሞ የኢዩኤል መልእክት የተነገረው ኢዮአስ በሳባት ዓመቱ የይሁዳ ንጉሥ በመሆን ነግሞ (2ኛ 36:1)፤ እስከሚያድግም ድረስ በሊቀ ካህናቱ በዩዳሄ ሞግዚትነት በቂየበት በዚሁ ንጉሥ የወጣትነት ዘመን ጊዜ ነው ይላሉ፤ 835—830 ዓ.ቅ.ክ.፤ ይህም ሁኔታ ካህናቱ ወሳኝ ሚና እንደ ነበራቸውና ስለ አንድ ንጉሥም በዚህ መጽሐፍ ላይ ምንም ነገር ሳለመጠቀሱ ምክንያት ነው። የኢዩኤል ትንቢታዊ ዋና ሐሳብና ሥነ ጽሑፋዊ ስልት ከግዙፉ በኋላ ከነበሩት ነቢያት ማለትም ከሐቢ፤ ከከካርያስና ከሚልክያስ ይልቅ፤ ከስምንተኛው ምእት ዓመት ነቢያት ማለትም ከአዋጽ፤ ከሚክያስና ከኢሳይያስ ጋር የተቀራረበ ነው። እነዚህና ሌሎች ጭብጦች መጽሐፉ የተጻፈበትን ዘመን ወደ 9ኛው ምእት ዓመት እንዲደርስ ያደርጉታል።

መጽሐፉ ሲነበብ ከወዲሁ የሚገኘው ግንዛቤ የአንበጣ ወረራና የከፋ ድርቅ ነው፤ የሁለቱ በአንድ ላይ መከላከልም በየትኛውም የማንበረሰብ ዕርከን የሚገኘውን የአይሁድ ሕዝብ አራቄተው። አያሌ የአንበጣ መንጋ መቅሠፍት ያን የዓለም ክፍል ጥንትም ሆነ ዛሬ ለምለም የሆነውን ሰፊ መሬት ሁሉ ባደውን የማስቀረት ኃይል ያለው መሆኑ በትክክል በጽሑፍ ላይ ሰፍሮ ይገኛል።

ዐላማ

ኢዩኤል የተናገረውና የጻፈው በቅርቡ ሁለት ተፈጥሮአዊ ቁጥጥሮች በመከሰታቸውና ይሁዳ በውጭ ሰራዊት መወረር የማይቀር በመሆኑ ነበር። ይህንም ሲያደርግ ሦስት ዐላማዎች ነበሩት፡ (1) ታላቅና ቅዱስ በሆነ ገብኤ ሕዝቡን በአንድ ላይ በጌታ ጌት ለማምጣት (1፡14፤ 2፡15-16)፤ (2) በጾም፣ በልቅሶ፣ በሐዘንና በምልጃ ንስሐ ገብተው፤ ወደ አምላካቸው ወደ እግዚአብሔር በመመለስ የጌታን ምሕረት እንዲያገኙ ለመምከር (2፡12-17)፤ (3) እንደዚሁም ከልብ የሆነ ንስሐ በገቡበት ወቅት የእርሱ ለሆኑት ሕዝብ የእግዚአብሔርን ትንቢታዊ ቃል ጽፎ ለማቋቋም (2፡18-3፡21)።

ቅኝት

የመጽሐፉ ይዘት በሦስት ምድብ ይከፈላል፡ (1) ክፍል አንድ (1፡2-20)፣ አያሌ የአንበጣ መንጋ ከወይን ተክሉ፣ ከዛፋና ከሜዳው ላይ የሚገኘውን ቅጣላቅጣልና ልምላሜ ያለውን ነገር ሁሉ ዕርቃኑን ያስቀረበትን የይሁዳን ጥፋት ይገልጻል፤ ይህም በሕዝቡ ላይ ከባድ ችግርን አምጥቶአል። በዚህ ጥፋት መካከል ሕዝቡን ለብሔራዊ ንስሐ ይጠሩ ዘንድ፣ ነቢዩ ኢዩኤል ለይሁዳ መንፈሳዊ መሪዎች መልእክት አቀረበ (1፡13-14)።

(2) ክፍል ሁለት (2፡1-17) ከሰሜን በኩል የሚመጣውን አይቀሬ የሆነውን የእግዚአብሔርን ፍርድ መዝግቦ ይገኛል፤ ይኸውም አንድም (ሀ) ዘይቤያዊ በሆነ መልክ የተገለጸን ሌላ የአንበጣ መቅሠፍት፣ ወይም (ለ) በገሃድ የሚታይን የውጭ ወታደራዊ ወረራ ነው። አሁንም እንደ ገና ሰዎች ንስሐ በመግባት፣ በመጾም፣ በምልጃና በፊቱ በእውነት በመሰበር (2፡12-17)፣ የእግዚአብሔርን ምሕረት ከልብ ለመጠየቅ ታላቅ የተቀደሰ ገብኤ ይካሄድ ዘንድ፣ ለካህናቱና ለሕዝቡ ጥሪ በማድረግ ነቢዩ በጽዮን የመንፈሳዊ መልክትን ድምፅ ያሰማል (2፡1፡15)።

(3) የመጨረሻው ክፍል (2፡18-3፡21) እግዚአብሔር የሕዝቡን እውነተኛ ንስሐ ባየ ጊዜ (በ2፡18-19ህ ላይ የሚገኘው የዕብራይስጡ ግስ የተፈጸመን ድርጊት ያመለክታል)፣ የራራሳቸው መሆኑን በመግለጽ ይጀምራል። የይሁዳ የትሕትና ንስሐና የእግዚአብሔር ታላቅ ምሕረት የተሰፋን መመለስ (2፡19ሉ-27) በሰው ዘር ሁሉ የመንፈስ ቅዱስን መውረድ (2፡28-31)፣ በመጨረሻው ጊዜ የእግዚአብሔርን ፍርድና ድነት (3፡1-21)፣ ለሚያካትተው የኢዩኤል ትንቢት አጋጣሚ ሆኑ።

ልዩ ገጽታ

ትንቢተ ኢዩኤልን ልዩ የሚያደርጉት አምስት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፡ (1) ከሥነ ጽሑፍ አኳያ ሲታይ እጅግ ማራኪ በሆነ መልክ ከቀረቡት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት አንዱ ነው። (2) በሰው ዘር ሁሉ ላይ ስለ ሆነው ጸንጤቆስጣዊ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ በእጅጉ ጥልቀት ያለውን የብሉይ ኪዳን ትንቢት የያዘ መጽሐፍ ነው። (3) የአንበጣ መቅሠፍትን፣ ድርቅን፣ ረኃብን፣ የሰደደ እሳትን፣ የውጭ ወታደራዊ ወረራን፣ ሰማያዊ ጥፋትንና የመሳሰሉትን አያሌ ብሔራዊ ጥፋቶች መዝግቦ የሚገኝ መጽሐፍ ነው። እነዚህ ሁሉ በሕዝቡ ዘንድ የደረሱት መንፈሳዊና ኢግብረገባዊ ቀውስ ስለ ነበር የእግዚአብሔር ቅጣት ሆነው ነው። (4) እግዚአብሔር በሕዝቡ ዘንድ ንስሐነን ተሐድሶንና ትድግናን ለማምጣት ተፈጥሮአዊ የሆነውን ጥፋትና ወታደራዊ ወረራ መሣሪያ በማድረግ፣ አንዳንድ ጊዜ በታሪክ ውስጥ በሉዐላዊነቱ እንደሚሠራ በአጽንዖት ያሳያል። (5) ነቢያዊ ሰባኪን በአርአያነት ያቀርባል፤ ይህ ነቢይ ከእግዚአብሔር ጋር ቅርብ የሆነ ገብረትና ጽኑ የሆነ መንፈሳዊ አቋም ስላለው ወገኖቹ በታሪክ ጉዞው ሂደት ውስጥ አስጊ ሁኔታ ላይ ገብተው በነበረበት ጊዜ፣ እነዚህ የእግዚአብሔር ሕዝብ በእግዚአታቸው በጎ ነገር ይወርድላቸው ዘንድ፣ በአገር ደረጃ ንስሐ እንዲገቡ ያላንዳች ማወላወል ቀሩጥ ባለ መልክ ጥሪ አቀረበ።

ትንቢተ ኢዩኤል በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

ከትንቢተ ኢዩኤል በርከት ያሉ ጥቅሶች ማራኪ በሆነ መልክ ለአዲስ ኪዳን መልእክት አስተዋፅኦ አድርገዋል፡ (1) ስለ መንፈስ ቅዱስ መውረድ የተነገረው ትንቢት (2፡28-32)፣ በተለይ የተጠቀሰው በጳጳሳዊና በጳጳሳዊ ስልት በጴጥሮስ ነው (ሐሥ 2፡16-21)፤ ጴጥሮስ የተናገረውም መንፈስ ቅዱስ በመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን 120ዎቹ የገብኤ አባላት ላይ ከሰማይ በካይል (በመንፈሳዊ መገለጥ) ወርዶ፣ እነዚሁ አባላት በልሳናት በተናገሩ፣ ትንቢት በተነበዩ፣ እግዚአብሔርንም ባመለገኑ ጊዜ ነበር (ሐሥ 2፡4፡6-8፡11፡17-18)። (2) ከዚህም በላይ በአይሁድ በዓል ላይ ብዙኑን ሕዝብ የጌታን ስም እንዲጠሩና እንዲድኑ ጴጥሮስ

ያቀረበው ጥሪ በከፊል እስትንፋስ እግዚአብሔርን ያገኘው ከትንቢተ ኢዩኤል ነበር (2:32ሀ፤ 3:14፤ ሐሥ 2:21:37-41)፤ ጳውሎስም ከትንቢተ ኢዩኤል የጠቀሰው ይህንኑ ጥቅስ ነው (ዮሀ 10:13)። (3) በመጨረሻው ዘመን እንደሚከሰቱ ኢዩኤል የተነበዩት ከላይ ከሰማይ የሆኑት አቡቀለምሲሳዊ ምልክቶች (2:30-31)፤ የተጠቀሱት በጴጥሮስ ብቻ ሳይሆን (ሐሥ 2:19-20)፤ በጌታ ኢየሱስ (ለምሳሌ በማቴ 24:29)፤ እንደዚሁም በፍጥሞ ደሴት በዮሐንስ ጭምር ነው (ራእ 6:12-14)። (4) በመጨረሻም እግዚአብሔር በኢየሣፍጥ ሸለቆ በአሕዛብ ላይ እንደሚፈርድ ኢዩኤል የተነበየው ትንቢት በመጽሐፍ ቅዱስ የመጨረሻው መጽሐፍ ጉልሕ ሆኖ ተመልክቶአል (ራእ 14:18-20፤ 16:12-16፤ 19:19-21፤ 20:7-9)።

የኢዩኤል መጽሐፍ በአዲስ ኪዳን ስለ መፈጸሙ ሁለቱም የአሁንና የወደፊት ገጽታዎች አሉት። በጳንጠቆስጤ ዕለት በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ መውረድ የጀመረው የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ዛሬም ቢሆን ለአማኞች አሉላቸው (ከ1ቆሮ 12:1—14:40 ጋር ያነጻጽሩ)። መንፈስ ቅዱስ እንደሚወርድ ኢዩኤል ትንቢቱን ከመግለጹ በፊት ያሉት ጥቅሶችና (ይኸውም በዘይቤአዊ አገላለጽ ስለ ጸደይና በልግ ዝናብ አዝመራ የተገለጸው) ቀጥሎ ያሉት ጥቅሶች (ይኸውም የመጨረሻው ጊዜ ሰማያውያን ምልክቶች 2:30-32)፤ የሚያካትቱት፤ በጳንጠቆስጤ ዕለት የወረደውን የመጀመሪያውን ዝናብ ብቻ ሳይሆን (2:28-29)፤ በዘመኑ መጨረሻ በሰው ዘር ሁሉ ላይ እውን የሚሆነውን በዐይነቱ ልዩና ዐቢይ የሆነውን የመንፈስ ቅዱስን መውረድ ነው።

ትንቢተ ኢዩኤልን ማንበብ

ሙሉውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ፤ ትንቢተ ኢዩኤል ከዚህ በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በአንድ ቀን መነበብ ይኖርበታል፤ □ ትንቢተ ኢዩኤል

ማስታወሻ

1 ወደ ባቱሌል ልጅ ወደ ኢዩሌል የመጣው የአግዚአብሔር ቃል ይህ ነው፤

የአንበጣ ወረራ

እናንተ ሽማግሌዎች፤ ይህን ስሙ፤ በምድረቱም የምትኖሩ ሁላችሁ፤ አድምጡ፤

በእናንተ ዘመን፤ ሆኖ በአባቶቻችሁም ዘመን፤

እንዲህ ዐይነት ነገር ሆኖ

የውቃልን?

ይህን ለልጆቻችሁ ተናገሩ፤

ልጆቻችሁ ለልጆቻቸው ይናገሩ፤

ልጆቻቸውም ለሚቀጥለው ትውልድ ይናገሩ።

ከአንበጣ መንጋዎ የተረፈውን፤

ትልልቁ አንበጣ በላው፤

ከትልልቁ አንበጣ የተረፈውን፤

ኩብኩባ በላው፤

ከኩብኩባ የተረፈውን፤

ሌሎች አንበጦች በሉት።

እናንተ ሰካራዎች፤ ተነሡ፤ አልቅሱ፤

እናንተ የወይን ጠጅ ጠጪዎች

ሁሉ፤ ዋይ በሉ፤

ስለ አዲሱ የወይን ጠጅ ዋይ ብላችሁ

አልቅሱ፤

አፋችሁ ላይ እንዳለ

ተነጥቃችኋልና።

ጌያልና ቊጥር ስፍር የሌለው ሕዝብ፤

ምድራን ወርአታልና፤

ጥርሱ እንደ አንበሳ ጥርስ፤

መንጋጋውም እንደ እንስት አንበሳ

መንጋጋ ነው።

የወይን ቦታዬን ባደማ አደረገው፤

የበለስ ዛፎቼንም ቄራረጠ፤

ቅርንጫፎቻቸው ነጭ ሆነው እስኪታዩ

ድረሰ፤

ቅርፊታቸውን ልጠ፤

ወዲያ ጣላቸው።

የልጅነት እርሳኝዋን፤ እንዳጣች ድንግል፤

1+1 ኢር1+2፤
ሐግ2+16
1+2 ሆሴ4+1፤
5+1፤ ኢላ2+2፤16
1+3 ዘጪ10+2፤
መዝ7+18
1+4
ዘጪ10+5፤14፤15፤
ዘጸ28+39፤
አሞ7+1፤
ናሆ3+15
1+5 ኢላ24+7፤
ኢላ3+3
1+6
መዝ105+34፤
ኢላ2+2፤11፤25፤
ራእ9፤8
1+7 ኢላ5+6፤
አሞ4+9
1+8 ቊ13፤
ኢላ22+12፤
አሞ8+10

1+9 ሆሴ9+4፤
ኢላ22+12
1+10 ዙዩ18+12፤
ኢላ5+6፤ 24+4፤
ኢር3+3፤ ሆሴ9+2
1+11 ዘጪ9+31፤
ኢዩ6+20፤
ኢላ17+11፤
አሞ5+16
1+12
ዘጪ28+33፤
ኢላ15+6፤ 16+8፤
ሐጌ2+19
1+13 ቊ9፤
ዘፍ37+34፤
ኢር4+8፤
ሆሴ9+4፤
ኢላ2+14፤17
1+14
2ዘፍ20+3፤4፤
ሆሴ4+1፤ ዩና3+8

ማቅ ለብላችሁ አልቅሱ።
የእህል ቊርባንና የመጠጥ ቊርባን፤
ከአግዚአብሔር ቤት ተቋርጦአል፤
በአግዚአብሔርም ፊት የሚያገለግሉ፤
ከሆናት ያልቅሳሉ።

10 የርሻዎች ባዶአቸውን ቀርተዋል፤
ምድሩም ደርቆአል።
እህሉ ጠፍቶአል፤
አዲሱ የወይን ጠጅ አልቀአል፤
ዘይቱም ተሟጦአል።

11 እናንተ ገበሬዎች፤ ዕዘኑ፤
እናንተ የወይን ገበሬዎች፤ ዋይ በሉ፤

ስለ ገብሱና ስለ ስንዴው አልቅሱ፤
የዕርሻው መከር ጠፍቶአልና።

12 ወይን ደርቆአል፤
የበለስ ዛፋግ-ጠውልንአል፤

ሮማን፤ ተምሩና እንኮዩ፤
የዕርሻው ዛፎች ሁሉ ደርቀዋል፤

ስለዚህ ደስታ፤
ከሰው ልጆች ርቆአል።

የንስሐ ጥሪ

13 ከሆናት ሆይ፤ ማቅ ለብላችሁ አልቅሱ፤
እናንተ በመሠዊያው ፊት

የምታገለግሉ፤ ዋይ በሉ፤
እናንተ በከምሳኪ ፊት የምታገለግሉ፤

ነ፤ ማቅ ለብላችሁ ዕደሩ፤
የእህል ቊርባኑና የመጠጥ ቊርባኑ፤

ከከምሳኪ ቤት ተቋርጦአልና።

14 ቅዱስ ጸምን ዐውጁ፤
የተቀደሰንም ጉባኤ ጥሩ፤

ሽማግሌዎችን ሰብስቡ፤
በምድረቱ የሚኖሩትን ሁሉ፤

1+4 በዚህ ክፍል፤ ስለ አንበጦች የሚገልጹት
አራት የዕብራይስጥ ቃላት፤ ትክክለኛ ትርጉም
አይታወቅም።

1+8 ወይም የልጅነት ጣ እንደ ማለት ነው።

1+8 ወይም መጣት ሲት እንደ ማለት ነው።

1+10 ወይም መራቱ የገፍላ ማለት ነው።

1+1 የአግዚአብሔር ቃል፤ ነቢዩ የእርሱ መልእክት ከጌታ የተቀበለው ቃል መሆኑን ያሳያል፤ ስለዚህም በየትኛውም ዘመን ለሚኖር የአማኞች ትውልድ አገባብነት አለው።

1+2 እናንተ ሽማግሌዎች፤ ይህን ስሙ፤ የአግዚአብሔር ስሞች በእስኪ መከራ ውስጥ ተውጠው ነበር። እንደ ኢዩሌል ከሆነ ይህ አባላ የመጣው ከአግዚአብሔር ነው፤ ሽማግሌዎቹና ሕዝቡ ወደ ጌታ ተመልሰው ርዳታውን በመሻት መራኸ አለባቸው።

1+4 ከአንበጣ፤ የመከራውም ዐይነት ምድሩን ሁሉ ያጥለቀለቀው እስኪደ አንበጣ መቅሠፍት ነበር፤ ገጠሩና አለ የተባለ ተክል ሁሉ እንዳለ ወደመ፤ ሕዝቡም እስኪራ ራሳብ ደረሰበት። ስለ አንበጣ ከዚህ ላይ ውለው የሚገኙት የአራቱ ቃላት ትርጉም ግልጽ አይደለም፤ ምናልባት በአንበጣ የዕድሜ ዘመን ውስጥ የሚገኙትን የዕድገት ዕርከኖች ይወክሉ ይሆናል።

1+5 እናንተ ሰካራዎች፤ ተነሡ፤ በኢዩሌል መጽሐፍ ላይ ተለይቶ የተመለከተው ኃጢአት ሰካር ብቻ ነው፤ ይህ ቃል በዚሁ ክፍል ላይ የተጨመረበት

ምክንያት ሕዝቡ ንጢአትንና ክፉትን መቋቋም የሚያስችላቸው ግብረገባዊ ስሜታቸው የደነዘ በመሆኑ፤ የአግዚአብሔርን ቅድመና ባሳዘኑ ጊዜ ቅር ያልተሰኙም በመሆናቸው ሳይሆን አይቀርም። ቤተ ክርስቲያን ቀስ በቀስ የዓለምን መንገድ አሜን ብላ እንዳትቀበል፤ መንፈስ ቅዱስን ለሚያሳዝነውም ነገር ግድየለሽ እንዳትሆን ጥንቃቄ ማድረግ አለባት (ኢፌ 4፡30 እና ማገፈ ይመጣ፤ በገጽ 1826 ላይ፤ “የአማኞች መለየት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጣ።) 1+6 ሕዝብ፤ አንበጣው ጉልቁ መሳፍርት እንደ ሌለው እንደ ታላቅ ሕዝብ ንያል ሰራዊት ተቈጥሮአል። 1+14 ቅዱስ ጸምን ... ጨከኑ፤ ምድሩ በሚዘገንን መልክ ባደማ በመሆኑ፤ በአግዚአብሔርም ሕዝብ ዘንድ ሕዝን በመውደቁ፤ ሕዝቡ ሕዝናቸውን ጥልቅ ሕዝን እንዲያደርጉት፤ ቀንና ሌሊት በጸምና በጸሎት ምልጃቸውን ለአግዚአብሔር እንዲያቀርቡ፤ ንጢአታቸውንም ሁሉ እንዲናዘዙ ኢዩሌል ጥሪ ያቀርብላቸዋል። በዘመናችን የአግዚአብሔር ሕዝብ የአንበጣ መቅሠፍት ላይጋጥመው ይችላል፤ ይሁን እንጂ

ወደ ስምዓካችሁ ወደ እግዚአብሔር ቤት ጥሩ፤
 ወደ እግዚአብሔርም ልኩኹ።
 15 ወዮ ለዚያ ቀን፤
 የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና፤
 ሁሉን ከሚችሉ አምላክ እንደ ጥፋት
 ይመጣል።
 16 የሚበላ ምግብ፤
 ከዐይናችን ፊት፤
 ደስታና ተድላ፤
 ከስምዓካችን ቤት አልተቋረጠብንምን?
 17 ዘሩ በዐፈር ውስጥ፤
 በስብሰባ ቀርቶአል፤
 ግምጃ ቤቶቹ ፈራርሰዋል፤
 ጐተራዎቹም ተሰባብረዋል፤
 እህሉ ደርቆአልና።
 18 መንጎች እንደ ምን ራሳቸው፤
 ከብቶቹ ተደናግጠዋል፤
 መሰማሪያ የላቸውምና፤
 የበግ መንጎች እንኳ ተቸግረዋል።
 19 አቤቱ እግዚአብሔር ሆይ፤ ወደ አንተ
 እጣራለሁ፤
 ያልተነካውን መሰማሪያ እሳት
 በልቶታልና፤
 የዱሩን ዛፍ ሁሉ ነበልባል
 አቃጥሎታል።
 20 የዱር አራዊት እንኳ ወደ አንተ
 አለክለኹ፤
 ወራጁ ውሃ ደርቆአል፤
 ያልተነካውንም መሰማሪያ፤
 እሳትበልቶታል።

የአንበጣ ሰራዊት
 2 በጽዮን መለከትን ንፋ፤
 በቅዱሱ ተራራዬም
 የማስጠንቀቂያውን ደምፅ
 አሰመ፤
 በምድሪቱ የሚኖሩ ሁሉ ይንቀጥቀጡ፤
 የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና፤
 እርሱም በደጅ ነው።
 2 ይህም የጨለማና የጭጋ ጥንቅቅ
 የደመናና የድቅድቅ ጨለማ ቀን
 ነው።
 የንጋት ብርሃን በተራሮች ላይ

1:15 ዘፍ:17:11
 ኢፋ2:12
 ኢር30:47
 46:10
 ሕዝ30:43
 ኢፋ2:11:11:31
 3:14: አጥ5:18
 ስፍ1:14
 ዘፋ14:11
 ዘፋ4:5
 1:16 ዘፋ12:7
 መዝ51:8
 ኢፋ3:7
 1:17
 ኢፋ17:10-11
 1:18 ዘፋ47:4
 ኢር9:10
 1:19
 መዝ50:15
 97:13: ኢር9:10
 አጥ7:4
 1:20 ነገ17:7
 መዝ42:1
 104:21
 ኢፋ2:22
 2:1 ሐ፣15
 ዘፋ15:17
 ዘፋ10:12:7
 ሕዝ12:23
 30:3: ኢፋ1:15
 አብ1:15
 ስፍ1:14-16
 2:2 ሐ፣10:31
 ኢፋ9:7
 ኢፋ8:22
 13:10
 ሕዝ34:12
 38:9: ጸፃ9:12
 ኢፋ1:26
 አጥ5:18
 ስፍ1:15
 ማቴ24:21
 ራእ9:2
 2:3 ዘፍ2:8
 ዘፋ10:12-15
 መዝ97:31
 105:34-35
 ኢፋ1:31: 14:17
 2:4 ራእ9:7
 2:5 ኢፋ5:24
 30:30: ራእ9:9
 2:6 ኢፋ13:8
 29:22
 2:7 ኢፋ16:14

እንደሚወጣ፤
 ንዮልና ብዙ ሰራዊት ይመጣል፤
 ከጥንት እንዲህ ዐይነት ከቶ አልነበረም፤
 በሚመጡትም ዘመናት እንዲህ
 ዐይነት ከቶ አይሆንም።
 3 በፊታቸው እሳት ይባላል፤
 በኋላቸውም ነበልባል ይለበልባል፤
 በፊታቸው ምድሪቱ እንደ ዔድን ገነት ናት፤
 በኋላቸውም የሚቀረው ባይ ምድረ
 በዳ ነው፤
 ምንም አያመልጣቸውም።
 4 መልካቸው እንደ ፈረስ መልክ ነው፤
 እንደ ጦር ፈረስም ይጋልባሉ።
 5 ገለባ እንደሚበላ እንደሚንጣጣ እሳት፤
 ለጦርነት እንደ ተዘጋጀ ንዮል
 ሰራዊት፤
 የወረገሎችን ድምፅ የሚመስል ድምፅ
 እየሰመ፤
 በተራሮች ጫፍ ላይ ይዘላሉ።
 6 በእነርሱ ፊት ሕዝቦች ይርዳሉ፤
 የሁሉም ፊት ይገረጣል።
 7 እንደ ተዋጊዎች ድንገት አደጋ ይጥላሉ፤
 እንደ ወታደሮችም ቅጥርን ይዘላሉ፤
 ከመንገዳቸውም ሳይወጡ፤
 አቅጣጫ ይዘው ይጓዛሉ።
 8 እርስ በርሳቸው አይገፋፉም፤
 እያንዳንዱ መስመሩን ጠብቆ
 ይሄዳል፤
 መስመራቸውን ሳይለቁ፤
 መካከያቸውን ስብረው ያልፋሉ።
 9 ከተማዬ ተን ይወራሉ፤
 በቅጥሩም ላይ ይዘላሉ፤
 በቤቶች ላይ ዘለው ይወጣሉ፤
 እንደ ሊባም በመስኮት ይገባሉ።
 10 ምናር በፊታቸው ትንቀጠቀጣሉ፤
 ሰማይም ይናወጣል፤
 ፀሐይና ጨረቃ ይጨለማሉ፤
 2:7 ምፋ30:27: ኢፋ5:27 2:9 ዘፋ10:8: ኢር9:21
 2:10 ሐ፣2: ኢፋ9:7: መዝ18:7: 102:26: ኢፋ5:30:
 13:10: ሕዝ32:8: 38:19: ዮሀ1:5: ማቴ24:29:
 ማር13:24: ራእ9:2
 1:15 ስብራይስጡ ገደይ ይለዋል።
 1:17 ለዚህ የገባው የስብራይስጡ ቃል ትርጉም
 አይታወቅም።

በጉባኤው ውስጥ ከቤተሰብ ወደ ቤተሰብ የሚመጡት
 ተዛምዶም ቤተ ሰብን የሚያጠፋ ችግር፤ ጎጠአትና
 ሕመም ሊኖር ይችላል (ከ1ቀሮ 11:30-32 ጋር
 ያነጻጽሩ)። እንደዚህ ያለ ሁኔታ ሲያጋጥም ለችግሩ
 መጽሐፍ ቅዱሳዊ መፍትሄ የሆነው የእግዚአብሔር
 ርዳታ፤ ነዮልና በረከት በእጅጉ የታጣ መሆኑን
 አገልጋዮችም ሆኑ ተራ መእመናን መገንዘባቸው ነው።
 ሕዝቡ ኢዩኤል በገለጸው ዐይነት ቅንነት፤ ብርታት፤
 ንስሐና ምልጃ ወደ እግዚአብሔር መመለስ አለባቸው
 (ሐ፣ 13-14፤ 2:12-17)።
 1+15 የእግዚአብሔር ቀን፤ ይህ “ቅ” በትንቢተ
 ኢዩኤል ላይ ዋና ሐሳብ ነው (ከ2:1:11:31፤
 3:14 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይህም የሚከተለውን ሊሆን
 ይችላል፡ (1) እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ ወይም በባዕድ
 ሕዝቦች ላይ የሚያመጣውን ፍርድ፤ ወይም (2) በዚህ

ዘመን ማክተሚያ በክፉው ሁሉ ላይ እግዚአብሔር
 የሚያመጣውን ፍርድ የሚያመለክት ሲሆን፤ ደግሞም
 የሚከተሉትን ይካትታል፡ እነዚህም የሰባቱ ግዳት
 የመከራ ዘመንና በምድር ላይ ለመንገሥ የክርስቶስን
 መመለስ ናቸው (1ተ15 5:2 እና ማጣ ይመ)።
 ስለሚመጣው የፍርድ ቀን የሚያመለክት ሲሆንም
 እንኳ፤ ከዚህ ላይ ኢዩኤል በቅድሚያ የሚያመለክተው፤
 እግዚአብሔር በአሁኑ ዘመን በምድር ላይ ስለሚያመጣው
 ፍርድ ነው። ኢዩኤል በሚቀጥሉት ሁለት ምዕራፎች
 ስለ ጌታ የመጨረሻ ቀን በይበልጥ ይናገራል።
 2+1 መለከትን ንፋ፤ ኢዩኤል ስለ፤ “የጨለማና
 የጭጋ ቀን” በማመልከት በማስጠንቀቂያው ላይ ብርቱ
 አጽንዖት ያደርጋል፤ እነዚህ ሁለቱ የፍርድና የጥፋት
 ትእምርቶች ናቸው። ለእግዚአብሔር የፍርድ ቀን
 ተገቢው ምላሽ ፍርሀትና ምቅተኝነት ነው።

ከዋክብትም ከእንግዲህ ወዲያ
አያበሩም።
¹¹በሰራዊቱ ፊት
እግዚአብሔር ያንጉደጉዳል፤
የሰራዊቱ ብዛት ስፍር ቀጥጥር የለውም፤
ትእዛዙንም የሚያደርግ እርሱ
ኅያል ነው፤
የእግዚአብሔር ቀን ታላቅ፤
እጅግም የሚያስፈራ ንው፤
ማንስ ሊቋቋመው ይችላል?
ልባችሁን ቅደዱ
¹²“አሁንም ቢሆን፤
በጾም፤ በልቅሶና በሐዘን፤
በፍጹም ልባችሁ ወደ እኔ ተመለሱ”
ይላል እግዚአብሔር።
¹³ልባችሁን እንጂ፤
ልብሳችሁን አትቅደዱ፤
ወደ ስምዓካቸው ወደ እግዚአብሔር ተመለሱ፤
እርሱ መሐሪና ርኅሩኅ፤
ቀጣው የዘገየና ፍቅሩ የበዛ፤
ክፉ ነገር ከማምጣትም የሚታገሥ
ነውና።
¹⁴በምሕረቱ ተመልሱ፤
ስለምዓካቸው ለእግዚአብሔር
የሚሆኑትን፤
የእህል ቀርባንና የመጠጥ ቀርባን እንዲ
ተርፋችሁ ፤
በረከቱን ይሰጣችሁ እንደሆነ ማን
ያውቃል?
¹⁵በጽዮን መለከትን ንፋ፤
ቅዱስ ጾምን ዐውጁ፤
የተቀደሰን ጉባኤ ጥፍ።
¹⁶ሕዝቡን ሰብስቡ፤
ጉባኤውን ቀድሱ፤
ሸማግሌዎችን በእንድነት አቅርቡ፤
ሕፃናትን ሰብስቡ፤
ጡት የሚጠቡትንም አታስቀሩ፤
ሙሽራው እልፍኙን ይተው፤
ሙሽራትም የሚጉላ ቢቷን ትተው።
¹⁷በእግዚአብሔር ፊት የሚያገለግሉ
ካህናት፤
በመሠዊያውና በቤተ መቅደሱ
አደባባይ መካከል ሆነው ያልቅሱ፤

2:11 ቀ 2:25፤
መዝ29:3፤
ኢሳ2:12፤
ሕዝ22:14፤
30:3፤ ኢል1:15፤
ኦብ1:15፤
ሰፍ1:14፤ 2:11፤
ራእ6:17
2:12 ዘ84:30፤
1ሳመ7:13፤
ሕዝ33:11፤
ሆላ12:6
2:13 ዘ93:7+29፤
ዘ፩34:6፤
ዘ7:14+6፤
ዘ84:31፤
ኢዮ1:20፤
መዝ51:17፤
86:5፤15፤
ኢሳ19:22፤
57:15፤
ኤር18:8፤
ዮ54:2
2:14 ኤር26:3፤
31:14፤
ኢል1:13፤
አም5:15፤
ዩና1:6፤ 3:9፤
ሕጌ2:19፤
ዘ8:13፤
ሚል3:10
2:15 ቀ 1፤
ዘ፩32:5፤
ዘ7:10+23፤
2ዜና20:33፤
ኤር36:9
2:16
ዘ፩19:10+22፤
መዝ19:5፤
ኢል1:2
2:17
ዘ89:26-29፤
1ነገ9:7፤
ኢዩ17:6፤
መዝ42:3፤
44:13፤
ኢሳ22:12፤
ሕዝ8:16፤
ኢል1:13፤
ማቴ23:35
2:18
መዝ72:13፤
ኢሳ26:11፤
ዘክ1:14፤ 8:2፤

እንዲሁም ይበሉ፤ “እግዚአብሔር
ሆይ፤ ሕዝቡህን አድን፤
ርስትህን በአሕዛብ መካከል መተረቻ፤
መሣቂያና መሣለቂያም አታድርግ፤
ለምንስ በሕዝቦች መካከል፤
‘ስምዓካቸው ወዴት ነው?’ ይበሉን።”
የእግዚአብሔር መልስ
¹⁸እነሆ፤ እግዚአብሔር ስለ ምድሩ
ይቀናል።
ስለ ሕዝቡም ይራራል።
¹⁹እግዚአብሔርም እንዲህ ሲል
ይመልስላቸዋል፤
“እህል፤ አዲስ የወይን ጠጅና
ዘይት፤
እስክትጠግቡ ድረስ እስጣችኋለሁ፤
የሕዝቦች መዘባቢቻ፤
አላደርጋችሁም።
²⁰“የሰሜንን ሰራዊት ከእናንተ አርቃለሁ፤
ፊቱን ወደ ምሥራቁ ባሕር፤
ጀርባውንም ወደ ምዕራቡ ባሕር፤
በማድረግ፤
ወደ ደረቀውና ወደ ባድማው ምድር
እንፋላለሁ፤
ግማቱ ይወጣል፤
ክርፋቱም ይነሣል።”
በእርግጥ እርሱ ታላቅ ነገር አድርጎአል።
²¹ምድር ሆይ፤ አትፍሪ፤
ደስ ይበልሽ፤ ሕሣትም አድርገ፤
በእርግጥ እግዚአብሔር ታላቅ ነገር
አድርጎአል።
²²ዋዳር እንሰሳት ሆይ፤ አትፍሩ፤
መስማሪያ መስኮቹ ለምልመዋልና፤
ዛሬቹ ፍራያቸውን አፍርተዋል፤
የበለሰ ዛፍና የወይት ተክልም እጅግ
አፍርተዋል።
2:18 ሕዝ34:29 2:19 ዘ፩26:5፤ መዝ4:7፤
ኤር31:12፤ 2:20 ኢሳ34:3፤ ኤር1:14-15፤ ዘክ14:8
2:21 መዝ9:2፤ 126:3፤ ኢሳ25:1፤ 29:22፤ 54:4፤
ሰፍ3:16-17 2:22 ዘ7:16+14፤ 1ነገ4:25፤ መዝ65:12፤
ኢል1:18-20፤ ዘ8:12
2:18 ወይም ጌታ ቀንቶአል ... /ራርቶአል።
2:18 ጌታ መለሰለት።
2:20 የሙት ባሕር ለማለት ነው ቀ20
የሚጻጉራንን ባሕር ለማለት ነው።

2+13 ልባችሁን እንጂ ... አትቅደዱ፤ የተሰበረና
የተዋረደ ልብ ይፍር ዘንድ ነቢዩ ጥሪ ያቀርባል (መዝ51:17)።
ሕዝቡ ከነጠሉታቸው ወደ እግዚአብሔር ቢመለሱ
እግዚአብሔር ያዘነጋቸዋል። ሕዝቡ ከልባቸው ንስሐ
ቢገቡ ምሕረትና ርኅሩኅ ማዕደት የእግዚአብሔር
ባሕርይ ነው (በጽ 908 ላይ፤ “የእግዚአብሔር ባሕርይ”
በሚል ርእስ ያቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
2+17 በእግዚአብሔር ፊት የሚያገለግሉ፤
አገልጋዮችና የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በእግዚአብሔር
ሕዝብ ዘንድ ጉዳትና ጥፋት ሲመለከቱ ሕዝቡ በተሰበረ
ልብ፤ ለልቅሶና በሰራዊቱ ጸሎት ወደ እግዚአብሔር መመለስ
ግዴታቸው እንደሆነ ምሪት መስጠት ያለባቸው እነርሱ
ናቸው። ሕዝቡ ከሥራዊና ከመንፈሳዊ ጥፋት ይድኑ
ዘንድ ወደ እርሱ ምልጃን እንዲያቀርቡ እግዚአብሔር
ይፈልጋል። ቸርነቱና መንፈሱ እንዲወርዱላቸው፤ ቀንም

ሆነ ማታ እንዲማልዱ ይጠበቅባቸዋል (18-29)።
ሕዝቡ በፍቅራቸው የሚታደሱትና ለእግዚአብሔር
ሕይወታቸውን አሳልፈው የሚሰጡት ይህን ሲያደርጉ
ብቻ ነው።
2+18 ስለ ሕዝቡም ይራራል፤ የእግዚአብሔር
ሕዝብ ራሳቸውን ሲያዋርዱ፤ በጸሎት ፊቱን ሲፈልጉና
ከክፉም ሥራቸው ሲመለሱ (2ዜና 7:14 እና ማብ
ይመ)፤ እግዚአብሔር ከሰማይ ይሰማል። ጊዜያዊ
የሆነውን የቅጣት ፍርዱን ወደ ምሕረት ይለውጠዋል።
ምድሪቱን ያድላል፤ በረከቱንም ያወርዳል (ቀ 18-20)።
በሌላ አገላለጽ፤ ንስሐ በገባ ልብ የሚደረገውንና
በቅንነት የሚቀርበውን የሕዝቡን ጸሎት እግዚአብሔር
ይሰማል። በተጨማሪም ተሐድሶ ይመጣ ዘንድ በጽናትና
በቅንነት የሚቀርበው ጸሎት በሕዝቡ ላይ የእግዚአብሔር
መንፈስ እንዲወርድ ያደርጋል (ቀ 28-32)።

23 የጽዮን ሰዎች ሆይ፤ ደስ ይበላችሁ፤
 ስሕምባካችሁ በእግዚአብሔር፤ ሐሣብ
 አድርጉ፤
 የበልግን ዝናብ፤
 በጽድቅ ሰጥቶአችኋልና፤
 እንደ ቀድሞውም፤
 የበልግንና የጸደይን ዝናብ በብዛት
 ልከላችኋል።
 24 ዐውድማዎቹ በእህል ይሞላሉ፤
 መጥመቂያ ጉድጓዶችም፤
 በአዲስ የወይን ጠጅና በዘይት
 ተሞልተው ያፈሳሉ።
 25 በመካከላችሁ የሰደድሁት ታላቁ
 ሰራዊት፤
 ትልልቁ አንበጣና ትንንሹ አንበጣ፤
 ሌሎች አንበጦችና የአንበጣው መንጋቶ
 የበላውን፤
 እነዚህ ሁሉ የበላቸውን ዓመታት
 ዋጋ እመልስላችኋለሁ።
 26 እስክትጠግቡ የምትበሉት ብዙ ምግብ
 ይኖራችኋል፤
 ድንቅ ነገሮችን ለእናንተ
 የሠራውን፤
 የስምባካችሁ የእግዚአብሔርን ስም
 ታመሰግናላችሁ፤
 ሕዝቤም ከእንግዲህ ወዲያ
 አያፍርም።
 27 ከዚያም እኔ በእስራኤል መካከል
 እንዳለሁ፤
 እኔ ስምባካችሁ እግዚአብሔር እንደ
 ሆንሁ፤
 እንደ እኔም ያለ፤ ሌላ እንደሌለ
 ታውቃላችሁ፤
 ሕዝቤም ከእንግዲህ ወዲያ

2:23 ዘሌ26:14፤
 ኢዩ36:28፤
 መዝ33:21፤
 84:16፤ 97:12፤
 135:7፤ 149:2፤
 ኢሳ12:6፤
 41:16፤ 45:8፤
 66:14፤
 ሕዝ34:26፤
 ዕን3:18፤
 ዘካ10:7፤ ያዕ5:7
 2:24 ዘሌ26:10፤
 ምላ3:10፤
 ኢሌ3:18፤
 አዋ9:13፤
 ማላ3:10
 2:25
 ዘሌ10:14፤
 አዋ4:9፤
 ዘጸ28:39፤
 ኢሌ1:6
 2:26 ዘሌ23:40፤
 26:5፤
 መዝ126:3፤
 ኢሳ25:1፤
 29:22፤ 62:9
 2:27 ዘዕ62:7፤
 ኢሳ44:8፤
 45:17፤ 54:4፤
 ኢሌ3:17፤
 ሰፍ3:11
 2:28 ዘኀ11:17፤
 1ሳጦ19:20፤
 ኢሳ11:2፤ 44:3፤
 ኢረ23:25፤
 ማር1:8፤ ገላ3:14
 2:29 ሕዝ36:27፤
 1ቆ12:13፤
 ገላ3:28
 2:30 ማር13:24-
 25፤ ሉቃ21:11፤
 2:31 ቀጥ21

አያፍርም።
 የእግዚአብሔር ቀን
 28 ከዚህም በኋላ፤
 መንፈሴን በሥጋ ለባሽ ሁሉ ላይ
 አፈሳለሁ፤
 ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁ ትንቢት
 ይናገራሉ፤
 ሽማግሌዎቻችሁ ሕልም ያልማሉ፤
 ጉልማሶቻችሁም ራእይ ያያሉ።
 29 በእነዚያ ቀናት በወንዶችና በሴቶች
 ባሪያዎች ላይ እንኳ፤
 መንፈሴን አፈሳለሁ።
 30 ድንቆችን በሰማያት፤
 እንዲሁም በምድር፤
 ደምና እሳት፤ የጢስም ዐምድ
 አሳያለሁ።
 31 ታላቁና የሚያስፈራው የእግዚአብሔር
 ቀን ከመምጣቱ በፊት፤
 ፀሐይ ትጨልማለች፤
 ጨረቃም ወደ ደም ትለወጣለች።
 32 የእግዚአብሔርን ስም የሚጠራ ሁሉ፤
 እርሱ ይድናል፤
 እግዚአብሔርም እንዳለው፤
 በጽዮን ተራራና በኢየሩሳሌም፤
 መድኃኒት ይገኛል፤
 ከትሩፋኑም መካከል
 2:31 ኢሳ22:5፤ ኢረ4:23፤ ኢሌ1:5፤ አብ1:15፤
 ሚላ3:2፤ 4:15፤ ማቴ24:29 2:32 ዘዩ4:26፤
 መዝ105:1፤ 106:8፤ ኢሳ1:9፤ 11:11፤ 46:13፤
 አብ1:17፤ ሚካ4:7፤ 7:18፤ ሐሥ2:17-21:39፤
 ሮሜ127፤ 10:13
 *2:23 ወይም ለጽድቅ መምህር
 *2:25 በዚህ ክፍል ስለ አንበጦች የሚገልጹት
 አራት የቀበራይስጥ ቃላት፤ ትክክለኛ ትርጉም
 አይታወቅም።

ዕገ
3:3

የ

ሚክ
3:8

ተ

2+26 ሕዝቤም ከእንግዲህ ወዲያ አያፍርም፤
 ይህ ተስፋ ቃል በእግዚአብሔር ሕዝብ ዘንድ እውን
 ሊሆን የሚችለው፤ ሕዝቡ በትሕትናቸውና በእምነታቸው
 ጸንተው ሲገኙ ነው። ትዕቢተኞች ቢሆኑና ወደ ንጢአት
 መንገድ ቢመለሱ፤ የእግዚአብሔር በረከት ይያዝባቸዋል፤
 ፍርዱም ይከተላቸዋል።
 2+28-29 መንፈሴን... አፈሳለሁ፤ የእግዚአብሔርን
 ስም በሚጠራ ሁሉ እግዚአብሔር መንፈሱን
 እንደሚያወርድ ኢዩኤል ትንቢት ተናገረ (ቀጥ 32)። ይህ
 መንፈስ በመረድ አስደናቂ በሆነ መልክ በእግዚአብሔር
 ሕዝብ ላይ የትንቢት መንፈስ በመውረድ እውን
 ይሆናል። በጸንጠቆስጤ ዕለት መንፈስ ቅዱስ በዚያ ዕለት
 መውረዱ፤ ኢዩኤል የተናገረው ትንቢት በዚህ ወቅት
 መፈረሙ የመጀመሪያ እንጂ የመጨረሻ አለመሆኑን
 በመግለጽ ጴጥሮስ ይህን ክፍል ጠቅሶአል (ሐሥ 2:14-21)።
 መንፈስ ቅዱስ እንደሚወርድ የተነገረው ይህ ትንቢት
 ክርስቶስን ጌታ አድርገው ለተቀበሉ ሁሉ ምንጊዜም ያለ
 ተስፋ ቃል ነው። አማኞች ሁሉ በመንፈስ ቅዱስ ሊሞሉ
 ይችላሉ። መሞላትም አለባቸውና (ከሐሥ 2:38-39፤
 10:44-48፤ 11:15-18 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 1664 ላይ፤
 “በመንፈስ ቅዱስ መመላለስ” በሚል ርእስ የቀረበውን
 የትኩረት ጽሑፍ ይመጥ። ስለ መንፈስ ቅዱስ በይበልጥ
 ለመረዳት በገጽ 1314 ላይ፤ “መንፈስ ቅዱስ በብሉይ
 ኪዳን” የሚለውንና በገጽ 1679 ላይ፤ “የመንፈስ

ቅዱስ አስተምህሮ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት
 ጽሑፍ ይመልከቱ።
 2+28 ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁ ትንቢት
 ይናገራሉ፤ የትንቢት ስጦታ ለሌሎች መጻፈሱና
 መለቀቁ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ ከሚያስገኘው
 የጸጋ ስጦታ አንዱ መሆኑን ኢዩኤል አስተዳዋ
 አየ። በዚህ በእርሱ ስጦታ በኩል የመንፈስ ቅዱስ
 መገለጥ፤ የእግዚአብሔር ህልዎት በሕዝቡ ዘንድ እንዳለ
 ያመለክታል። ቤተ ክርስቲያን ትንቢት ብትናገር፤
 የግንደን እንግዳ፤ “እግዚአብሔር በእርግጥ በመካከላችሁ
 ነው (1ቆ1 14:24-25) ለማለት እንደሚገደድ ሐዋርያው
 ጳውሎስ ይፋ አድርጎአል።
 2+30-31 ድንቆችን በሰማያት፤ መንፈስ ቅዱስ
 በሰው ዘር ሁሉ ወርዶ በመላት እውን መሆኑንና ድንቅ
 ለሰው ዘር ሁሉ መስጠቱን፤ የመጨረሻው ዘመን አጥናፈ
 ዓለማዊ ምልክቶችና “የጌታ ቀን” (ከማቴ 24:29-31
 ጋር ያነጻጽሩ) ተከትለዋቸው እንደ ቀን ይመጣሉ።
 በዚያ ጊዜ የእግዚአብሔር ጠላቶች ቀጣው ይነድባቸዋል
 (ከራእ 6:12-17 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊ
 በሆነው ርእየት ሲታይ፤ ወደፊት የሚሆኑት ነገሮች
 የሚከሙቱበት ወቅት ቅርብ እየሆነ መምጣቱን ያመለክታል
 (በገጽ 1913 ላይ፤ “የሐሰተኛው ክርስቶስ ዘመን”
 በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጥ)።

መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን

ኢል 24:28-29 “ከዚያም በኋላ መንፈሴን በሥጋ ለባሽ ሁሉ ላይ አፈሳለሁ፤ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁ ትንቢት ይናገራሉ፤ ሽማግሌዎቻችሁ ሕልም ያልማሉ፤ ጉልማሶቻችሁም ራስዬ ያያሉ። በእነዚያ ቀናት በወንዶችና በሴቶች ባረያዎች ላይ እንኳ፤ መንፈሴን አፈሳለሁ።”

መንፈስ ቅዱስ ዘላለማዊ ከሆኑት ከሥላሴ አካላት ውስጥ አንዱ አካል ነው (ማር 1:11 እና ማጥ 3:16)። በገጽ 1679 ላይ፤ “መንፈስ ቅዱስ አስተምህሮ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጥ። ሙሉ ኀይሉ ለእግዚአብሔር ሕዝብ እስከ ኢየሱስ አገልግሎትና (በገጽ 1559 ላይ፤ “ኢየሱስና መንፈስ ቅዱስ” የሚለውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጥ)፤ ከዚያም በኋላ እስከ ጳንጠቆስጦስ ሰለት ድረስ ያልተገለጠ ቢሆንም እንኳ (ሐሥ ምዕ 2 ይመጥ)፤ ስለ እርሱና ስለ ሥራው የሚያመለክቱ የብሉይ ኪዳን ምንባቦች ይገኛሉ። ይህ የትኩረት ጽሑፍም ስለ መንፈስ ቅዱስ የብሉይ ኪዳንን ትምህርት ይመረምራል።

የቃሉ ምንነት፤ “መንፈስ” የሚለው የዕብራይስጥ አቸ ቃል፤ “ሩሕ” የሚል ነው፤ ይህም ቃል አንዳንድ ጊዜ፤ “ነፋስ” ወይም “ትንፋሽ” ተብሎ ይተረጎማል። ስለዚህ ብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ትንፋሽ ወይም ከእግዚአብሔር የሆነ ነፋስ ሲል (ለምሳሌ ዘፍ 2:7፤ ሕዝ 37:9-10፤14) የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን መንፈስ ሥራ ሊሆን ይችላል።

የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በብሉይ ኪዳን፤ መጽሐፍ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረውን ልዩ ልዩ የመንፈስ ቅዱስን ሥራ ይገልጻል። (1) ፍጥረት በተፈጠረበት ጊዜ መንፈስ ቅዱስ የፈጣሪነት ተግባሩን አከናውኗል። የመጽሐፍ ቅዱስ ሁለተኛው ጥቅስ፤ ለዓለም መልክና ቅርጽ በመስጠት ለእግዚአብሔር ፈጣሪ ቃል ለማዘጋጀት፤ “የእግዚአብሔር መንፈስ በውሆች ላይ ይረብብ ነበር” (ዘፍ 1:2) ይላል። የእግዚአብሔር ቃልና (ይኸውም ከሥላሴ ሁለተኛው አካል) የእግዚአብሔር መንፈስ ሁለተኛ፤ ፍጥረት ሲፈጠር ፈጣሪዎች ነበሩ (ኢዮ 26:13፤ መዝ 33:6 ይመጥ። በገጽ 26 ላይ፤ “ፍጥረት” የሚለውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጥ)። በተጨማሪም መንፈስ ቅዱስ የሕይወት ፈጣሪ ነው፤ እግዚአብሔር አዳምን በፈጠረ ጊዜ፤ የሕይወትን እስተንፋስ ወደ እርሱ እፍ ያለበት ያለጥርጥር መንፈሱ ነበር (ዘፍ 2:7 ይመጥ፤ ከኢዮ 27:3 ጋር ያንጻጽሩ)። መንፈስ ቅዱስም ለእግዚአብሔር ፍጥረት ሁሉ ሕይወትን በመስጠት ረገድ ዛሬም ቢሆን እንደ ቀጠለ ነው (ኢዮ 33:4፤ መዝ 104:30)።

(2) መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን መልእክት ለሕዝቡ ለመንገር ይሠራ ነበር። ለምሳሌ በምድረ በዳ እስራኤላውያንን ይመራ የነበረው መንፈስ ቅዱስ ነው (ነህ 9:20)። የእስራኤል መዘምራን መዝሙራቸውን በዘመሩ ጊዜ፤ የዘመሩት በጌታ መንፈስ ነው (2ሳሙ 23:2 ይመጥ፤ ከሐሥ1:16:20 ጋር ያንጻጽሩ)። እንደዚሁም ነቢያት ቃሉን ለሕዝቡ ለመንገር በእግዚአብሔር መንፈስ ይመሩ ነበር (ዘኁ 11:29፤ 1ሳሙ 10:5-6:10፤ 2ዜና 20:14፤ 24:19-20፤ ነህ 9:30፤ ኢሳ 61:1-3፤ ሚካ 3:8፤ ዘካ 7:12 ይመጥ፤ ከ2ጴጥ 1:20-21 ጋር ያንጻጽሩ)። ሕዝቅኤል በገለጸው መሠረት ሐሰተኛ ነቢያት ተለይተው የሚታወቁበት አንዱ መንገድ፤ የእግዚአብሔርን መንፈስ ከመከተል ይልቅ፤ “የራሳቸውን መንፈስ” መከተላቸው ነው (ሕዝ 13:2-3)። የእግዚአብሔርን ሕዝብ በተመለከተ ትክክለኛውን መልእክት ለመንገር የእግዚአብሔር መንፈስ፤ ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ኅብረት በሌለውም ሰው ላይ ይመጣ እንደ ነበር ማስተዋል ተገቢ ነው (ዘኁ 24:2 እና ማጥ 3:16)።

(3) በብሉይ ኪዳን ዘመን የእግዚአብሔር ሕዝብ የአመራር ኀይልን ያገኙ የነበረው በጌታ መንፈስ ነው። ለምሳሌ ሙሴ ከእግዚአብሔር መንፈስ ጋር ኅብረት በማግኘቱ የእግዚአብሔርን ሐሳብ በመጋራት፤ እግዚአብሔር ሲያዝን ዐዘነ፤ በኅጢአት ላይ ሲቋጣም ተቋጣ (ዘፀ 33:11 እና ማጥ 3:16)። ከዘፀ 32:19 ጋር ያንጻጽሩ)። ሙሴ እስራኤላውያንን በመምራት የሚያግዙትን ሰባ ሽማግሌዎች በታዛዥነት በመረጠ ጊዜ፤ እግዚአብሔር በእርሱ ላይ ከነበረው መንፈስ ወስዶ በእነርሱ ላይ እንዲሆን አደረገ (ዘኁ 11:16-17፤ 11:12 እና ማጥ 3:16)። እንደዚሁም ኢየሱስ ሙሴን እንዲተካ በተሾመ ጊዜ እግዚአብሔር፤ “መንፈስ” (ይኸውም መንፈስ ቅዱስ) በእርሱ ላይ እንደ ነበር አመለከተ (ዘኁ 27:18 እና ማጥ 3:16)። ያለው መንፈስ በጌዴምን

(መሳ 6:34)፤ በዳዊት (1ኛው 16:13) እና በዘሩባቤል ላይ መጥቶአል (ዘካ 4:6)። በሌላ አገላለጽ በብሉይ ኪዳን ለመሪነት የሚያስፈልገው ዐቢይ የብቃት መለኪያ፤ የእግዚአብሔር መንፈስ በሰውየው ላይ መገኘቱ ነው።

(4) የእግዚአብሔር መንፈስ አንዳንድ ግለሰቦችን ለተለየ አገልግሎት ብቁ ለማድረግ በእነርሱም ላይ ሊመጣ ይችላል፤ በብሉይ ኪዳን በጣም የታወቀውና በምሳሌነት ሊጠቀስ የሚችለው ዮሴፍ ነው፤ ለእርሱም በፈርዖን አገዛዝ ውስጥ በመሪነት ቦታ ላይ ሆኖ ፍሬ ያለው ተግባር እንዲያከናውን የእግዚአብሔር መንፈስ ተሰጥቶት ነበር (ዘፍ 41:38)። ባስልኤልንና ኤልያብም ለማደሪያው ድንኳን ሥራ ለሚሆነው የጥበብ ተግባርና ሌሎችንም ለማስተማር እግዚአብሔር በመንፈስ ሞልቶአቸው ነበር (ዘፀ 31:1-11፤ 35:30-35 ይመ)። ከዚህ ላይ፤ “በመንፈስ ቅዱስ መሞላት” ሲባል በአዲስ ኪዳን ላይ ከሚገኘው ከመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ ጋር ሙሉ በሙሉ አንድ አለመሆኑን ማስተዋል ተገቢ ነው (በገጽ 1664 ላይ፤ “በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ” የሚለውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። በብሉይ ኪዳን መንፈስ ቅዱስ፤ በተመረጠና የተለየ ሥራን ለእግዚአብሔር ለማከናወን በተለይ ጥቂት ሰዎች ላይ መጣ፤ ንይልም ሰጣቸው (ዘፀ 31:3 እና ማብ ይመ)። መንፈስ ቅዱስ እንደ ጎቶንያል (መሳ 3:9-10)፤ ጌዴዎን (መሳ 6:34)፤ ኢዮሣፍጥ (መሳ 11:29) እና ሳምሶን ባሉት በአያሌ መሳፍንት ላይ መጣ፤ እነዚህ ምሳሌዎች የእግዚአብሔርን ዘላቂ መርሕ ያሳያሉ፤ እግዚአብሔር ሰዎችን በእጅጉ ሊገለገልባቸው ሲፈልግ፤ መንፈሱ በእነርሱ ላይ ይመጣል።

(5) መንፈስ ቅዱስ አንድን ሰው ቀጥተኛ በሆነው የጽድቅ አኗኗር ለመምራት ፍላጎት እንዳለው በብሉይ ኪዳን ላይ ተስተውሎአል፤ ከዚህ ሐሳብ ጋር በተያያዘ መልኩም ዳዊት በአንዳንድ መዝሙሮቹ ላይ መስክሮአል (መዝ 51:10-13፤ 143:10)። የእግዚአብሔር ሕዝብ እግዚአብሔርን በመስማት ፈንታ የማላቸውን መንገድ የሚከተሉ ከሆነ፤ በትክክል ሲታይ የመንፈስ ቅዱስን መንገድ አንክተልም እያሉ ነው (ዘፍ 16:2 እና ማብ ይመ)። በእግዚአብሔር መንፈስ እየተመሩ ያልኖሩት፤ የእግዚአብሔርን ፍርድ በተለያየ መልኩ ሳይቀበሉ አልቀረም (ዘኁ 14:29 እና ማብ፤ ዘዳ1:26 እና ማብ)።

(6) በብሉይ ኪዳን ዘመን፤ መንፈስ ቅዱስ ለአገልግሎት ለማብቃት ወይም ትንቢት እንዲናገሩ ለማድረግ የመጣው በጣት በሚቈጠሩ ሰዎች ላይ መሆኑን ማስተዋል ተገቢ ነው፤ ለእስራኤል ሕዝብ ሁሉ የሆነ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ አልነበረም (ከኢል 2:28-29፤ ከሐሥ 2:4:16-18 ጋር ያጻጽሩ)፤ እስከ ታላቁ የጳንጠቆስጤ ዕለት ድረስ፤ ሰፋ ባለ መልኩ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ አልተከሠተም ነበር (ሐሥ 2)።

መንፈስ ቅዱስ በሙሉ ንይል እንደሚወርድ የተሰጠ ተስፋ፤ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ስለ መንፈስ ቅዱስ ዘመን ማለትም ስለ አዲስ ኪዳን ዘመን መምጣት አስቀድመው ሆነው የወደፊቱን ይመለከታሉ፤ (1) በሚመጣው መሲሕ ሕይወት መንፈስ ቅዱስ ስለሚኖረው ሚና በብዙ ሁኔታዎች ውስጥ ነቢያት ተንብየዋል። በተለይም ኢሳይያስ የሚመጣውን ንጉሥና የጌታ አገልጋይ የእግዚአብሔር መንፈስ በልዩ ሁኔታ (መንገድ) የሚያርፍበት መሆኑን በተለየ ሁኔታ ገልጾታል (ኢሳ 11:1-2፤ 42:1፤ 61:1-3 ይመ) ። ጌታ ኢየሱስ በትውልድ ከተማው በናዝሬት በሚገኘው ቤተ መቅደስ ውስጥ ኢሳይያስ 61ን ባነበበ ጊዜ፤ “ይህ በጀሮአችሁ የሰማችሁት የመጽሐፍ ቃል ዛሬ ተፈጸመ” በማለት ንባቡን ደመደመ (ሉቃ 4:21)።

(2) ሌሎች የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች በሕዝቦች ሁሉ ላይ መንፈስ ቅዱስ የሚወርድበትን ጊዜ አስቀድመው አዩ። ከእነዚህ ትንቢቶች ውስጥ እጅግ በጣም ጉልህ የሆነውና የሚታወቀው ጴጥሮስ በጳንጠቆስጤ ቀን የጠቀሰው (ሐሥ 2:17-18) የትንቢተ ኢዩኤል 2:28-29 ክፍል ነው፤ ይሁን እንጂ በኢሳ 32:15-17፤ 44:3-5፤ 59:20-21፤ በሕዝ 11:19-20፤ 36:26-27፤ 37:14፤ 39:29 ላይ ተመሳሳይ መልእክት ይገኛል። የመንፈሱ ሕይወትና ንይል በሕዝቡ ላይ በመጣ ጊዜ፤ ትንቢትን ለመናገር፤ ራእይን ለማየት፤ ትንቢታዊ ህልምን ለማግኘት፤ የታዛዥነት፤ የቅድስና፤ የጽድቅ ሕይወት ለመኖር፤ በታላቅ ንይልም ለመመስከር እንደሚያስችላቸው እግዚአብሔር ተስፋ ሰጥቶአል። ስለዚህ የብሉይ ኪዳን ነቢያት በሰዎች ሁሉ ላይ መንፈስ ቅዱስ የሚወርድበትንና በመንፈስ ቅዱስም የሚሞሉበትን መሲሐዊ ዘመን አስቀድመው አዩ፤ ትንቢትም ተናገሩ፤ ይህ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ ተከትሎት እውን በሆነ ታላቅ የድኅነት አዝመራ የታጀቡ ሲሆን፤ እጅግ ታላቅ በሆነ ደረጃ በመጨረሻ የተከሠተው በጳንጠቆስጤ ሰንበት (ኢየሱስ ወደ ሰማይ ካረገ፤ ከዐሥር ቀን በኋላ) ዕለት ነው። (ከኢል 2:28:32፤ ከሐሥ 2:41፤ 4:4፤ 13:44:48-49 ጋር ያነጻጽሩ)።

ጊዜ
7:7

እግዚአብሔር የጠራቸው በዚያ ይገኛሉ።

የተፈረደባቸው ሕዝቦች

3 በዚያ ዘመን፤ በዚያ ጊዜ፤ የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ምርኮ ስመልስ፤

² አሕዛብን ሁሉ እስከሰባለሁ፤ ወደ ኢየሣፍጥም ሸለቆ አወርዳቸዋለሁ፤

ስለ ርሱት ስለ ሕዝቤ፤ ስለ እስራኤል፤ በዚያ ልፈርድባቸው እገባለሁ፤ ምድራን ከፋፍለዋል፤

ሕዝቧም በሕዝቦች መካከል በታትነዋልና።

³ በሕዝቤ ላይ ዕጣ ተጣጣሉ፤ ወንዶች ልጆችን በዝመት አዳሪዎች ለወጡ፤

ወይን ጠጅ ለመጣትም፤ ሴቶች ልጆችን ሸጡ።

⁴ “ጢሮስና ሲዶና እንዲሁም እናንተ የፍልስጥኤም ግዛቶች ሁሉ ሆይ፤ እንግዲህ በእኔ ላይ ምን አላችሁ? ስላደረግሁት ነገር ብድር ልትመልሱልኝ ነውን? የምትመልሱልኝ ከሆነ፤ በፍጥነትና በችኩላ እናንተ ያደረጋችሁትን በራሳችሁ ላይ መልሼ አደርግባችኋለሁ።”⁵ ብረንና ወርቁን ወስዳችኋል፤ የተመረጠውንም ንብረቴን ተሸክማችሁ ወደ ቤተ መቅደሳችሁ አስገብታችኋልና።⁶ ከዛዛ ምድራቸው ልታርቋቸው፤ የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ሰዎች ለግሪኮች ሽጣችኋቸው።

⁷ “እነሆ፤ እነርሱን ከሸጣችሁባቸው በታወች አነሣቸዋለሁ፤ እናንተም ያደረጋችሁትን በዛዛ ራሳችሁ ላይ እመልሰባችኋለሁ።”⁸ ወንዶችንና ሴቶችን

3+1-21 በዚያ ዘመን፤ ይህ ምዕራፍ እስራኤል ወደ ነበረችበት መልካም ሁኔታ ወደ ፊት ተመልሳ እንድትገባ እንደሚደረግና እግዚአብሔር በሕዝቦች ላይ እንደሚፈርድ ይገልጻል። ይህ ፍርድ ክርስቶስ ምድርን ሁሉ ከመጣቱ በፊት የሚከሰተውን ታላቁን የአርማጌዶንን ጦርነት ያካትታል (ራእ 16፡16 እና ማገ 1 ይመ)።

3+2 ወደ ኢየሣፍጥም ሸለቆ፤ የኢየሣፍጥ ሸለቆ ማለትም፤ “እግዚአብሔር የሚፈርድበት ሸለቆ፤ ደግሞም “ፍርድ የሚሰጥበት ሸለቆ ተብሎ ይጠራል (ቀ* 14)። ይህም በሰሜን ማእከላዊ ለስቲና የሚገኘው የመግደል ሸለቆ ሊሆን ይችላል። ከመልክአ ምድራዊ አቀማመጡ ይልቅ አስፈላጊና ተስፋ ሰዎቹ የሆነው፤ እግዚአብሔር ከፋትን ሁሉ ደምስሶ ታማኝ የሆኑትን ሕዝቡን ከፍርድ ነጻ እንደሚያደርጋቸውና እንደሚታደጋቸው ግንዛቤ ይገኛበት ዘንድ የቀረበው መልእክት ነው።

3+3 በሕዝብ ላይ ዕጣ ተጣጣሉ፤ አሕዛብ ሰዎችን ገንዘብና ደብታ እንደሚገኝበት መገባደያ ዕቃ አድርገው በመቀጠራቸው፤ እግዚአብሔር ስለ ክፋታቸውና ስለ ሰው አያያዛቸው ይፈርድባቸዋል። ከሰዎች ጋር ባለን ግንኙነት ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል። አንድን ሰው አላገባብ የምንይዝ ከሆነ እግዚአብሔር በፍርድ ቀን

3+1 ዘጸ30፡3፤
ኤር16፡15፤
40፡5፤ ሕዝ38፡8፤
ሰፎ3፡20
3+2 ቀ*12፤
ዘፍ11፡4፤
ዘሌ26፡33፤
ኢሳ13፡9፤ 22፡1፤
ኤር2፡35፤
ሕዝ36፡5፤
ሰፎ3፡8
3+3 ኢዩ6፡27፤
ሕዝ24፡6፤
ኢል1፡5፤ አሞ2፡6
3+4 ዘፍ10፡15፤
ዘሌ26፡28፤
መዝ87፡4፤
ኢሳ14፡29-31፤
34፡8፤ ኤር47፡1-7፤
ሕዝ25፡15-17፤
ዘወ9፡5-7፤
ማቴ11፡21፤
3+5 1ነገ15፡18፤
1ዜ52፡16-17
3+6 ሕዝ27፡13፤
ዘወ9፡13
3+7 ኢሳ43፡5-6፤
66፡6፤ ኤር23፡8
3+8 ዘፍ10፡7፤
2ዜ59፡1፤
ኢሳ14፡2፤
23፡1፤ 60፡14፤
ኤር30፡16

3+9 ኢሳ8፡9፤
ኤር46፡4
3+10 ዘኁ25፡7፤
ኢሳ1፡6፤
ኢሳ2፡4፤ ዘዘ12፡8
3+11 ኢሳ13፡3፤
ሕዝ38፡15-16፤
ሰፎ3፡8
3+12 ቀ*2፤
መዝ82፡1፤
ኢሳ2፡4
3+13 መሳ6፡11፤

ልጆቻችሁን ለይሁዳ ሰዎች ሸጣለሁ፤ እነርሱም መልሰው በሩቅ ላሉት ለሳባ ሰዎች ይሸጧቸዋል፤” እግዚአብሔር ይህን ተናግሮአልና።

⁹ በሕዝቦች መካከል ይህን ዐውጁ፤ ለጦርነት ተዘጋጁ፤

ተዋጊዎችን አነሣሁ፤

ጠረኞችም ፁሉ ቀርበው ያጥቁ።

¹⁰ ማረሻችሁ ሰይፍ፤

ማጥፋቶችም ጦር እንዲሆን ቀጥቅጡት፤

ደካማውም ሰው፤

“እኔ ብርቱ ነኝ” ይበል።

¹¹ እናንተ በዙሪያ ያላችሁ ሕዝቦች ሁላችሁ፤

ፈጥናችሁ ኑ፤

በዚያም ተሰብስቡ።

እግዚአብሔር ሆይ፤ ተዋጊዎችህን ወደዚያ አውርድ!

¹² ሕዝቦች ይነሡ፤

ወደ ኢየሣፍጥም ሸለቆ ፈጥነው ይውረዱ፤

ዙሪያውን ባሉት ሕዝቦች ሁሉ ላይ ልፈርዱ፤

በዚያ እቀመጣለሁና።

¹³ ማጥፋቶችን ሰደዱ፤

መከፋ ደርሶአልና፤

ኑ ወይንን ርገጡ፤

የወይን መቀመጫው ሞልቶ፤

ከጉድጓዶችም ተርፎ ፈሶአልና፤

ክፋታቸው እንደዚህ ታላቅ ነው።”

¹⁴ ብዙ ሕዝብ፤ በጣም ብዙ ሕዝብ፤

3+13 ኢሳ17፡5፤ ኤር25፡30፤ ሆሴ6፡11፤ ማቴ13፡39፤
ማር4፡29፤ ራእ14፡15-19፤20 3+14 ኢሳ2፡4፤ 13፡4፤
22፡1፤ 34፡2-8፤ ሕዝ36፡5፤ ኢል1፡5፤ ሰፎ1፡7
3+2 ኢየሣፍጥ፤ የሰው ትርጉም እግዚአብሔር ይፈርዳል ማለት ነው። ቀ*12 ላይም እንዲሁ።

ይጠይቀናል (ቁላ 3፡25 እና ማገ 1 ይመ)።

3+4-8 ጢሮስና ሲዶና፤ እግዚአብሔር በተለይ ለእስራኤል ክፉዎች ለሆኑት ከተሞችና አገር ይናገራል። ይህ የፍርድ ትዝቢት በታላቁ እስክንድር በኋላም በግልሳዊ አንጥያቦስ በተገዙ ጊዜ በአራተኛው ምእተ ዓመት በከፊል ተፈጽሞአል (እንደዚሁም ኢሳ 23፤ ሕዝ 26-28፤ አሞ 1፡9-10 ይመ)።

3+9-16 ለጦርነት ተዘጋጁ፤ እግዚአብሔር በእነርሱ ላይ ታላቅ ጥፋትን ስለሚያመጣ፤ አሕዛብ ለጦርነት እንዲዘጋጁ ተነግራቸው። የእግዚአብሔርና የቃሉ ጠላቶች በመሆን የቆሙት በገጠኦቻቸው ይጠቁብታል (ራእ 14፡19 እና ማገ፤ 16፡16 እና ማገ 1 ይመ፤ ከራእ 19፡11-21 ጋር ያነጻጽሩ)። ለራህ እግዚአብሔር አልባነት፤ ሥርዐተ ቤስነትና ክፋት ገንና ሊታይ የሚችለው ለዐዌር ጊዜ መሆኑን አማኞች ልብ ማለት አለባቸው፤ የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆኑት በመጨረሻ ምድርን ይወርሳሉ (ከመዝ 37፡11፤ ከማቴ 5፡5 ጋር ያነጻጽሩ)።

3+13 መከፋ ደርሶአልና፤ እግዚአብሔር በአሕዛብ ላይ የሚፈርድበት ጊዜ ደርሶአል። “ክፋታቸው እንደዚህ ታላቅ ነውና”፤ ንጠኦት ከአፍ እስከ ገደፉ ሲደርስ ፍርድ መምጣቱ የማይቀር ነው (ከዘፍ 15፡16 ጋር ያነጻጽሩ)።

ፍርድ በሚሰጥበት ሽለቆ
ተሰብስቦአል፤
ፍርድ በሚሰጥበት ሽለቆ፤
የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና።
¹⁵ሀሳይና ጨረቃ ይጨልማሉ፤
ከዋክብትም ከእንግዲህ አያበሩም።
¹⁶እግዚአብሔር ከጽዮን ጮኾ ይናገራል፤
ከኢየሩሳሌም ያንጐደጐዳል፤
ሰማይና ምድርም ይናወጣሉ፤
እግዚአብሔር ግን ለሕዝቡ
መሸሸጊያ፤
ለእስራኤልም ልጆች መጠጊያ
ይሆናል።

በረከት ለእግዚአብሔር ሕዝብ
¹⁷ከዚያም እኔ ከምላካችሁ እግዚአብሔር፤
በቅዱሱ ተራራይ በጽዮን
እንደምኖር ታውቃላችሁ፤
ኢየሩሳሌም የተቀደሰች ትሆናለች፤
ከእንግዲህም ወዲያ ባዕዳን
አይወሯትም።
¹⁸በዚያ ጊዜ ተራሮች አዲስ የወይን
ጠጅ ያንጠባጥባሉ፤
ከራሲቶችም ወተት ያፈሳሉ፤
በይሁዳ ያሉ ሽለቆዎች ሁሉ ውሃ

3፡15 ኢዮ9፡7፤
ሕዝ32፡7
3፡16 መ45፡4፤
24መ22፡3፤
ኢ414፡16፤
25፡4፤ 42፡13፤
ኤር16፡19፤
ሕዝ38፡19፤
አሞ1፡2፤
ዘካ9፡12፤ 12፡8
3፡17 ዘጨ6፡7፤
መዝ2፡6፤
74፡2፤ ኢ42፡2፤
4፡3፤ 52፡1፤
ኤር31፡40፤
ሕዝ44፡9፤
ኢላ2፡27፤
ዘካ9፡8
3፡18 ዘጨ3፡8፤
ዘኁ25፡1፤
መ25፡1፤
ኢ425፡6፤
30፡25፤
35፡6፤ 44፡3፤
ኤር31፡12፤
ሕዝ47፡1፤
ኢላ2፡24፤
አሞ9፡13፤
ራእ22፡1-2
3፡19 ኢ411፡14፤

ያጐርፋሉ፤
ከእግዚአብሔር ቤት ምንጭ
ይፈልቃል፤
የሰጠምን ሽለቆ ያጠጣል።
¹⁹ግብፅ ባድማ፤
ኤዶምም ምድረ በዳ ትሆናለች፤
በምድራቸው ንጹሕ ደም በማፍሰስ፤
በይሁዳ ሕዝብ ላይ ግፍ
ፈጽመዋልና።
²⁰ይሁዳ ለዘላለም፤
ኢየሩሳሌምም ለትውልድ ሁሉ
መኖሪያ ትሆናለች፤
²²ደማቸውን እበቀላለሁ፤
በደለኛውንም ንጹሕ አላደርግም።
እግዚአብሔር በጽዮን ይኖራል!

3፡19 ኢ419፡1፤ 34፡11፤ 51፡35፤ አብ1፡10 3፡20
ዕዝ9፡12፤ አሞ9፡15 3፡21 መዝ74፡2፤ ኢ41፡15፤
59፡20፤ ሕዝ36፡25፤ 48፡35፤ ዘካ8፡3
3፡18 ወይም የሽጢም ሽለቆ

3፡17-21 በጽዮን እንደምኖር፤ ትንቢተ ኢዩኤል የሚደመደመው ኢየሩሳሌም አንድ ቀን ከጠላቶቿ መጻፍ ትድግና እንደምታገኝና የእግዚአብሔርም በረከት በሕዝቡ ላይ እንደሚወርድ ተስፋ በመስጠት ነው። ይህም በረከት እግዚአብሔር በሕዝቡ ዘንድ መገኘቱን፤ ፍቅሩንና ጥበቃውንም፤ በመጀመሪያ አካቶ ይገኛል። በሕዝቡ ሁሉ ዘንድ ከሚገኙት መካከል፤ ፈሪህ እግዚአብሔር የሌላቸው

ተጠቃልለው እንዲወድሙ ሲደረግ፤ የእግዚአብሔር መንግሥት አሸናፊ ይሆናል። ንስሐ ሳይገቡ የቀሩት የእግዚአብሔር ቀጣ እንደሚደርስባቸው፤ ንስሐ ገብተው እግዚአብሔርን የሚፈልጉት ግን በረከቱን ተመክሯቸው እንደሚያደርጉትና ለዘላለም ሞገስ ያለው የወደፊት ሕይወት እንደሚኖራቸው ይትንቢተ ኢዩኤል መደምደሚያ ያሳያል።